This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Google

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het "watermerk" van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

3 19/3

W. VAN DER HOEVEN J.

BRIEVEN EN NEGOTIATIEN.

III.

Spiegel

[illegible]

[illegible]

BRIEVEN

EN

NEGOTIATIEN,

VAN

Mr. L. P. VAN DE SPIEGEL,

Als Raadpensionaris van Holland.

GEDUURENDE DEN JONGSTEN OORLOG VAN DEZEN STAAT MET DE FRANSCHE REPUBLIEK.

WAARBIJ GEVOEGD ZIJN VEELE

AUTHENTIQUE STUKKEN,

STREKKENDE TOT BETER VERSTAND VAN DEZELVE BRIEVEN.

DERDE DEEL.

NEW YORK PUBLIC LIBRARY

TE AMSTERDAM, BIJ
JOHANNES ALLART.
MDCCCIII.

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
630844
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS
R 1914 L

BRIEVEN

EN

NEGOTIATIEN, ENZ.

No. XXXVII.

Aan den Heer Baron VAN KINCKELL, 's Hage, *den* 4 *Augustus*, 1794.

VAN DE SPIEGEL aan VAN KINCKELL.

HOOG WELGEBOREN HEER!

Ik had wel gewenscht, dat Uw H. W. G. aan H. H. M. of aan den Griffier, voor het Besogne, een woord in 't generaal geschreven hadt, aangaande de schikkingen der Legers, gemaakt na de komst van den Generaal Majoor Prins VAN REUSS; doch vernemende, dat 'er geen brief was, heeft Zijne Hoogheid daaraan gesuppleerd, door het communiceeren in het Besogne van Uw H. W. G. Missive, aan hem geädresseerd den 28 Julij.

Ik moet Uw H. W. G. een welgemeend

VAN DE SPIEGEL aan VAN KINCKELL

compliment maaken voor den ijver en beleid in deeze Negotiatie betoond, en voor de precieshheid van deszelfs gedetailleerde rapporten; derhalven wanneer ik doe remarqueeren, dat 'er eene Depeche aan H. H. Mog. of aan den Griffier hadt moeten zijn, is dit niet om Uw H. W. G. te reprocheeren, dat te weinig schrijft, maar dat niet op zijne plaats adresseert, 't geene bij ieder te huis hoort, en ik ben verplicht dit te waarschouwen, om dat uit zulk een verzuim ligtelijk verkeerde reflexien kunnen voortkomen.

Maar teffens beklaag ik U, die alles zelf schrijft en copieert —— dit is niet uit te houden, en geen arbeid voor iemand, die zijn tijd' nuttiger kan en moet besteden. Het is derhalven nodig een' Secretaris te hebben, en liever een klein stuivertje daar aan te besteeden, als insuffisant voor het werk te zijn.

Ik kan Uw H. W. G. op dit oogenblik niet veel melden, aangaande den toestand der zaaken, alzo dezelve telkens verandert, en de waare positie onzeker is, gelijk

lijk niemand thans met zekerheid kan melden, of *Sluis* in Vijands handen is, of niet, als zijnde alleen bekend, dat het vuur opgehouden heeft den 1 deezer. De Vijand is gedecideerd meester van het geheel *Cadſand*, daar hij veel Vrienden moet gevonden hebben. De Ingenieurs FREYTAG en VAN DER PLAAT, welken de Inundatien gedirigeerd hebben, zijn in arrest geſteld wegens het doen van rapporten, die men pretendeert niet conform de waarheid te zijn geweest. VAN DE SPIEGEL aan VAN KINCKELL.

~~Waarmede, enz.~~

P. S. Hier nevens zal Uw H. W. G. vinden eene Propoſitie van Z. H. waarvan ik ſucces verwagt, om dat ze gecalculeerd is op goede données, en een gedeelte is van eene ſijstematique operatie.

Het refus van de doozen in de tegenwoordige Criſis der Negotiatie komt mij voor zeer natuurlijk te zijn, en gefundeerd in het philoſophicq axioma *Non Entis nullæ ſunt qualitates* (1); maar ik ben

(1) *Eene zaak, die geen aanzijn heeft, heeft geene hoedanigheden.*

VAN DE SPIEGEL aan VAN KINCKELL ben curieus om te weeten, of de offerte reeds aan vriend MALMESBURY gedaan was, en hoe hij het heeft begrepen. Ik verzoek mijne complimenten aan hem. Vale.

In Cijffer. „ De Heer DE MERCY embarqueert zig „ van daag of morgen naar Engeland. Hij „ is niet in den *Haag* geweest, en 't „ was mij onmogelijk hem te *Rotterdam* „ te gaan zien; maar hij heeft ons veele „ fraaije dingen laaten zeggen, en 't is „ onbevattelijk, hoe hij zig uitlaat over „ de retraite der Oostenrijkers, en het ge- „ drag der Generaals, die hij taxeert van „ *ineptie*, *imperitie*, *d'avoir perdu la* „ *tête*, &c.

„ De schrik hier in het Land is tegen- „ woordig veel grooter dan in het begin „ van 1793, om dat de Franschen veel „ meer terribel zijn geworden, sedert het „ gebruik der Guillotine — ik ben van „ begrip, dat met standvastigheid en goede „ dispositien het Land nog wel te behou- „ den is. —— Ondertusschen zijn onze „ Luiden zeer opgebeurd geworden, op „ het hooren, dat de Pruisschen de positie

„ van

„ van den Prins VAN COBURG agter de „ Maas zullen souteneeren; maar wanneer „ zal dat gebeuren? men zegt op dit mo- „ ment, dat, *Luik* verloren zijnde, de „ Oostenrijkers veel moeite zullen hebben „ om de Maas te kunnen behouden. VAN DE SPIEGEL aan VAN KINCKELL

„'Zeeland loopt ook groot gevaar, en „ het Cordon van Schepen is, op verre „ na, niet sterk genoeg, om de Linie „ van defensie van *Antwerpen* af tot *Sluis* „ toe te bezetten; doch binnen 14 da- „ gen wordt het Escader van MELVILL te „ huis gewagt."

Propositie door Zijne Hoogheid ter Vergadering van Haar Hoog Mogende gedaan, rakende eene generaale Recruteering buiten 's Lands, en ligting van Landzaaten; den 4 Augustus, 1794.

HOOG MOGENDE HEEREN!

Ik heb op den 14 der voorige maand in de Vergadering van Uw Hoog Mog. opengelegd Mijne ware gevoelens over de tegenwoordige gesteldheid der zaaken van deze Republiek, met opzicht tot de nadering van den Vijand tegen haare Frontieren: Ik heb uit grond mijnes harten betuigd bereid te zijn, om alles op te zetten tot haare verdediging: Ik heb de redding van den Staat als zeer mogelijk beschouwd, wanneer Wij, met verdubbeling van moed en standvastigheid, in vertrouwen op den Goddelijken bijstand, de middelen gebruiken, die voor handen zijn, en Ik heb eindelijk het verzuim van die middelen, en alle ontijdige vreeze, als gevaarlijk aangezien, en als de naaste stappen tot den ondergang des Vaderlands.

Uwe Hoog Mog. en de Heeren Staaten van zommige Provintien hebben reeds opentlijk die gevoelens voor de haare aangenomen, met betuiging van de ijverigste bereidwilligheid, om efficacieuse maatregulen te helpen nemen, tot ondersteuning van de gemeene zaak, en Ik ben zeer verzekerd, dat de Heeren Staaten van alle de Provintien dezelve bereidwilligheid zullen aan den dag leggen, zodra hunne bijeenkomst gelegenheid

heid zal geven, om eene Staatswijze Resolutie op dit onderwerp te nemen.

Ondertusschen, Hoog Mog. Heeren, hebben Uw Hoog Mog. en alle de Collegien en Departementen, die tot de middelen van defensie kunnen contribueeren, niet stil gezeten: veel activiteit heeft 'er plaats gehad in het verzorgen van de sterke Plaatsen; in het voorzien der Magazijnen, en in het bevorderen van de wapening van Vaartuigen tot bescherming van de Stroomen; maar hoe nuttig en noodzakelijk dit alles op zig zelven zij, komt het Mij egter voor, dat 'er nog twee voorname objecten zijn, die tot eene volkomen defensie behooren, en aan welken niet dan door groote en eenpaarig werkende maatregelen kan voorzien worden, dat is namelijk *Geld* en *Manschappen*.

Ik bekenne het, de Oorlog is kostbaar, en de tegenwoordige is kostbaarder dan 'er ooit een gevoerd is; maar dezelve is ook in zijnen aart onderscheiden van alle de vorige Oorlogen, om dat Wij te doen hebben met een' Vijand, die zig van middelen bediend te voren onbekend, en die het verlies van Colonien, Commercie, Landbouw en alle Nationaale welvaart, voor niets rekent, wanneer hij slegts, door het forceeren van alle de kragten van zijn Land, andere Volken tot denzelven staat van berooving kan brengen. Zodanig een Vijand is niet te bestrijden met bekrompen Finantien, en de magt, die men hem moet tegenstellen, vereischt buiten twijffel groote efforts, maar niet te groot, wanneer Wij

confidereeren, wat Wij zouden zijn, indien de Vijand in zijne desseinen réusseerde.

Ik kan derhalven Uwe Hoog Mog. en de respective Provintien niet genoeg aanprijzen, om toch alle mogelijke middelen in het werk te stellen, ten einde de Finantien bekwaam gemaakt mogen worden, om de kosten, die de bescherming van den Staat noodzakelijk vordert, met promptitude op te brengen. Het ander object, waarvan Ik gesproken heb, is niet minder nodig en presfant; immers wat zouden Fortificatien, Inundatien, Schepen, aan den Staat baten, indien 'er gebrek aan Manschap was om dezelve te defendeeren? ——

Het is Mij voorgekomen, dat men deze defensie als tweeledig kan beschouwen, namelijk Buitenlandsche en Binnenlandsche: de eerste is betrekkelijk tot de Armée van den Staat, welke in het Veld, of in de sterke Plaatsen buiten de Provintien moet ageeren; en de andere, welke met de Armée moet medewerken om de Provintien zelve te dekken, of gelegenheid te geven, dat de gereguleerde Troupes naar buiten geëmploijeerd kunnen worden.

Niemand twijffelt 'er aan, of de Armée van den Staat heeft in verscheiden bloedige Gevechten, door Ziekten, gewoone Sterfgevallen en andere ongelukken, veel verloren, en de ondervinding heeft geleerd, dat de recruteering op den gewoonen voet ten uitersten moeijelijk is geweest, zo dat 'er aan haar compleet veel manqueert:

dit

dit gebrek oordeel Ik, dat ten ſpoedigſten moet verholpen worden, en ten dien einde is Mij geen prompter middel voorgekomen, dan eene generaale Recruteering buiten 's Lands voor alle de Corpſen van de Armée, zonder onderſcheid, zodanig, dat de Manſchappen, die op deze wijze zullen worden aangeworven, aan de Capiteins van de manqueerende Compagnien zullen worden geleverd, tegen de reſtitutie van het geene dezelven aan het Land gekost hebben, of tegen zeker te bepaalen prijs.

Deze meſure, indien Uw Hoog Mog. dezelve approbeeren, zoude weinig meerdere kosten aan het Land veroorzaken, dan het voorſchot van Penningen, die wederom zullen inkomen, en de betaaling van de Officieren, tot die generaale Recruteering buiten 's Lands geëmploijeerd wordende.

De reden waarom Ik proponeere, deze Recruteering buiten 's Lands te doen, is, om niet tegen te werken eene andere meſure, die Ik ten hoogſten noodzakelijk oordeele, namelijk de ligting van een conſiderabel Corps Landzaaten, tot beſcherming der reſpective Provintien.

Ik zoude vermeenen, dat de wijze, waarop deze ligting, of werving, kan geſchieden, behoort gelaaten te worden aan de onderſcheiden ſituatie der Provintien zelve; maar Ik kan Mijn genoegen niet genoeg uitdrukken, over het geene Mij reeds dikwijls is voorgekomen, dat 'er zeer vee-

PUBLICATIE.

De Staaten van Holland en West-Vriesland; allen den geenen, die deze zullen zien of hooren leezen, Salut: doen te weeten: dat, nadien de omstandigheden van den Oorlog, welken de Bestuurders der Fransche Natie deze Republiek, zo onregtvaardiglijk, hebben aangedaan, thans wederom zulk een keer' genomen hebben, dat de Frontieren van den Staat op nieuw aan het geweld van eene Vijandelijke invasie zijn blootgesteld, welke niet anders kan worden afgeweerd, dan door het gebruiken van de kragtdadigste middelen van tegenstand; en Wij ten dien einde, bezield met dezelve gevoelens, als door Zijne Doorluchtige Hoogheid, den Prins Erfstadhouder, zijn aan den dag gelegd, bij Hoogstdeszelfs propositie ter Generaliteit gedaan, den 14 der voorleden maand, vastelijk geresolveerd zijn Goed en Bloed op te zetten tot verdeediging van den Staat, en in het bijzonder van deze Provintie, en tot bescherming van al wat dierbaar is in den Lande, hebben Wij nodig en pligtmaatig geöordeeld, van deze Onze ernstige voornemens en bedoelingen aan de goede Ingezetenen kennis te geven, en te verklaaren, dat Wij verre zijn van te wanhopen aan het behoud van den Staat met alle deszelfs Godsdienstige en Burgerlijke Voorregten, indien de middelen, welke de Goddelijke goedheid Ons geschonken en bewaard heeft, met die cordaatheid, eensgezindheid en waare Vaderlandsliefde worden aangewendt, welke, van alle tijden af, den vrijgeboren Nederlander hebben gekenmerkt: dat Wij

met

met dit oogmerk uitnodigen en aanſpooren een' ijder' Ingezeten, die niet geheel verbasterd is van de Voorouderlijke Deugd, om, in een' tijd waarin het Vaderland in gevaar is, alle partijſchap af te leggen, en met malkander hart en handen te vereenigen tot behoudenis van hunne eigen belangen, en te begrijpen, dat ijder in zijn' kring verpligt is daartoe mede te werken, dewijl 'er niemand gevonden wordt, die, bij den val van den Staat, ook niet zijne eigen perſoonlijke vrijheid, onbelemmerde kostwinning, en middelen van beſtaan zou verliezen; maar vooral, dat die verpligting grooter wòrdt, naar maate een ijder, uit hoofde van zijne Bezittingen of andere Betrekkingen, grooter aandeel heeft in de welvaart van dit gezegend Land.

Dat onder de middelen, welke Wij oordeelen dat met kragt kunnen en moeten gebruikt worden, te tellen zijn de plaatſelijke geſteldheid en natuurlijke ſterkte van Ons Land, door Vestingwerken en Inundatien onderſteund, waardoor zo dikwijls een Vijand van Onze Grenzen is verwijderd: mitsgaders de verſterking, ruime verzorging en aanmoediging van de Armée van den Staat, welke zig in de twee voorige Campagnes, onder haare dappere Aanvoerders, een' onſterflijken roem heeft verworven; maar dat men zig ook niet ontveinzen moet, dat om het een en ander in dien gedugten ſtaat te brengen, als waar voor dezelve vatbaar zijn, zeer aanzienlijke Geldſommen wórden vereischt.

Dat

Dat Wij, in tijds, getragt hebben aan die benodigdheden te voorzien, zo door het arresteeren van differente Geld-Negotiatien, als door het uitschrijven van eene Belasting op het voorbeeld van soortgelijke omstandigheden van den jaare 1747, welke Wij, met alle welgeïntentioneerde Ingezetenen, reeds voor drie termijnen blijmoedig hebben opgebragt, en waarvan de noodzakelijkheid Ons gedrongen heeft den laatsten termijn eene maand te vervroegen: dat het opbrengen nogthans van alle die middelen, te saamen genomen, op verre na niet suffisant is, om aan de benodigdheden van dezen kostbaaren Oorlog te voldoen, vooral in dit tijdstip, waarin het staan of vallen van de Republiek afhangt van het spoedig furneeren der hoognodige Geldmiddelen.

Dat Wij ondertusschen tot Ons groot genoegen vernomen hebben, dat veele braave en gegoede Ingezetenen, zig gewillig verklaard hebben, om in deze omstandigheden het Land kragtdaadig met hun vermogen bij te staan, indien daartoe eene generaale oproeping wierdt gedaan, en eene Negotiatie geöpend, op zodanige Conditien, als meest overeenkomstig zijn met de tegenwoordige waarde der Geld-Renten.

Zo is het, dat Wij, deze welwillendheid en genegenheid der Ingezetenen in consideratie nemende, goedgevonden hebben, gelijk geschiedt bij dezen, om, onverminderd de nog openstaande Negotiatie, geärresteerd bij Onze Resolutie van

17

17 Januarij, 1793 en 20 Februarij, 1794, nog boven dien eene vrijwillige Geld-Negotiatie open te ſtellen, tot eene voor als nog onbepaalde ſomme, doch welke Wij daadelijk zullen ſluiten, wanneer dezelve tot eene genoegzaame hoogte zal gekomen zijn, volgens welke een ijder op één van 's Lands Comptoiren, naar zijne verkiezing, zal kunnen furneeren zodanig eene ſomme, als zijne gelegenheid, en het gevoel van zijne verpligting aan het Land zal toelaaten, het zij in contante Penningen, of in gewerkt Goud en Zilver, het welk, zonder nogthans het fatſoen te rekenen, naar tauxatie van Goud- en Zilverſmeden zal worden aangenomen; voor welke alzo gefurneerde ſommen zullen worden uitgegeeven ordinaire Obligatien ten laste van Holland en West-Vriesland, tot den interest ~~van vijf ten honderd in het~~ jaar, vrij van alle kortingen van honderdſte of tweehonderdſte Penningen, welke Obligatien zullen afgelost worden met het tweede jaar na den Vrede, welke Wij hoopen, en, met Gods hulpe, vertrouwen, dat, op een' manmoedigen tegenſtand, door zulke middelen zal worden verkregen.

En ten einde de Ingezetenen met een goed exempel voor te gaan, hebben Wij goedgevonden en geördonneerd, gelijk geſchied bij dezen, dat alle Regenten en Amptenaaren, die eenige Ampten of Bedieningen bekleeden, welke bekend zijn op de Lijst van de Amptgelden van het jaar 1727, binnen den tijd van zes weeken na de Publicatie dezes, in de voorgemelde Negotiatie zullen furneeren, op de reſpective Comptoiren van

hun

hun resfort, zó veel Penningen, als de voorsz. Ampten en Bedieningen op de voorgemelde Lijst zijn aangeslagen; gelijk mede, dat de Magistraaten van de respective Steden zullen worden aangeschreven, om ten spoedigsten aan Onze Gecommitteerde Raaden in de respective Quartieren op te geven, welke Ampten en Bedieningen in den haaren bekleedt worden, die in de voorgemelde Lijst niet bekend zijn, met bijvoeging van de somme, waarop dezelve zijn aangeslagen, of behoorden aangeslagen te worden, ten einde mede in dit Furnissement begrepen te zijn: dat voor deze gefurneerde Penningen mede Obligatien zullen worden afgegeeven op den voet als hier vooren gemeld, en af te losfen op denzelven Termijn, ten waare bij eerder vacature van dezelve Ampten en Bedieningen, in welk geval dezelve dadelijk, immers voor de suppletie, door het gemeene Land zullen worden afgelost, en niet tot bezwaar van de Succesfeuren *in officio* gebragt worden.

Dat Wij oordeelen geene andere beweegreden nodig te hebben, om alle Ingezetenen, van wat staat, rang, Godsdienstige of Burgerlijke begrippen zij ook mogen zijn, en bij welken nog een druppel oud Nederlands Bloed door de aderen speelt, aan te moedigen, om in deze vrijwillige Geldligting naar vermogen deel te neemen; dan alleen aan dezelven in overweging te geven, aan welke verantwoording zij zich voor God, voor hunne Medeburgeren, voor hun Nageslagt zouden schuldig maken, indien door het verzuim

van

van pligt en liefde voor het Vaderland, een zo rijk en gezegend Land ten prooij van een' Vijand zoude moeten worden, die, overal waar hij zijne Wapenen gevoerd heeft, met der daad heeft getoond, dat het hem niet ontbreekt aan middelen, om de ongelukkige Slagtoffers zijner overheersching tot op den laatsten stuiver van hunne Bezittingen te berooven, en zelfs van zodanige Bezittingen, welken zij door eene onnutte voorzorg gemeend hadden in veiligheid te hebben gesteld.

Dat zulke voorbeelden, welke in zo groote menigte voor handen zijn, een' ieder behooren te doen gevoelen, dat het beter is een gedeelte van zijn vermogen aan het Land ter leen te geven om hetzelve te behouden, (al waren de omstandigheden nog veel gevaarlijker dan Wij dezelve agten te zijn) dan, door het onmogelijk maken der middelen tot defensie, het geheel vermogen, ja het Leven zelfs, ter willekeur van den Vijand te stellen.

Dat Wij derhalven vastelijk vertrouwen, dat deze opwekking de gewenschte uitwerking zal hebben, en dat 's Lands Overheden daar door, nevens Zijne Doorlugtige Hoogheid, zullen in staat gesteld worden, om zich van hunnen duuren pligt tot verdediging van den Staat te kwijten.

En op dat niemand hiervan eenige ignorantie zal kunnen prætendeeren, gelasten Wij, dat

deze alomme zal worden gepubliceerd en geaffigeerd, ter plaatse daar men gewoon is publicatie en affixie te doen.

Gedaan in den *Hage*, onder het klein zegel van den Lande, den 5 Augustus, 1794.

(*Onderstond*)
Ter Ordonnantie van de Staaten.
(*Was getekend*)
A. J. ROYER.

Ex-

Extract uit de Notulen der Heeren Staaten van Zeeland, van den 8 Augustus, 1794.

De Heer Secretaris van 't Land heeft, zo voor zichzelven, als uit naam van den Heer HUYSSEN VAN KATTENDYKE, verslag gedaan van den uitslag der Commissie, zo aan Zijne Hoogheid, als ter Generaliteit, den 28 Julij laatstleden, door Hun Ed. Mog. op hun gestrekt, en ingevolge van dien ter Vergadering eerst mondeling voorgedragen, en daarna in geschrifte overgelegd het Rapport, hierna volgende geïnsereerd.

EDELE MOGENDE HEEREN!

Uw Edele Mogende bij Hoogstderzelver Resolutie van den 28 Julij laatstl. goedgevonden hebbende, Ons ondergeteekenden, nevens de Heeren Ordinaire Gedeputeerden dezer Provintie ter Generaliteit, met eene zeer gewichtige en in die Resolutie breder gedetailleerde Commissie naar *'s Hage* te chargeeren, geven wij ons de eer U Ed. Mog. te rapporteeren: dat wij nog dien zelfden dag met een der 's Lands Transport-Jachten vertrokken, en (na onze reis, ter meerdere bespoediging van dezelve, gedeeltelijk over Land te hebben voortgezet,) den 30 daaraan vroegtijdig in den *Haag* gearriveerd zijnde, dadelijk, geädsisteerd met welgemelde Heeren Ordinaire Gedeputeerden, 'er ons werk van gemaakt hebben, om Zijne Doorluchtige Hoogheid, dien zelfden voormiddag van *Breda* geretourneerd, benevens de Heeren Raadpensionaris van Hol-

 land

land, en Griffier Hunner Hoog. Mog., alsmede alle verdere Leden der Hoge Regering, bij dewelken wij zulks van vrucht oordeelden, over de onderscheidene onderwerpen onzer Commisfie te onderhouden; zijnde wij overal, en speciaal in onze onderscheidene conferentien met Zijne Doorluchtige Hoogheid, als ook in onze gedane opwachting bij Haare Kon. Hoogheid, met de uiterste distinctie en vriendelijkheid ontvangen en behandeld.

Wij hebben dan, Ed. Mog. Heeren! ter voldoening aan het eerste lid onzer Commisfie, bijzonder aan Zijne Doorluchtige Hoogheid, in gepaste termen, en op het nadrukkelijkste voorgedragen de allezins gevaarlijke situatie, waarin de onverwachte vijandelijke invasie in het Land van *Cadsand*, het overige gedeelte van *Staats-Vlaanderen*, den voormuur van Zeeland, en vervolgens ook die Provintie zelve had gebracht, tevens voorstellende de noodlottige en onberekenbare gevolgen, welke eene onverhoopte doordringing des Vijands binnen evengemelde Provintie, niet alleen voor dezelve, maar ook voor de geheele Republiek noodwendig zoude na zich slepen, en diensvolgens ten krachtigsten aandringende op eene onverwijlde en voldoende vermeerdering onzer, in veele opzichten allezins veel te geringe, middelen van defensie, zo te Lande, als wel speciaal te Water.

Wij hebben het genoegen gehad te ondervinden, dat Zijne Doorluchtige Hoogheid zulks alles volkomentlijk penetreerde; dan Hoogstdezelve be-

betuigde ons, zich op dit oogenblik in de volstrekte onmogelijkheid te bevinden, om, wat de middelen van de defensie te Lande aanging, daarin volgens Zijnen en Onzen wensch te voorzien; daar overal het tot defensie der meest geëxponeerde Frontieren van den Staat vereischte aantal Troupes ontbraken; eene waarheid, waarvan wij ook door diverse nog naderhand bekomen, en straks te toucheeren informatien, meer dan ooit zijn overtuigd geworden.

Wij oordeelden dierhalven aan Zijne Doorluchtige Hoogheid te moeten voorstellen, of niet bij den actuelen staat der zaken in *Staats-Vlaanderen*, in ernstige overweging behoorde te worden genomen, in hoe verre 'er gegronde apparentie zoude zijn om het nog in onze macht geblevene gedeelte van dat Quartier, 't welk nu op veele plaatsen aan de zwakste zijde kon worden aangetast, met vrucht te kunnen verdedigen; en of, in een gevreesd contrarie geval, het niet raadzamer ware, het meergemelde Quartier van de aldaar nog aanwezig zijnde Troupes en Ammunitien andermaal te ontledigen, en al hetzelve tot bedekking van Zeeland en deze zijde van *Staats-Braband* te emploijeeren, dan alles aan een oogenschijnelijk gevaar van volledig verlies bloot te stellen.

Zijne Hoogheid convenieerde allezins van het gewicht dezer bedenkingen, en heeft ook, als niet verkiezende zulks alleen te beslissen, daarvan een onderwerp van serieuse overweging in het Militair Besogne met den Raad van Staate gemaakt,

maakt; doch aldaar, vooral op de naderhand ingekomene informatien, geöordeeld zijnde, dat alzo *Staats-Vlaanderen* nu door een goed gedeelte der Militie uit *Cadsand*, alsmede door het aldaar ingekomen en voor *Sluis in Vlaanderen* gedestineerd Bataillon van MANEIL versterkt, en op de actueel zwakste plaatsen zo veel mogelijk gedekt was, dierhalven dit Quartier, immers voor als nog, met gegronde hoop van succes, in staat van defensie behoorde gelaten te worden; hebben wij vermeend, daarin te moeten berusten, als voor onze Provintie zelve beter oordeelende, dat derzelver voormuur, zo lang zulks geschieden kon, gedekt en verdedigd, dan verlaten wierd; hebbende wij echter Zijne Doorluchtige Hoogheid op het ernstigste verzocht, dat in gevalle eener onverhoopte retraite of evacuatie, Hoogstdezelve de stipste orders geliefde te stellen, om de voornoemde Troupes en Ammunitien tot bedekking van Zeeland te doen emploijeeren, het geen Zijne Hoogheid ons stellig heeft toegezegd; terwijl wij bij deze gelegenheid U Ed. Mog. in consideratie moeten geven, om een bekwaam getal Vaartuigen in gereedheid te doen houden, ten einde in het meergedachte geval, wanneer welligt de nodige Schepen niet spoedig genoeg bij der hand zouden zijn, te kunnen worden gebruikt.

Met relatie tot het hier vooren verhandelde point, moeten wij U Ed. Mog. nog communiceeren, dat Zijne Doorluchtige Hoogheid die directie tot hiertoe heeft, en voor zo veel van Hoogstdenzelven dependeert, zal blijven houden,

den, dat de Engelsche Armée, welker sterkte, niet zeker bekend, van vier-en-twintig tot veertig duizend man begroot wordt, derzelver tegenwoordige standplaats tusschen *Breda* en *Bergen op Zoom*, als tot bedekking der laatstgemelde, voor Zeeland in 't bijzonder zo belangrijke, Vesting, van het hoogste nut en absolut noodzakelijk zijnde, provisioneel niet moge verlaten; bevindende zich thans in die Stad circa vier-en-twintig honderd man Nationale Troupes.

Ten aanzien van de middelen tot beveiliging der Provintie te Water, kunnen wij U Ed. Mog. informeeren, dat boven het geen deswegens alhier voorhanden is, de meerdere versterking voor als nog genoegzaam eeniglijk zal afhangen van het geen uit de Provintie zelve zal kunnen worden aangeschaft, en van de hulp, welke, tot bedekking van Zeeland, uit Engeland verwacht wordt.

Zijne Doorluchtige Hoogheid had, reeds eenigen tijd geleden, ten dien einde de nadrukkelijkste representatien bij Zijne Koninglijke Majesteit van Groot-Brittanje gedaan; doch zo lang *Staats-Vlaanderen* in geen direct gevaar was, oordeelde men het in dat Rijk voldoende, voor de veiligheid der Republiek tegen alle ondernemingen uit de Fransche en veroverde Nederlandsche Zeehavens te waken, en hiertoe waren de vereischte maatregelen genomen; dan zedert de voorgevallene verandering van zaken in *Staats-Vlaanderen* heeft Zijne Hoogheid niet verzuimd, inmediaat andermaal bij Hooggemelde Zijne Ma-

jesteit van Groot - Brittanje op het spoedig afzenden der als nu noodzakelijk geworde-ne versterking voor Zeeland in 't bijzonder aan te dringen; Zijne Koninglijke Hoogheid de Heer Hertog VAN YORK heeft zulks, op verzoek van welgemelde Zijne Doorluchtige Hoogheid, mede gedaan, terwijl dezelfde instantien door den Heer Raadpensionaris van Holland bij den Engelschen Minister in *'s Hage* zijn gesecondeerd; en de hierna te meldene Commissie van den Grave DE MERCY D'ARGENTEAU is ook speciaal daartoe ingericht; van alle welke demarches, uit aanmerking van het gegrond vertrouwen, 't welk op de goede geneigdheid zo wel als op het belang zelve van Groot-Brittanje in dezen moet gesteld worden, de meeste vrucht te verwachten is.

Inmiddels zal apparent, op onze gedane instantien, de Scheepsmacht in onze Provintie nog worden vermeerderd met het een of ander Oorlogschip uit *Texel*; hebbende Zijne Hoogheid ook aan den Schout bij Nacht MELVILL, eerstdaags uit de Middelandsche Zee terug verwacht wordende, order toegezonden, om zijne reis zo veel doenlijk te verhaasten, en met zijn onderhebbend Escader in Zeeland binnen te vallen.

Eindelijk hebben Zijne Doorluchtige Hoogheid en andere Leden van Regeering ons te kennen gegeven, in die verwachting te zijn, dat UEd. Mog. niet zouden nalaten, om van zodanige particuliere Vaartuigen, als binnen de Provintie daartoe dienstbaar kunnen zijn, voor de defensie der-

zel-

zelve het nodige emploij te maken, waar voor de kosten uit de dezer dagen aan de respective Bondgenooten afgezondene Petitie van zes Ton, voor de binnenlandsche defensie te Water, zouden kunnen worden gevonden, nopens welke Petitie wij, onder U Ed. Mog. welgevallen, geöordeeld hebben te mogen concurreeren, dat de Admiraliteits Collegien door H. H. Mog. zonder resumtie zijn aangeschreven, om deswegens dadelijk zodanige aanstalte te maken, als dezelven, met overleg van den Luit. Admiraal, de Linie van defensie te Water commanderende, nodig zullen oordeelen; onverminderd echter de vrije deliberatien van de Bondgenooten op de Petitie zelve.

Wij kunnen van dit gedeelte van ons Rapport, betrekkelijk onze gehoudene onderhandelingen met Zijne Doorluchtige Hoogheid over de beveiliging onzer Provintie niet afstappen, zonder U Ed. Mog. Rapport te doen, dat Hooggemelde Zijne Hoogheid, onder veele andere blijken van Hoogstdeszelfs hartelijke toegenegenheid en zorg voor de Provintie van Zeeland, ons bij herhaling verklaard heeft, bereid te zijn, om, hoe zeer in dit tijdstip met oneindig veele occupatien belast, in persoon naar Zeeland over te komen, zo ras zulks door U Ed. Mog. nuttig mocht worden geöordeeld, en aan Hoogstdezelven aangenaam zoude zijn; welk gedeclareerde wij, zo wel als de overige bewijzen van Zijne Doorluchtige Hoogheids bestendige welwillendheid, niet nagelaten hebben, in naam van U Ed. Mog. te beäntwoorden op

 eene

eene wijze, welke niet alleen de gevoelens van ons eigen hart, maar ook (gelijk wij weten) die van U Ed. Mog. ons voorschreven.

Wij gaan over tot het twede lid onzer Commissie, ter voldoening aan 't welke wij vermeenen U Ed. Mog. in de eerste plaats te moeten informeeren van de elucidatien, welke wij nopens onze eigene macht en die onzer Geällieerden, alsmede van den staat, welke op een en ander te maken is, ontvangen hebben.

De Armée dezer Republiek, thans rondom *Breda* gelegerd, en door Zijne Hoogheid Prins FREDERIK van Oranje gecommandeerd wordende, die in het commando over *Staats-Vlaanderen* door den Prins van *Hesfen-Darmstad* is opgevolgd, is (behalven 't geen tot bezetting van *Staats-Vlaanderen* en van alle de Frontier- en andere Steden geëmploijeerd is, over welke Frontier-Steden het generaal Oppercommando aan den Heer Erfprins van Oranje is opgedragen,) volgens de nauwkeurigste berekening thans sterk *negen duizend* Man, welke macht met die der voornoemde Steden te zamen genomen, niet kan ontveinsd worden zeer gering, en, naar het oordeel van deskundigen, nauwlijks het tiende gedeelte te zijn van het geen, naar rato der Vijandlijke macht, tot onze defensie volstrekt vereischt wordt.

De verwachting op de aankomst van Pruissische Troupes blijft op den duur onzeker. Zijne Doorluchtige Hoogheid heeft ons zelve verklaard, dat,

die, wel is waar, de geruchten, wegens eene aanmarsch van Troupes dier Mogendheid, van tijd tot tijd verlevendigd, doch dien onverminderd zeer dubieus bleven, volgens welk gedeclareerde, gecombineerd met het geen wij dien aangaande ook door andere canalen vernomen hebben, het ons allezins voorgekomen is, dat 'er van dien kant zeer weinig zal te verwachten zijn.

Betere en meer zekere informatien kunnen wij UEd. Mogenden geven van de gunstige dispositie *Zijner Keizerlijke Majesteit.*

De staat der zaken van die zijde is, gedurende ons verblijf in *'s Hage*, allezins favorabel geworden.

De Heer Griffier FAGEL, op verzoek van het Buitenlandsch Besogne, zich in persoon naar den Prins VAN COBURG begeven hebbende, heeft in hetzelve, bij zijn retour, en ook aan ons verslag gedaan, dat voornoemde Commandant hem onbepaald gedeclareerd had, geene de minste intentie te hebben om met Zijne Armée eenigzins verder terug te trekken; dat daartoe ook geene reden hoegenaamd was, zijnde, volgens opgaaf van den Heer FAGEL, de gemelde Armée, thans achter de Maas gelegerd, in een' zeer goeden staat, en omtrent vijf-en-zestig duizend man sterk, daaronder begrepen zes duizend man, welke voor *Maastricht*, tot dekking dier plaats, gebleven is; terwijl de vijandelijke macht aan dien kant op niet meer dan dertig duizend man begroot wierd.

De-

Deze tijdingen zijn naderhand niet alleen bevestigd, maar ook aanmerkelijk verbeterd door de legale informatien, welke wij van meer dan eenen kant, en ook van zijne Doorluchtige Hoogheid zelve, nog weinige uuren voor ons retour, op laatstleden Saturdag bekomen hebben, dat Zijne Keizerlijke Majesteit den Prinse VAN COBURG de stelligste orders had toegezonden, om deze Republiek op alle mogelijke wijzen te beveiligen, en, indien het doenlijk ware, de Oostenrijksche Nederlanden op den Vijand te heroveren, zijnde tevens de Graaf DE MERCY D'ARGENTEAU door Zijne Keizerlijke Majesteit aan het Hof van *Londen* afgezonden, met specialen last, om bij dat Hof deszelfs mede hulp tot adsistentie der Republiek, mitsgaders tot het gemeenschappelijk en krachtdadig voortzetten der Oorlogsoperatien aantedringen en te bewerken; alle welke orders diervoegen zijn ingericht, dat daaruit de goede dispositie des Keizers voor deze Republiek op eene meer duidelijke wijze gebleken is, dan tot hiertoe nog immer heeft plaats gehad.

De straksgenoemde Commissie van den Graaf DE MERCY, heeft bij ons, en, zo als ons gebleken is, mede bij anderen de bedenking doen ontstaan, of het om meer dan eene reden niet allezins dienstig zoude kunnen zijn, om, even als in vorige tijden meermalen is geschied, ook eene extraordinaire Commissie met de nodige Instructien voorzien, wegens Hun Hoog Mog. naar Engeland af te zenden, ten einde in dit gewichtig tijdstip de belangen dezer Republiek te behartigen.

Dan

Dan om met ons verslag nopens de dispositie der Hooge Geällieerden voort te gaan, kunnen wij UEd. Mog. nog rapporteeren, dat 'er volgens alle bekomene informatien, aan de bestendig gunstige geneigdheid van Groot-Brittanje, om de zaak der Republiek, zo te Water, als ook, naar vermogen, te Lande, te behartigen, 'geene de minste reden van twijffel is; schijnende men echter aldaar te verlangen, dat de Republiek ook in haar zelve alle mogelijke efforts, met verdubbelden ijver, aanwende en voortzette.

In hoeverre nu, Ed. Mog. Heeren! dit alles voldoende kan worden geöordeeld, om alle de ondernemingen des Vijands te verijdelen, en langs dezen weg eerlang tot een heilzaam en gewenscht einde van zaken te komen; en in hoeverre de middelen, daartoe absolut vereischt wordende, op den duur zullen te vinden zijn, mogen wij niet beslissen. UEd. Mog. zien uit het hier voren gerapporteerde, dat het de intentie der Hoven van *Weenen* en *Londen* tot nog toe alleenlijk schijnt te zijn, om den Oorlog met vernieuwden ernst door te zetten, en den uitslag van zaken af te wachten; en dit, kunnen wij U Ed. Mog. communiceeren, is ook, over het algemeen genomen, het sijstema bij de Leden der Hooge Regering alhier; doch daar wij oordeelden, volgens den aart onzer Commissie, U Ed. Mog. van alles te moeten informeeren, wat strekken kan om Hoogstdezelven nopens den stand der zaken, zo veel mogelijk is, au fait te stellen, mogen wij niet nalaten hierbij te voegen, dat ook zeer veele Regenten van beproefde kun-

kundigheid en probiteit het in den tegenwoordigen allerhachlijksten toestand der Republiek raadzaam oordeelen, om, onverminderd en gedurende het voortzetten der ijverigste pogingen, tot zelfverdediging, en afbreuk des Vijands, op de voorzichtigste wijze te onderstaan, in hoeverre het faisabel zoude zijn, om, met overleg onzer Geällieerden, door Negotiatien, op eenen convenabelen voet, en onder billijke voorwaarden, tot een eerlijken en voordeeligen Vrede te geraken, als zijnde de volstrekte onmogelijkheid daarvan tot hiertoe nimmer, zo veel bekend is, op eene legale wijze gebleken.

U Ed. Mog. intusschen het tot geen ingredient onzer commissie gemaakt hebbende, Hoogstderzelver sijstema hieromtrent te developpeeren, of in deze eenigzins bedrijvig te handelen, hebben wij geöordeeld, ons bij het nemen van informatien dien aangaande te moeten borneeren.

Ons verblijf in *'s Hage* niet langer absolut noodzakelijk oordeelende, hebben wij op laatstleden Saturdag, den 2 dezer maand, na van Hunne Doorluchtige en Koninglijke Hoogheden, alsmede van de verdere Leden der Hooge Regering afscheid genomen te hebben, onze terugreis aangenomen, doch zijn, wegens den harden contrarie wind, eerst gisteren alhier geärriveerd.

Wij hopen, zo veel ons mogelijk was, aan de intentie Uwer Ed. Mog. te hebben voldaan.

De Algenoegzame God, die zo dikwijls in den hoog-

hoogsten nood Nederlands redder geweest is, betoone zich ook nogmaals als zodanig, en doe UEd. Mog. de gezegende werktuigen in zijne hand zijn tot behoud en welzijn des Vaderlands, met alles wat daarin dierbaar is!

Wij geven ons de eer, dit Rapport besluitende, ons met allen verschuldigden eerbied te onderschrijven.

EDELE MOGENDE HEEREN!

In *Middelburg*,
den 8 Augustus, 1794.

(*Onderstond*)

Uwer Ed. Mog. onderdanige
en gehoorzame dienaren,

(*Getekend*)

HUYSSEN DE KATTENDYKE,
W. A. DE BEVEREN.

Mis-

Misſive van de Heeren Staaten van Gelderland aan de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, geſchreven te Nymegen, den 9 Augustus, 1794.

HOOG MOGENDE HEEREN!

Offchoon Wij volkomen gerust zijn op de gewoone voorzigtigheid en trouwhartige zorge van Uw Hoog Mog. in het tijdig daarſtellen van al het geen tot defenſie en behoud van dezen Staat, bij alle voorkomende gelegenheden, in dit tijdgewrigt zoude kunnen nodig wezen; hebben wij egter, overwegende de zorgelijke ſituatie, waarin deze Provintie zig bevind, niet mogen afwezen, derzelver defenſie bij onze Misſive van den 30 Julij laatstleden aan Uw Hoog Mog. ten kragtigſten aan te beveelen.

Uw Hoog Mog. zullen met ons ten vollen zijn geperſuadeerd, dat het in deze conjuncture van zaken van de uiterſte noodzakelijkheid moet geconſidereerd worden, dat, bij eene invaſie, deze Provintie naar behooren, tot conſervatie van het gemeene Land, tegens alle aanvallen kan worden gedefendeerd.

En onder deze middelen tot dekking van dit Frontier voor ſurpriſes, vermeenen Wij geen gering object uit te maken het formeeren van Artificieeſe inundatien, daar Wij van alle zijden worden geïnformeerd, dat in dit ſaiſoen, en daarbij ook nog door eene zo langduurige droogte,

te, onmogelijk zij de inundatien voor de Frontieren van den Staat, daar men de Zeevloeden niet te baat heeft, door ordinaire wegen, naar behooren, en voldoende te kunnen formeeren.

Daar wij dan ook al verder in het bijzonder wierden geïnformeerd, dat de inundatie om de Importante Vesting '*s Bosch*, en verder opwaards na deze zijde, gantsch niet naar wensch gereussiseerd was, zo hebben wij den Generaal Majoor VAN DE GRAAF, Directeur van het Departement van de Waal tot de Zuider-Zee, gerequireerd, en in daarover gehoudene conferentien afgevraagd; of 'er in deze omstandigheden geene extraordinaris middelen voor handen waren, om de inundatie om '*s Bosch* beter te kunnen formeeren; en verder het *Zuidelijk boord* der Rivier de Maaze dezer zijds daardoor meerder inaccessibel te maaken en te verzekeren. Waarop de voorsz. Directeur ons geïnformeerd heeft, dat de groote en allezins voldoende inundatie om '*s Bosch* niet anders dan door de Rivier de Maaze kan geformeerd worden: dat daartoe die Rivier op zekere Peilshoogte moest gestegen zijn, als wanneer dezelve boven de *Grave* bij het Dorp *Beers*, in het Land van *Kuyk*, debordeerde; en over zekere aldaar gelegen onbedijkte Landen, door de laage Broeklanden, vloeide tot in het Riviertje de Raam; voorts langs de *Grave*, door het Land van *Ravestein*, in het Maasquartier, om de Vesting van '*s Bosch*; en verder tegen den *Vlymenschen* Dijk, naar de zijde van de *Langstraat*, *Heusden* en *Geertruidenberg*, tot tegen het zo zeer bekende *Front van Sprang*, eene generale inunda-

de voor dat gedeelte der Frontieren dezer Landen geformeerd wierd, doch dat zulks om de hier boven gemelde redenen door dien ordinairen weg nu onmogelijk was. Dat 'er voor veele jaaren verfcheiden ontwerpen geformeerd waren, om de Rivier de Maaze bij de *Grave* op te ftuwen, en door dien weg de zogenaamde Beerfche Maaze te doen omloopen, en het Water *in alle tijden* naar '*s Bosch* te leiden: dat hem onder de plans of projecten geen gereeder noch beter bekend was, dan de idée van wijlen den Collonel Ingenieur PIERLINCK, onder wiens orders hij voor veele jaaren, en toen dezelve dit ontwerp aldaar *in loco* formeerde, gediend had, en daarin beftond, om omtrent een uur boven de *Grave*, tegens over het Dorp over *Asfelt*, door de aldaar gelegen onbedijkte Landen, in het Land van *Kuyk* een Canaaltje te doen graaven in de Rivier de Raam: en alsdan de Rivier de Maaze, omtrent de voornoemde Vestinge de *Grave*, door een' Rijsdam in zo verre te fluiten, dat het Maaswater daardoor opgeftuwd, door het evengemelde Canaal heenloopende, en verder langs den ordinairen weg voortvloeijende, de inundatien om '*s Bosch* na vereisch zouden kunnen worden geformeerd.

Dat aan hem Directeur dit plan in deze omftandigheden van tijden wederom in gedagten gekomen zijnde, hij, tot betere elucidatie en meerder zekerheid, den Capitein Ingenieur DE MAN, en een kundig Landmeeter, deze fituatie zeer bekend zijnde, derwaards gezonden had, om het voorfz. plan thans nog nader te onder-

zoe-

zoeken: dat hetzelve bij hun niet alleen allezins faisabel geöordeeld, maar zelve dat de Landmeeter al te vooren juist op die zelfde idée gevallen was; dan dat zig tot de executie zeker wel eenige zwarigheden opdeeden, doch dat men op eene gelukkige reussite de beste, en zeer veel gegronde hoop had, dat het voorsz. project in drie à vier weeken zoude te executeeren zijn; waardoor het importante voordeel zoude bekomen worden, dat de 's Bossche inundatie compleet wierde geformeerd, dat de accesfen naar de Vestingen *Heusden* en *Geertruidenberg* veel beter geässecureerd, en dat de Landen verder langs de Rivier de Maaze van *'s Bosch* af tot *Grave* toe bijna inaccessibel, althans dat het acces door die Landstreek tot aan den Zuid-oever der Maaze zeer difficiel voor een' Vijand, om daar door te dringen, gemaakt zoude worden.

Wij hebben deze ouvertures, door den voornoemden Directeur aan ons gedaan, van dat belang geöordeeld, dat wij hebben vermeend de kennisse daarvan aan Uw Hoog Mog. niet te mogen onthouden, in vertrouwen, dat Uw Hoog Mogenden de groote aangelegenheid dezer zaak voor de defensie der Republiek in nadere overweging zullen gelieven te neemen. En wij twijffelen geenzints, of Uw Hoog Mog. overtuigd van het groot belang, het geen ook deze Provintie in het bijzonder daarbij is hebbende, zullen in deze bedenkelijke tijdsomstandigheden concurreeren, om van Generaliteits wegen zodanige orders te doen afgaan, welke tot eene spoedige voltrekking der voor aangetogene inundatie, en

ten einde daarvan ten eersten een aanvang werde gemaakt, bij Uw Hoog Mogenden nodig zullen bevonden worden.

Wij wenschen verder van harten, dat de lofselijke pogingen en onvermoeiden ijver van Uw Hoog Mog., tot welzijn en conservatie van de Republiek, met het beste succes mogen agtervolgd worden.

En hiermede eindigende, enz.

De Staaten des Furstendoms *Gelre* en Graafschaps *Zutphen*.

Ter Ordonnantie van dezelven.

(*Getekend*)
J. IN DE BETOUW.

Mis-

Misſive van de Heeren Staaten van Gelderland, aan den Raad van Staaten, geſchreven te Nymegen, *den* 21 *Augustus*, 1794.

EDELE MOGENDE HEEREN!

Hebben wij, niettegenſtaande de allerbekommerlijkſte geſteldheid, waarin deze Provintie, genoegzaam ontbloot van krijgsvolk, van geſchut, van Ammunitie, met één woord van alle middelen van defenſie, bij het vooruitzigt van een' aannaderenden Vijand, zig onlangs bevond, vermeend de aandagt van Uw Edele Mogenden niet te mogen aftrekken van die Districten, welken nog meer onmiddellijk aan eene vijandelijke attaque blootgeſteld waren; zo mogen wij thans, daar tot derzelver beveiliging al het mogelijke ſchijnt toegebragt te zijn, niet voorbij, zonder ons aan onze Ingezetenen, en door de gevolgen aan de geheele Republiek, verantwoordelijk te ſtellen, die zelve aandagt van Uw Edele Mog. in te roepen, en te vestigen op het Frontier, 't welk deze Provintie, en mitsdien het gantſche Gemeenebest aan de zijde van den Yſſel zoude behooren te dekken.

Dat het gevaar, ſchoon misſchien minder aanſtaande, egter zeer groot en zeer wezentlijk blijft, zal niet in twijffel behooren te worden getrokken: want al eens veronderſteld, dat de Maas en Waalkant in zodanigen gedugten ſtaat gebragt zij, dat men aan die zijde voor die Provintie niets te vreezen hebbe; wat kan een' on-

derneemenden Vijand beletten, door het Graafschap *Zutphen* in de *Veluwe*, en dan vervolgens in de meeste Provintien zonder eenig obstacul in te dringen, wanneer hij niet aan den Ysfel wordt gestuit door de aldaar te formeeren inundatien?

Wij behoeven Uw Edele Mogenden niet voor te draagen, van hoe veel aanbelang voor de defensie dit Frontier altoos is geconsidereerd; wat kosten zedert het begin dezer Eeuw daar aan zijn besteed: onze stellingen worden geverifieerd door de kundigste Ingenieurs, die Uw Edele Mog. en derzelver Voorzaten ten dien opzigte hebben geraadpleegd, en de jaarlijksche Commissien van Uw Edele Mogenden tot inspectie van hetzelve leveren genoegzaam alleen een bewijs op van deszelfs aangelegenheid.

Dan egter wanneer men den bijna weerloozen staat van dat Frontier thans inziet, hoe dat hetzelve, en van geschut, en van Ammunitie, en van al wat tot afweering van een' Vijand dienen moet, genoegzaam geheel onvoorzien is, en dit in een tijdstip, dat de Vijand als voor de poorten is; doet zulks een moedbeneemend denkbeeld geboren worden, en men zoude zig geen ander kunnen voorstellen, dan dat aan Uw Edele Mog. de kwaal als al te groot, en het herstel derzelve als al te bezwaarlijk schijnt voor te komen.

Wij hebben een oogenblik geäarseld, of het wel raadzaam ware aan dit niet ingebeeld, maar zeer wezentlijk, en Uw Ed. Mog. ongetwijffeld door de rapporten der Commandanten in de Fron-

Frontierplaatsen volkomen bekend, gebrek door deze onze Missive, hoe secreet ook gehouden, eene gevaarlijke publiciteit te geven.

Maar door werkeloos te blijven, en de oogen voor het gevaar te sluiten, zal men hetzelve niet ontkomen: en het is te vergeefsch, dat wij ons zouden vleijen onze zwakheid ten dien opzigte te verbergen voor het doordringend oog van eenen roofzugtigen Vijand, aan wien de rijke prooij, verscholen in de Provintien, welke lange jaaren de gezegende vrugten der voorregten, aan een vrij en door Koophandel bloeijend Land verknogt, genoten hebben, zo zeer toelacht, dat hij geredelijk de zwaarste gevaaren zal tarten om denzelven magtig te worden.

Wij vermeenen dan met regt te mogen vraagen, of wel eenige pogingen te moeijelijk, eenige opofferingen te zwaar gerekend kunnen worden, om een zo groot onheil voor te komen, of de aanwasch van magt, welke de Vijand door de overheersching dier Provintien zoude verkrijgen, wel berekenbaar zoude zijn? en of de verdediging van de Provintie van Holland, met welker behoud wij gaarne erkennen, dat het aanwezen van de geheele Republiek verknogt is, daardoor niet oneindig bezwaarlijk zal worden? en blijft dezelve, dien onverminderd, tegens eene zo gedugte magt al eens bestand, in welke een' rampspoedigen staat alsdan de geinvadeerde Provintien bij den terugtogt van eenen alles vernielenden Vijand zig zullen bevinden, en

hoe lange jaaren zij, beroofd van alle resfources, onnut voor hunne Medeleden zijn zullen.

Wij hebben, uit hoofde van onze verpligting en protectie, welke wij aan ons en onze Ingezetenen, die zo merkelijk in dezen zijn geïnteresfeerd, verschuldigd zijn, en uit hoofde der verpligting van Uw Edele Mog. aan het geheele Bondgenootschap, dit aan Uw Edele Mog. moeten reprefenteeren, ten einde Uw Edele Mog. met den meesten spoed de handen doen te werk stellen, om te voorzien in de noodzaaklijkste behoeftens van dit Frontier, waaronder wij in de eerste plaats het geschut stellen.

Wij dringen mitsdien ten plegtigsten daarop aan, gelijk wij ook nog wederom bij deze gelegenheid met alle empresfement inhæreeren onze gedaane instantien, ten einde de inundatie van de Beersche Maas, een werk van zo veel aanbelang, niet vertraagd, maar, gelijk de tegenwoordige toestand van zaaken allezins vordert, zonder eenig verwijl voorgenomen, en dadelijk de hand aan het werk geslagen werde; omtrent welk een en ander wij ook voornemens zijn het appui en de medewerking der overige Bondgenooten bij Uw Edele Mogenden ten dien einde te verzoeken.

Waarop, enz.

De Staaten des Furstendoms *Gelre*,
en Graafschaps *Zutphen*.

Aan

No. XXXVIII.

Aan den Heer Envoyé VAN KINCKELL, 's Hage *den 9 September*, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

Ik heb twee Brieven ontvangen, geschreven uit *Burgel*, welke Plaats ik geloof niet verre van *Frankfort* gelegen te zijn, getekend *le Prince* FERDINAND MAXIM. JOSEPH GRIMALDI, *Chevalier de St. Janvier et de St. André, Chambellan de S. M. Imp. te Royale &c. &c.* Het oogmerk van die Brieven is het oprigten van een Corps Husfaaren, doch ik heb vehemente suspicie, dat hij een avanturier is, en verzoeke Uw H. W. G. de goedheid te hebben, mij te informeeren, of 'er zodanig een persoon bekend is, en welke zijne positie is. VAN DE SPIEGEL aan VAN KINCKELL.

Wij verwagten dagelijks wat goeds uit de Quartieren, daar Uw H. W. G. zig bevindt, of van den *Moesel*, maar onze

VAN DE SPIEGEL AAN VAN KINCKELL

ze verwagting wordt lang uitgesteld; ondertusschen durven de Oostenrijkers aan de Maas zig niet bewegen, voor dat zij den rug vrij hebben: zoo men nu ter tijd had kunnen of willen voorwaards rukken, zou 'er apparentie geweest zijn een groot deel van de Nederlanden te recupereeren zoo spoedig als het verloren is: want schoon de Vijand wel sterk van Volk zij, weet men nogthans vrij zeker, dat deszelfs Armées gebrek hebben aan veelerlei noodwendigheden om in het Veld te bestaan.

Men ziet hier de waarschijnlijkheid te gemoet, dat 'er eene serieuse attaque op differente plaatsen van onze Frontieren te gelijk zal gedaan worden, en men is derhalven gepræpareerd om de attaquanten wel te ontvangen; evenwel zou het te wenschen zijn, dat onze Armée, welke wij op ruim 65000 man betaalen, wat beter compleet was; want als men 'er afreekent het geene in de Steden, zoo wel binnen als op de Frontieren, moet liggen, blijft 'er niet veel overig; en het is ten ein-

einde hier aan te suppleeren, dat men begonnen heeft, eene soort van Militie op te rigten, welke grooten toeloop heeft.

VAN DE SPIEGEL aan VAN KINCKELL.

Naar den kant van *Vlaanderen* hebben de Franschen geen progresfen gemaakt sedert de overgaaf van *Sluis*, welk beleg hun wel 8000 man gekost heeft, die door vuur, water en ziektens zijn omgekomen. — VAN DER DUYN had maar twintig Artilleristen meer over, en zijne Infanterie was zoo zwak, dat hij geen Picquetten meer geeven kon, zijnde de rest dood, of in 't Hospitaal. — *Het verlies van die* Plaats is voor ons van minder importantie dan men ordinair gelooft, namelijk wanneer de Reede van *Vlissingen*, en het inkomen van het Zeegat wel voorzien is, gelijk het is, en nog meerder worden zal, als MELVILL binnen zal zijn, die door contrarie wind in *Duins* is ingeloopen.

Mijn inzien van de zaaken in 't generaal, is, dat indien men van binnen het hoofd niet verliest, 'er wel mogelijkheid is om eene goede defensie te doen, en den

Vij-

VAN DE SPIEGEL AAN VAN KINCKELL.

Vijand buiten te houden, terwijl de Geällieerden dan moeten tragten hem verder agterwaards te verdrijven; maar of men in 't algemeen ſtaat kan maaken, dat de tranquilliteit van binnen zal bewaard blijven, is eene andere questie.

Hiermede, enz.

Aan

No. XXXIX.

Aan den Heer Baron VAN NAGELL, *te* Londen, 's Hage, *den* 15 *September*, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

VAN DE SPIEGEL aan VAN NAGELL.

De ongelooflijke menigte van zwarigheden, waarmede men tegenwoordig hier te worstelen heeft, en waardoor de ijverigste pogingen tot eene vigoureuse defensie worden vertraagd, zijn buiten exempel in deeze Republiek, maar vooral ondervindt men dezelven van den kant der Finantien: voor deezen heeft men altoos gezien, dat als de nood aan den man kwam, de Regeering van dit Land eene toereikende ressource vondt in de beurzen der Rijke Ingezetenen; en schoon de omstandigheden des tijds het gebruik van die ressource wel eens duurder maakten dan in ordinaire tijden, was 'er toch mogelijkheid, om, op goede conditien, het geld los te krijgen; maar tegenwoordig schijnt die mogelijkheid geheel benomen, zoodat de Provintie van Holland zelfs geen penningen te-

gen

VAN DE SPIEGEL EN VAN NAGELL. gen 5 pCt. kan opneemen, terwijl alle extraordinaire middelen, gelijk die van een 50ste penning der bezittingen, en een geforceerd Amptgeld, genoegzaam geäbsorbeerd zijn. De reden van dit groot gebrek kan gedeeltelijk gelegen zijn in de ongeneigdheid van zommige Ingezetenen om de tegenwoordige Constitutie van Regeering te ondersteunen, maar vooral ontstaat die reden uit vreeze voor den onzekeren staat des Lands, waardoor de Rijke Ingezetenen al wat zij los kunnen krijgen, opzeggen en buiten 's Lands verzenden, zoodat bij alle de groote lighaamen dagelijks meêr en meêr gebrek komt, en minder gelegenheid dat gebrek te vervullen.

Ik zie deeze omstandigheid aan als van een zeer bekommerlijk uitzigt, gepersuadeerd zijnde, dat het ophouden van betaaling het signaal zal zijn van eene generale confusie, die daadelijk eene verandering van binnen zal te weeg brengen, en het Land aan den Vijand zal leveren. Meermalen heb ik daarover confidentieel met Lord St. HELENS gesproken, en zijn Ed. ge-

gevraagd, of 'er geen mogelijkheid zou zijn, dat het Engelsch Gouvernement ons te hulpe kwam met twee of twee en een half Millioen Sterlings; het zij dat het Gouvernement die Som voor deszelfs rekening opnam, en aan ons, dat is aan de Unie, en niet aan eene bijzondere Provintie, opschoot: of dat het zelve ons de gelegenheid faciliteerde om deeze leening voor rekening van de Unie in Groot-Brittannien open te stellen, of te doen entrepreneeren? Ik weet niet, of de Ambassadeur daarover geschreven heeft; maar dit is zeker, dat de zaak zeer pressеert, en dat ik, zonder één van deeze middelen, geen uitzigt heb, hoe dat men hier den Oorlog zal uithouden: ik mag derhalven niet langer uitstellen deeze omstandigheid aan U H. W. G. mede te deelen, en met instantie te verzoeken, daarover confidentieel te spreeken met zodanige Leden van het Ministerie, als U H. W. G.' convenabel zal oordeelen.

VAN DE SPIEGEL aan VAN NAGELL.

Ik kenne de moeijelijkheid, die 'er in Engeland tegen zodanige aanzoeken gemaakt wordt; maar men zal, naar ik hope,

pe,

VAN DE SPIEGEL AAN VAN NAGELL.

pe, wel willen considereeren de gevolgen, die 'er voor Groot-Brittannien zelve in gelegen zijn, wanneer dit Land deszelfs Coöperatie moet ophouden; en ten anderen, dat deeze leening in effecte niet zou gedaan worden van Engelsch geld, maar van de Gelden, die de Hollanders zelven, uit vreeze, naar Engeland hebben overgemaakt — hier bij komt nog, dat de Republiek geen Staat is, welke intrinsicq geruïneerd is, maar die alleen een oogenblikkelijke ongelegenheid ondervindt door accidenteele oorzaaken.

Ik beveele deeze zaak aan U H. W. G. gewoonen ijver en prudentie; en voege 'er alleen nog bij, dat die gelden niet op één oogenblik noodig zijn, maar op termijnen kunnen worden gefurneerd, en eindelijk kan ik tot U H. W. G. informatie zeggen, dat de schulden, welke in den Oorlog over de Spaansche succesfie, en in dien van 1747, ten laste van het Ligchaam van de Unie gemaakt zijn, genoegzaam alle zij afgelost.

Ik heb de eer, enz.

Aan

No. XL.

Aan den Heer Envoyé VAN NAGELL, 's Hage, *den* 23 *September*, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

Ik refereere mij tot het protocol van zekere gehouden conferentie, waarvan de Heer Griffier U H. W. G. een Copie zal zenden tot deszelfs particuliere informatie; alsmede tot de Copie der Misfive van Zijn Hoogheid aan Lord St. HELENS, als een gevolg van die conferentie; en eindelijk tot de Misfive die U H. W. G. van Zijne Hoogheid zal ontfangen. De inhoud van deeze Stukken zal genoeg zijn om U H. W. G. eene compleete kennis te doen hebben van de denkwijze alhier over de tegenwoordige omstandigheden, en om daarvan gebruik te maaken ter plaatze daar het van vrugt kan zijn. VAN DE SPIEGEL aan VAN NAGELL.

De situatie der zaaken in de Republiek wordt, van dag tot dag, gevaarlijker, sedert dat de Engelsche Armée agter de

VAN DE SPIEGEL aan VAN NAGELL. Maas, of misschien actueel reeds verder geretireerd is, en de Oostenrijksche, door haare onverwagte retraite, *Maastricht* aan een waarschijnlijk verlies, uit gebrek aan het nodige Guarnisoen tot defensie, heeft geëxponeerd: en de overweeging van dit gevaar, niet alleen voor onzen Staat, maar voor geheel Europa, heeft ons doen bedagt zijn om aan de Geällieerden in bedenking te geven, of het niet tijd wordt om de middelen tot een generaal accommodement te zoeken, indien de middelen ontbreeken om den Oorlog beter te souteneeren.

Wij verbeelden ons, dat 'er tot zulk een accomodement mogelijkheid zou zijn, het zij dat Engeland zelfs het terrein wilde doen fondeeren, of zulks aan ons overliet; en ik houde mij wel verzekerd, dat de andere verbondene Mogendheden niets liever zouden zien, dan met eere uit deezen ongelukkigen Oorlog te raaken.

Het kan toch bij niemand eenige twijffel lijden, of het heil van alle Staaten van Europa hangt af van dit Land, en Enge-

geland zou zig, zoo weinig als anderen, kunnen vleijen met de behoudenis van deszelfs politique existentie en commercieelen welvaart, indien deeze Republiek, met haare Rijkdommen en ressources, een prooij van den Vijand wierdt; en nogthans is deeze gebeurtenis zeer te vreezen, hoe ongeloofelijk het aan de Posteriteit zal voorkomen, dat een *Land*, door zulke formidable Armées gedekt, in ééne Campagne, welke in het begin zoo voorspoedig was, met zoo veel andere kostelijke Provintien is verlooren gegaan. VAN DE SPIEGEL AAN VAN NAGELL.

Indien men alles aan het papier kon vertrouwen, zou het gemakkelijk zijn U H. W. G. te doen verstaan, dat op zulk eene wijze, als die Armées hebben geägeerd, het niet mogelijk is, een Land tegen een' activen en entreprenanten Vijand te defendeeren, en dewijl men geen verandering daarin voorziet, is het natuurlijk te denken op Vreede, daar het Oorlogen niet kan uitgehouden worden.

U H. W. G. zal nogthans geöbserveerd hebben, dat wij, tot nog toe, niet anders

 ders

VAN DE SPIEGEL aan VAN NAGELL.

ders gesproken hebben dan van een *generaal accommodement*, en dat 'er nog geen questie is van separaate onderhandelingen: ook kan ik 'er bijvoegen, dat 'er, noch direct, noch indirect, eenige aanzoeken bij den Vijand, van onzen kant, gedaan zijn, hoewel misschien Lord ST. HELENS dit wel heeft gesoupçonneerd, maar ik sta 'er niet voor in, wat in 't vervolg gebeuren zal, wanneer het gevaar nader bij komt, en de Regeering zelfs door de Ingezetenen zou gepresseerd worden.

Ik heb de eer, enz.

Dien

Dien zelfden dag, 23 September, 1794, wierd nog eene tweede Misſive, uit 's Hage, door een' voornaam' Minister van den Staat, aan den Heere VAN NAGELL *afgezonden, welkers inhoud, uit het oirſprongkelijk Fransch vertaald, ons der moeite wel waardig is toegeſchenen, om hier in te voegen.*

's Hage, 23 September, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

De kwade tijdingen volgen agter elkander met eene verbazende ſnelheid. Gisteren hebben wij vernomen de retraite der Oostenrijkers agter de *Rhoer*, ten gevolge van eene attaque, die den 18 bij *Luik* is voorgevallen.

De Vijand heeft dien dag het Corps van den Generaal DE LA TOUR aangetast, en hetzelve terug gedrongen, waardoor de Generaal CLAIRFAIT genoodzaakt is geworden, om insgelijks zijne poſitie te *Fouron le Comte* te abandonneeren. Nu zal *Maastricht* eerstdaags kunnen worden belegerd, en daar die Vesting niet genoegzaam van kruid voorzien is, en het Guarniſoen bovendien niet ſterk genoeg ſchijnt te zijn tot deszelfs verdediging, is het te duchten, dat zij geen langen tegenſtand zal kunnen bieden, ten zij dezelve ſpoedig ontzet mogt worden.

U H. W. G. zal beter kunnen oordeelen over

den toestand, waarin *Maastricht* zig bevind, uit de nevensgaande Missive van den Prins VAN HESSEN, waarbij gevoegd is zijne correspondentie met den Generaal CLAIRFAIT. De brief, waarbij deze laatstgemelde zijne retraite na de *Rhoer* te kennen geeft, is zeer singulier.

Deze reeks van onverwachte en onbegrijpelijke desasters en nederlagen, bewijst meer en meer, dat de zaaken onmogelijk langer op den actueelen voet kunnen blijven. *Wat* onzen tegenwoordigen toestand betreft, die in waarheid zeer critiek is, zo refereer ik mij tot den brief, die de Heer Raadpensionaris U heden schrijft, — tot die, welke Z. D. H. op heden adresseert aan Mylord ST. HELENS, en waarvan Zijne Hoogheid U een afschrift toezendt, — tot de Missive van den Prins zelven aan U geädresseerd; en eindelijk tot de nevensgaande Protocol der conferentie, laatstelijk op het Huis in het Bosch gehouden, waarvan ik U H. W. G. bij mijne vorige met een woord hebbe gewag gemaakt.

U H. W. G. zal nauwkeurig geïnformeerd zijn, door deze onderscheidene stukken, van de wijze waarop men hier den toestand van zaken beschouwt.

Mylord ST. HELENS, welken ik dezen morgen heb gesproken, zeide mij, spreekende van den brief van den Prins Stadhouder, dat dezelve hem onbepaald (*vague*) voorkwam, en dat hij niet begreep, welk het oogmerk van denzelven zijn moest.

Ik

Ik heb Zijne Lordschap geändwoord, dat men wenschte, dat men zig in Engeland duidelijk verklaarde over den tegenwoordigen staat van zaken, op dat wij mogten weeten, waaraan ons te houden.

De zaken gaan kwalijk, ja zo kwalijk als mogelijk zijn kan. Het is te voorzien dat, zo dit moet duuren, gelijk alles ons doet vreezen, het kwaad weldra zonder hulpmiddelen zijn zal, en *de val van dit gemeenebest onvermijdelijk.*

Men moet dus weeten, en dit wenschten wij dat Engeland ons verklaarde, of *Zij* in staat is om een hulpmiddel tegen dit kwaad dáár te stellen? of *Zij*, b. v. mogelijkheid ziet om de verdeeldheid, *het misverstand te doen ophouden*, die tot hiertoe alle de krijgsoperatien der Geällieerden hebben geëntraveerd, en die waarschijnelijk de voornaamste, zo niet de eenigste oorzaak der rampen van dezen veldtogt hebben uitgemaakt? — of Zij aan die noodlottige directie een plan van active operatien weet te substitueeren, wijsselijk gecombineerd, en kloekmoedig uitgevoerd, waardoor alle de thands op onze Frontieren verzamelde krijgsmacht medewerke tot het groote oogmerk, om den Vijand van onze Grenzen te verwijderen. — Het zijn geene nieuwe efforts, die wij van Engeland begeeren; het is bijna onmogelijk om meer te doen, dan *Zij* reeds doet; wij vragen slechts, dat Zij ons de middelen aan de hand geeft, om die efforts efficacieus te doen zijn.

Indien dit onmogelijk is, indien de zaken moeten blijven gaan, zo als nu federt drie maanden, indien talrijke, beproefde, en aan het vuur gewende Legers, van alles voorzien, zig fteeds blijven retireeren voor eenen geheel berooiden, maar ftouten en onderneemenden Vijand, dan is het beter zijn partij te neemen, daar het nog tijd is, en maatregelen van eenen anderen aart te kiezen, door eene vredesonderhandeling te zoeken, die de Vijand waarfchijnelijk zo zeer als wij verlangt. De vraag, zo als te regt de Prins Stadhouder zig uitdrukt, kan dus tot deze zeer eenvoudige alternative gebracht worden: ftelt ons in ftaat, of geeft ons de middelen aan de hand, om den Oorlog efficacieus door te zetten, en werkt met ons te zamen om Vrede te maken.

Ik gevoel zeer wel, dat het ongunstigst oogenblik om vredesonderhandelingen aan te vangen voorzeker dat is, wanneer men geflagen is, en zig in groot gevaar bevind; maar wij zullen weldra geene keuze meer hebben, en dan ftaat het te bezien, of onze Bondgenooten, of geheel Europa meer zal gewonnen hebben, door dit Gemeenebest, uit loutere hardnekkigheid, te hebben opgeofferd, dan door pogingen te doen om het thands door middel van tijdige onderhandelingen te redden, daar de krijgsmiddelen baarblijkelijk ontoereikende zijn.

Ik weet niet, of deze redeneering U H. W. G. juist zal voorkomen; dit is zeker, dat zonder

der eene merkelijke verandering in de maatregelen, die men thands neemt, onze val, hij moge dan wat vroeger of wat later plaats hebben, mij zeker toefchijnt.

Ik heb de eer, enz.

Ik achte het onnodig U H. W. G. te doen opmerken, dat het Proces verbaal der conferentie, bovengemeld, alleen voor uwe particuliere informatie ftrekt.

Extract uit de Secreete Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland, genomen op den 24 September, 1794.

Ontfangen eene Misfive van de Heeren Gecommitteerde Raaden, gefchreven in den *Hage*, den 22 dezer, over den actueelen toeftand van de Finantie dezer Provintie, en om toereikende middelen tot het gaande houden der zaken, in de navolgende Misfive breder vervat.

EDELE GROOT MOGENDE HEEREN!

Gelijk het de pligt is van alle welgeregelde administratien van Finantie, vooral in zulke bezwaarlijke tijden, als wij beleven, zig altoos een' overflag voor oogen te ftellen van de inkomften, waarop, geduurende een' zekeren termijn, kan ftaat gemaakt worden, en van de uitgaven, welke in dien zelven termijn noodwendig zullen worden vereischt, ten einde de eene te fchikken naar de andere, zo hebben wij ons ook wederom bevlijtigd, om zulk eene calculatie of raaming te maaken voor de laatfte maanden van dit jaar, en wij moeten met groot leedwezen Uw Ed. Groot Mog. te kennen geven, dat wij de onvermijdelijke uitgaven gevonden hebben zeer verre te excedeeren alle de inkomften, welken wij naar alle apparentie kunnen verwagten, ja zelfs na furneeren van het Amptgeld bij Uw Ed. Groot Mog. Refolutie van den 5 der vorige maand geärrefteerd; gelijk de waarheid hiervan in meer-

meerdere bijzonderheid kan confleeren, wanneer het Uw Ed. Groot Mog. behaagen zal nadere informatie te requireeren.

De openstaande Negotiatien geven niet naar evenredigheid van de verwagting, en wij wanhoopen aan de mogelijkheid, om in de tegenswoordige omstandigheden zodanige conditien te kunnen voorstellen, waardoor de redenen, die de vorige Negotiatien hebben doen mislukken, worden weggenomen.

Ondertusschen de benodigdheid is groot en pressant: de tegenwoordige Oorlog verslindt immense sommen, en duldt geen uitstel van eenige betaaling; de middelen van den Staat en die van den Vijand zijn ongelijk, want terwijl de Vijand eene onbepaalde ressource heeft in papier, heeft de Republiek tot nog toe altoos comptante specien daartegens moeten stellen; en daar men in vorige Oorlogen met Frankrijk altoos gezien heeft, dat het geld in overvloed tot defensie van het Land is toegevloeid, wanneer slegts goede conditien werden aangeboden, ondervind men thans, dat door een' samenloop van omstandigheden, die een' kragtigen invloed heeft op het publiek credit, het Land, het welk de rijkste Ingezetenen bevat, gevaar loopt van het eerst in zijne Finantien geëpulseerd te zijn.

Wij hoopen en wenschen, dat Uw Ed. Groot Mogenden in derzelver wijsheid en cordaatheid toereikende middelen zullen vinden,

om

om de zaaken op eenigerlei wijze gaande te houden, en dat ten spoedigste op dit allergewigtigste point tot meesten dienst en verdediging van den Lande bij Uw Ed. Groot Mog. zal worden geresolveerd.

Daarmede, enz.

Geschreven in den *Hage*, den 22 September, 1794.

De Gecommitteerde Raaden van de Staaten van Holland en West-Vriesland.

Ter Ordonnantie van dezelven.

(*Was getekend*)

G. B. EMANTS.

En heeft de Raadpensionaris vervolgens gedaan de navolgende propositie, hebbende twee onderwerpen, het eerste betrekkelijk tot de Finantie der Provintie, en het tweede vervattende eenige consideratien omtrent de betrekking van den Raadpensionaris tot de Finantien, en deszelfs verzoek om eenige verandering in die tak van werkzaamheid.

EDELE GROOT MOGENDE HEEREN!

Wanneer men nagaat de gebeurtenisfen die in de Republiek hebben plaats gehad, geduurende de laatste veertien jaaren die wij beleefd hebben; welke kostbaare Oorlogen zijn gevoerd, welke binnenlandsche beroerten ons heb-

hebben ontrust, welke onophoudelijke onderfteuningen de Oost-Indifche Compagnie heeft genoten; en wanneer men daarbij in aanmerking neemt, dat de Provintie van Holland en West-Vriesland zeer verre het grootfte gedeelte van die Lasten heeft moeten draagen, dan heeft men reden om zich te verwonderen, hoe het mogelijk geweest is de resfources te vinden tot goedmaaking van zulke enorme, maar noodzaaklijke, depenfes, en te meer, daar die resfources alle door de gegoedde Lieden in deze Provintie zijn bijeen gebragt, zonder dat aan de fchamele gemeente, of zelfs aan min gegoede Burgers een penning belasting is opgelegd.

Ondertusfchen ontbreekt het niet aan menfchen, zo in als buiten de Regeering, die geduurig vraagen, waar blijft toch het geld? deze vraagen kunnen gedaan worden uit onderfcheiden beginzels: zij kunnen, bij voorbeeld, ontftaan uit onkunde, om dat men buitenfpoorige denkbeelden heeft van de hoegrootheid der fommen, welke fommige operatien van Finantie hebben opgebragt; of uit wantrouwen op de geenen, die uit hoofde van hunne bedieningen geöordeeld worden eenig deel aan de Adminiftratie der Finantien te hebben; doch welk ook het motif van die vraagen moge zijn, dit is ten minften zeker, dat veele menfchen in het begrip ftaan, dat eene verantwoording van de Adminiftratie van 's Lands Penningen federt eene zekere Epoque gedaan, (in de form van eene Balans van ingekomen en

en uitgegeeven gelden) een middel zou zijn ter gerustftelling, en ter aanmoediging, om verder tot onderfteuning der Finantien te contribueeren.

De faculteit, welke de inftructie van den Raadpenfionaris hem geeft, om ter Vergaderinge te proponeeren en voor te draagen het geene hij zal oordeelen, ten dienfte van den Lande in deliberatie gelegd te moeten worden, heeft mij aangefpoord en verpligt, om Uw Ed. Groot Mog. met eenige confideratien, betrekkelijk tot de Finantien, een oogenblik op te houden; confideratien, die mij zijn voorgekomen van zulk een' aart te zijn, dat zij de attentie van Uw Ed. Groot Mog. wel verdienen.

In de eerfte plaats zal niemand in twijffel trekken, dat het publiek credit grootendeels afhangt van het compleet vertrouwen, 't welk gefteld wordt in de naauwkeurigheid, wijsheid en deugdzaamheid der Adminiftratie, en dat wanneer één van deze opinien begint te wankelen, niets zo zeer in ftaat is om dezelve te herftellen, dan de waare kennis der zaken uit onwederfpreeklijke bewijzen verkregen.

'Er is misfchien geen Land op den aardbodem, wiens Conftitutie, met opzigt tot de Adminiftratie der Finantien, zo exact geregeld is als de onze, volgens welke niemand, hoe hoog zijn aanzien of invloed ook zij, van een' enkelen penning van 's Lands geldmidde-

de-

delen kan disponeeren, maar dat alles gaat door handen van verscheiden persoonen, alles moet verantwoord worden, en alles moet komen onder het oog van eene menigte Regenten, Amptenaaren en mindere Bedienden, waardoor alle suspicie van een verkeerd gebruik der Finantien wordt uitgesloten.

Even eens is 'er misschien geen Land op den aardbodem, daar de Administratie klaarder en eenvoudiger is als bij *ons*, zodat met een' opslag van het oog kan nagegaan worden al wat men van het emploij der Finantien begeert te weeten.

Indien dit zo is, (gelijk het aan ieder, die ooit iets van de behandeling van 's Lands zaaken gezien heeft, moet bekend zijn) wat zoude dan, Edele Groot Mogende Heeren, de hooge Regeering moeten wederhouden, om van de geenen, die speciaal met de distributie der geldmiddelen gechargeerd zijn, zodanig een' staat en Balans te requireeren, als dienen kan tot eene compleete overtuiging, dat 's Lands geld niet anders dan tot 's Lands dienst, op uitdrukkelijke consenten van de Heeren Staaten, is uitgegeeven en verantwoord, en dat niets tot eenige bij-einden, die men niet zou durven noemen, is geëmploijeerd? en wanneer Uw Edele Groot Mogenden mogten resolveeren, om zig van zodanigen staat en Balans te doen dienen, komt het mij, onder eerbied, voor, dat Uw Edele Groot Mogenden de Heeren derzelver Gecommitteerde

de Raaden in de beide Quartieren zouden kunnen aanschrijven, om naauwkeurig op te geven alle de capitaalen, waarmede de Provintie, sedert de laatste veertien jaaren, is bezwaard, en het emploij dat van die penningen gemaakt is; maar dat, om die opgave volledig te doen zijn, dezelve behoort verdeeld te worden in twee bijzondere tijdvakken, namelijk het eerste te beginnen met het jaar 1781, wanneer de Finantien, na een' meer dan dertig-jaarigen Vrede, in een' bloeienden staat waren, en voortloopende tot op het laatst van 1787, en het tweede tijdvak te beginnen met 1788, en te sluiten met den tegenwoordigen tijd.

In beide deze tafereelen respectivelijk zouden aan den eenen kant behooren gebragt te worden alle de genegotieerde Gelden, van welken aart dezelve zijn, na aftrek van het geene daartegen afgelost, of aan oude capitaalen in de Negotiatien geëmploijeerd is, of door andere operatien gestrekt heeft tot vermindering van de capitaale schuld — aan den anderen kant behooren gebragt te worden, mede respectivelijk op ieder tijdvak, de depenses, welke de omstandigheden des tijds gevorderd hebben, met aanwijzing van de Resolutien en consenten van Uw Ed. Groot Mog., waarbij deze depenses zijn geördonneerd, zo dat ieder tijdvak op zig zelve eene Balans zal opleveren, waaruit duidelijk zal kunnen gezien worden, hoeveel de Finantien in ieder van dezelve zijn voor of agteruitgegaan.

gaan. Op deze wijze oordeel ik dat Uw Edele Groot Mogenden een' compleeten staat in handen zouden hebben, waardoor alle twijffel omtrent het emploij van 's Lands penningen zal worden weggenomen; terwijl het van zelf spreekt, dat, wanneer 'er bijzondere respecten zijn, waarop Uw Edele Groot Mogenden zouden verlangen in meerder detail geïnformeerd te worden, zulks altoos op Hoogstderzelver requisitie zal moeten geschieden.

Het tweede onderwerp, waarover ik de vrijheid neem Uw Edele Groot Mog. te onderhouden, raakt eenigzints mijzelven in den Post dien ik de eer heb te bekleeden, in zo verre dezelve eenige betrekking heeft tot de Finantien.

Het Artijkel der Instructie van den Raadpensionaris 't welk van deze betrekking eenige mentie maakt, is het 26, en luidt dus: „ Hij „ zal gehouden zijn, pertinentelijk en punc„ tueelijk zig van tijd tot tijd te informeeren „ op den staat der Finantie van Holland en „ West-Vriesland, omme telkens bij den „ aanvang van de Vergadering, met commu„ nicatie en bij goedvinden van de Gecom„ mitteerde Raaden, en voorts t'allen tijde „ (des verzogt zijnde) opening te doen van „ de waare gelegenheid van dien, mitsgaders „ van de veranderingen die daarin zouden „ mogen gevallen zijn, zonder nogthans hem „ te onderwinden het ordonneeren of distri-

 „ bu-

„ bueeren van het ſtuk van Finantie, maar
„ daarmede laaten geworden de Heeren Ge-
„ committeerde Raaden, die hij (des verzogt
„ zijnde, of de Conſtitutie der Finantien
„ zulks vereiſchende) zal gehouden zijn daar-
„ op te dienen van advijs.

Ik heb ondervonden, Edele Groot Mogende Heeren, geduurende bijna zeven jaaren, dat ik in het Ministerie dezer Provintie gefungeerd heb, van welk een' onbegrijpelijken naſleep het is, zig continueel te occupeeren met den ſtaat der Finantien, om altoos gereed te zijn op alle finantieele onderwerpen, die voorkomen, de Heeren Gecommitteerde Raaden te dienen van advis, en ondertusſchen alle de andere bezigheden van een Ampt, dat genoegzaam univerſeel is, en alle de onderwerpen van 's Lands belangen, zo binnen- als buitenslands, omvat, naar behooren waar te neemen.

Het is toch gemakkelijk na te gaan, dat de Post van Raadpenſionaris, door de vermeerdering van de omſlagtigheid des werks, oneindig zwaarder is geworden dan ze ooit geweest is, en inzonderheid, wanneer daarbij komen zulke omſtandigheden van tijden, als onze Voorzaten niet beleefd hebben; ik ben nogthans de eerſte Raadpenſionaris niet, welke deze reflexie met opzigt tot de Finantien gemaakt heeft: één mijner prædeceſſeuren, een man van uitmuntende bekwaamheden, heeft reeds voor meer dan honderd jaaren iets diergelijks te

te kennen gegeeven, en de deliberatien van Uw Ed. Groot Mogenden van den jaare 1673 over de aanstelling van een' Thesaurier Generaal van Holland; en de concept-Instructie van dien tijd; gelijk ook de bijzondere aanbeveeling van Zijne Hoogheid Prins WILLEM DE DERDE, om zodanig een' Amptenaar aan te stellen, toonen, hoe men 'er destijds over heeft gedagt; maar in het bijzonder verdient het opmerking, dat in het Rapport van den staat der Finantien, van den 5 Meij, 1728; waarin wederom op die aanstelling aangedrongen wordt, onder anderen deze woorden gevonden worden: „ de Raadpensionaris is een Minister, „ aan welken 't gebruik, meer dan het 28 „ Artijkel zijner Instructie (het eenige Art. „ in dezelve dat van 't werk der Finantien „ spreekt) gegeeven heeft een soort van su„ perintendentie over de Finantien, schoon te „ veel geoccupeerd zijnde met de zaaken van „ Staat, om zig van die superintendentie te „ acquiteeren naar den eisch van 't werk."

Was dit toen waar, Edele Groot Mogende Heeren, het is het voorzeker tegenwoordig niet minder: — dat 'er ondertusschen zodanig eene superintendentie nodig zij, zal niemand in twijffel trekken.

Over 's Lands gemeene middelen is een geduurig toezigt, aan het welk de zorg bevolen is, dat de Ordonnantien behoorlijk worden nagekomen, en alle inegale practijken geweerd; maar in andere Takken van 's Lands

inkomſten ſchijnt het mij toe, dat de mogelijkheid van dat geduurig toezigt ontbreekt; immers hoezeer men alle regt verſchuldigd zij aan de naauwkeurigheid der Departementen, die met de zorg voor de rigtige verantwoording gechargeerd zijn, is het egter niet genoeg tot eene goede Adminiſtratie van Finantien, dat alles, wat ontfangen is, aan den Lande wordt verantwoord, zo men niet tevens verzekering heeft, dat alles ontfangen is, 't welk volgens de Ordonnantien behoorde ontfangen te worden, en op zodanig eene wijze als het behoorde.

Deze redenen vertouwe ik genoeg te zijn, om Uw Edele Groot Mogenden van het gewigt mijner geävanceerde bedenkingen te perſuadeeren: gaarne had ik tot het doen van deze propoſitie een' geruster' tijd waargenomen, maar ik mag het voor Uw Ed. Groot Mog. niet verbergen, dat de calumnien en verdigtſelen, welke in een' ſtroom van Pasquillen dagelijks onder de Gemeente worden verſpreid, als had ik mij aan de ſnoodſte wanbedrijven ten aanzien van 's Lands Finantien, met raad en daad, ſchuldig gemaakt, eene beweegrede te meer voor mij hebben uitgeleverd om dezelve Propoſitien te verhaasten.

Voor mijzelven behandele ik diergelijke Lasteringen met de veragting die ze verdienen, en ik ben verzekerd dat ze bij niemand, (hij zij vriend of vijand) die mij eenigzints kent, indruk zullen gemaakt hebben; maar als een pu-

publiek persoon, op wiens eer geen vuile smet behoort te rusten, en als eerste Minister van het Land, oordeel ik mij verpligt, mijne Meesters zulke middelen aan de hand te geven, waardoor ze met eigen oogen, tot de compleetste overtuiging, kunnen zien, of het Land trouw en eerlijk bediend worde; en dat ik vervolgens vrijheid heb, om, dit onderzoek gedaan zijnde, met allen eerbied te insteeren, dat mijn Post, die in zorg en arbeid geen wedergaê heeft, mag ontlast worden van een' tak van werkzaamheid, waartoe de applicatie van een geheel mensch vereischt wordt.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, dat voorsz. Missive, en het eerste object der voorsz. propositie zullen worden geëxamineerd door de Heeren van den Ridderschap en verdere Hun Ed. Groot Mog. Gecommitteerden tot de zaaken van de Finantie, met de Heeren Gecommitteerde Raaden, in den *Hage* en te *Hoorn* residerende; als mede het tweede object der gemelde propositie door de Heeren van de Ridderschap en verdere Hun Ed. Groot Mog. Gecommitteerden tot het groot Besogne; en de Vergadering daarop gediend van derzelver respective consideratien en advis.

PUBLICATIE.

De Staaten van Holland en West-Vriesland; allen den geenen, die dezen zullen zien of hooren leezen, Salut: doen te weeten: dat Wij in ervaring zijn gekomen, dat sommige van Onze Ingezetenen, door een ontijdige vreeze voor de invasie van den Vijand in deze Provintie, reeds het Land verlaaten hebben, of toestel maaken met alle hunne Bezittingen naar elders te vertrekken, en daar door niet alleen hun Vaderland berooven van de ondersteuning, welke zij aan hetzelve in tijden van ongelegenheid uit hunne Middelen verschuldigd zijn, maar ook den schrik en vreeze onder hunne mede-Ingezetenen verspreiden.

Zoo is 't, dat Wij, om deze consideratien, hebben goedgevonden, zonder in eenige manieren de Vrijheid der Ingezetenen in het gaan en komen te willen belemmeren, bij deze te verklaaren, dat zodanige Ingezetenen, welke eenige Ampten of Bedieningen, dependeerende van Ons, of van eenige Stad of Collegie binnen deze Provintie, bekleeden, en gedunrende dezen Oorlog de Provintie willen verlaaten, ook te gelijk afstand zullen moeten doen van de Ampten en Bedieningen, door hen bekleed wordende, of dat, bij onstentenis van dien, dezelve Ampten en Bedieningen *de facto* zullen worden Vacant verklaard, en begeeven worden aan zodanige Persoonen, die niet schroomen, om in kommerlijke omstandigheden, zowel als in tijden van rust, hun bestaan en welvaart aan het Vaderland te verbinden; enz.

Gedaan in den *Hage*, den 24 Sept. 1794; enz.

Ex-

Extract uit de Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, genomen op den 25 September, 1794.

Op de propositie van de Heeren Gedeputeerden der Stad *Gouda*, omme de Bedestonden, welke binnen deze Provintie nu gehouden worden eenmaal ter maand, daarin voortaan te houden t'elken week, en in zo verre Hun Ed. Groot Mog. Resolutie van 19 Februarij, 1793, te alteereren, mitsgaders hetzelve op de gewoone wijze te doen werkstellig maaken;

Hebben alle de Leden, na gehouden deliberatien, het oogmerk van de Heeren Gedeputeerden der Stad *Gouda* bij de voorsz. propositie geïaudeerd, en voorts in agting genomen zijnde, dat de actueele omstandigheid van zaaken sedert Hun Ed. Groot Mog. Resolutie van den 7 Augustus, 1793, bij welke de Bedestonden, die door Hun Ed. Groot Mog. op den 19 Februarij te voren waren bepaald, om den toen gunstiger tijd van vier tot vier weeken zijn geördonneerd, wederom zorgelijker is geworden, en het vervolgens pligtmatig is voorgekomen de Resolutie van den 19 Februarij op nieuw te doen werken; is mitsdien goedgevonden en verstaan, dat de Bedestonden wederom zullen worden gehouden van veertien tot veertien dagen, aanvang neemende na de eerstkomende Bedestond in de maand October aanstaande,

Zullende hiervan de gewoone aanschrijving worden gedaan, en dezelve op Zondag agt dagen van de predikstoelen worden afgeleezen.

 Aan

No. XLI.

Aan den Heer Baron VAN NAGELL, *te* Londen, 's Hage, *den* 26 *September*, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

VAN DE SPIEGEL AAN VAN NAGELL.

Uit Uw H. W. G. Misſive van den 23 dezer gezien hebbende het ſentiment van den Heer PITT, omtrent de ouverture die U H. W. G. hem gedaan heeft, ten einde de Republiek met penningen te adſiſteeren, is het mij voorgekomen, dat 'er niets zal gevorderd worden door nadere demarches bij het Gouvernement van Engeland te doen. Ondertusſchen is het zeker, dat onze Staat, geen mogelijkheid vindende om geld te bekomen, ook niet langer kan continueeren in den Oorlog; en dat 'er geen mogelijkheid hier te lande exteert, zal men wel willen gelooven dat wij naar waarheid hebben geällegeerd: de Negotiatie à 5 pCt., waarvan U H. W. G. ſpreekt, heeft reeds lang voor Hollands rekening open geſtaan, en ik denk niet, dat dezelve voor

de

de Generaliteit van meer effect zou zijn. Het is niet absolut het gebrek aan geld 't welk onze Negotiatien doet mislukken, maar 't is de vreeze, dat het Land niet zal te houden zijn, en die vreeze vermeerdert dagelijks, omdat men de Geallieerde Legers overal ziet retireeren, daar zig maar een hoop Franschen vertoont, en dat 'er geen het minste ensemble is, noch plan tot defensie van dit Land.

VAN DE SPIEGEL aan VAN NAGELL.

Indien Engeland hier in de Republiek kon of wilde negotieeren, geloof ik, dat 'er geld genoeg zou gefurneerd worden, en tegen vrij wat minder dan 5 pCt., maar voor de Staaten is geen penning te krijgen.

Ik heb de eer, enz.

Missive van den Graaf VAN CLAIRFAIT, *Commandant en Chef van de Oostenrijksche Armée, aan zijne Excell. den Grave* VAN STAHREMBERG, *Ambassadeur van Zijne Keizerlijke Majesteit aan het Hof van Engeland. (Uit het Fransch vertaald.)*

Niederziel bij Gelder, den 2 October, 1794.

MIJN HEER DE GRAAF!

Het zal mij een groot genoegen zijn U eenig bericht te mogen geven van het geen hier gewichtigs voor zal vallen.

Ik heb de eer gehad U voor weinige dagen te schrijven, en heb U de reden gezegd, die mij beletteden het proces der Commandanten van *Valenciennes* en *Condé* te doen opmaken, dewijl ik dit niet konde doen zonder order van den Krijgsraad, aan welken ik alle de stukken tot deze zaak betrekkelijk gezonden had.

Ik heb antwoord gehad van den Krijgsraad, maar nog geene order om die Generaals te doen arresteeren. — Ik wensch, dat men te *Weenen* de noodzakelijkheid voelen zal om dit te doen.

Ik heb gezegd al wat ik kon ten dezen opzichte; schoon zij eenigen schijn van redenen hebben om zich *gedeeltelijk* te rechtvaardigen. Wat betreft onze retraite over de Maas; deze kan zekerlijk niet van kwaden wil verdacht worden;

den; wij zijn daar geättaqueerd geworden door eene confiderabele overmacht, en geforceerd, na ons wel verdedigd te hebben: de geheele wereld weet, dat de linkervleugel genoodzaakt geweest is zich te retireeren; hieruit vloeide voort de retraite van den rechter vleugel, en het overlaten van *Maastricht* aan zigzelve.

De Engelschen waren över de Maas terug getrokken, eer wij dezelve verlaten hebben, dewijl wij bij Grave gepasseerd zijn den 15 *en* 16; *en onze affaire viel voor den* 18: *zij hebben zich geretireerd zonder te vechten, en ik ben niet overtuigd, dat 'er eene genoegzaame macht was om hen daartoe te noodzaken.*

Zij hebben, naar hun zeggen, zulk eene positie genomen, dat zij in staat zijn om Holland te sousteneeren. Zijne K. H. de Hertog van York mij alle dag schrijvende, dat hij gereed is om mede te werken ter verlossing van *Maastricht*; heb ik hem verzocht in dat geval zich te willen rapprocheeren tot aan *Venloo*; dat hij daardoor beletten zou het wegnemen van deze Vesting; dat het passeeren van de Maas mijn' rechter vleugel zou dekken, en beletten dat dezelve omcingeld wierd; dat onze communicatie dus zou beveiligd worden, en dat men alsdan gemeenzamerhand zou kunnen ageeren; dat hij de Maas zou kunnen overtrekken versterkt door al wat ik hem van Troupen van mijn' rechter vleugel zou kunnen geven, en dat, indien door deze beweging, de Vijand, die met al zijne macht tegenover

mij

mij stond, eenige detachementen afzond, ik hem zou attaqueeren.

Na veelvuldige sollicitatien, heeft hij eenige duizend man Hanoverschen gezonden, niet naar *Venloo*, maar naar *Weel*, mij zeggende, dat hij zich niet van Holland konde verwijderen, 't welk hij beschermen moest, en nooit de Maas overtrekken, dewijl hij geen brug had. Zijn laatste brief van den 27, waarvan ik U hier nevens een extract zende, beloofde een Corps van zestien duizend man; ik heb een' Officier afgezonden om 'er eenig bericht van te hebben; en dezen morgen waren 'er nog niet dan eenige Hanoverschen aangekomen.

De Hollanders hebben slechts eenige honderd man in *Venloo*: deze plaats zou, zo de Engelschen zich niet naar dezelve approcheeren, zo schielijk genomen als geättaqueerd, en de passage van de Maas vrij zijn.

De Hollanders, die beloofd hadden *Maastricht* te voorzien van alles waaraan het gebrek had, die meer dan twee maanden tijds gehad hebben om zulks te doen, terwijl wij met de Armée daar waren, hebben het niet gedaan.

Men heeft daar niet dan een gedeelte van het benodigde, zelfs van de onontbeerlijkste dingen, onder anderen van buskruid en kogels; men heeft hun drie-en-twintig stukken kanon overgedaan van die, welke wij te *Rotterdam* hadden; zij hebben

op

op zich genomen om ze te doen transporteeren. Twaalf zijn 'er binnen gekomen 's daags na dat wij van daar vertrokken waren; de anderen heb ik niet kunnen doen binnen komen, en ik ben op het punt geweest van ze te verliezen. Kortom, ik heb het grootste gedeelte van de macht des Vijands tegen over mij.

Ik moet een zeer uitgestrekt terrein beslaan, van *Roermonde* af tot aan de *Moesel*; dus is het geen ik den Vijand van dezen kant kan tegenstellen, niet geëvenredigd aan de macht, die hij bijeenverzameld heeft.

Ondertusschen heb ik den Hertog VAN YORK verzekerd, dat, zo de Vijand de Maas passeerde, en, mijn' vleugel omcingelde, ik mij dan zou moeten retireeren; en de Officieren, die hij mij gezonden heeft, hebben toegestemd, dat ik niet meer zou kunnen doen. — Gij ziet dus, hoe ik 'er mede sta!

De macht van den Vijand is considerabel; want, ziende dat ik besloten had vol te houden, heeft hij al zijne macht bijéén getrokken naar den kant van *Duren*, en hij zal het beleg van *Maastricht* niet beginnen, dan na ons genoodzaakt te hebben om ons te retireeren.

Ik denk binnen weinig dagen geättaqueerd te zullen worden; mijn rechtervleugel is niet gedekt door de Engelschen; zo ik niet dan éénen post te verdedigen heb, zal ik te vreden zijn; zo ik niet gesecondeerd of geäppuijeerd worde

van

van éénen kant; weet ik niet wat partij te moeten kiezen; en men zou mij onrecht doen, zo men mij beschuldigde van niet alle blijken van fermiteit en goeden wil te geven. —— —— Z. K. H. de Hertog van York heeft mij menigvuldige aanbiedingen gedaan om mede te werken om *Maastricht* te hulp te komen; maar inderdaad, hij zal 'er niets aan doen, dewijl hij zich niet van Holland wil verwijderen, en vordert, dat ik alleen eene onderneming besta, die veel meerder macht vereischt dan ik hebbe. — Ik word door de Pruisfen niet beter gesecondeerd, en heb niets van hen te wachten. Het is zeer voordeelig anderen vooruit te drijven, en zelf stil te blijven zitten.

Na deze korte schets van den toestand der zaken zult gij zien, Mijnheer de Graaf, dat het onrechtvaardig is, dat ik verdacht gehouden worde van kwaadwilligheid; en daar het wezenlijk belang der Geällieerden eischt, dat ieder alle zijne krachten inspanne, moeten noch kunnen zij eisschen, dat de Keizerlijke Armée doe het geene niet mogelijk is.

Niets zou de rampen kunnen vergoeden, waaraan men blootgesteld zou zijn zonder hoop van succes. Ik ben in dit oogenblik in eene zeer critique positie, en niemand zal mij helpen om 'er mij uit te redden.

Het smert mij van de acht Bataillons die ik te *Maastricht* gelaten heb; omdat de Vesting niet geapprovisionneerd was, zo als men beloofd had. —

Ik

Ik was niet verplicht mij aan 't accoord te houden; ik heb echter die opoffering gedaan, om niet verdacht te worden van eenig middel te verzuimen om mede te werken ten nutte der gemeene zake. —— Dit is een verwijt, 't welk men mij misschien in het vervolg zal kunnen voorwerpen.

Ik zal U vervolgens Copij toezenden van de brieven, die ik aan den Hertog VAN YORK schrijven zal.

Ik heb niet willen toeven te antwoorden op den Uwen van den 28; het is in groote haast dat ik U deze korte schets van onzen toestand gemaald hebbe.

Op het oogenblik komt men mij zeggen, dat 'er Engelsche Troupes te *Weel* geärriveerd zijn.

Ik heb de eer, enz.

(*Get.*)

De Graaf VAN CLAIRFAIT.

Extract uit eene Secreete Depêche van den Heer Envoyé VAN NAGELL, *geschreven te* Londen, 3 *October*, 1794.

Bij eene Secreete Depêche, in dato 3 October, 1794, gaf de Heer Envoyé van NAGELL te kennen in substantie: „ dat men in Engeland met zeer „ veel leedweezen zag, dat men hier te lande „ de Republiek als in een dringend gevaar zijnde „ beschouwde, en als geen ander middel van „ behoud voor zig ziende, dan in den Vrede.

„ Dat Lord GRENVILLE hem dien dag had her„ haald, dat de intentie van den Hertog VAN „ YORK was om zijne communicatie met de „ Oostenrijksche Armée open te houden, zoo „ lang als mogelijk zijn zoude; dat, aange„ zien de Oostenrijksche Armée uit Engeland „ pecunieel onderstand onfing, zij zig van het „ territoir van de Republiek niet zou verwijde„ ren, vermits zij dan die subsidien zoude ver„ verliezen; dat hij (Lord GRENVILLE) dien „ zelfden dag aan den Pruisischen Gezant te „ *Londen*, den Heer JACOBI, zoude te kennen „ geven, dat zo de Pruisische Armée niet meer „ kragtdadig ter verdediging van de Vereenigde „ Nederlanden ageerde, het subsidie zou ophou„ den, en dat men, bij provisie, de betaling „ der maand October inhield.

„ Dat, verder, bij het Engelsch Ministerie „ geene de minste genegenheid was, om thands „ van Vrede te hooren spreeken; dat die dispo-

„ sitien

„ fitien van het Gouvernement overeenftemden
„ met de publieke opinie, als willende men,
„ in geen geval, handelen met die geene, die
„ thands in Frankrijk het bewind in handen had-
„ den." enz. enz.

De Heer VAN NAGELL voegde 'er, dien zelven dag, in eene particuliere Misfive nog bij:

„ Dat Lord GRENVILLE hem in vertrouwen
„ gezegd had, doch met verzoek om 'er geen
„ gebruik van te maken bij zijne officieele rap-
„ porten, dat men te *Weenen* eene demarche
„ gedaan had, waarbij aan den Keizer een fub-
„ fidie was aangeboden voor eene Armée van
„ honderd duizend mannen, te gebruiken in de
„ Nederlanden, waarbij Engeland eene Armée
„ van ten minften gelijke fterkte zoude voe-
„ gen, onder deze voorwaarde, dat de Gene-
„ raal CORNWALLIS het opper-commandement
„ over beide Arméën zoude voeren; doch dat
„ deze laatfte voorwaarde het voorftel te *Wee-*
„ *nen* had doen declineeren; dat men thands in
„ onderhandeling was over eene Armée van zes-
„ tig duizend koppen." enz. enz.

No. XLII.

Aan den Heer Baron RHEDE, *te* Berlijn, 's Hage, *den* 6 *October*, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

Geïnformeerd zijnde door Uw H. W. G. correspondentie met Zijne Hoogheid van de demarches, door Uw H. W. G. gedaan tot verhaasting van secours voor de Republiek; en gevolglijk ook gezien hebbende het Cijffer van 30 September, is het mij voorgekomen, dat het vervolgen van deeze demarche eenigen tijd slaapen zoude in het vertrouwen, dat de Oostenrijksche Armée de *Roer* zoude blijven bewaáren. Ik moet derhalven niet verzuimen Uw H. W. G. kennis te geven, dat, volgens eene Missive van den Generaal CLAIRFAIT, de Oostenrijksche Armée den 2 October is geattaqueerd, en zig genoodzaakt gevonden heeft te retireeren agter de *Erfft*, waardoor de Engelsche Armée zig moet terug trekken over de *Waal*, zoo dat de *Maas* nu geheel voor de Vijanden open ligt, en zij zig even

even zo wel in in de Pruisſiſche Staaten, als in onze Provintien kunnen nestelen. Deeze gebeurtenis heeft den ſchrik in ons Land zodanig vermeerderd, dat een ijder roept om Vrede, dewijl de Republiek ſchijnt geen ſecours meer te wagten te hebben van haare Geällieerden: en welke de gevolgen van zulk een Vrede zouden zijn, behoeve ik aan Uw H. W. G. niet te detailleeren. VAN DE SPIEGEL aan REEDE.

Ik verzoek derhalven, dat Uw H. W. G. niet nalaat de allerſterkſte inſtantien op het ſecours van de Pruisſiſche Armée te doen, en ten minsten dat aan ons worde gefurneerd dat getal troupes, 't welk wij uit hoofde van het Tractaat van 1788 kunnen eisſchen. Immers het komt mij voor, en aan veele met mij, dat, wanneer de Republiek het Pruisſisch en Engelsch ſecours van de Tractaaten van 1788. tot onze dispoſitie hadde, hetzelve, gevoegd bij onze eigen Troupes, en bij de natuurlijke defenſie van het Land, overvloedig genoeg zou zijn, om eene Armée, nog veel ſterker dan die van de Franſchen, het hoofd te bieden; maar tegenwoordig ageert een

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

ieder op zijne eigen Plans, en daar is geen het minste *ensemble*, zo dat, met den besten wil van onze vreemde *defenseurs*, de zaaken slegt moeten gaan, en dagelijks erger worden. — De zaaken presseeren dan ten uitersten, en ik beveel dezelve aan uwen, mij zo zeer bekenden, ijver.

Ik heb de eer, enz.

P. S. Het geen ik gezegd heb van de retraite op de *Erfft*, begrijpt Uw H. W. G. dat gevolgd zal worden van de retraite over den *Rhyn*.

Ex-

Extract uit het Register der Resolutien van de Hoog Mogende Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, Martis, *den 7 October*, 1794.

De aanwezende Heer Gedeputeerde van de Provintie van Vriesland heeft, op expresse last van de Heeren Staaten Zijne Principaalen, in het Secreete Besogne geëxhibeerd en laaten leezen de Resolutie van hooggemelde Heeren Staaten, tendeerende, om in de tegenwoordige omstandigheden van tijden en zaaken, de plegtigste en stelligste verzekering en toezegging te bekomen, om, zodra de nood zulks zal vereisschen, voorzien te worden van een convenabel getal Troupes en de benodigde Artillerij, ter defensie van de gemelde Provintie, en om verder, onverminderd het adhibeeren van alle kragtige middelen, van weêrstand, met allen ernst, en zonder eenige verwijling, te entameeren Negotiatien tot Vrede; volgends de voorsz. Resolutie hierna geïnsereerd.

Extract uit het Secreete Resolutie-Boek der Edele Mogende Heeren Staaten van Vriesland.

Ter Vergadering voorgedraagen, en in aanmerking genomen zijnde de hachelijke toestand dezer Republiek, is na deliberatie op het bij het Quartier van *Oostergoo* geproponeerde, goedgevonden en verstaan, de Heeren Hun Edele Mogenden Gecommitteerden ter Generaliteit te gelasten, door den Heer, wegens deze Provintie het Buitenlandsch Besogne

 waar-

waarneemende, namens Hun Edele Mogenden te declareeren, dat Hun Edele Mogenden alsnog onwankelbaar vast blijven houden hunne meermaalen gemanifesteerde denkwijze, bij alle voorkomende gelegenheden, en geduurende dezen geheelen Oorlog, met daaden bekragtigd, namelijk, om alles te willen contribueeren tot eene vigoureuse afweering van den Vijand, en behoudenisse van het lieve Vaderland.

Dat Hun Edele Mogenden tot nu toe ook berust hebben in de generaale operatien van verdediging, en het gantsche maniement van de zaaken des Oorlogs, dan dat het naderend gevaar, en de gedreigde aanval op eenige der nabuurige Provintien (welk donker vooruitzigt ook reeds sommige dier Provintien op middelen van particuliere defensie hadde doen bedagt zijn) Hun Ed. Mog. verpligtte, daar de omstandigheden van zaaken dagelijks schijnen te verergeren, van opentlijk te moeten verklaaren, dat zij nog ten vollen genegen en gereed zijn, door alle mogelijke en spoedige middelen, hunne Provintie zodanig te secureeren, dat dezelve een' inval bezwaarlijk kan maaken niet alleen, maar ook om te kunnen strekken tot eene meer veilige schuilplaats voor die Ingezetenen, welken door het ongeluk des Oorlogs naar hunne Oorden de wijk zouden moeten neemen; doch dat alle die operatien niets zouden kunnen baaten, zo niet aan deze Provintie wierden gegeeven de plegtigste en stelligste verzekeringe en toezegginge, om, ten einde van de locale avantages aldaar met ef-

effect gebruik te maaken, zodra de nood kwam, voorzien te worden van een convenabel getal Troupes en de benodigde Artillerij, ter defensie.

Dat eindelijk Hun Ed. Mog. bij deze niet kunnen nalaaten, nog te remarqueeren en aan de Bondgenooten voor oogen te stellen deze gewigtige waarheid, dat namelijk alle Oorlogen, hoe regtvaardig ook aangevangen, noodzaaklijk gevoerd en met alle vigueur voortgezet, ten allen tijde egter tot oogmerk behoorden te hebben het verkrijgen, zo immers doenlijk, van eenen goeden en duurzaamen Vrede, en daarom Hun Ed. Mog. Hunne Bondgenooten op het allernadrukkelijkst bij deze exhorteeren van, onvervangelijk de adhibitie van alle kragtige middelen van weêrstand tegen een' dreigenden en aannaderenden Vijand, met allen ernst en zonder eenige verwijling te entameeren Negotiatien tot Vrede, ten einde eenmaal de onheilen van dezen kostbaaren en bloedigen Oorlog tegen rust en kalmte verwisfeld mogen worden. Wordende wijders voornoemde Heer Gecommitteerde, het Buitenlandsch Besogne waarnemende, gelast te declareeren, dat Hun Edele Mogenden verzoeken en als ontwijffelbaar verwagten, dat deze Resolutie door alle de Heeren, wegens de respective Provintien dit Besogne waarneemende, zal worden overgenomen, en op de meest spoedige wijze verzonden na hunne Provintien, ten einde daarop zodanige deliberatien aldaar worden aangelegd, als het belang van het onderwerp en pressance der zaaken allezints komen te vorderen: met

wijdere last, om, bij onverhoopte verwijling of verweigering in dezen, deze Resolutie aanstonds publiek ter Vergadering van Hun Hoog Mogenden te openen.

En zal voorts Extract dezes worden gezonden aan welgedagte Heeren Gecommitteerden, om hun daarna te gedraagen, en een gelijk Extract aan Zijne Hoogheid den Heer Prince Erfstadhouder gezonden worden, met verzoek, dit Declaratoir met hoogstdeszelfs vermogen te appuijeeren.

Aldus geresolveerd op het
Landschaps-Huis, den
2 October, 1794.

(*Onderstond*)

Accordeert met voorsz. Boek.
In kennisse van mij.

(*Getekend*)

J. VAN IDSINGA.

Waarop gedelibereerd, en door den gemelden Heer Gedeputeerde van de Provintie van Vriesland daarbij geïnsteeerd zijnde, dat het Besogne, op gisteren gedecerneerd op de Missive van den Heer VAN NAGELL van den 3 dezer, (1) gehouden, en de voorsz. Negotiatien tot Vrede door eene bezending naar Engeland bevorderd mogen worden, hebben de aanwezende Heeren Gedeputeerden van de overige Provintien de voorsz. Reso-

(1) Zie den inhoud dier Depêche hierboven, Bladz. 80.

ſolutie copiëlijk overgenomen, om in den haaren breder gecommuniceerd te worden; en is, dien onverminderd, goedgevonden en verſtaan, dat copie van voorſz. Reſolutie, mitsgaders van het voorſz. geproponeerde, door den Heer Gedeputeerde van de Provintie van Vriesland gedaan, geſteld zal worden in handen van de Heeren VAN BYLAND VAN MARIENWEERD en andere Haar Hoog Mog. Gedeputeerden tot de Buitenlandſche zaaken, om te viſiteeren, examineeren en van alles alhier rapport te doen.

Zullende copie van dezelve Reſolutie, voor zo veel betreft het point van de Troupes en Artillerij, ter dekking van de gemelde Provintie van Vriesland gerequireerd, geſteld worden in handen van de Heeren VAN BYLAND VAN MARIENWEERD, en andere Haar Hoog Mog. Gedeputeerden tot de Militaire zaaken, om, met en nevens eenige Heeren Gecommitteerden uit den Raad van Staate, bij Haar Ed. zelven te nomineeren, te viſiteeren, examineeren, daarop in te neemen de conſideratien en het hoogwijs advis van Zijne Hoogheid, en van alles alhier ter Vergaderinge rapport te doen.

(*Onderſtond*)
Accordeert met voorſz. Regiſter.
(*Getekend*)
H. FAGEL.

Extract uit het Register der Resolutien van de Hoog Mogende Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, Mercurii, den 8 October, 1794.

Is gehoord het Rapport van de Heeren VAN BYLAND VAN MARIENWEERD en andere Haar Hoog Mogenden Gedeputeerden tot de Buitenlandsche Zaaken, hebbende, ingevolge en tot voldoeninge van derzelver Resolutie commissoriaal van gisteren, geëxamineerd de Resolutie van de Heeren Staaten van Vriesland, tendeerende, om in de tegenwoordige omstandigheden van tijden en zaaken de plegtigste en stelligste verzekering en toestemming te bekomen, om, zodra de nood zulks zal vereischen, voorzien te worden van een convenabel getal Troupes en de benodigde Artillerie, ter defensie van de gemelde Provintie, en om verder, onverminderd het adhibeeren van alle kragtige middelen van weêrstand, met allen ernst en zonder verwijling te entameeren Negotiatien tot Vrede: mitsgaders de instantien door den aanwezenden Heer Gedeputeerden van de Provintie van Vriesland daarbij gedaan, dat het Besogne, den dag te vooren gedecerneerd op de Missive van den Heer VAN NAGELL van den 3 dezer, gehouden, en de voorsz. Negotiatien tot Vrede door eene bezending naar Engeland bevorderd mogen worden.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, mits dezen te verzoeken de Heeren Gedeputeerden zo van Vriesland, als van de overi-

tige Provintien, welken de voorsz. Resolutie van de Heeren Staaten van Vriesland copielijk hebben overgenomen, ter kennisse van de Heeren Staaten Hunne Principaalen te brengen, dat Haar Hoog Mog. met veel genoegen uit de voorsz. Resolutie zijn ontwaar geworden, dat welgemelde Heeren Staaten van Vriesland bij aanhoudendheid blijven partageeren de denkwijze die Haar Hoog Mogenden, geduurende den gantschen loop van dezen Oorlog, bij alle gelegenheden hebben gemanifesteerd, en die de grondslag is geweest van alle haare besluiten, om namentlijk alles te contribueeren tot eene vigoureuse afweering van den Vijand en behoudenisse van het Vaderland; dat Haar Hoog Mog. dan ook bij het naderend gevaar, en onder de bezwaarende omstandigheden van den tegenwoordigen tijd, niet schroomen te verklaaren, dat zij genegen en geresolveerd zijn, om door alle middelen, welke ter hunner dispositie staan, mede te werken tot kragtdadige verdediging zo der Provintie van Vriesland, als der overige Provintien, welke, ingeval van eene vijandelijke invasie, het eerste aan het geweld van den Vijand zouden zijn blootgesteld, en dat zij, zig geen grooter onheil kunnende voorstellen, dan de gevolgen eener zodanige invasie, wanneer de Vijand daarin mogt slagen, niets onbeproefd zullen laaten, om eenen zo zwaaren ramp af te wenden, en ten dien einde den Vijand van stap tot stap den grond zullen tragten te betwisten: dat Haar Hoog Mog. wijders volmondig advoueeren, de waarheid van het geposeerde door de Heeren Staaten van Vriesland in derzelver voorsz. Resolutie, *dat alle Oorlogen, hoe regt-*

regtvaardig ook aangevangen, noodzaaklijk gevoerd en met alle vigueur voortgezet, ten allen tijde agter tot oogmerk behooren te hebben het verkrijgen; zo immers doenlijk, van eenen goeden en duurzaamen Vrede: dat Haar Hoog Mog. van die waarheid zo zeer overtuigd zijn, en het verlangen na Vrede zo billijk oordeelen, dat wanneer zig, het zij nu, het zij vroeger in den loop van den Oorlog, slegts de mogelijkheid daartoe had opgedaan, zij zig bereid zouden betoond hebben, om tot eene algemeene bevrediging te concurreeren, waardoor zo wel aan dezen Staat, als aan de Mogendheden, met welke de Republiek gemeenschappelijk in den tegenwoordigen Oorlog is ingewikkeld, het genot van rust en kalmte had mogen worden wedergegeeven; dan dat Haar Hoog Mog. vertrouwen, dat het, noch aan het verligt oordeel der Heeren Staaten van Vriesland, noch aan dat der overige Bondgenooten, zal echappeeren, dat het entameeren van Negotiatien tot eenen particulieren Vrede met den gemeenen Vijand, in de tegenwoordige tijdsomstandigheden, eene ondoenlijke zaak is; want dat de Republiek, om eene diergelijke onderhandeling werkstellig te maaken, zig zoude moeten afzonderen van haare Geällieerden: dat het zeer onwaarschijnlijk is, dat zodanige propositien van particulieren Vrede eenigen den minsten ingang bij den Vijand zouden vinden; en dat, dezelven niet geäccueilleerd wordende, het onmiddelijk gevolg daarvan zoude weezen, dat de Republiek alsdan, van de hulpe van haare Geällieerden verstooken, zig aan een veel grooter gevaar zoude vinden geëxponeerd, dan

dan waarmede zij thands word bedreigd; doch dat zelfs in de vooronderstelling, dat door middel van eene zodanige Negotiatie, een particuliere vrede tot stand kwam, het gevaar niet zoude weggenomen worden, maar alleen van gedaante zou veranderen, vermits alsdan de Mogendheden, welken thans met de Republiek ééne zaak maaken, derzelver Wapenen tegen dezen Staat zouden wenden, zodat men zig daardoor slegts eenen anderen Oorlog, in plaats van den tegenwoordigen, zoude op den hals haalen: dat ondertusschen, hoe groot het actueel gevaar ook moge gerekend worden, de Republiek egter geenzints tot die laagte gebragt is, of in die omstandigheden verseert, dat zij zoude moeten denken, om zig door eene laffe onderwerping onder het juk van den vijand te begeeven: dat Haar Hoog Mog. veeleer reden hebben om zig te mogen vleijen, dat de maatregelen van defensie, die men bezig is om aan te wenden, ondersteund door de hulpmiddelen, welken de natuur in dit Land, vooral in het tegenwoordig jaarsaisoen, zo rijkelijk aan de hand geeft, door de hulpe en bijstand van onze Geällieerden, en bovenal de beschermende hand des Allerhoogsten, genoegzaam zullen bevonden worden, om het dreigend gevaar van ons af te keeren, den Vijand te overtuigen van de onmogelijkheid om de Republiek te overmeesteren, en denzelven ook daardoor te disponeeren tot zulke sentimenten, welke eene algemeene pacificatie mogelijk, en waarlijk wenschelijk zullen maaken.

Dat,

Dat, wat aangaat de Instantien door den aanwezenden Heer Gedeputeerden van de Provintie van Vriesland in het Besogne op gisteren gedaan, om de Negotiatien tot Vrede, in de voorsz. Resolutie van de Heeren Staaten van Vriesland vermeld, door eene bezending naar Engeland te bevorderen, welgemelde Heeren Gedeputeerden van de respective Provintien zullen worden verzogt, zo als verzogt worden mits dezen, te gelijk met het bovenstaande, ter kennisse van de Heeren Staaten hunne Principaalen te brengen, dat men zo door de Rapporten van den Heer VAN NAGELL, als anderzints, in het zekere geïnformeerd is, dat 'er bij het Hof van Groot-Brittannien geen de minste dispositie is om in Vredesonderhandelingen met den Vijand te komen, maar integendeel, dat men aldaar gedetermineerd is, om den Oorlog met vernieuwde en verdubbelde kragten voort te zetten, als verseerende het Cabinet aldaar in die gedagten, dat, zo lang het kwaad, waaraan de Zee-Mogendheden den Oorlog, haar zo onregtvaardig aangedaan, hebben toe te schrijven, namentlijk het aanwezen van dezelfde grondbeginzelen van anarchie en overheersching, die de bestuurders der Fransche Natie tot die Oorlogsverklaring hebben aangezet, blijft voortduuren, 'er geen mogelijkheid is om tot eenen duurzamen Vrede te geraaken; dat men dus met genoegzaame zekerheid kan voorzien, dat eene bezending naar Engeland, zo als die door de Heeren van Vriesland schijnt gebuteerd te zijn, wel verre van aan derzelver oogmerk te voldoen, integendeel het Hof

van Groot-Brittannien tegen den Staat zoude indisponeeren, en ook in andere opzigten de allergevaarlijkste gevolgen na zig zoude sleepen.

En is eindelijk, gehoord zijnde het Rapport van de gemelde Heeren VAN BYLAND VAN MARIENWEERD en andere Haar Hoog Mog. Gedeputeerden tot de Buitenlandsche zaaken, welken, ingevolge en tot voldoening van derzelver Resolutie commissoriaal, van den 6 dezer loopende maand, geëxamineerd hebben de Missive van den Heer VAN NAGELL, geschreven te *Londen*, den 3 dezer loopende maand, en onder de Notulen van den gemelden 6 dezer breder vermeld, nog goedgevonden en verstaan, dat Extract van deze Haar Hoog Mog. Resolutie gezonden zal worden aan de Heeren VAN HAAFTEN, VAN NAGELL en VAN RHEDE, Haar Hoog Mog. Extraordinaris Envoyés en Plenipotentiarissen respectivelijk aan de Hoven van *Weenen*, *Londen* en *Berlijn*, en dezelven daarnevens aangeschreven, de voornoemde Hoven onder het oog te brengen de gevaarlijke situatie, waarin de Republiek zig bevind, en die door de succesfive retraites van de Arméën dagelijks critieker word; met bijvoeging, dat, offchoon Haar Hoog Mog. in voege voorschreven vastelijk geresolveerd zijn alles aan te wenden tot afkeering van den Vijand en verdediging van eenen Staat, aan welkers conservatie geheel Europa zo veel aan gelegen ligt; men zig egter niet kan verbergen dat, de zaaken op dezelve wijze als sedert eenige maanden heeft plaats gehad voortgaande, het niet mogelijk zoude wezen dezelve op den duur gaande te houden, en dat

dat men derhalven van de gemelde Hoven verwagt, dat zij de uiterste efforts zullen doen om de Republiek, en daardoor geheel Europa, te redden uit de hagchelijke situatie waarin zij tegenwoordig geplaatst zijn, of dat zij met de Republiek zullen concurreeren, en middelen aan de hand geven, die zouden kunnen dienen om tot eene algemeene pacificatie te geraaken; zullende gemelde Heer VAN NAGELL in het bijzonder worden aangeschreven, aan het Ministerie van Zijne Groot-Brittannische Majesteit te repræsenteeren, dat niettegenstaande de goede dispositie en reeds aangewende efforts van hooggemelde Zijne Majesteit, om de Armées van de Geeoälliseerde Mogendheden, en inzonderheid van Zijne Keizerlijke Majesteit, tot immediate defensie van de Republiek te doen dienen, de laatste retraite van den Generaal CLAIRFAIT egter al wederom heeft doen zien, hoe weinig succes die welmenende pogingen tot nog toe gehad hebben; en hoe weinig dezelve tot hiertoe gestrekt hebben, om het gevaar, hetwelk den Staat boven het hoofd hangt, te verminderen.

Wordende eindelijk de welgemelde Heeren Gedeputeerden van de respective Provintien nog verzogt, ook van deze aanschrijving aan de Heeren Staaten hunne respective Principaalen kennisse te geven, om daaruit te zien dat door Haar Hoog Mog. niets verzuimd wordt, wat in de tegenwoordige omstandigheden zoude kunnen dienen tot behoud van het Vaderland.

(*Onderstond*) Accordeert met voorsz. Register.

(*Getekend*) H. FAGEL.

Ex-

Extract uit de Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, genomen op den 8 October, 1794.

Ontfangen eene Missive van Zijne Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassau, geschreven in den *Hage*, den 7 dezer, houdende, dat Zijne Hoogheid, oordeelende, dat, in de critique omstandigheden, geene middelen moesten nagelaaten worden, welke, onder Gods zegen, dienstig zouden kunnen zijn tot behoud van het lieve Vaderland, den Heer Generaal, Erfprins van Orange, had geauthoriseerd om gebruik te maaken van de hulp en adsistentie van de goede In- en Opgezetenen, en met dezelve, tot behoud van Godsdienst en Vrijheid, de steunpilaaren van het lieve Vaderland, te strijden, tegen een' alverwoestenden Vijand; waarop gemelde Heer Erfprins eene aanmoediging aan de braave In- en Opgezetenen, zo van Hun Ed. Groot Mog. Provintie, als aan die van Gelderland, had doen drukken, om aan Zijne Hoogheids voorsz. authorisatie te voldoen, waarvan nodig geägt had een Exemplaar aan Hun Ed. Groot Mog. te doen toekomen, aan welkers inhoud, (bij dezelve Missive) zig refereerde; houdende Zijne Hoogheid zig verzekerd, dat Hun Ed. Groot Mog. zijne pogingen, tot behoud van het lieve Vaderland aangewend, zouden goedkeuren, biddende den Allerhoogsten, dat de middelen, door Hun Ed. Groot Mog. en de verdere hooge Bondgenooten in deze omstandigheden aangewend om den Vijand af te keeren, met de keure zijner zegeningen mogen bekroond worden.

 Aan

Aan de braave In- en Opgezetenen van Gelderland en Holland langs de bedreigde Frontieren.

Zijne Hoogheid, Mijn Heer Vader, mij geäuthoriseerd hebbende, om de hulp van alle de goede In- en Opgezetenen, ter defensie van de Frontieren, aan te neemen, en met dezelven tot behoud van Godsdienst en Vaderland te mogen strijden; roep ik bij dezen Uliedeń allen op, trouwe en braave Gelderſche en Hollanders, om elk, ter bescherming van Huis en Hof, van Lijf en Goed, op te treden.

Ziet daar Wapenen, Kruid en Lood; neemt ze aan met alouden moed, en gebruikt ze met sterke handen. Niemand uwer zal, buiten zijnen wil, verder gaan, dan zijne Provintie; maar elk zal, in den omtrek van zijne wooning, den Vijand den overtogt beletten. Elk vijftig van Uliedén zullen mogen eenen Lieutenant en twee Onder-Officiers uit hun midden aanstellen, en ik zal u daarboven nog Officiers en Onder-Officiers tot uw onderwijs bijzetten. Strijden Wij dan alle te zamen, dappere, trouwe Landgenooten, voor Ons gemeenschappelijk Vaderland; Krijgslieden, Burgers, Landlieden, allen eensgezind, allen onder ééne Banier, allen tegen éénen Vijand. Ik zal met Ul. tot behoud van het Vaderland strijden, en God geeve Ons de Victorie.

(*Was getekend*)

W. F. ERFPRINS VAN ORANGE.
Comm. Gen.

Waar-

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, met dankzegging aan Zijne Hoogheid, het voorsz. verrigte bij deze te approbeeren; waarvan aan Zijne Hoogheid kennis zal worden gegeeven.

680244

Extract uit de Resolutiën van de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, genomen op den 11 October, 1794.

De Raadpensionaris heeft ter Vergadering gerapporteerd, dat de Heeren van de Ridderschap, en verdere Hun Ed. Groot Mog. Gecommitteerden tot de zaaken van de Finantie, met de Heeren Gecommitteerde Raaden in den *Hage* en te *Hoorn* resideerende, ingevolge en ter voldoening van Hun Ed. Groot Mog. Resolutie commissoriaal van den 24 September dezes jaars, hadden geëxamineerd het eerste Lid der propositie, door den Raadpensionaris ten zelven dage ter Vergadering gedaan, betrekkelijk het doen van opening der Provintiaale Finantie, en een' staat van ontfang, alsmede der capitalen, waarmede de Provintie in de laatste veertien jaaren is bezwaard, met het emploij der penningen, en wel in twee bijzondere tijdvakken, het eerste te beginnen met het jaar 1781, en het laatste met het jaar 1788; en zo als verder in de propositie is vervat.

En dat alle de Leden van het Besogne hadden betuigd een volkomen vertrouwen te stellen op de administratie en directie der Finantie, en met de Heeren Gecommitteerde Raaden, op het gemelde eerste Lid der propositie, zig ten vollen daar mede hadden veréénigd, terwijl de Heeren Gecommitteerde Raaden hadden verklaard bereid te zijn, om wanneer Hun Ed. Groot Mog. zulks goedvonden, op de aldaar breder voorgedragen wijze eene Balans en staat te formeeren en over te

leg-

leggen, van alle de penningen, die, buiten de ordinaris en extraordinaris inkomsten van het Land, in de kas zijn gekomen geduurende de laatste veertien jaaren, en van het emploij daarvan gemaakt,

Waarop gedelibereerd zijnde, hebben de Heeren van de Ridderschap, alsmede de Gedeputeerden der Steden *Dordrecht*, *Haarlem*, *Delft*, *Leyden*, *Gouda*, *Gorinchem*, *Schiedam*, *Schoonhoven*, *Brielle*, *Hoorn*, *Enkhuizen*, *Edam*, *Monnikendam*, *Medenblik* en *Purmerende*, betuigd hun volkomen vertrouwen in de administratie en directie der Finantie, doch niettemin wel te mogen lijden, dat de opening, waartoe de Heeren Gecommitteerde Raaden zig, volgens het geproponeerde van den Raadpensionaris, bereid toonen, gegeeven worde; terwijl de Heeren Gedeputeerden der Steden *Amsterdam*, *Rotterdam* en *Alkmaar*, uit dat zelfde principe van vertrouwen, twijffelende, of zodanige opening als bij de propositie wordt voorgeslagen, door de Heeren hunne Principaalen wel nodig zal worden geöordeeld, Copie van het voorsz. gerapporteerde hebben verzogt, om daarop te verstaan de intentie van de Heeren hunne principaalen.

No. XLIII.

Aan den Heer Baron VAN NAGELL, *te* Londen, 's Hage, *den* 16 *October*, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

VAN DE SPIEGEL aan VAN NAGELL.

Uit U H. W. G. brief van den 12 deezer, was het mij zeer aangenaam te zien, dat het Engelsch Ministerie begint gepersuadeerd te zijn, dat de slegte loop van deezen Oorlog, althans van deeze laatste Campagne, grootelijks is toeteschrijven aan het gebrek van Ensemble, en dat men daaraan tragt te remedieeren, door den Hertog van Brunswijk te verzoeken tot het Commandement over de Engelsche en Hollandsche Land-Troupes: ik geloof niet, dat 'er iemand hier te Lande is, die het behoud van den Staat waarlijk wenscht, en niet te gelijk deeze mesure approbeert.

Belangende de Finantien, komt het mij voor, dat de offerte van eene Leening in de Republiek voor ons te guarandeeren, misschien het gebuteerde oogmerk zou be-

bereiken, maar om dezelve niet vrugteloos te risqueeren, zoude ik gaarne geinformeerd zijn, in hoe verre ik van deeze offerte mag gebruik maaken, om te onderstaan, of de penningen te bekomen zijn; maar 'er exteert eene groote zwaarigheid, namelijk, dat schoon de Negotiatie onder guarantie al reusseert, zulks evenwel maar op zijn' tijd zal werken, en dat ondertusschen de nood van het oogenblik zoo groot, en de absolute onmogelijkheid om geld te krijgen zoo evident is, dat men zig al zeer spoedig buiten postuur zou kunnen vinden, ten waare het Engelsch Ministerie ons met een som van één à twee millioenen spoedig wilde te gemoet komen in geld, welke somme wij uit de Negotiatie onder guarantie, indien dezelve réusseert, zouden kunnen aflossen — dit object is zeer dringend, en al wat men in Engeland zegt van de middelen, die men hier nog zou kunnen adhibeeren, kan U H. W. G. verzekerd zijn, dat te vergeefs gezegd is, omdat wij die middelen reeds lange geëpuiseerd hebben, en wanneer men maar inziet de

VAN DE SPIEGEL AAN VAN NAGELL.

VAN DE SPIEGEL aan VAN NAGELL. Schotschriften, die tegen de Regeering in 't gemeen, en tegen mij als Minister gespreid worden, zal men gemakkelijk kunnen opmaaken, met hoe veel tegenzin die middelen bij de gemeente worden gedraagen.

Hiermede, enz.

Extract uit de Secrecte Resolutiën van de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland, genomen op den 17 October, 1794.

De Raadpensionaris heeft ter Vergadering gerapporteerd de consideratien en het advis van de Heeren van de Ridderschap en verdere Hun Ed. Groot Mog. Gecommitteerden tot het Groot Besogne, hebbende, ingevolge en ter voldoening van Hun Ed. Groot Mog Resolutie commissoriaal van den 9 dezer, geëxamineerd de Resolutie der Heeren Staaten van Vriesland van den 2 te vooren, door den aanwezenden Heer Gedeputeerden der gemelde Provintie, op expresse last, den 7 dezer in het Secreete Besogne ter Generaliteit geëxhibeerd, tendeerende, om in de tegenwoordige omstandigheden de plegtige verzekering te bekomen, om, zodra de nood het zal vereischen, voorzien te worden van een convenabel getal Troupes, en de benodigde Artillerie tot defensie der gemelde Provintie, en om verder, onverminderd het adhibeeren van alle kragtige middelen van wederstand, met allen ernst, en zonder eenige verwijling, te entameeren Negotiatien van Vrede, met instantie van gemelden Heer Gedeputeerden op het Besogne op eene Missive van den Heer VAN NAGELL, en om de voorsz. Negotiatien tot Vrede door eene Bezending naar Engeland te bevorderen; mitsgaders het Rapport den 8 dezer, op bovengemelde Missive en instantien in het Secreet Besogne ter Generaliteit uitgebragt, welke stukken door deze en de overige Provintien zijn overgenomen.

 Waar-

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, de Heeren Gedeputeerden van deze Provintie ter Generaliteit te qualificeeren, om aldaar van wegens Hun Ed. Groot Mog. voor te draagen, dat Hun Ed. Groot Mog. gepenetreerd van het groot aanbelang der deliberatien, die het onderwerp van deze zaak uitmaaken, dezelve hebben geëxamineerd met dien ernst, als de importantie der zaaken vereischt, oordeelende, dat van het besluit, hetwelk daarop zal worden genomen, niet alleen het wel of kwalijk zijn van dezen Staat, maar van geheel Europa, en niet alleen het belang van het tegenwoordig, maar van het toekomende geslagt afhangt; dat Hun Ed. Groot Mog. mitsdien ten sterksten verlangen, dat alle mogelijke middelen mogen worden aangewend tot defensie van den geheelen Staat, en bijzonder van de Provintie van Vriesland, bij wier veiligheid deze Provintie zelfs zulk een aanmerkelijk interest heeft: dat Hun Ed. Groot Mog. ook adopteeren de redenen, die met opzigt tot Negotiatien van Vrede in het meergemelde Generaliteits Rapport zijn geällegeerd, en speciaal approbeeren de nadrukkelijke aanschrijvingen aan de Ministers van den Staat bij de Hoven van *Weenen*, *Londen* en *Berlijn* gedaan, vertrouwende, dat dezelve Ministers zig van dien last op voorschreven wijze spoedig en ernstig zullen acquitteeren; dat nogthans, naardien door de Heeren Staaten van Vriesland met zulke sterke instantien wordt aangedrongen op het doen van eene Bezending naar Engeland, en deze demarche mogelijk bij andere Provintien en Leden zal worden aangemerkt als te kunnen strekken tot meerderen

aan-

aandrang van de pressance der omstandigheden waarin de Republiek zig bevind, Hun Ed. Groot Mog. ook wel willen concurreeren tot het doen eener zodanige Bezending, ten einde de instantien van den Heer VAN NAGELL te secondeeren, en aan het Ministerie aldaar confidentieel en te gelijk ernstig open te leggen de gevaarlijke situatie van zaaken, waarin de Republiek zig bevind; en de noodzaaklijkheid om aan eene algemeene pacificatie te geraaken; doch dat Hun Ed. Groot Mog. van begrip zijn, dat de voet en wijze, waarop de gemelde Bezending zoude moeten geschieden, het getal der Leden, dezelve Commissie zullende uitmaaken, en het formeeren eener instructie voor dezelve, op de bovengemelde hoofdbedoelingen nederkomende, behoorden te worden overgelaten aan de ordinaire directie der Buitenlandsche zaaken ter Generaliteit.

PUBLICATIE.

De Staaten van Holland en West-Vriesland: Allen den geenen, die dezen zullen zien of hooren leezen, salut: doen te weeten: alzoo tot Onze kennis is gekomen, dat in eenige Steden en Plaatsen dezer Provintie ter teekening liggen zekere Adresfen, tendeerende om in zaaken van Politie, Staats, of Stedelijk bestuur de deliberatien der Overheid voor uit te loopen, of wel rekenschap van derzelver verrigtingen af te vorderen, en wijders met de grootste onwaarheden kwaadaartiglijk opgevuld, en ingerigt, dat de geest van wederspannigheid daar in de plaats bekleed van dat vertrouwen 't welk Ingezetenen aan hunne wettige Overheid verschuldigd zijn.

Zoo is 't, dat Wij, tot voorkoming van de schadelijke gevolgen, die daar uit noodzakelijk moeten spruiten, en ten einde door het stooren van de rust van binnen, waartoe zodanige Adressen op meer dan eene wijze aanleiding zouden kunnen geven, de rampen van dezen boven alle anderen zo verderfelijken Oorlog niet ondraagelijker te maaken, goedgevonden hebben en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze, te verklaaren, dat Wij alle Adresfen, zonder onderscheid, in wat form dezelve zijn ingerigt, het zij onder den naam van Requesten, Memorien, Remonstrantien, Declaratoiren of diergelijke, waar in de Ingezetenen zig op eene meer of min directe wijze in de Administratie van 's Lands of Stads zaaken zoeken te immisceeren, en de deliberatien der Over-

Overheden vooruittelopen, aanzien, gelijk dezelven waarlijk zijn, als belemmeringen en aanſlagen op de vrije deliberatien der reſpective Overheden, directelijk aanlopende tegens alle wetten van orde en ondergeſchiktheid, zonder welke eene welgeregelde Maatſchappij niet kan beſtaan.

En hebben Wij voorts, om die reden en ten einde de gevolgen, welken daaruit zouden kunnen voordvloeijen, en mogelijk voor veele zeer noodlottig zouden kunnen zijn, voor te komen, noodzakelijk geöordeeld, alle en een iegelijk bij deze op het ernstigſte aan te maanen, zich zorgvuldig te wagten van al het geene eenigzints den ſchijn zoude hebben, de vrije deliberatien hunner Overheden te kunnen belemmeren, en in het bijzonder van het opſtellen, drukken, ter ondertekening afſchrijven, ondertekenen, præſenteeren, of op eenige manieren, hoe ook genaamd, deel te neemen in zodanige Adresſen als hier voren breder zijn omſchreven, op pœne, dat alle de geenen, welken Ons Placaat zullen overtreden, als verſtoorders der publicke rust zullen worden aangezien, en als zodanige volgens 's Lands Wetten, naar exigentie van zaaken, ten rigoureuſte geſtraft.

Verbiedende Wij alle de Overheden, zo in de Steden als ten platten Lande, aan dewelken zodanige Adresſen mogten worden gepræſenteerd, daarop in eeniger maniere te disponeeren, maar integendeel hun gelastende, dezelven, zonder oogluiking, te ſtellen in handen van de reſpective Officieren en Bailliuwen, dewelken bij deeze op het

het allerernstigste worden geördonneerd daaromtrent het recht van de hooge Overheid waar te nemen, en tegens alle de geenen, welken bevonden mogten worden daar aan in voege voorschreven eenig deel, het zij directelijk of indirectelijk, te hebben, als Verstoorders der publieke rust, te procedeeren.

Ordonneerende Wij al verder den Procureur Generaal, om op het gedrag der Officieren en Bailliuwen in de Steden en ten platten Lande in deze een wakend oog te houden, ten welken einde Wij al verders verzoeken, en des noods begeeren, dat de Overheden, aan welken zodanige Adresfen mogten worden gemaakt, Copije derzelven aan den Procureur Generaal zullen doen toekomen.

En naardien zodanige Adresfen zo al niet haare geboorte verschuldigd zijn aan, ten minsten zeer sterk bevorderd zijn door Societeiten, Gezelschappen, Bijeenkomsten of Corporatien, welken, door zich in te laaten in zaaken van Policie, Staat, Stadhouderlijk of Stedelijk Bestuur, directelijk vallen in de termen van Ons Placaat van 15 Februarij, 1788, zoo is het, dat Wij, met inhæsie van voorsz. Ons Placaat, goedgevonden hebben en verstaan, Onzen Procureur Generaal en respective Officieren op het allerernstigsten te gelasten, om tegens dezelven ten sterksten te waaken, en dezelven met 'er daad te dissolveeren.

En vermits het oprechten van Societeiten, Ge-

Gezelschappen, Corporatien en Bijeenkomsten sedert eenigen tijd, onder verschillende benamingen en prætexten, meer algemeen is geworden, en daar onder zodanige, die, schoon zij uitterlijk onverschillig, en zelfs tot onderling nut ingerigt schijnen te zijn, nogthans in de tegenswoordige tijdsomstandigheden, door de aanleiding, die zij geven tot argwaan, omtrent hunne bedoelingen, schadelijk zijn voor de zo hoognodige conservatie van de algemeene rust, en der bedaardheid in de gemoederen der Ingezetenen.

Zoo is 't, dat Wij, daar tegen willende voorzien, hebben goedgevonden en verstaan, te ordonneeren en statueeren bij deze:

Dat van nu voortaan, niemand, het zij Tapper, Herbergier of Logementhouder, of dergelijke, noch ook eenig particulier Persoon of Persoonen, wie dezelve zij, zal vermogen aan zijn Woonhuis, Pakhuis, Kelder of eenige andere plaats hoegenaamd, te vergaderen, af te wagten of verblijf te doen houden, noch ook op te rigten of bij te woonen eenige Societeiten, Gezelschappen, Corporatien of Bijeenkomsten van een aantal Persoonen, die aldaar of regulier of zo dikmaals zij goedvinden, in een apart Vertrek, bij den anderen komen, en waartoe niemand wordt geädmitteerd, dan die Lid van dezelve is, of door een Lid word geïntroduceerd, of die als Lid van eenige andere Societeit daarin toegang heeft: dan na dat zodanige Tappers, Herbergiers, Logementhouders of particuliere Persoonen aan de Magistraat hunner Woonplaats

in

in de ſtemmende Steden, den *Hage* daar onder begrepen, of, zo veel de kleine Steden of het platte Land aangaat, aan Onze Gecommitteerde Raaden reſpectivelijk van het Quartier, waaronder zij resſorteeren, zullen hebben verzogt permisſie en dezelve zullen hebben bekomen.

Ten tweden, dat de genen die actueel eenige Societeiten, Gezelſchappen, Corporatien of Bijeenkomſten als hier voren zijn omſchreven, aan hunne Huizen of elders Vergaderen, afwagten, verblijf doen houden of hebben opgerigt, gehouden zullen zijn ten eerſten, immers binnen driemaal vier-en-twintig uuren, na de afkondiging van deze Publicatie, met aangeving van de plaats waar zodanige Societeiten enz. bijeen komen, zig tot bekoming van Permisſie te adresſeeren aan de Magiſtraat van hunne Woonplaats, of, aan Onze Gekommitteerde Raaden reſpectivelijk van het Quartier waaronder zij resſorteeren, zo veel de kleine Steden en het platte Land aangaat, welken daarop zullen disponeeren zodanig als zijlieden reſpectivelijk tot behoud van de algemeene rust dienſtig zullen oordeelen: en zullen de voorſz. permisſien niet anders dan tot kennelijk wederzeggen worden verleend, ten dien effecte, dat, ingevalle eenige Societeit, Gezelſchap, Corporatie, of Bijeenkomst, als hier voren zijn omſchreven, geadmiteerd zijnde, naderhand om eenige redenen bedenkelijk of ſtrijdig met het behoud der algemene rust mogten voorkomen, dezelve permisſien dadelijk zullen worden ingetrokken.

Ten

Ten derden, dat alle de genen, welken deze Onze Publicatie mogten komen te overtreden, het zij, door zonder permissie of tegen weigering van de Magistraten of Onze Gecommiteerde Raaden respectivelijk, eenige van de voorsz. Societeiten, Gezelschappen enz. te Vergaderen, laten Vergaderen, af te wagten of verblijf te doen houden; het zij door dezelven op te rigten, bij te wonen of daar in deel te nemen, voor de eerste reize zullen verbeuren een boete van een honderd Zilveren Ducatons, ten profijte voor een derde, van den Hoofd-Officier der Stad of Baillaw van het District die de Calange doen; voor een derde, van de Gereformeerde Diaconie-Armen der Plaatse daar de Calange geschied, en voor een derde van den Aanbrenger, doch indien zij onvermogend zijn, de voorsz. Boete te betaalen, arbitrairlijk zullen worden gecorrigeerd; en bovendien, indien zij eenige Ampten, Officien of Bedieningen, dependeerende van Ons of van eenige Collegien, Corporatien of Steden binnen deze Provintie, mogten bekleden, immediatelijk daar van zullen vervallen verklaard worden; en voor de tweede reize na exigentie van zaken, en des noods aan den Lijve zullen worden gestraft.

Alles onverminderd zodanige voorzieningen als in de Steden door de Magistraaten reeds zijn gesteld of nog zullen gesteld worden.

Gelastende Wij Onzen Procureur Generaal, en alle Bailliuwen of Officieren van Justitie, op privatie van hunlieder Officie, om tegen de

overtreders van deze Onze Publicatie, naar deszelfs inhoud ſtrictelijk en zonder oogluikinge, te Procedeeren, en zodanige Societeiten, Gezelſchappen, Corporatien of Bijeenkomſten, welken zonder Permisſie of tegens de weigering van de Magiſtraaten of Gecommitteerde Raaden zouden mogen ſubſiſteeren, met 'er daad te disſolveeren.

En op dat niemand hiervan ignorantie prætendeere, gelasten Wij, dat deze alomme zal worden gepubliceerd en geäffigeerd ter plaatſen daar men gewoon is Publicatie en affixie te doen.

Gedaan in den *Hage*, onder het klein Zegel van den Lande, den 17 October, 1794.

(*Onderſtond*)
Ter Ordonnantie van de Staaten.
(*Getekend*)
A. J. ROYER.

P U-

PUBLICATIE.

De Staaten van Holland en West-Vriesland, allen den geenen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut; Alzo tot onze kennis is gekomen, dat, sedert eenige dagen, binnen deze Provintie wordt verspreid een zeker gedrukt Papier, aan het hoofd hebbende den naam van PIETER JAN MARCUS, *Oud Burgemeester der Stad Leyden*, en gericht aan de Burgerij dier Stad, en die van andere Steden dezer Provintie aan te klaagen als oorzaaken van alle die onheilen, welken men in dat Papier optelt, en welken (voor zo veel zij buiten de verhitte verbeelding van den Aucteur waarlijk bestaan) elk zeer wel weet, immers kan en behoort te weten, dat aan geheel andere oorzaaken, dan aan de bedoelingen en maatregelen der Regeering toe te schrijven zijn; terwijl men de maatregelen door Ons, naar eed en pligt, tot verdediging van den Lande genomen, op de onbeschaamste wijze, in een hatelijk licht plaatst, verdraait en lastert.

En daar dit geschrift, door de houding van geloofwaardigheid, welke men daaraan heeft zoeken te geven, meer dan eenig ander van dien aart, geschikt is om wantrouwen en misnoegen onder de Burgerijen en Ingezetenen dezer Provintie tegen de Regeering te zaaijen en aan te kweeken.

Zoo is 't, dat Wij hebben goedgevonden te verklaaren bij dezen, dat Wij het voorsz. gedrukt Papier, zoo verre hetzelve de bestuuring van

's Lands zaaken betreft, houden voor een sedi-tieus Libel, Leugen- en Lasterschrift, en het verder drukken, dissemineeren en verspreiden van hetzelve uitdrukkelijk verbieden op zodanige boete en straffen, als bij de Placaaten van den Lande tegen het drukken, verspreiden en disse-mineeren van seditieuse Libellen zijn gestatueerd; lastende Wij, des noods, onzen Procureur-Generaal om na den Aucteur van het bovengemelde gedrukte Papier onderzoek te doen, en tegen denzelven naar de Wetten en Placaaten van den Lande het recht der hooge Overigheid waar te nemen.

En op dat niemand hiervan eenige ignorantie kome te prætendeeren, lasten en bevelen Wij, dat deze alomme zal worden gepubliceerd en geäffigeerd, daar zulks behoort, en te geschieden gebruikelijk is.

Gedaan in den *Hage*, onder het klein Zegel van den Lande, den 17 October, 1794.

(*Onderstond*)

Ter Ordonnantie van de Staaten.

(*Was getekend*)

A. J. ROYER.

Mis-

Misſive van den Raad van Staate aan de Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, geſchreven in den Hage, den 20 October, 1794.

HOOG MOGENDE HEEREN!

Hoe zeer wij ons verzekerd houden, dat Uw Hoog Mogenden, zo wel als de Heeren Staaten der reſpective Provintien, overtuigd zijn van den critieken toeſtand, waarin zig de Republiek, door het ſucces der vijandelijke wapenen, tegens dezelve aangevoerd, is bevindende; zo agten wij ons nogthans verpligt, om, in een oogenblik van zo veel gevaar, als waarin wij het Vaderland beſchouwen, niet ſtille te zwijgen, maar aan Uw Hoog Mogenden en door dezelven aan de Hooge Bondgenooten onbewimpeld open te leggen onze gevoelens over de tegenwoordige ſituatie van zaaken, en de, zo wij meenen, gegronde bekommering, dat, zonder het neemen van meſures, die dezelve van gedaante doen veranderen, de ontbinding van dit Gemeenebest met raſſe ſchreden nadert.

Wij agten ons daartoe verpligt omdat de Raad van Staate uit den aart van haare werkzaamheden, het meest geſchikt is, om dat gevaar te zien en te apprecieeren, wanneer hetzelve ontſtaat uit eene verzwakking en bezwijking van die kragten, welken het Lichaam van Staat nodig heeft, om in haare tegenwoordige geſteldheid ſtaande te blijven. Uw Hoog Mogenden bemerken, dat wij in het oog hebben het Finantiewezen. En het

is dan ook uit dat oogpunt, dat wij, zonder te gewagen van andere omstandigheden, welken mogelijk niet zonder grond kunnen geagt worden, het gevaar te vergrooten, hetzelve vermeenen te moeten voorstellen.

Gelijk een Oorlog altoos kostbaar is, zo is de tegenwoordige, uit haaren aart, begin en voortgang, dit zodanig, dat wij ons dikwijls verwonderd hebben, hoe de zaaken tot nog toe hebben konnen gaande gehouden worden.

Wanneer de Staat in het begin van het gepasseerde jaar, zo onverhoeds als onverdiend, vijandelijk wierd aangevallen, moesten alle kragten worden ingespannen, om dien aanval te keer te gaan; en gelijk de kosten noodzaaklijk meerder zijn, na maate de mesures spoedig en onverwagt moeten genomen worden, zo was dit al aanstonds het geval.

Wanneer daarop, door de gunstige bestiering der Voorzienigheid, de Vijand van den bodem der Republiek verwijderd wierd, en de Staat deel kreeg in het voortzetten van den Oorlog, door het vervolgen van den Vijand, eerst in de Oostenrijksche Nederlanden, en daarna tot op de Grenzen van Frankrijk, moest alles verzorgd worden het geen voor de Armée te Velde nodig was, en hetwelk, uit hoofde der overhaasting, den verren afstand, geduurige verandering in de positie en verspreidheid der Troupes, exorbitante kosten veroorzaakte.

Naauw-

Naauwlijks was 'er, gedurende de Wintermaanden, zo veel rust, dat de præparatien voor een' nieuwen Veldtogt konden gemaakt worden; præparatien welken, wegens de defecten, die men gemeend had in vorige inrigtingen te ontdekken, als toen wederom zeer zwaare depenses en uitschotten vereischten; præparatien welken van dien aart waren, dat wij toen reeds gevreesd hebben, dat dezelven de kragten zouden te boven gaan, vooral om dat dezelven alle besteed hebbende moeten worden, om een aanzienlijk gedeelte van 's Lands Legermagt buiten 's Lands te gebruiken, 'er noch gelegenheid noch geld overschoot, om de Republiek zelve en haare Frontieren in dien staat te brengen en te houden, dat, bij een' onverhoopten ongelukkigen kans van den Oorlog en retraite der Troupes, dezelven een' op de hielen volgenden Vijand met eenige gerustheid zouden kunnen afwagten.

Tot ons leedwezen hebben wij die vreeze bewaarheid gezien, want hoezeer de Veldtogt van dit jaar onder de gelukkigste auspices was geöpend, en hoezeer, geduurende den geheelen loop van denzelven, het Krijgsvolk van den Staat, onder het geleide en voorbeeld van derzelver Doorluchtige Hoofden, de beide Heeren Prinssen van Orange, den alouden roem van braafheid en dapperheid bevestigd heeft; zo is op eenmaal, op eene bijna onbegrijpelijke wijze, zodanige wending in de krijgsoperatien gekomen, en heeft de Vijand zodanige rapide progressen gemaakt, dat het toneel des Oorlogs tot op de Grenzen van de Republiek wierd overgebragt.

Toen wierden de Oorlogskosten en behoeftens, (welken, zo lang de Armée te Velde en buiten 's Lands geweest is, wederom door diversche omstandigheden en de uitgestrektheid van Terrein, welke dezelve Armée besloeg, en waarop dus het nodige moest verzorgd worden, verbazende sommen vereischt hadden) afgewisseld met andere, die, na maate dezelven de verdediging van eigen Land tot voorwerp hadden, wel ten hoogsten pressant waren, doch waarin, uit hoofde van de onverwagtheid, overhaasting en den weinigen toestel die 'er tot defensive mesures gemaakt was, en heeft kunnen gemaakt worden, niet dan moeijelijk, gebrekkig en op eene zeer kostbaare wijze kon voorzien worden.

Aan de Frontier-Steden, welken in geen behoorlijke staat van defensie waren, moest met alle kragt gewerkt worden, om dezelven daarin, zo veel mogelijk, te brengen, en de onzekerheid, waar ter plaatse het gevaar het eerst en grootst zoude zijn, maakte dat, ten minsten van de Noord-Zee bij *Sluis in Vlaanderen* af, tot aan de Maaze bij *Maastricht* toe, aan zo veele importante Vestingen en Plaatsen, als zig tusschen beiden bevinden, te gelijk en even zeer arbeid en kosten moesten geïmpendeerd worden.

De Stapel-Magazijnen moesten aan alle die plaatsen furneeren het geschut en munitien, die aldaar manqueerden; en de consumptie, welke de Armée te Velde had gevorderd, en de importante Leeningen, die aan de Geällieerden waren gedaan, maakten, dat daaraan, in het eene Artij-

kel

kel meerder, in het andere minder, niet dan zeer bezwaarlijk en met kragt van geld kon geremedieerd worden.

De bedreigde Steden en Plaatsen moesten van fouragie en vivres voorzien worden, het geen, in den gedelabreerden staat waarin zig dezelven, meestal, met opzigt tot haare Finantien, bevonden, niet dan met voorschietingen van geld kon geschieden.

Welke moeijelijkheden het in zig gehad heeft om dit te verzorgen, vooral met opzigt tot het gaande houden der betaalingen, welken daartoe vereischt wierden, konnen onze Registers aanwijzen. En dit verwonderde ons niet, Hoog Mogende Heeren! noch willen wij dezen voordragt aangemerkt hebben *als* een aanklagte van de Provintien over het stuk der betaalingen. Wanneer wij nagaan dat, zedert het begin van het gepasseerde jaar, extraordinaire Petitien op Petitien gevolgd zijn, en de sommen, die dezelven met elkander bedraagen, optellen, dan moeten wij erkenen dat 'er veel opgebragt is. —— En wij avoueeren zelfs dat de Provintien, immers verscheiden van dezelven, zig daaromtrent een' geruimen tijd geëvertueerd hebben op eene wijze, welke die van voorige Oorlogen in rigtigheid en promptitude overtreft.

Maar wij moeten Uw Hoog Mog. 'er bij doen remarqueeren, dat wanbetaalingen van voorige tijden, het weinig credit van het Land en van

de verleende Ordonnantien en andere omstandigheden, hebben medegebragt, dat tegenwoordig, zonder prompte betaalingen en gereede penningen, Aannemers en Leveranciers maar volstrekt weigeren het Land te dienen, en dus zonder dat alles moet stil staan.

En het is juist om die reden, dat wij ten hoogsten bekommerd zijn over den verderen voortgang van zaaken. Want hoezeer wij aan de eene zijde zo straks justitie hebben gedaan aan de efforts van de Provintien, omtrent de betaalingen, zo moeten noch mogen wij aan den anderen kant niet verbergen, dat tegenwoordig de bewijzen maar al te menigvuldig beginnen te komen, dat dezelven, en daaronder die geene welken tot hiertoe de prompste en gewilligste waren, onder die efforts beginnen te succumbeeren.

Dagelijks vermeerderen de klagten van die geenen welken geen voldoening op de aan hun verleende ordonnantien kunnen bekomen, dagelijks worden wij aangesproken van hun, die opende Leverantien hebben, en ons komen aanzeggen dat zij daarin niet kunnen continueeren, en voorstellen het gevaar waarin zij zijn, om, wegens gemaakte engagementen, met arresten in hunne goederen en persoonen geincommodeerd te worden, en welke lieden wij mistroostig moeten heenzenden; ja het geval exteert dat iemand, die vijf- à zesmaal zo veel van het Land aan liquide ordonnantien, waarvan reeds een meer dan drie maanden geleden verleend is, heeft te prætendee-

deerèn, wegens het niet kunnen voldoen van Wisſels, ter ſomme van tusſchen de ƒ30,000:- en ƒ40,000:- alhier in den *Hage* in perſoon geärreſteerd is.

Het doet ons leed, Hoog Mogende Heeren, dat wij diergelijke zaaken, waarvan Uw Hoog Mog. de gevolgen van zelve penetreeren, moeten zeggen; maar als het nog tijd is om te ſpreeken, mogen wij niet zwijgen. En waarom zouden wij het verbergen? daar deze en geene Provintien, bij het inbrengen der Conſenten in de Petitien, onbewimpeld hebben te kennen gegeeven, dat de verdere uitgaven hunne kragten te boven gingen; en daar 'er reeds twee Provintien zijn, welken rondelijk gedeclareerd hebben buiten ſtaat te zijn, tot de kosten van den Oorlog te contribueeren, ten zij hun aandeel daarin bij de Generaliteit wierd genegotieerd, een middel daar dan ook wel bij Uw Hoog Mogenden toe is gereſolveerd, niet alleen voor die, maar zelfs voor alle Provintien, doch een middel, waarvan het verre af is, dat wij een goed of voldoend ſucces zouden mogen verwagten.

En is dit zo; zullen de Provintien uit zig zelven de gelden niet kunnen opbrengen, en mag men zig niet flatteeren dat eene Negotiatie, voor ſommigen of voor allen te doen, daaraan zal kunnen ſuppleeren; is het publick credit vervallen; mogen wij dan niet vraagen, hoe de zaaken op den tegenwoordigen voet zullen gaande gehouden worden? mogen en moeten wij dan de Bondgenooten niet adverteeren, dat wij voor ons daar geen uitzigt op hebben, of zullen 'er

(om

(om niet te spreeken van het geen nodig zal zijn tot afdoening van kosten die reeds gemaakt zijn) geen aanzienlijke sommen nodig zijn, promptelijk nodig zijn, om bij voortduuring face te kunnen maaken aan de depenses van een' Oorlog als deze? om de Vestingen, die reeds in staat van defensie zijn, daarin te kunnen houden? andere Plaatsen en Frontieren, die het nog niet zijn, daarin te kunnen brengen? om de Magazijnen van Oorlogs-Amunitie bij continuatie te kunnen aanvullen? om de verzwakte Landmagt wederom te kunnen herstellen, en de Ritmeesters en Capiteinen in staat te stellen, zig te completeeren? om die Landmagt zelfs te vermeerderen? om de Zeemagt te doen dienen tot kragtdaadige defensie? om zig in staat te stellen tot eene Winter-Campagne tegens eenen magtigen en onderneemenden Vijand, die zig niet aan de Grenzen, maar reeds dieper in het Land bevind; genoegzaam al het platte Land van de Generaliteit occupeert, en door het reeds in bezit zijn van Vestigen, daar hij geen geringen voorraad van Oorlogstuig gevonden heeft, een merkelijk point d'appui zo wel, als vermeerdering der middelen tot het voortzetten zijner operatien, bekomen heeft?

In alle deze objecten, welken in detail veel meer zouden kunnen uitgebreid worden, moet bij voortduuring van den Oorlog voorzien worden, en zo daaromtrent al geen andere zwarigheden zig opdoen (het geen in het oogpunt, waaruit wij de zaak thans beschouwen, buiten ons bestek is te onderzoeken) zo is dit zeker, dat

dat die voorziening zonder geld en zonder credit niet kan daargesteld worden; en dat dus, wanneer dit niet kan bezorgd worden, alles zal moeten stil staan, en daaruit alleen eene verwarring geboren worden, waarvan de gevolgen in ons oog onberekenbaar zijn.

Ziedaar, Hoog Mogende Heeren! een naakt, maar, na ons inzien en tot ons leedwezen, waaragtig tafereel van de situatie van zaaken. Maar waartoe, vraagen Uw Hoog Mogenden, moet die voordragt dienen? is het, om moedeloos de handen slap te laaten hangen, en te wanhoopen aan het behoud van het Vaderland? dit zij verre van Ons; wij weeten niet alleen, dat de Almagtige God, die het Vaderland zo dikwijls gered heeft, in zijne wijsheid en goedertierenheid op het onvoorzienst en onverwagtst verlossing kan schenken, langs wegen die voor 's menschen kortzigtigheid bedekt zijn; maar wij hebben in tegendeel met dezen voordragt tot oogmerk, om de Bondgenooten ten sterksten te adhorteren, om tot behoud van het Land onverwijld aan te wenden alle die middelen, welken dezelven naar hunne wijsheid daartoe meest geschikt zullen oordeelen, en best zouden kunnen dienen, om op goede voorwaarden een einde van dezen zo kostbaaren Oorlog te maaken, want, hoezeer de deliberatien over het geen daartoe betrekkelijk is (blijkens de Resolutie van Uw Hoog Mogenden op die van de Heeren Staaten van Vriesland) thans worden geconsidereerd niet tot het Departement van den Raad van Staate te specteeren; vertrouwen wij egter, dat het de-

dezelve niet kwalijk kan genomen worden, dat zij haar gevoelen over eene zaak van zulk een beslissend aanbelang voor het lieve Vaderland aan Uw Hoog Mog. openlegge; hoezeer zij tessens van oordeel is, dat, inmiddels het adhibeeren van vigoureuse maatregelen, het beste en onontbeerlijkste middel is, om Vrede op favorable en eerlijke voorwaarden te verkrijgen.

Wij hebben eindelijk met dezen voordragt tot oogmerk om te verklaaren, dat, wanneer wij geen staat kunnen maaken op eene efficacieuse voorziening omtrent de nodige geldmiddelen, wij niet zullen kunnen voldoen aan het geen in de administratie van de zaaken van den Oorlog, voor zo verre die onder onze werkzaamheid vallen, van ons verwagt wordt; en om dus door deze waarschouwing ons buiten verantwoording te stellen.

HOOG MOGENDE HEEREN!

(*Was geparapheerd*)

M. VAN SCHELTINGA.

(*Onderstond*)

Ter Ordonnantie van den Raad van Staate der Vereenigde Nederlanden.

(*Was getekend*)

J. H. MOLLERUS.

Ex-

Extract uit de Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, genomen op den 22 October, 1794.

Op het gecommuniceerde door den Raadpensionaris, dat de Groot-Brittannische Ambassadeur alhier aan hem kennis had gegeeven, dat zijn Hof, op de instantien van den Heer VAN NAGELL, niet ongenegen was, om, in de ongelegenheid waarin de Republiek zig thans bevindt, aan dezelve eene som van honderd duizend ponden Sterlings ter leen op te schieten.

Is na voorgaande deliberatie goedgevonden en verstaan, de Heeren Gecommitteerde Raaden bij deze te qualificeeren, om met den geenen, die wegens het Groot-Brittannische Hof met de bebehandeling dezer zaak zal worden gechargeerd, zodanige schikkingen omtrent het ontfangen en de weder restitutie derzelve penningen als anderzints te maaken, als daartoe nodig zullen worden bevonden.

Aan

No. XLIV.

Aan den Heer Baron VAN NAGELL, *te* Londen, 's Hage, *den* 24 *October*, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

VAN DE SPIEGEL aan VAN NAGELL.

De Heer Griffier FAGEL zal U H. W. G. mondeling expliceeren al wat hier te melden valt, waarom ik oordeele mij daarvan te moeten dispenseeren; maar ik mag niet nalaaten U H. W. G. te bedanken voor de moeite die dezelve zig gegeeven heeft van een oogenbliklijk secours in geld te procureeren, het welk zeer à propos is gekomen, en waar voor ik U H. W. G. ook verzoek, ter plaatze daar het behoort, een compliment van dankzegging te maaken.

De Ambassadeur vondt eenige zwaarigheid, dat deeze penningen waren geäccepteerd bij Holland, terwijl hij meende dat ze voor de Generaliteit waren gedestineerd; doch dit arrangement is genomen met overleg van den Thesaurier-Generaal, die

die van gedagten was, dat het op één uit- kwam, dewijl toch de grootste betalingen van de Unie ten laste van Holland gebragt worden, zoo dat ik hoop, dat men zig in Engeland die schikkingen zal laten welgevallen. VAN DE SPIEGEL aan VAN NAGELL.

Belangende de Guarantie van Engeland op éénе van onze openstaande Negotiatien, heb ik mij onder de hand geïnformeerd nopens het Effect 't welk die bij de Capitalisten hebben zou, maar ik heb bevonden dat zulks niet groot genoeg zou zijn, om het Crediet van Engeland te exponeeren.

De meeste Geldzakken zijn met groote vrees bevangen, dat dit Land verloren is, en dat Engeland het dan ook niet lang houden zal, en waarlijk de omstandigheden zijn zoodanig (gelijk U H. W. G. uit den Griffier vernemen zal) dat men betere gronden moest hebben, dan men tot nog toe heeft, om de luiden die vrees af te neemen.

Ik heb de eer, enz.

Extract uit de Resolutien van de Heeren Staaten van Zeeland, genomen den 24 October, 1794.

Is geleezen eene, bij Misſive van den Heer VAN LYNDEN aan den Raadpenſionaris, van den 21 dezer, toegezonden Misſive van Zijne Hoogheid den Heer Erfſtadhouder, geſchreven in *'s Hage*, den 20 dezer, en houdende, dat Zijne Hoogheid ſedert lang van begrip geweest was, dat het nodig was dat een generaal centrum van operatien onder de Geällieerde Legers plaats had, dat daarom met zeer veel genoegen vernomen had, de intentie van Zijne Groot-Brittanniſche Majeſteit, om het aanvaarden van het Commando over de reſpective Legers aan den Hertog VAN BRUNSWYK voor te ſlaan; dat de Heer ELLIOT herwaards gekomen was, en zig ten dien einde naar *Brunswyk* zoude begeven: tevens daarbij proponeerende, om van wegens dezen Staat iemand mede aan hooggemelden Heer Hertog te committeeren, of wel Zijne Hoogheid te auctoriſeeren om een' Officier te zenden, ten einde dezelve offerte te doen, en aan meergedagten Heer Hertog de defenſie van dit Land, welke hem grondig bekend is, te gelijk met het Opper-Commando over de Armée, zo van den Hertog VAN YORK, als van den Staat, thans dienende onder de orders van den Heer Generaal Erfprins van Orange, op te draagen; welke meſure hooggemelde Zijne Hoogheid voorkwam, onder Gods Zegen, zeer veel tot behoud van het lieve Vaderland, en tot afbreuk van

van den Vijand te zullen dienen, waarom hij de vrijheid nam dezelve aan Hun Ed. Mog. aan te raaden.

Waarop zijnde gedelibereerd, is de voorsz. Missive van *Zijne Hoogheid* voor notificatie aangenomen.

Extract uit de Resolutien van de Heeren Staaten van Zeeland, genomen op den 27 October, 1794.

Zijn geleezen twee Missives, de eene van de Heeren Ordinaire Gedeputeerden dezer Provintie ter Generaliteit, en de andere van den Heer VAN LYNDEN VAN BLITTERSWYK aan den Raadpensionaris, beide geschreven in 's *Hage*, den 24 dezer, hebbende:

(*Post alia.*)

Eene Resolutie van Hun Hoog Mogenden, den 22 dezer genomen, op de Instructie door Zijne Hoogheid ontworpen voor den Generaal Majoor V. R. BENTINCK, Quartiermeester Generaal van 's Lands Legers, en Adjudant Generaal van Zijne Hoogheid, door Hoogstdenzelven benoemd, om zig te begeven naar *Brunswyk*, om aan den Heer Regeerenden Hertog op te draagen het bevel en Chef over de gecombineerde Legers, zo van den Staat, als van Zijne Groot-Brittannische Majesteit, door den Griffier FAGEL in het Secreete Besogne geëxhibeerd, en tendeerende, om Hooggemelde Zijne Hoogheid voor de gegeeven communicatie te bedanken.

Waarop, na deliberatie, voorsz. Missives, zo van de Heeren Ordinaire Gedeputeerden, als van den Heer VAN LYNDEN aan den Raadpensionaris, voor notificatie zijn aangenomen.

(*Post*

(*Post alia.*)

Eene Resolutie van Hun Hoog Mog. den 23 dezer genomen, op eene Missive van Zijne Koninglijke Hoogheid den Hertog VAN YORK, geschreven in 't Hoofdquartier te *Nymegen* den 20 te vooren, door Zijne Hoogheid in 't Secreet Besogne copielijk gecommuniceerd, houdende advertentie, dat de Vijand de voorposten zijner Armée geättaqueerd, en, na een' hardnekkigen tegenstand, genoodzaakt had zig te replieeren, en een ander Corps Vijanden, volgens zekere informatien, reeds over *Kleef* op deszelfs linkervleugel in aanmarsch was: dat hij daarom besloten had de *Waal* met het grootste gedeelte zijner Troupes over te trekken, met agterlaating van een vrij considerabel Corps, onder bevel van den Grave van WALMODEN, tot dekking van *Nymegen*, zolang zulks mogelijk zoude wezen, dan dat Hoogstdezelve zig genoodzaakt vond daarbij te declareeren de redenen, om welken zig buiten staat oordeelde die Stad te defendeeren, ingeval de Vijand dezelve ernstig attaqueerde; en tendeerende de voorsz. Resolutie, om aan gemelde Zijne Koninglijke Hoogheid van wegen Hun Hoog Mogenden te rescribeeren, dat Hoogstdezelven de conservatie der tegenwoordige positie van het Leger van Hooggemelden Heer Hertog, en in allen gevalle het defendeeren van de *Waal*, van zo een essentieel gewigt voor het belang en behoud van de Republiek aanzien, dat zij Hoogstdenzelven op het kragtigst moeten verzoeken, van al het mogelijke daartoe te willen aanwenden, en dat Extract

 van

van die Resolutie zal worden ter hand gesteld aan den Heer Ambassadeur van Engeland, met verzoek, om Hunner Hoog Mog. instantien met deszelfs goede officien te willen appuieeren.

Waarop, na dat de voorsz. Missives, zo van de Heeren Ordinaire Gedeputeerden, als van den Heer VAN LYNDEN aan den Raadpensionaris, voor notificatie waren aangenomen, is, na deliberatie, goedgevonden, voorsz. Bijlage te renvoijeeren aan de Besognes over de Resolutie van Vriesland tot eene generaale Pacificatie, op den 13 en 14 dezer bereids gedecerneerd, op Rapport simul et semel van deze Vergadering.

(*Post alia.*)

Eene Resolutie van Hun Hoog Mog. van den 24 dezer, houdende de Instructie voor den Heer FAGEL, ter vervulling zijner Commissie naar Engeland, ten zelven dage geärresteerd, en aan denzelven medegegeeven, welkers inhoud in substantie hierop neêrkomt: dat voorsz. Griffier FAGEL zig, tot het afleggen der gemelde Commissie, met allen mogelijken spoed zal begeven naar *Londen*, en aldaar, in eene of meer audientien, aan Zijne Groot-Brittannische Majesteit, en voorts aan de Leden van het Ministerie, gezamentlijk of afzonderlijk, het zij met of zonder den Heer VAN NAGELL, naarmate hij Griffier zulks gevoeglijk zal oordeelen, op de kragtigste en levendigste wijze voorhouden, hoe dat de Republiek, na alle efforts, zo tot coöperatie van de gemeenschappelijke Wapenen, als tot haare eigen defensie te hebben in het werk gesteld, zig, ten gevolge van den af-

togt

togt der Keizerlijke Legers tot verre weg van haare Frontieren, en de daarop gevolgde succesfen van den Vijand, in zodanig een' toestand vind gebragt, dat, zonder een' onmiddelijken keer van zaaken, welhaast aan haar behoud kan worden gewanhoopt; al het welk hij nog nader en kragtiger zal moeten aandringen mèt te vertoonen de occupatie van de Generaliteits-Landen, het doordringen van den Vijand tot in eene der Provintien, en de verwijderde hulp der Geällieerden: al het welk het gevaar tot den hoogsten top heeft doen rijzen. Voorts den zeer verzwakten staat der Finantien, door bevoorens geledene beroertens, en twee zo kostbaare Campagnes, het stilstaan van alle Finantieele operatien, den tegenwoordigen val van het publiek credit, vooral veroorzaakt door de ongenegendheid der Ingezetenen, om, in dezen hachelijken staat van zaaken, zig van hunne penningen te ontdoen, zonder de verzekering te hebben, van dezelven niet geheel en al te zullen verliezen. Dat hij al verder aan het voorsz. Ministerie zal voorhouden, dat het Leger van den Staat, na zo veel bloedige batailles, veel is afgenomen, en door de verpligting, waarin men gebragt is, om bijna alleen de Frontier-Plaatsen en andere Steden te bezetten, niet kan gebruikt worden, om vereenigd tot afbreuk van den Vijand te ageeren; dat het recruteeren zeer moeijelijk, en de rijke voorraad van Artillerie, zo door verliezen als leeningen aan de Keizerlijke Armée, zeer verminderd is. Dat de spoedige en continueele retraites der Geällieerden, en de weinige hoop, welke men op derzelver terugkomst, eer het nog te

laat is, mag voeden, gevoegd bij de zwakke hoop op de coöperatie der Legers van Zijne Pruisfische Majefteit, welke bereids het opfchorten van betaling der Subfidien heeft ten gevolge gehad, de nabijheid van den Vijand, het vooruitzigt van eene invafie, de vrees van geconquesteerd te zullen worden, zonder ergens eenige hoop van uitkomst te befpeuren, zeer diepe indrukfelen op de gemoederen der Ingezetenen heeft te weeg gebragt, welke indrukfelen zig zelfs bij de Staaten van meest alle, *zo niet alle* de Provintien hebben doen gevoelen, en na een einde van zaaken doen reikhalzen,

Dat hij Griffier dien ftaat van zaaken met al dien aandrang, ernst en prestance zal moeten voordraagen, welke de nood van het lieve Vaderland vordert, en geene middelen verzuimen, om Zijne Groot-Brittannifche Majefteit en alle de Leden van het Ministerie te overtuigen, dat 'er geen oogenblik te verliezen is, wil men dezen Staat niet in den afgrond zien nederdaalen; waaruit een ftaat van zaaken moet geboren worden, die voor geheel Europa onberekenbaar is. Dat hij wijders uit naam van Hun Hoog Mog. nadrukkelijk zal moeten infteeren op den kragtdadigen bijftand en medewerking van Zijne Groot-Brittannifche Majefteit, het zij door toezending van meerdere Hulptroepen, of door 't effectueeren, dat die der andere Mogendheden promptelijk toefchieten, en voorts tragten te bewerken, dat dadelijk een zekere voorraad van penningen bij leening aan den Staat moge worden opgefchoten; (aangezien alle resfources van particu-

liere geldleeningen zijn geëpuiseerd) en zulks op zodanige conditien, als waarop men nader zoude overeenkomen. En dat hij eindelijk, bij het ernstig en confidentieel openleggen van dezen allezins gevaarlijken toestand van zaaken, teffens zal te kennen geven de totale onmacht van den Staat, om den Oorlog met haare verzwakte middelen langer te kunnen voeren, en daaruit deduceeren de onmiddelijke noodzaaklijkheid, om, met gemeen overleg, tot eene algemeene Pacificatie te geraaken, en het appui van Zijne Majesteit daaromtrent verzoeken; alles onder medewerking van die kragtdadige en vrugtbaare hulp, waardoor eene gewisse zekerheid moge geboren worden, dat de Vijand den Bodem en de naast aangelegen Frontieren van den Staat zal moeten verlaaten, alzo het te vreezen is, dat, hoe dieper het den Vijand zoude mogen gelukken in het Land te dringen, zo veel te moeijelijker het werk van eene Pacificatie zal moeten weezen, en daar door te weeg zal worden gebragt eene geschapenheid van zaaken, welks onvermijdelijke uitwerking niet ligtelijk aan het verligt oordeel van Zijne Majesteit en zijne Ministers kan ontglippen.

Waarop, na dat de voorsz. Missives, zo van de Heeren Ordinaire Gedeputeerden, als van den Heer VAN LYNDEN aan den Raadpensionaris, voor notificatie waren aangenomen, heeft de aanwezende Heer Gedeputeerde van *Tholen* Copie verzocht van bovengemelde Resolutie, om ter Vergadering zijner Stad breder te communiceeren.

No. XLV.

Aan den Heer Baron RHEDE, *te* Berlijn, 's Hage, *den* 3 *November*, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

Ik accuseer bij deeze, met dankzegging, den ontvang van Uw H. W. G. Misſive van den 28 October, waaruit ik met veel genoegen gezien heb Uwe onvermoeide werkzaamheid en ijver in eene zaak, bij welke onze Staat zulk een groot belang heeft. — De weinige regels in Cijffer, welke ik hier bij zal voegen, vertrouwe ik genoeg te zijn, om U H. W. G. daaromtrent te informeeren; Zijne Hoogheid is nog te *Arnhem*, daar deszelfs præſentie zeer nuttig geweest is om de defenſie van *Nymegen* te doen prolongeeren; evenwel is het te vreezen, dat die Stad binnen kort voor de overmagt des Vijands zal moeten bukken, indien ze niet ſpoedig ontzet kan worden.

Het Corps Oostenrijkſche Troupes, ſterk

ſterk omtrent 25000 man, was, volgens de berigten van gisteren, noch tusſchen *Wezel* en *Emmerik*, doch ſpoedde zig om herwaards af te komen; van de Engelſche Armée zijn omtrent 10000 man gedetacheerd in de werken van *Nymegen*, en het overige ligt aan de zijde van den *Rhyn*. Onze Troupes bezetten den *Bommelerwaard*, en een gedeelte van hun wordt verzameld in het Graafſchap *Zutphen*, tot dekking van Vriesland en Overijsſel. — Voorts zijn de Hollandſche Fortificatien in zulk een' ſtaat gebragt, dat men (immers in dit ſaiſoen) den Vijand op dezelven zal kunnen afwagten; doch met dit alles, moet men zig niet verbergen, dat de zaaken van de Republiek zeer critiek ſtaan, en dat 'er gedurende deezen Winter, op de eene of andere wijze, eene gunstige verandering moet komen, zo men met den Staat deszelfs onafhangelijkheid wil behouden.

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

De Griffier FAGEL, die door H. H. M. naar Engeland is afgevaardigd, om met het Engelsch Ministerie over de algemeene belangen, en over de bijzondere van dee-

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE. deezen Staat, te confereeren, is ſedert 12 dagen te *Hellevoet* opgehouden, door contrarie winden. Hij zal derhalven arriveeren te gelijk met eene menigte Depêches van het vaste Land, en dus ook met die van 28 October, 't welk alles te ſaamen ſtof van deliberatie zal geven.

Ik heb de eer, enz.

P. S. In Cijffer. „ Ik heb reden om te vreezen dat de „ pogingen, door Uw H. W. G. met zo „ veel ijver aangewend om te renoueeren „ met Pruisſen, het gewenschte effect te „ *Londen* niet hebben zullen; want men „ zal daar conſidereeren, dat de coöpera- „ tie met 10000 man voor het overige „ van het jaar, een gering equivalent is „ voor de coöperatie met 62000 voor „ eene geheele Campagne; behalven dat „ men ook verzekering zal begeeren, dat „ dezelfde oorzaaken, die de vervulling van „ de Conventie verhinderd hebben, niet „ wederom dezelfde uitwerkzels zullen „ baaren.

„ Het eenige, dat mij voorkomt veran- „ dering in deeze denkbeelden te kunnen

„ maa-

„ maaken, is dat wanneer de Hertog VAN BRUNSWYK accepteert, het Pruisfisch fecours ook onder zijne orders zou moeten gefteld worden; maar eer dat alles geärrangeerd zal zijn, is het jaar bijna verloopen, en óf Engeland dan genegen zal bevonden worden om te continueeren, zal veel afhangen van den Staat der Negotiatie met het Hof van *Weenen*. VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

„ Dit is zeker, dat de Republiek prompt fecours moet hebben, of het komt te laat, en dat wij het niet te duur kunnen betaalen als het maar reëel is. —— Voorts zal ik niets zeggen van de wijze waarop de Conventie geadimpleerd is. Ik heb ze helpen maaken, maar veele van onze goede Vrienden weeten, dat ik 'er nooit de grootfte opinie van gehad heb."

Extract uit de Notulen van de Heeren Staaten van Zeeland, van den 3 November, 1794.

Is gelezen, en voor notificatie aangenomen, eene Missive van den Heer Ordinair Gedeputeerden VAN CITTERS, geschreven in '*s Hage* den 31 October, geädresseerd aan den Raadpensionaris, en houdende advertentie, dat de aanwezigheid van zijne Doorluchtige Hoogheid den Heer Erfstadhouder, belet had, dat *Nymegen* niet is geëvacueerd; dat de Generaal CLAIRFAIT reeds daar geweest was, en dat eene Armée van 25000 Oostenrijkers in aanmarsch is, en de Hertog VAN BRUNSWYK alle oogenblikken verwacht wordt, om het Commando over de gecombineerde Armée te aanvaarden.

Aan

No. XLVI.

Aan den Heer Griffier FAGEL, *te* Londen, 's Hage, *den* 7 *November*, 1794.

HOOG EDEL GESTRENGE HEER!

Na dat de Heeren Ministers van *Zweden* en *Denemarken* mij een en andermaal gesproken hadden over de geneigdheid der gemelde Hoven, om tot eene Pacificatie te willen medewerken, zonder zig positif te expliceeren, op welken voet, door welke middelen, of aangaande het gebruik dat ik van hunne ouverture mogt maaken; terwijl egter het Publiek scheen geïnformeerd te zijn, dat 'er zo iets plaats hadt; waaraan men meer extensie gaf, dan in de daad moest gegeeven worden, heb ik de partij genomen van aan die beide Heeren een billet te schrijven, en van dezelven te verzoeken eene *Note Verbale*, houdende de præcise termen, waarin zij zig uitgedrukt hadden: ik heb daarop ontfangen de antwoorden, waarvan Copie hier nevens gaat, en ik zal daarvan kennis geven VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

aan

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL. aan het Besogne van H. H. M., of ten minsten aan eenige Leden van hetzelve.

De tijd ontbreekt mij U H.-E. G. over andere zaaken te schrijven, behalven eenige regels van 't bekende Cijffer, over domestiek nieuws; voor 't overige blijve ik met de meeste hoogagting en vriendschap, enz.

P. S. In Cijffer. „ Ik ben van eene vrij goede hand geïnformeerd, dat de Franschen niets liever begeeren dan Vrede met ons, en met al de Gecoälifeerde Mogendheden, uitgenomen Engeland, en dat de Condities ten onzen opzigte zouden zijn; 1°. dat wij de Vrede vraagen; 2°. dat zij ons zullen terug geven al wat zij van ons genomen hebben; 3°. dat zij zig niet zullen bemoeijen met de Regeering van ons Land, maar alles laaten op den ouden voet. Zij doen soortgelijke præsentatien ook aan Pruisfen, den Keizer, Spanjen en Sardinien, en zoeken alle hunne Forces te keeren tegen Engeland. Het is te denken, dat die Mo-

„ gend-

„ genadheden de gelegenheid van goede „ condities zullen aannemen, en dus blij- „ ven wij met Engeland alleen over; en „ welk eene ongelukkige situatie zal het „ dan zijn, tegen de aanstaande Campagne, „ gereduceerd tot den staat van eene elen- „ dige defensive, al de land-forces van „ Frankrijk *alleen* op den hals te heb- „ ben, en dat nog (God betere het!) met „ zulke defenseurs als wij nu hebben? VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

„ Gisteren avond heb ik lang en breed „ met Lord St. Helens over het stuk ge- „ sproken, en die liet zig ontvallen, dat „ Engeland ons moest vrijlaaten ons zelf „ te accommodeeren met Frankrijk, om „ dan, van een' kontinentaalen Oorlog „ bevrijd, zig zoo veel te beter in pos- „ tuur te kunnen stellen.

„ Na dat ik reeds op de klad geschre- „ ven hadt, worde ik geïnformeerd, dat „ men in Frankrijk wel zou willen vast- „ stellen, als eene præliminaire, dat de „ nieuwe Republiek geen Conquesten wil „ maaken, buiten die van erkentenis haa-

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

" ter Vrijheid, en dat, als Engeland den-
" zelfden grondregel wil volgen, 'er dan
" mogelijkheid zou zijn van een generaal
" accommodement, op de eerste ouvertu-
" re door Holland te doen; maar door
" geen Intermediaires."

Aan

No. XLVII.

Aan den Heer Griffier FAGEL, *te* Londen, 's Hage, *den* 9 *November*, 1794.

HOOG EDEL GESTRENGE HEER!

De facheuse gebeurtenissen, waarvan gisteren en heden de tijdingen zijn ingekomen, hebben den staat onzer zaaken geweldig verergerd; want *Maastricht* door Capitulatie aan den Vijand zijnde overgegaan, is dezelve nu volstrekt meester van de Maas; kan zijne forces vereenigen tot eene hoogte, waartegen alle de Magt der Geçoalisfeeerde Mogendheden niet in vergelijking kan komen, en kan zig voorzien langs die Rivier van den nodigen toevoer: met zulke middelen in staat gesteld om de Invasie van de Republiek door te zetten, heeft de evacuatie, en vijandelijke bezitneeming van *Nymegen*, die gisteren morgen te 4 uuren gebeurd is, hem daartoe eene genoegzaam zekere deur geöpend; de secreete informatien luiden ook, dat de Vijand 'er alles op waagen zal, om tot VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

zijn oogmerk te geraaken, ten einde vóór het beſloten water, meester te zijn van de groote Rivieren, wel geperſuadeerd, dat de Linien, die door inundatien meest gedekt zijn, en eene groote uitgeſtrektheid hebben, door een talrijk Leger ligtelijk kunnen geforceerd worden.

Wij zijn dan gekomen tot het beſliſſend oogenblik, om ons te bepaalen tot het neemen van ééne dezer partijen, naamlijk: *of* met Engeland, en met de hulp die ons gegeeven wordt, op de wijze zo als wij zien, dat deeze hulp beſtuurd wordt, het uiterſte af te wagten, *of* ons afzonderlijk met de Franſchen te verſtaan op de best mogelijke conditien — in beide die partijen zijn groote zwarigheden, maar ik weet toch zeker, dat wanneer de alternative aan de Regeering wordt voorgehouden, men buiten alle twijfel de keuze wel vooruit kan zien; ja zelfs, dat al balanceerde de Regeering nog tusſchen de zwarigheden, de algemeene ſtem der Natie haar wel noodzaaken zou, het laatſte deezer twee partijen te kiezen.

Het

Het laatfte antwoord van het Engelsch Ministerie aan den Heer VAN NAGELL, van den 30 October, is wel gefchikt om ons te verzekeren van de aanhoudende genegendheid van Zijne Groot-Brittannifche Majefteit om de Republiek kragtdadig te onderfteunen, en daarvan hebben wij ook alle blijken, die men van een getrouw Geällieerde kan verwagten; maar de ondervinding heeft geleerd, en de tegenwoordige omftandigheden bevestigen het, dat wij met dat alles verloren zullen gaan, en, misfchien geheel Europa met ons; en ik mag 'er wel bijvoegen (want het is U H. E. G. van elders genoeg bekend) dat de conduite der Hulptroupes, zoo wel tegen den Vijand, als tegen ons, welken zij komen verdedigen, eene zoo groote neêrflagtigheid onder de Ingezetenen, en een zoo grooten onwil om zig ter verdediging van het Land nevens de Geällieerden te voegen, heeft veroorzaakt, dat het mij zeer twijffelagtig voorkomt, wat daaruit in 't vervolg zal geboren worden — dit alles weten wij, is tegen de intentie van Zijne Groot-Brittannifche Majefteit en van zijn Ministerie, maar, 't zij met of tegen de

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

intentie, dat effect ontstaat 'er uit, dat wij in erger positie zijn, dan wij zouden wezen indien wij aan ons zelven waren overgelaten.

Het is te hoopen, dat het Engelsch Ministerie deeze omstandigheden, in ernstige overweging zal neemen, en maatregelen helpen beraamen om tot eene generaale Pacificatie te komen —— veele zwarigheden, die te voren daarvan terug hielden, zijn opgeruimd: het bloeddorstig sijstema van ROBESPIERRE exteert niet meer, de Jacobijnsche factie is vernietigd, en men bespeurt dagelijks een toeneemend rapprochement tot de gronden van het regt der Volkeren en der Particulieren: alle deeze omstandigheden geven te kennen eene ordre van zaaken en een bestuur van Regeering 't welk Engeland, zoo wel als wij, altoos als præliminaire hebben geconsidereerd, alvorens men zig met den Vijand in onderhandelingen kon inlaaten — men behoeft ook niet te blijven hangen aan de zwarigheid, hoedanig de onderhandelingen te beginnen; want gesupponeerd, dat men niet zou præfereeren dit te doen door het Ca-

naal

naal van de Noordſche Hoven, of door eene andere entremiſe, zo is de weg geöpend, om het direct te doen door ons, als naast geïnteresſeerde partij, en het geene ik U H. E. G. in mijne laatstvorige geſchreven heb, doet zien dat de Franſchen zelfs dit laatſte middel als zeer geſchikt zouden aanzien. VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

De tijd is kostelijk, en ieder dag is gemarqueerd door de eene of andere gebeurtenis van binnen of buiten, die den Vrede noodzakelijker maakt, en het vertrouwen op de Hulp-Troupen der Geälieerden vermindert; indien men dit onverhoopt in Engeland niet wil begrijpen, moet ik U H. E. G. in vertrouwen waarſchouwen, dat dezelve zig niet zal moeten verwonderen van dingen te zien gebeuren, die men voor eenigen tijd niet verwagt hadt.

Ik heb de eer, enz.

P. S. In Cijffer.

„ De Prins is woedend over 't geene
„ hij heeft bijgewoond, en het gaat ook
„ alle denkbeelden te boven — al wilde
„ Engeland ons nog driemaal méér Trou-

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL,

„ pes zenden, de hulp is niet alleen inu-
„ tiel, maar zal het embarras nog ver-
„ meerderen — ik betuig niet te weten,
„ hoe de Engelsche Troupes nog weg
„ geraaken, want in Holland zal men
„ ze niet gemakkelijk admitteeren, en
„ dit is het algemeen geroep: *als men*
„ *toch geplunderd moet worden, dat het*
„ *dan beter is dat het door den Vijand*
„ *geschiede*; de Engelschen zeggen daar-
„ tegen: *de Carmagnolen zullen u toch*
„ *plunderen, dan is 't beter dat wij*
„ *in de voorbaat zijn.*

„ Kortom, ik zie klaar, het zal op een
„ afzonderlijk accommodement met Frank-
„ rijk uitloopen, en waartoe onze defen-
„ seurs ons zullen forceeren; en wanneer
„ ze dan na dien tijd nog voortgaan met
„ vexatien en geweld, zou het mij waar-
„ lijk niet verwonderen, dat men hier
„ tot het uiterste kwam van andere de-
„ fenseurs in te roepen, ten einde de
„ eersten in order te houden, en wiens
„ schuld zal toch dit zijn?"

Ex-

Extract uit de Notulen van de Heeren Staaten van Zeeland, van den 10 November, 1794.

Is gelezen, en voor notificatie aangenomen, eene Misſive van den Heer Ordinair Gedeputeerden VAN CITTERS, aan den Raadpenſionaris, van den 5 dezer, hebbende tot Bijlage eene Misſive van den Heer VAN NAGELL, Extraordinair Envoyé en Plenipotentiaris van dezen Staat aan het Hof van Engeland, geſchreven te *Londen*, den 30 October, geadresſeerd aan den Griffier FAGEL, en dienende ten geleide van het antwoord van den Lord GRENVILLE, op eene Memorie door den Heer VAN NAGELL, op den 15 dier maand, ter voldoening aan Hunner Hoog Mog. Reſolutie van den 8 te voren, aan gemelden Lord GRENVILLE overhandigd, houdende in ſubſtantie, dat Zijne Majeſteit de ſtandvastigheid van Hun Hoog Mog. met veel genoegen zag, en niet kon nalaten Hoogstderzelver wijsheid, waardoor zij de noodzakelijkheid gevoelden om zich tegen het gevaar, het welk den ondergang van den Staat bedreigt, zo kloekmoedig, als kragtdadig te verzetten, te approbeeren,

Dat Zijne Majeſteit zich vleit, dat de Regeerders dezer Republiek zullen' penetreeren, hoe zeer het in deze critique ſituatie van zaken van noden is gebruik te maken van de onmetelijke en onderſcheiden resſources, welken de inwoners dezer Gewesten in hunne macht hebben, om zich te bevrijden van een' aanval, die niet alleen de exiſtentie van den Staat, maar de welvaart en de

de personeele veiligheid van ieder Burger, van wat rang of staat, bedreigt. Dat die resources, gevoegd bij de voordeelen, die de locale situatie van het Land oplevert, bij de dapperheid der Troupes en Ingezetenen, en hunne liefde voor het Vaderland, hunnen ijver voor de belangen der Vrijheid, orde en Godsdienst, en hunne begeerte, om eene der schoonste Landstreeken van Europa voor plundering en moord te bewaren; dit alles daartoe moet medewerken; vertrouwende Zijne Majesteit, dat deze zijne wenschen door de Goddelijke gunst zullen verhoord worden. Dat aan zulke gevoelens de Republiek haare opkomst, vrijheid en onafhankelijkheid te danken hebbende, Zijne Majesteit, die in dit moment zulke preuves geeft van tot het behoud derzelve te willen medewerken, dan ook niet anders verwacht, dan bij Hun Hoog Mog. die zelfde geestgesteldheid, welke hunne Vaderen bezielde, en den roem hunner Doorluchte Voorouderen gelijkformig is, te zullen ontmoeten, overeenkomstig met het geen de aandrang van het gevaar thans vordert. Voorts dat zij zich zullen herinneren, dat deze Oorlog aan de zijde van den Vijand het eerst begonnen en de schending der Rechten van de Republiek alle geschillen voorafgegaan is, en dat eene Oorlogsverklaring, zonder het minste voorwendzel, de onderhandelingen tot behoud van den Vrede op de trouwelooste wijze heeft afgebroken. Dat zo lang Frankrijk dezelfde grondbeginzels koestert, en dezelfde genegenheid betoont om dat verwoestend Sijstema der Burgermaatschappij in alle Staten van Europa voort te planten, 'er ook voor deszelfs Naburen ge-

gene zekerheid of veiligheid zijn kan, dan in eene vigoureuse defensie; eindigende met betuigingen der goede dispositien van zijne Majesteit tot de verdediging van dezen Staat, met opwekking tot standvastigheid, in de overtuiging der nog overig zijnde krachten; maar vooral om gene bedrieglijke en kortstondige rust te zoeken in maatregelen, die niets dan eeuwigdurende onheilen kunnen aanbrengen.

Ex-

Extract uit de Notulen van de Heeren Staaten van Zeeland, van den 10 November, 1794.

Is gelezen, en voor notificatie aangenomen, eene Misſive van de Heeren Ordinaire Gedeputeerden dezer Provintie ter Generaliteit, geſchreven in *'s Hage*, den 7 dezer, waarbij communiceeren en overzenden, onder anderen, eene Reſolutie van Hun Hoog Mog. van den 5 dezer, welke genomen is op eene Note van den Secretaris PELSER, waarnemende de zaken van Zijne Keizerlijke Majeſteit bij dezen Staat, en houdende verzoek, dat door Hun Hoog Mog. de promptſte voorzieningen mogen worden beraamd, om het ter defenſie van den Staat in aantocht zijnde Leger van Zijne Keizerlijke Majeſteit, onder de orders van den Generaal CLAIRFAIT, van het nodige tot deszelfs onderſtand te voorzien; en tendeerende de voorſchreven Reſolutie, om den Commisſaris Generaal der Vivres voor de Armée van den Staat, REPELAAR, aan te ſchrijven, om, met den Oostenrijkſchen Generaal WERNIK en den Heer Hertog VAN YORK, nopens de ſchikkingen omtrent het voorſchreven point in overleg te treden; wordende daarbij Zijne Hoogheid verzocht, om den Quartiermeester Generaal der Armée, of een' ander' te committeeren, om, ten aanzien van het verder benodigde voor het gemelde Corps, te concerteeren.

Ex-

Extract uit de Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, genomen op den 10 *November*, 1794.

De Raadpensionaris heeft ter Vergadering gerapporteerd, dat de Heeren van de Ridderschap en verder Hun Ed. Groot Mog. Gecommitteerden tot de zaaken van de Finantie, met de Heeren Gecommitteerde Raaden in den *Hage* en te *Hoorn* resideerende, ingevolge en ter voldoening van Hun Ed. Groot Mog. Resolutie Commissoriaal van den 24 September dezes jaars, hadden geëxamineerd de Missive van de Heeren Gecommitteerde Raaden van den 22 bevorens, relatief tot den actuëelen toestand van de Finantie dezer Provintie, en om toereikende middelen tot het gaande houden der zaaken.

Dat zij Heeren Gecommitteerden, rijpelijk overwogen hebbende de tegenwoordige omstandigheden des tijds, en alle de vrugtelooze pogingen, welken waren aangewend om 's Lands Kas van de nodige penningen langs den gewonen weg van Negotiatien te voorzien, gepersuadeerd waren dat zulks met geen mogelijkheid was te effectueeren; dat zij Heeren Gecommitteerden nodeloos agtteden om na te gaan alle de redenen, welken zodanige Negotiatien deden blijven buiten effect, maar dat zij zig verbeelden, dat, wanneer men konde uitvinden een middel om de effecten uit de Negotiatie spruitende op eene spoedige en secuure wijze te kunnen realiseeren, en aan dezelven te geven de effective waarde van

comp-

comptanten, veele zwaarigheden tegens de Negotiatie zouden weggenomen zijn.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, de Heeren Gecommitteerde Raaden in de beide Quartieren bij deze te qualificeren, om Recepisſen in de Negotiatie tegens vijf pCt., geärresteerd den 5 Augustus dezes jaars, uit te geven ook voor kleinere sommen dan gewoonlijk, en daarmede alle betalingen te mogen doen, het zij geheel, het zij gedeeltelijk, naar mate van de natuur der te doene betaalingen, en de geneigdheid der geenen, die de Recepisſen zullen ontfangen.

Dat egter gemelde Heeren Gecommitteerde Raaden geen meerder Recepisſen zullen mogen doen circuleeren als tot vijf millioenen Guldens, ten einde de Houders van voorsz. Recepisſen eene zekerheid te geven, dat die Recepisſen weder binnen korten tijd in 's Lands Kas zullen kunnen worden afgegeeven, en alzo gerealiseerd.

Dat, om van nu af aan deze Recepisſen eene courante waarde te bezorgen, dezelven, direct in het jaar 1795, in de navolgende Lasten zullen aangenomen worden, schoon over het jaar 1794; doch niet vroeger, geconsenteerd, te weeten:

In de Ordinaris Verponding.

In het Collateraal en in den veertigsten Penning.

In

In de honderdste en twee honderdste Penningen op de Ampten.

In het Heeren- en Redemptiegeld, Plaistergeld, Koffij- en Theegeld, in het Waaggeld, Rondemaat en inkomende Graanen.

Dat de te goed zijnde Interessen op de voorsz. Recepisfen ook in betaaling zullen aangenomen worden, des egter, dat aan de Heeren Gecommitteerden in de beide Quartieren worden overgelaten de verdere schikkingen, ook hoedanig die te ontfangen, en van de termijnen der Interessen, die bij de Ontfangers in de Lasten zullen worden gerekend, als ook in hoe verre de dagen der nog niet verschenen maanden, al of niet in computatie zullen kunnen gebragt worden.

Dat deze Recepisfen, als mede de Obligatien uit gemelde Negotiatie spruitende, lopende jegens vijf pCt., zullen worden aangenomen voor comptanten in alle Negotiatien, van wat aart ook, welken Hun Ed. Groot Mog. zullen goedvinden te arresteeren, geene derzelven uitgezonderd.

Laatstelijk, dat aan de Houders van zodanige Recepisfen, welken niet in betaling van 's Lands lasten zullen wezen gegeeven, of in Negotiatien zullen zijn geëmploijeerd, bij aflossing van dezelven, welke, ingevolge de Publicatie van 5 Augustus, 1794, met het tweede jaar na den Vrede zal moeten geschieden, zullen worden gegeeven Certificaaten, waarbij de Houders van dezelven gerechtigd zullen worden verklaard, om, wan-

wanneer bij Hun Ed. Groot Mog. eene aflossing wordt gedecreteerd van Obligatien, uit vroegere Negotiatien spruitende, daarin, bij præferentie, tegens overgifte der Certificaaten, te participeeren tot zodanige sommen, als bedraagen hebben de Recepissen, welke tot de aflossing toe zijn bewaard geworden, en welke sommen in de Certificaaten zullen worden uitgedrukt, met dien verstande, dat wanneer 'er meerder sommen, uit hoofde van het voorsz. regt van præferentie wierden aangeboden, als op dien tijd zouden worden afgelost, in dat geval, bij looting, door Heeren Gecommitteerde Raaden te doen, zal worden bepaald, welken onder dezelven den voorrang zullen hebben; terwijl de overigen in eene of meer volgende aflossingen zullen worden gebragt.

Dat wijders, ten einde de aflossing, zo van de Obligatien, uit de Negotiatie van 5 Augustus spruitende, en de Recepissen, tot dezelve behoorende, als van Obligatien, uit voorige Negotiatien, te kunnen præsteeren, Heeren Gecommitteerde Raaden in de beide Quartieren worden verzogt, naar een Fonds uittezien, waaruit die aflossingen, accresceerende met den Interest der telkens afgeloste Capitaalen, zullen kunnen geschieden.

Zijnde eindelijk nog goedgevonden, de Heeren Gecommitteerde Raaden te qualificeeren, om, nadat bij hun de nodige bepaalingen zullen weezen gemaakt, daarvan op naam van Hun Ed. Groot Mog. de behoorlijke Publicatie te laaten doen.

En-

Extract uit de Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, genomen op den 13 November, 1794.

Ontfangen eene Missive van de Heeren Staaten des Furstendoms *Gelre* en Graafschaps *Zutphen*, geschreven te *Arnhem*, den 8 dezer, houdende de redenen van het daarin vervatte verzoek, breder hierna volgende, om aan hun, in de zorgelijke vooruitzigten uit de reeds gedeeltelijke invasie door den vijand, in Hun Ed. Groot Mog. Provintie, en wel binnen de Stad *Delft*, Territoir te willen verleenen, ten einde zij aldaar zouden kunnen te zamen komen, en zo over de aangelegendheden van dit Gewest, als over de zaaken van de Generaliteit zouden kunnen raadpleegen en resolveeren, waarop zij hoopten eene gunstige, en, naar maate van de pressance der zaak, zo veel mogelijk spoedige Rescriptie van Hun Ed. Groot Mog. te ontfangen.

EDELE MOGENDE HEEREEN, BIJZONDERE GOEDE VRIENDEN, NAGEBUUREN EN BONDGENOOTEN!

Het eminente gevaar dezer Provintie, als welke voor een gedeelte reeds door den Vijand is geïnvadeerd, en de zorgelijke vooruitzigten welke zig deswegens aan ons voordoen, geven ons billijke redenen van bekommering, dat, hoe nodig ook onze Staatsvergaderingen ter deliberatie zo over de zaaken van het Bondgenootschap, als die van onze bijzondere

Huishouding, in den præsenten tijd genoegzaam bij aanhoudendheid dienen te worden gecontinueerd, het zomwijlen zoude kunnen gebeuren, dat wij, bij verdere progresfen van den Vijand, moeijelijk in deze Provintie, welke bovendien met een zo groot aantal Troupes bezet is, dat 'er nauwlijks voor de Staats-Leden een convenabel verblijf wordt gevonden, eene plaats zouden kunnen fixeeren, in welke onze vrije en onverhinderde Besognes gehouden zouden kunnen worden, doen ons de vrijheid gebruiken, Uw Ed. Mog. in deze hagchelijke Epoque vriend-nabuurlijk te verzoeken, om ons, in het gevreesde geval, in derzelver Provintie, en wel binnen de Stad *Delft*, Territoir te willen verleenen, ten einde wij aldaar zullen kunnen te zamen komen, en zo over de aangelegenheden van dit Gewest, als over de zaaken van de Generaliteit, zullen kunnen raadplegen en resolveeren; waarop wij hoopen eene gunstige, en, na maate van de presfance der zaak, zo veel mogelijk spoedige Rescriptie van Uw Ed. Mog. te mogen ontfangen. Terwijl wij,

EDELE MOGENDE HEEREN, enz.

De Staaten des Furstendoms *Gelre* en Graafschaps *Zutphen*.
(*Lagerstond*)
Ter Ordonnantie van dezelven.
(*Getekend*)
BERN. JOH. HOFF.

Waar-

Waarop gedelibereerd zijnde, is, met bewilliging der Heeren Gedeputeerden der Stad *Delft*, en op last van de Heeren hunne Principaalen, goedgevonden en verstaan, aan de Heeren Staaten van Gelderland het bij hun verzogte Territoir binnen de Stad *Delft*, bij deze te accordeeren; waarvan bij Rescriptie aan de Heeren Staaten van Gelderland, en bij Extract dezer aan Burgemeesteren en Regeerders der Stad *Delft*, kennis zal worden gegeeven, tot hun narigt.

No. XLVIII.

Aan den Heer Griffier FAGEL, *te* Londen, 's Hage, *den* 14 *November*, 1794.

HOOG EDEL GESTRENGE HEER!

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Ik heb de eer te accuſeeren den ontfang van U H. E. G. Misſive van den 11 deezer, waaruit ik met leedwezen gezien heb de weinige apparentie die 'er is, om Engeland te perſuadeeren tot het aannemen van gevoelens van Vrede, of tot het neemen van zulke kragtdaadige finantieele maatregelen ter onderſteuning van de Republiek, als onze tegenswoordige omſtandigheden noodzakelijk maaken. Het zal U H. E. G. reeds bekend zijn, dat, wanneer het Engelsch Ministerie onze omſtandigheden niet als zoo gevaarlijk aanzag, hetzelve op verkeerde données te werk ging, en dat niet alleen de Oostenrijkers niet zijn toegeſchoten tot ontzet van *Nymegen*, maar dat die Stad genomen is, en door eene onvergeeflijke onvoorzigtigheid der Engelſchen of Hanoverſchen, welken, tot dek-

dekking hunner retraite, de brug te vroeg in den brand ſtaken, een duizend man van onze braave Troupes en een groote honderd ſtukken van ons zwaar Kanon daar door verloren zijn. —— Het is niet zeker, dat de Engelſche Armée de *Waal* zal blijven defendeeren, en men ſpreekt al weder van terug te trekken agter den *Rhyn* of zelfs verder, zonder dat 'er (zoo veel mij bekend is) een vast plan is geärreſteerd. VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

De roverijen en desordres van allerleij ſoort gaan alle denkbeelden te boven, hoezeer de Hertog VAN YORK in ſommige gevallen exemplaire ſtraf heeft doen oefſenen; maar het is de geest van licentie en inſubordinatie welke in die Armée heerscht, en het is wel der reflexie waardig, dat het continueeren van den Oorlog misſchien niet van den wil der Mogendheden zal afhangen, dewijl 'er dagelijks meêr en meêr ongeneigdheid bij Ofſicieren en Gemeenen beſpeurd wordt om de Franſchen te bevegten.

Het plan van den Heer PITT om eene ge-

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

geforceerde Geldligting, hier te doen, is door U. H. E. G. zeer wel aangemerkt ondoenelijk te zijn; — ik weet wel dat 'er luiden zijn, die hier zoodanige discoursen houden bij den Ambassadeur, welke dit vervolgens overschrijft als de algemeene denkwijze der Natie, maar ik heb het tweemaal bijgewoond, zoo wel in den 25 als 50 penning, en ik heb geleerd, dat die vooruitloopende luiden gemeenlijk het meeste tegenschreeuwden als het het 'er op aankwam. — Behalven dien, zal de Heer PITT ons wel de justitie doen van te gelooven, dat wij de zaaken van ons eigen Land vrij wel kennen, en gelijk ik altoos tegen den 50 penning geädviseerd heb, zal ik het weder doen tegen al diergelijke geforceerde ligtingen, welken ik considereer zoo hard te zijn, dat één diergelijk exempel in eene eeuw genoeg is — Dat het geld in Holland voorhanden is, spreek ik niet tegen, maar hetzelve met geweld los te maaken om aan het Land te geven, vooral in een' tijd dat het Land op het punt staat om verloren te gaan, is eene daad van auctoriteit zoo sterk als in eenig Land gepractiseerd kan

wor-

worden, en eene daad, die, zoo dikwils wederkomende, van geen despotisme is vrij te spreeken — de Guarantie van Engeland kan 'er noch af noch toedoen, en ik geloof dat, in dit tijdstip, het crediet van Engeland hier te Lande zeer laag is.

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Indien dan het Engelsch Ministerie ons op geen andere wijze aan geld kan helpen, is het een voldingend bewijs, dat de Republiek de Vrede moet hebben — het Epuisement aan Geld en Volk bij eene Oorlogende Mogendheid is altoos eene reden om een' Oorlog te eindigen, dien het phijsicq onmogelijk is geworden te continueeren.

Ik heb U H. E. G. reeds te lang opgehouden met raisonnementen, die aan dezelve genoeg bekend zijn, en die ik verzekerd ben dat U H. E. G. ook wel zal doen gelden — dat de Commissie penibel en onaangenaam is, hebben wij 'er te vooren op gezien; en het zal een motief zijn, om maar schielijk een Ministerieel antwoord te verzoeken, wanneer H. H. M. buiten twijfel de permissie aan U H.

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

E. G. zullen verleenen van te retourneeren.

Ik refereere mij, wat het huisselijk nieuws aangaat, aan de nevensgaande regels in Cijffer, waarmede ik de eer heb, enz.

P. S. In Cijffer.

„ Het geene ik U H. E. G. in mijne
„ voorige geschreven heb, aangaande de
„ dispositie der Franschen tot Vrede, is
„ onder het publiek gekomen door het
„ gepraat van den Prins VAN HESSEN, Gou-
„ verneur van *Maastricht*, aan wien één
„ van de Volks-Representanten het ge-
„ zegd had. — Sedert heb ik alle moeite
„ om te beletten, dat 'er geen Commissie
„ gezonden wordt, gelijk in 1672, om
„ te vraagen op welke Conditien de Vre-
„ de zou te maken zijn, — ondertusschen
„ heb ik een ander middel gevonden, om,
„ binnen weinige dagen, die Conditien te
„ kennen, en ingeval dezelven aanneemlijk
„ zijn, is de intentie dezelven als *prelimi-*
„ *naires van Vrede* te sluiten, en door
„ eene suspensie van Vijandelijkheden te
„ bekragtigen.

„ Het

„ Het is wel vooruit te zien, dat dit „ kwaad humeur in Engeland zal maa- „ ken, maar 'er is toch niets anders op, „ en niets is in ſtaat, om het politiek ſijs- „ thema tusſchen de Zee-Mogendheden „ te bewaren, dan dat onze Conſtitutie „ blijft zoo als ze is; maar die Conſti- „ tutie zal omgekeerd worden indien de „ Franſchen nog meer progresſen maa- „ ken, het welk al de magt van Enge- „ land en Oostenrijk (zoo als die thans „ werkzaam is) niet beletten kan — het „ komt mij derhalven voor, dat 'er „ *iemand de wijste moet zijn*, en dat zoo- „ dra de Franſchen van hunne principes „ terug keeren, en alle Natien meester „ laaten van haare eigen zaaken, wij geen „ reden hebben om langer, ten gevalle „ van onze Geällieerden, in den Oor- „ log te continueeren."

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

No. XLIX.

Aan den Heer Griffier FAGEL, *te* Londen, 's Hage *den* 18 *November*, 1794.

HOOG EDEL GESTRENGE HEER!

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Mijne laatste aan U H. E. G. was van de 14 deezer; sedert heb ik berigt bekomen van het middel, 't welk men heeft moeten in 't werk stellen, om voor te komen eene soortgelijke Commissie als in 1672; men heeft dan iemand van vertrouwen uitgezonden aan de Representanten in *'s Bosch*, om te kennen te geven de begeerte van H. H. Mog. tot eene generaale Vrede, en vermits men hier considereerde, dat, hoezeer het wenschelijk ware, dat die Vrede algemeen mogt zijn, het evenwel zoo veel particuliere Vredensonderhandelingen waren, als 'er contracteerende Partijen exteerden, waarin het een' ieder vrij stond zijne bijzondere belangens te Articuleeren, wij geen zwarigheid maakten de onzen voor te draagen; bestaande alleen in eene reclame

der

der gepubliceerde Decreeten van de Conventie, namelijk, dat zij geen Conquesten begeert te maaken, noch zig te steken in de Constitutie en Regeering van eenige andere Natie; dat derhalven, wanneer Frankrijk ons terug gaf de genomen plaatsen, en verzekering gaf aangaande onze Constitutie, wij ook bereid zouden gevonden worden de Souverainiteit en independentie des Franschen Volks te erkennen; en dat zoodra men het eens geworden was over deeze Artikelen, wij ook gereed waren (zoo veel ons aangaat) dezelven als *praeliminaires* te sluiten en met eene suspensie van vijandelijkheden te bekragtigen, verhopende dat dit een *achemi-nement* zoude zijn tot eene algemeene Vrede — de Representanten, ten minsten een van dezelven, niet vreemd zijnde van deeze Artikelen, heeft ze overgenomen, en aan het *Comité de salut public* gezonden, waarop hij ten spoedigsten was antwoord verwagtende.

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

In deeze termen staan tegenwoordig onze zaaken, en het is de nood, die van

al-

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

alle kanten tot deeze mesure gedwongen heeft — het slegte vooruitzigt op het standhouden onzer retireerende Geällieerden, en de volstrekte afkeer van al wat in het Land is, om vreemde Troupes, die zoodanig huishouden, als bij de Nabuuren gezien wordt, bij eene verdere retraite, in Holland te admitteeren, heeft alle stemmen doen verheffen om Vrede, en indien de præliminaires, zoo als zij gefourneerd zijn, door de Franschen niet worden aangenomen, heeft men zig ongetwijffeld op erger gebeurtenissen te verwagten; dewijl zelfs de gesenseerdste luiden niet schroomen opentlijk te zeggen, dat zoo het eene humiliatie is, zig voor een' overwinnenden Vijand te vernederen, het nog veel humilianter is, eene vreemde Armée, waarover wij niets te zeggen hebben, in ons Land te zien, welke zig geen minder desordres veroorlooft dan de Vijand begaan zou; en tegen dit raisonnement valt niet veel in te brengen, of men heeft dadelijk deeze repliek, of Engeland gedogen zou dat Hollandsche Hulptroupes, als independenten, in dat Rijk plunderden?

Ik

Ik ben niet in het Besogne geweest, maar ik weet dat Z. H. U met deeze post schrijven zal, en de extensie van de propositie zenden, die in 't geheim aan de Representanten gedaan is, welke ik thans niet onder mij heb, waarom ik mij verder daartoe moet refereeren, de eer hebbende te zijn. VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

P. S. *Zoo* veel ik weet, is de extensie der propositie niet in het Besogne gecommuniceerd, maar alleen gezegd dat de begeerte van de Republiek tot Vrede op eene convenable wijze in Frankrijk was bekend gemaakt, en dat men van hier geen verdere demarches kon doen, voor dat het antwoord zou ingekomen zijn.

Extract uit de Notulen der Heeren Staaten van Zeeland, van den 20 November, 1794.

Is gelezen en voor notificatie aangenomen, eene Misfive van den Heer VAN LYNDEN VAN BLITTERSWYK, gefchreven in 's *Hage* den 14 dezer, geädresfeerd aan den Raadpenfionaris, en houdende advertentie, onder anderen, van de algemeene zucht tot Vrede in de Provintie van Holland, en dat daar niemand is, die het voortduuren van den Oorlog niet aanziet als het verderf van den Staat; van de onzekere hoop op den krachtdadigen bijftand der Oostenrijkfche Troupes, en de waarfchijnelijkheid, die 'er is, dat de Hertog VAN BRUNSWYK het Commando over de gecombineerde Armée niet zal aannemen; als mede van het wisfelvallig fucces der bezending naar Engeland, om die Mogendheid tot vredelievende fentimenten over te halen; en eindelijk, dat het Befogne aan Zijne Hoogheid deszelfs verlangen heeft te kennen gegeeven, om, zodra mogelijk, onderricht te worden van Hoogstdeszelfs confideratien en advis, of, en op welken voet gevoeglijkst tot een afeinde van zaken zoude te komen zijn.

Extract uit de Notulen van de Heeren Staaten van Zeeland, van 20 November, 1794.

Is gelezen eene Missive van de Heeren Staaten Generaal der vereenigde Nederlanden, geschreven in 's *Hage*, den 15 dezer, dienende ten geleide eener Missive van den Hertog VAN YORK, van den 12 te voren, aan Zijne Hoogheid den Heer Erfstadhouder, door Hoogstdenzelven in het Secreet Besogne geëxhibeerd, en verdere stukken, rakende het approvisionneeren der Oostenrijksche Troupes, ten getale van omtrent 25000 Man en 8000 Paarden, welken geschikt zijn om, in conjunctie met de Armée van Zijne Groot-Brittannische Majesteit, en onder de ordres van den Keizerlijken Generaal WERNECK, tot bescherming van de Republiek efficacieuselijk mede te werken; en houdende, dat de komst, het verblijf en de werkzaamheid van dat Corps Troupes van zulk eene aangelegenheid is in de tegenwoordige tijdsomstandigheden, dat zij geen oogenblik hadden gehésiteerd, om den Raad van Staate te verzoeken de nodige orders te stellen, om in de subsistentie van het voorschreven Corps te voorzien, en ten dien einde de nodige ordonnantien van betaling te depecheeren: terwijl zij verkozen hadden de deliberatien, wie al of niet de daartoe vereischte kosten dragen zal, tot een' anderen tijd te verschuiven, liever dan de conservatie van den Lande een enkel oogenblik te exponeeren. Dat de kosten, daarop vallende, maandelijks bedragen zouden drie Tonnen Gouds, voor welker voldoening onmiddelijk en op de ef-

efficacieuſte wijze moet worden vobrzien, alzo ſchier geen penningen voorhanden zijn, om de leverantien, welken met reële munt alleen kunnen worden daargeſteld, in eeniger manieren te voldoen; en houdende wijders de allerkrachtigſte en dringendſte inſtantien, ten einde door Hun Ed. Mog. de promptſte meſures mogén worden bij de hand genomen, om de ordonnantien, welken de Raad van Staate ter zaake voorſchreven zal depecheeren, promptelijk te willen voldoen, zonder te letten, of die ordonnantien ſurpasſeeren derzelver Quote, als zullende ter gelegener tijd daarover onder de Bondgenooten worden verrekend.

Waarop gedelibereerd zijnde, is beſloten dezelve Misſive te renvoijeeren aan een Commisſoriaal Beſogne, enz.

Ex-

Extract uit de Notulen der Heeren Staaten van Zeeland, van den 26 November, 1794.

De Heeren Gedeputeerden van *Vlissingen* hebben, uit naam en op specialen last der Heeren hunne Principalen, mondeling voorgedragen en vervolgens in geschrifte overgelegd de Propositie, hierna volgende geïnsereerd.

EDELE MOGENDE HEEREN!

De voor ons Vaderland zo belangrijke als gewigtige gebeurtenissen binnen zo korten tijd voorgevallen; de verbazende voortgang der Fransche Wapenen op het grondgebied van onzen Staat; de overweldiging van onze Frontiersteden en sterke Vestingen; het ontbeeren van genoegzamen onderstand en hulp van onze Geällieerden; de verzwakking van onze eigen Landmagt, ten grooten deele zelfs vóór den aanval op ons Gemeenebest reeds gesmolten, vermeerderen dagelijks ons gevaar, en leveren niet dan aklige vooruitzigten op; als wij daarbij nog den gedelabreerden staat van 's Lands finantiewezen beschouwen, met zo veel levendige couleuren na waarheid afgeschilderd in de zo cordate Missive van den Raad van Staate aan Hun Hoog Mog. den 22 October laatstleden afgezonden; de verlegenheid van onze eigen Admiraliteit, om haare nodige uitgaven gaande te houden; de vermindering zo van de Generaliteits als de Provintiaale inkomsten; 't gebrek van ressources; 't verval

van crediet, en de onmogelijkheid om onze Ingezetenen met meerdere belastingen te bezwaaren;

Dit alles, Edele Mogende Heeren! moet ons opwekken, om hoe eerder hoe liever werkzaam te zijn, en op ernstige middelen doen bedagt worden, willen wij den geheelen ondergang van onze Republiek ontwijken, om uit het drukkend en dreigend gevaar gered te worden.

De Staaten van Vriesland, alle deze onheilen penetreerende, deden daarom, volgens hunne Resolutie van dato 2 en 19 October, ter Vergadering van Hun Hoog Mog. door derzelver Gedeputeerden den voorslag, waarbij zich sedert de Staaten van Gelderland, Overijssel, Utrecht en Holland gevoegd hebben, om bij de Hoven der Gecoälliseerde Mogendheden dringende representatien te doen, ten einde Negotiatien tot Vrede te entameeren, waarvan dan ook het gevolg geweest is, dat bij Hun Hoog Mog. een conclusie wierd uitgebragt, om den Heer Griffier FAGEL, ter bevordering van dat heilzaam oogmerk, naar Engeland af te zenden: — dan daar, zints het vertrek van den Heer FAGEL, de gesteldheid der zaken merkelijk ten kwaden veranderd, en bekommerlijker geworden is, door de overweldiging van *Venlo*, *Madstricht* en *Nymegen*, drie sterkten, aan welker behoud men niet scheen te wanhopen; mitsgaders door het agterblijven van de verwagt zijnde Oostenrijksche Hulptroupen; en door de daaruit voortvloeijende noodzakelijke retraite van onze Armée te Velde; Daar

Daar de nood dus dringende geworden is; en het uitzigt voor onze Provintie zorgelijker wordt; vooral wanneer de dreigende aanval der Fransche Legermagt op *Bergen op Zoom* en *Steenbergen*; zo weinig voorzien van het nodige om eene belegering af te weeren, wierd ter uitvoer gebragt; als wanneer ons gevaar om geïnvadeerd te worden merkelijk zou vermeerderd en grooter worden, en wij van alle correspondentie met Holland ons, door belemmering der Scheepvaart, zouden zien afgesneden, terwijl alle toevoer van noodwendigheden zou belet zijn; waaruit gebrek en schaarsheid, exorbitante duurte der hoogstnodige levensmiddelen, krijtende armoede, misnoegen, gevreesde combustien, en wat al meer onberekenbare kwade gevolgen zouden geboren worden;

Zo is het; Edele Mogende Heeren! uit aanmerking van dit geavanceerde, dat de Heeren Onze Committenten van oordeel zijn; dat de respective Leden van Staat, zonder verder uitstel, zich behoorden te conformeeren met het advis van Overijssel, den 22 October uitgebragt, en mitsdien de ordinaire Gedeputeerden ter Generaliteit van wegens deze Provintie behoorden verzogt en gelast te worden, geene demarches onbeproefd te laten, om de ruine van ons Land en derzelver Ingezetenen voor te komen; en alle hunne pogingen aan te wenden, die in deze tijdsomstandigheden de meeste en spoedigste uitwerking kunnen beloven, om een' wapen-stilstand voor eenigen tijd te weeg te brengen: gedurende welken men met meerder bedaardheid en overleg

aan het groote werk ter bevrediging zoude kunnen arbeiden, terwijl intusschen de Heer FAGEL bijzonder diende verzogt te worden, bij Zijne Groot-Brittannische Majesteit te insteeren op de noodzakelijkheid om dezen Oorlog door eene algemeene Pacificatie ten einde te brengen, en met alle mogelijke persuatie Hoogstdezelve tragten te bewegen, niet te hésiteeren, om af te zien van de voordeelen op den Vijand behaald, maar edelmoedige sacrifices voor het belang van Europa in het gemeen, en ons lieve Vaderland in het bijzonder, zich ten dien einde te willen laten welgevallen. Terwijl Hun Ed. Achtb., ter hunner decharge, hier van insertie in de Notulen van Staat verzoeken.

(*Onderstond*)
Uit naam van Heeren Gedeputeerden.
(*Getekend*)
A. VAN DOORN.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, dezelve te renvoijeeren aan de Commissoriaale Besognes, van tijd tot tijd gedecerneerd op de Propositie der Heeren Staaten van Vriesland, tot het entameeren van Negotiatien tot Vrede en verdere stukken dat point regarderende; op Rapport *simul et semel* aan deze Vergadering: hebbende de Heeren Gedeputeerden van de respective Steden, en speciaal die van *Middelburg* en *Vlissingen* (de laatstgemelde nogthans met inhæsie der voorschreven Propositie) op het spoedig houden van de voorschreven Besognes geïnsteerd.

Aan

No. L.

Aan den Heer Baron RHEDE, *te* Berlijn, 's Hage, *den* 20 *November*, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

Mijn laatste aan Uw H. W. G. was van den 3 November; sedert heb ik ontvangen deszelfs Missive van den 11 deezer, geschreven in een' tijd toen te *Berlijn* nog niet bekend waren de ongelukken, welken de Republiek getroffen hebben in het verlies van *Maastricht* en *Nymegen*; het laatste zoú gevolgd geweest zijn van het verlaten van de *Waal* en het evacueeren van de *Bommelerwaard*, indien niet al wat mogelijk was in het werk was gesteld om het te beletten, gelijk tot nu toe geréusseerd is. VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

Uw H. W. G. ziet derhalven, dat onze positie gevaarlijk is. —— De Armée van den Staat moet op te veele plaatsen verdeeld zijn, en is te zeer gesmolten, om eene respectabele magt op zigzelve uit te maaken. De Engelschen, Hanoverschen en

 Hes-

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

Hesſen ageeren onder een anderen Chef als die welken het Territoir waarop zij zijn, en de Tractaten van defenſive Alliantien vereisſchen. De Oostenrijkers vertoonen zig ſomtijds en trekken weder henen, zonder dat iemand van ons Politiek of Militair beſtuur eenige kennis daarvan ontfangt, niet anders dan als waren wij een geconquesteerd Land; ik zwijge nog van de indiscipline dier Troupes en den weinigen ſtaat dien men zegt dat 'er op te maaken is. — Onder dit alles zal Uw H. W. G. niet vreemd voorkomen dat men hier gaarne de Vrede zou gemaakt zien. — En in de daad, 'er is geen andere weg. Men moet beter order, meer concert, meerder vertrouwen, meerder uniformiteit in het beſtuur van den Oorlog brengen, of men moet Vrede maaken; en daar het eerſte niet waarſchijnlijk is, zal men zig genoodzaakt zien tot het laatſte te komen, of géén ſouverain in Europa kan eenige rekening op zijne exiſtentie maaken.

De verdere poincten, waarover ik Uw H. W. G. met deeze post wenschte te onderhouden, zal ik in weinige regels

Cijf-

Cijffers laaten brengen, en hierin laaten sluiten, terwijl ik mij thans borneere aan de verzekering der bestendige hoogachting waarmede ik de eer heb te zijn, enz. VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

„ Om iets bepaaldelijk te kunnen antwoorden op het project, in Uw H. W. G. Cijffer van den 11 November, zoude ik hetzelve aan eenige Leden van de Regeering moeten communiceeren, en in dat geval denk ik dat het veel zwarigheid zou ontmoeten, dewijl het voorbeeld van de Conventie van 19 April, die, schoon met concurrentie van Engeland aangegaan, van zulk een gering effect geweest is, onze Regeering natuurlijk weinig animeeren zal tot eene andere Conventie zonder Engeland; en daar dezelfde redenen exteeren, die derzelver effect kunnen verhinderen. Ik moet de eer hebben Uw H. W. G. kennis te geven, dat niet alleen de gevaarlijke staat van de Republiek, maar ook de weinige zekerheid dat de conduite der Geällieerden ten onzen opzigte in 't vervolg anders zal zijn, dan ze tot nog toe geweest is, en gevoegd P. S. In Cijffer.

„ bij

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

„ bij de onderhandſche Negotiatien van „ deeze en geene der Gecoäliſeerde Mogendheden met Frankrijk, onzen Staat „ ook bewogen hebben om aan de Conventie te kennen te geven onze geneigdheid tot Vrede, in der daad wel tot „ eene generaale Vrede, maar evenwel op „ preliminaires, die in 't bijzonder met ons „ belang overeenkomen, en dat men op „ deeze Propoſitie antwoord uit Frankrijk verwagt, om alsdan nader in onderhandeling te treeden. Het Engelsch „ Ministerie ſtaat niet in deeze principes, „ maar de redenen, die ons tot deeze demarche gedrongen hebben, zijn zo ſterk, „ dat 'er geene conſideratien tegen opwegen kunnen. — Wanneer deeze ouverture nu het gevolg heeft, dat ik 'er „ van wenſche, en eenigzints verwagte, „ zal men eens noop hebben van het einde te zien van een' Oorlog, die anders „ geheel Europa zal omkeeren, en waar „ aan men zig te vergeefsch zal vleijen, „ door het opponeeren van kragt, een „ einde te maaken.

„ Wanneer men weet wat 'er aan de

„ Maas

„ *Maas* en de *Roer* gebeurd is, met de VAN DE
„ Oostenrijkers; wanneer men kennis heeft SPIEGEL
„ van het gedrag der Engelschen hier te aan
„ Lande; wanneer men daarbij voegt den RHEDE.
„ uitslag van de Conventie van 19 April,
„ dan moet men zig verwonderen, dat de
„ Republiek niet veel eerder de Vrede
„ heeft aangeboden. En schoon ik voor-
„ uit zie dat sommige Cabinetten over on-
„ ze defectie schreeuwen zullen, weet ik
„ nogthans zeker, dat zij heimelijk blijde
„ zullen zijn eene deur tot de Vrede te
„ zien openen. Ondertusschen, indien on-
„ ze ouvertures niet réusseeren, dan zullen
„ die van andere Mogendheden ook niet
„ réusseeren, en dan zijn wij alle slegts
„ in denzelfden staat gebleven waarin wij
„ nu zijn."

Aan Zijne Doorluchtige Hoogheid, den Heere Prince van Orange en Nassau.

DOORLUCHTIG, HOOGGEBOREN VORST EN HEER!

Wij kregen over eenige weeken kennis, dat Hun Hoog Mog. hadden goedgevonden, op Uwe Doorluchtige Hoogheids Propositie, het besluit te nemen tot de evacuatie van *Staats-Vlaanderen*, en daar dit nu zijn accomplissement bekomen heeft, exteert dan ook dadelijk het geval, dat onze Provintie, door het degarneeren van dit Frontier, ook van die zijde voor eenen vijandelijken aanval nog meer bloot ligt.

Zonder als nu te treden in een scrupuleus onderzoek van het voor en tegen van dit gebeurde, betrekkelijk onze Provintie, zullen wij daarop alleen aanmerken, dat die evacuatie zelve, met relatie tot het meerder gevaar, met de veiligheid door het weinig renfort Troupes, het geen wij bekomen hebben, in geene de minste evenredigheid met elkanderen staan; doch daar dit kan gewettigd worden door den meer presfanten nood, waarin andere Quartieren van de Republiek boven deze onze Provintie zijn mogten, hebben wij daarin berust, en uwe Doorluchtige Hoogheid niet willen lastig vallen met verzoeken, om meerder Militie te bekomen, hoezeer het ons altijd is voorgekomen, en als nog toeschijnt, dat de defensie te Lande op de meeste plaatsen zeer onvolkomen en niet bestand is, zo het den vijand ernst is eenen serieusen aanval te onderneemen. En hier omtrent zijn wij verpligt aan

Uwe

Uwe Doorluchtige Hoogheid vooral onze bekommering voor te draagen, in zo verre de Steden *Bergen op den Zoom*, *Steenbergen* met de Linie, benevens de Stad en het Eiland van *Tholen*, zig niet bevinden in dien staat, om tegen eene formeele vijandelijke attaque bestand te zijn; en offchoon wij met genoegen van ter zijde vernomen hebben, dat dit Quartier nu onlangs eenig renfort bekomen heeft, vreezen wij echter, dat de Vijand zig langs dien kant den weg zal baanen om door te dringen, de communicatie van de Provintie van Zeeland met die van Holland tragten af te snijden, en eene derzelven of wel beide te gelijk zal zoeken te invadeeren.

Wij kunnen aan Uwe Doorluchtige Hoogheid niet verbergen, dat deze onze tot dus verre gehouden stilzwijgendheid gegrond was, in die hoop en verwagting, dat de defensie te Water niet zoude worden verzwakt, maar dat die, bij vergrooting en aannadering van het gevaar, versterkt zoude worden; en dat het geen aan de Landmagt ontbreekt, dan door de Zeemagt zou worden gesuppléeerd; doch ook deze hoop en verwagting ontviel ons, daar wij in de voorleden maand geïnformeerd zijn, dat de Schepen *Gelderland* en *de Admiraal de Ruiter*, benevens nog twee mindere Vaartuigen, welke laatsten op onze stroomen in deze omstandigheid van een groot nut zijn, na *Texel* waren opontboden; waarbij dan nog tot ons leedwezen gekomen is, dat het Schip *Zeeland* en de Brik *de Meermin*, bevorens van hier vertrokken, tot nog toe niet zijn geretourneerd, het geen alles te zamen eene verminde-

dering uitmaakt van *drie* Schepen van Linie en *drie* mindere Vaartuigen.

Wij hebben wel de toezegging bekomen, dat het laatstgemelde Schip en Brik wederom, na eenen afgelegden togt, hier zullen binnen vallen; doch bij het vertrek dezer 's Lands Schepen is nog gekomen, dat meest alle de Engelsche Schepen, uitgenomen eenige weinige ligte Vaartuigen, welken op onze Stroomen gelegen hebben, de eene voor, de andere na, vertrokken zijn, en wij waren met reden bevreesd dat dit gebeuren zoude; en dit zal Uwe Doorluchtige Hoogheid niet verwonderen, daar wij de ondervinding gehad hebben, in het voorleden jaar, van een dergelijk onverwagt vertrek van Schepen, en nu onlangs bij het weggaan der Engelsche Troupes; de representatien, die wij ter Vergadering van Hun Hoog Mog. tegen dit laatste vertrek van Schepen hebben gedaan, zijn Uwe Doorluchtige Hoogheid ten vollen bekend, gelijk mede, welke de uitslag is der instantien, deswegens uit naam van Hun Hoog Mog. aan het Engelsch Ministerie voorgedragen.

Wij zullen ons niet inlaaten in de validiteit der redenen, welke aanleiding tot het opontbod dier Scheepen gegeeven hebben, maar kunnen evenwel niet nalaaten, Uwe Doorluchtige Hoogheid te doen observeeren, dat, door de opvatting, als of 'er tusschen den Engelschen Commandant en den Lieutenant-Admiraal VAN KINSBERGEN, geen behoorlijke communicatie over het vertrek van eenige 's Lands Schepen heeft plaats

ge-

gehad, onze Provintie nu van een groot aantal Schepen te gelijk is beroofd geworden; indien dit alzo mogte voortgaan, zal het best zijn ons te præpareeren om dagelijks den Vijand te gemoet te zien, en wij kunnen ons dan geenzins vleijen, dat al de zorg en kosten, die wij tot dus verre aangewend hebben, vermits het onvolledige van de defensie, van eenig effect zijn zullen.

Uwe Doorluchtige Hoogheid zijt te wel van onze locaale situatie geïnformeerd, dan dat het nodig zij om te betoogen, dat de Linie van defensie op de *Schelde* tusschen *Zuid-Beveland* en *Staats-Vlaanderen* meer en meer moest versterkt worden, en hieruit volgt, dat de andere Zeegaten of geheel ontbloot of niet genoegzaam bezet zijn, terwijl de gantsche defensie, tegen eenige aanvallen uit Zee, voorts op zeer weinige Schepen moet blijven berusten.

Wij hebben, uit een inzigt van het gevaar, waarin onze Provintie zig bevind, en om ons te dechargeeren van de gevolgen, die 'er uit deze vermindering van defensie ontstaan kunnen, ons verpligt gerekend, om het een en ander onder het oog van Uwe Doorluchtige Hoogheid te brengen, met ernstige instantien, dat het Hoogstdenzelven toch behaage, het daar heenen te dirigeeren, dat het Schip *Zeeland*, en de Brik *de Meermin*, bij de eerste gelegendheid, weder herwaards gezonden worden, om daar door te suppléeeren aan het verlies, dat onze defensie door de bevoorens opontboden Schepen geleden heeft,

en

en dat Uwe Doorluchtige Hoogheid vooral gelieve zorg te dragen, dat de zwakke staat derzelve te Water en te Lande, nu na dat de Vijand *Staats-Vlaanderen* werkelijk geöccupeerd heeft; en van de gantsche Vlaamsche Kust meester *is*, niet verder werde verzwakt, maar integendeel vermeerderd, opdat wij, benevens onze Ingezetenen, daar door die gerustheid mogen bekomen, dat de middelen onzer bescherming, onder den Goddelijken Zegen, eenigermaate kunnen bestand zijn tegen de aanvallen van den geduchten en magtigen Vijand, en opdat deze Provintie, met de andere gedeeltens van het lieve Vaderland, onder Uwe Doorluchtige Hoogheids wijs beleid moge bewaard blijven voor een' inval, waarbij alles wat lief en dierbaar is zoude verloren zijn, en verwisseld worden met die rampen, welken veele onzer Landgenooten in de nabij gelegen Frontieren reeds dadelijk ondervinden.

Hiermede, enz.

In 't Hof van Zeeland, te *Middelburg*, den 20 November, 1794.

De Staaten van Zeeland.

Aan

No. LI.

Aan den Heer Griffier FAGEL, *te* Londen, 's Hage, *den* 25 *November*, 1794.

HOOG EDEL GESTRENGE HEER!

Schoon de inhoud van U H. E. G. Missive van den 18 weinig uitzigt geeft, dat het Engelsch Ministerie, op het subject uwer zending, van gevoelen zal veranderen, en ik ook wel geperfuadeerd ben, dat U H. E. G. geen argumenten zal nagelaten hebben, om hetzelve daartoe over te haalen, moet ik evenwel de vrijheid neemen, U H. E. G. eenige reflexien voor te dragen, die mij voorkomen attentie te verdienen. VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

De groote zaak komt op dit dilemma neder: men moet *of* toereikende forces hebben, om den Vijand ten minsten binnen zijne Limiten te verdrijven, en het geconquesteerde te herneemen, *of* men moet, zoo goed als men kan, een accommodement maaken. Was het eerste mogelijk,

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

lijk, het zou zeker verkieslijk zijn boven het laatste; en men hadt misschien redenen, om zig met groote succesſen te vleijen in 't begin van 1794, toen de Geällieerden 300,000 man goede en welgedisciplineerde Troupes te Velde hadden, toen zij den Vijand in zijn eigen Land gingen aantasten, en de Gecoälifeerde Mogendheden nog de Millioenen in Kas hadden, of de resfources konden aanſpreeken, die thans verdwenen zijn; maar dewijl al die forces niet hebben kunnen beletten, dat de Vijand eene Campagne gemaakt heeft, waarvan in de Historie geen voorbeeld is, zou het hersſenſchim zijn, zig met een beter ſucces voor 't vervolg te vleijen.

't Is waar, men kan een gedeelte der ongelukken zoeken in de fauten, in de onkunde, in het gebrek aan Concert, in het mankeeren van het Effect der Conventie van 19 April; maar wie ſtaat 'er voor in, dat dit zelfde niet wederom plaats zal hebben? en al waren al de Cabinetten van de beste trouw des waerelds, de Generaals kundig, en zonder jalouſie, wie zal dan nog de Troupes dwingen om te vegten? wânt

want het is immers zoo klaar als de Zon, dat de onwil van de Troupes om aan de Franſchen te reſiſteeren een fait is, waarvan, zoo de vorige Campagne het ons niet geleerd hadt, de dagelijkſche raiſonnementen van Officieren en Soldaaten 'er ons van zouden overtuigen.

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

En al wilde men toegeven, dat 'er mogelijkheid was, om, tegen het voorjaar, eene magtige Armée te Velde te brengen, met den besten wil en courage bezield, zoo moet men nogthans erkennen, dat het te laat zou zijn om de Republiek te ſauveeren, die, van den eenen dag tot den anderen, geen ſtaat kan maaken op het ſtandhouden der Troupes tot haare defenſie geſchikt, en egter op menigvuldige plaatſen, 't zij over 't Ys of met Vaartuigen en Bruggen, kan geättaqueerd worden.

Wanneer ik deeze omſtandigheden overzie, en daarbij in aanmerking neem het tegenwoordig embarras der Finantien, en het algemeen gevoelen der Ingezetenen, dat het minder ſchandelijk is, iets aan een'

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

overwinnenden Vijand toe te geven, dan zig door Hulptroupes te zien uitplunderen, dan moet ik besluiten, dat het beter is, op eene fatsoenlijke wijze een einde van den Oorlog te maaken, door een accommodement, dan overheerd te worden en alles te verliezen.

Indien Engeland dit met ons wilde doen, dan is 'er kans, dat het politiek sijstema blijft op den ouden voet, omdat ons Gouvernement zal blijven; maar zoo Engeland persisteert bij haar refus, dan kan ik niet genoeg voorspellen, dat het effect zal zijn als in 1780, dat de Republiek gedwongen zal zijn zig in de armen van Frankrijk te werpen, en dan zal Engeland misschien *St. Domingo* en *Martinique* behouden, en een' Staat op het vaste Land, die haar oneindig meer nut is, verliezen.

Het mankeert niet aan menschen, die de intentie zouden hebben, om, zoo de Franschen maar een weinig aan de hand komen, afzonderlijk zonder Engeland te

slui-

fluiten, en schoon dit gemakkelijker gezegd dan gedaan is, zoude het evenwel niet te prævenieeren zijn: ik betuige U H. E. G. dat ik schrik tegen de propositien die uit Frankrijk gewagt worden, omdat ik gepersuadeerd ben, dat ze oppervlakkig zeer fraai zullen zijn, maar ter zelver tijd zoo insidieus, dat de meeste menschen den angel niet zullen bemerken, of de courage niet zullen hebben van eene Vrede te weigeren, waardoor ze uit een oogenblikkelijk gevaar gered worden; want het gros der menschen ziet toch alleen op het tegenwoordige, en sluit de oogen voor het toekomende. —— Ik beschouw derhalven de zaaken in die situatie, dat, menschelijker wijze, Engeland het toekomstig lot van Europa in handen heeft; wil dat Rijk mede werken, dan kan dit waerelddeel nog gesauveerd werden, en Frankrijk zal van zelf, of tot de principes van ordre terug keeren, of in ruïne vallen; maar wil Engeland niet mede werken, dan zal de één voor, en de ander na, zijne Vrede maaken, waarin ijder voor zig zelf zal zorgen, en niemand

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

VAN DE SPIEGEL AAN FAGEL. voor het geheel; en wat dan eindelijk voor Engeland zelfs te wagten zij, laat ik over aan de reflectie en het doorzigt der verstandige luiden, die aldaar aan 't hoofd der zaaken zijn.

Ik heb de eer, enz.

Aan

No. LII.

Aan den Heer Griffier FAGEL, *te* Londen, 's Hage, *den* 28 *November*, 1794.

HOOG EDEL GESTRENGE HEER!

Ik bedanke U H. E. G. voor deszelfs twee Misfives van den 20 en 25 deezer, en inzonderheid voor de Copie van Uwe Memorie aan Lord GRENVILLE geädresseerd, welke niet beter zou kunnen zijn, om klaar en kragtig het oogmerk van Uwe zending uit te drukken — indien nu het officieel antwoord overeenkomt met het geene die Minister in conferentie gezegd heeft, (waaraan niet te twijfelen is) komt het mij voor, dat dit oogmerk grootendeels bereikt is, en dat wij het genoegen kunnen hebben U H. E. G. fpoedig geretourneerd te zien. VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Ik heb gemeend uit Uwe brieven befpeurd te hebben, dat dezelve niet volkomen genoeg geïnformeerd is, van het historieele der onderhandfche Negotiatie

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

van REPELAAR, en dit is misschien mijn verzuim, want terwijl ik, van stap tot stap, Lord ST. HELENS in de confidentie had gebragt, had ik het U H. E. G. ook wel wat breder kunnen schrijven; maar in 't begin was het te delicaat om op 't papier te zetten, en naderhand supponeerde ik dat het bekend was.

U H. E. G. gelieve te weten, dat de eerste opening van Vrede niet van ons, maar van de Fransche zijde gekomen is, door het zenden van iemand uit *'s Bosch*, welke zelfs medebragt de præliminaire Artijkelen gelijk wij dezelven naderhand geärticuleerd hebben: dat ik meer dan ééne visite over dat onderwerp gehad heb, gelijk ook de Representanten in *'s Bosch* een dergelijk discours gehouden hadden aan den Prins VAN HESSEN, Gouverneur van *Maastricht*, die het misschien al honderd maal voort verteld hadt op zijne reis tusschen *'s Bosch* en den *Haag*: deeze omstandigheid deedt Z. H. met overleg van eenige Heeren besluiten, om, onder een ostensibel prætext, iemand naar *'s Bosch* te zenden, ten einde deeze onbegrijpelijke bood-

boodschap uit den mond van de Represen- VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.
tanten zelf te hooren, en indien het overeen kwam met het gerapporteerde, alsdan met dezelven te overleggen, op hoedanige wijze de zaak aan te vangen.

Dit onder de hand aan de Representanten gecommuniceerd zijnde, te gelijk met den naam van den Heer REPELAAR, die daartoe gedespicieerd was, werdt door hen, of eigelijk door LA COMBE geägreerd, die beloofde een paspoort in blanco te zullen zenden, en REPELAAR op eene geëcarteerde plaats te zullen zien; maar ondertusschen was de inpatientie hier zoo groot, dat het niet mogelijk was, naar dat paspoort te wagten, en REPELAAR moest over den *Bommelerwaard* op een prætext naar *'s Bosch* vertrekken, terwijl hij mede kreeg het canevas van eene propositie, over welke hij met LA COMBE zou spreeken.

De apparitie derhalven van REPELAAR was met te veel publiciteit verzeld, dan dat LA COMBE hem in 't particulier kon zien: deeze permitteerde hem zelfs niet binnen de Stad, maar zondt hem een vertrouwd persoon

 naar

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

naar *Engelen*, om te zeggen, dat hij met hem niet mondeling kon communiceeren dan in præsentie van andere persoonen, en dat hij hem verzogt, schriftelijk te geven, 't geene hij hadt voor te draagen. —— REPELAAR vondt zig daar door zeer in verlegenheid, en vreezende onverrigter zaake terug te komen, besloot hij liever wat van zijne Instructie af te gaan, en het Canevas van de propositie, dat hem mede gegeeven was om mondeling te gebruiken, schriftelijk over te geven.

Men bedriegt zig nogthans in Engeland, als men meent, dat die præliminaire Conditien door ons zijn geärticuleerd als Conditien van *eene generale Vrede*. — ons raisonnement is alleen, dat gelijk alle Vreden tusschen differente Mogendheden, zoo veele particuliere Vreden zijn, als 'er Contracteerende partijen exteeren, waarvan ieder zijne bijzondere belangen heeft, wij voor ons, openleggen de Conditien, waarop wij, *zoo veel ons aangaat*, Vrede zouden willen.

Be-

Belangende de Armistice van de Britsche en Oostenrijksche Armée, is zekerlijk de intentie van H. H. M. niet, de Krijgsoperatien van die Troupes te willen geneeren, maar alleenlijk, dat 'er geen attaques meer plaats zouden hebben *op- en van het Territoir van den Staat*, en dit spreekt, naar 't mij voorkomt, van zelf, dat, zoo de Republiek tot Vrede mogt komen, haar Territoir niet langer het Theater van den Oorlog kan blijven, gelijk ook dat alle Conventien, die de Souverain maakt over zijn Territoir, niet alleen de eigen Troupes, maar ook de Hulptroupes obligeeren.

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Wij zijn nu noch zonder antwoord uit Frankrijk, alleenlijk schijnen zij hun woord gehouden te hebben, van niets offensief te zullen ondernemen, tot dat het antwoord zal daar zijn; maar mogelijk is U H. E. G. begeerig, te weeten welke gedagten ik van dit werk heb? — en dan moet ik waarlijk zeggen, dat die gedagten niet groot zijn, maar dat ik mij verbeelde dat 'er een adder in 't

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

gras fchuilt, namelijk om onder fchoonfchijnende Conditien, die het Volk verblinden, 'er eenige bij te voegen, daar het gros der Natie minder importantie aan hegt, en nogthans op den duur gevaarlijk zijn: laat men maar eens nemen, bij voorbeeld, de Vrijheid van de *Schelde*, *Maas* en *Rhyn*.

Wanneer zij dit doen, en proponeeren de Vrede met de reftitutie van al het genomen *tegen deeze éëne* facrifice, of anders den Oorlog *à toute outrance*, dan kan ik U H. E. G. verzekeren, dat geen mensch de Vrede kan beletten; maar gelief dit niet te fchuiven op rekening van de tegenswoordige Negotiatie; het zelfde, en nog veel erger dan dat, zou gebeurd zijn, indien de Negotiatie niet op deeze wijze was geëntameerd geweest.

Wij hebben derhalven niet anders kunnen noch mogen doen, en wat het toekomende aangaat, moet men zig zoo lang wapenen met fermiteit, tot dat alle

re-

reſiſtentie onnut is, en dan zal men eindelijk een Land moeten beklaagen, dat ongelukkig is geworden zoo wel door Vrienden als Vijanden. VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Ik heb de eer, enz.

Aan

No. LIII.

Aan den Heer Envoyé HOGGUER, *te* Petersburg, 's Hage, *den* 4 *December*, 1794.

HOOG EDEL GESTRENGE HEER!

VAN DE SPIEGEL AAN HOGGUER.

Sedert het overgaan van *Maastricht* en *Nymegen* hebben de Vijanden geen serieuse attaques gedaan, en indien wij te doen hadden met een' Vijand die de gewoone regels van den Oorlog in agt nam, zou men mogen zeggen, dat de Republiek in een' zeer goeden staat van defensie is; maar als men considereert de groote massa die tegen ons is, en de uitgestrektheid der Frontieren, die wij moeten bezetten, is het zeker dat onze situatie zeer gevaarlijk is, vooral wanneer men daarbij voegt, dat op de Hulptroupes, door vreemde Geraals gecommandeerd, zoo veel staat niet te maaken is, als op eigen Troupes.

De Oostenrijkers staan met een Corps van circa 2000 Man tusschen *Wezel* en *Emmerik*: de Engelschen garneeren de *Waal*,

Waal, en de onzen bezetten den *Bommelerwaard*, *Heusden*, *Gorinchem* en vervolgens binnenwaards, gelijk ook de Garnisoenen van *Bergen op Zoom*, *Steenbergen*, *Breda* en in de Binnensteden, daar ze tot bewaaring der inwendige rust nodig zijn: deeze verdeeling maakt wel, dat men overal iets heeft, maar nergens genoeg tegen een' Vijand die op diverse plaatsen te gelijk attaqueert, en niet spaarzaam is op het verlies van Volk. VAN DE SPIEGEL aan HOGUER.

Meerdere details zal Uw H. E. G. in de Nieuwspapieren vinden, voorts refereer ik mij omtrent andere zaaken tot het nevensgaande Cijffer, en heb de eer, enz.

„ Ik heb aan Z. D. en H. K. H. gecommuniceerd Uwe Missive van 27 October en 7 November met de professie van deszelfs sentimenten, en dezelve hebben mij gechargeerd, Uw H. E. G. te betuigen, hoe sensibel zij daar aan zijn, en hoe zeer het haar aangenaam zal zijn, dit altoos te erkennen. *P. S. In Cijffer.*

„ Be-

VAN DE SPIEGEL aan HOGGUER.

„ Belangende de hulp die bij Rusland
„ voor de Republiek zou te verkrijgen
„ zijn, komt het ons voor, dat dezelve
„ van geen effect kan wezen, omdat on-
„ ze crisis ten goeden of ten kwaaden zal
„ zijn gépasfeerd, voor dat die hulp kan
„ aangekomen zijn. Het geene Uw H.
„ E. G. meld 20 en 31 October van den
„ Graaf OSTERMAN verstaan te hebben,
„ dat de Republiek Negotieerde over
„ Vrede, was op dat moment valsch;
„ maar in de maand *November* zijn ons
„ eenige propositien gedaan van de Fran-
„ sche zijde, en hoewel men daarop geen
„ grooten staat maakt, heeft men dezelven
„ evenwel niet verworpen, en men heeft
„ van onzen kant ook genegenheid getoond
„ tot Negotiatie, doch tot nog toe is 'er
„ geen gevolg van geweest — ondertus-
„ schen, de Vrede alleen kan ons redden;
„ en het is ruim zoo zeer de conduite van
„ onze Vrienden en Geällieerden, welke
„ ons tot Vrede zal dwingen, als de magt
„ van de Vijanden.

„ De reis van den Griffier naar Enge-
„ land

„ land heeft tot oogmerk gehad, de En- VAN DE SPIEGEL aan HOGGUER.
„ gelſchen te perſuadeeren om tot eene ge-
„ neraale Vrede mede te werken, of aan
„ ons de handen vrij te laaten: het eerſte
„ wil aldaar nog geen ingang vinden,
„ maar zij convenieeren van de noodza-
„ kelijkheid, dat wij ons arrangeeren, in-
„ dien de Conditien zoodanig zijn, dat
„ het Territoir, de independentie en de
„ Conſtitutie van de Republiek 'er niet
„ bij verliezen."

Aan

LIV.

Aan den Heer Baron VAN DER BORCH, *te* Stockholm, 's Hage *den* 4 *December*, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

VAN DE SPIEGEL aan VAN DER BORCH.

Uw H. W. G. brief van den 24 October is mij op den 30 November eerst geworden, waarop ik aanstonds aan Zijne Hoogheid kennis gegeeven heb, van het geene Uw H. W. G. mij gelieft te melden, op het subject van den Oversten VEGESAC, als zijnde de zaaken geheel en al buiten mijn Departement, en Zijne Hoogheid heeft mij gechargeerd Uw H. W. G. te antwoorden, dat de Propositie van den Heer DE VEGESAC aan Hoogstdezelve vrij aanneemelijk voorkomt, doch dat gaarn zoude weeten de Conditien, en wat dezelve Heer zou prætendeeren, indien hij in den dienst van H. H. M. wierd geplaatst; Zijne Hoogheid oordeelt ook, dat zulks geproportioneerd moet zijn naar het aantal recruten, 't welk jaarlijks zou geleverd worden,

den, en naar den prijs waarop zij zouden komen te ftaan.

VAN DE SPIEGEL aan VAN DER BORCH.

De tijdingen, die uit de Republiek kunnen gemeld worden, zijn niet voordeelig: 't is waar, dat de Vijand federt het overgaan van *Maastricht* en *Nymegen* nog geen attaques van aanbelang ondernomen heeft, en dat wij van onze zijde in een' zeer goeden ftaat van defenfie zijn; maar als men confidereert de ongelijkheid van Magt, de uitgeftrektheid van het Frontier, dat bewaard moet worden, en hoe weinig de vijand het verlies van Volk kent, wanneer hij een' generaalen aanval wil brusqueeren, dan is het ligtelijk te begrijpen, dat onze fituatie niet zonder gevaar is.

De ftaat van defenfie is tegenwoordig zoodanig geregeld, dat de Generaal ALVINZI met ruim 20000 Man Oostenrijkfche Troupes ftaat tusfchen *Wezel* en *Emmerik*; dat de Rivier de *Waal* met zwaare Batterijen is voorzien, en gedekt wordt door de Engelfche Armée; dat de onzen

VAN DE SPIEGEL AAN VAN DER BORCH.

bezetten den *Bommelerwaard*, *Heusden*, *Gorinchem*, en verder binnenwaards, als mede de nog overgebleven Fortificatien buiten de Provintien, *Bergen op Zoom*, *Breda*, *Steenbergen*, enz.

Bovendien zijn de Rivieren wel gegarneerd met kleine gewapende Vaartuigen, en Canoneerbooten, doch waarvan men geen gebruik kan maaken bij besloten water, terwijl integendeel deeze omstandigheid aan eene aanvallende Masfa, gelijk die der Franschen, een groot voordeel geeft.

Een ijder is hier zeer geneigd tot Vrede, wanneer dezelve kon gemaakt worden op Conditien, die niet benadeelden aan de independentie of Constitutie van den Staat; maar het schijnt niet, dat de omstandigheden nog gunstig genoeg zijn, om daarop te hoopen.

Ik heb de eer, enz.

Aan

No. LV.

Aan den Heer Griffier FAGEL, *te* Londen, 's Hage *den* 5 *December*, 1794.

HOOG EDEL GESTRENGE HEER!

Ik heb wel ontfangen U H. E. G. brief van den 2 deezer: de aankomst van Z. K. H. de Hertog VAN YORK heeft U H. E. G. reeds doen zien, dat het te voren verspreide gerugt in *Londen* niet ongegrond is geweest; welke die reden van de schielijke reis geweest zij, weet ik niet, als hebbende noch Zijne Hoogheid den Heer Erfstadhouder, noch den Ambassadeur gesproken, omdat ik eenigen tijd, door indispositie, mijne kamer houde. VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Tot heden toe is geen het minste antwoord uit Frankrijk ingekomen, zonder dat ik kan nagaan, waaraan dit retardement te attribueeren; het zonderlingste daarvan is, dat de persoon, welke door de Representanten als Intermediair gebruikt is, en die mij heden over 8 dagen schreef,

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

dat hij zou gaan vernemen, waarom het antwoord zoo lang agter bleef, sedert dien tijd geen letter gemeld heeft.

Het is maar te wenschen, dat men zig hier, door de flaauwe hoop op eene zoo ijverig begeerde Vrede, niet *zal* laaten terug houden *van het* nemen van mesures tot eene vigoureuse defensie; maar hoe de Finantien der Provintien daartoe *zullen in* staat gebragt worden, gaat mijn begrip te boven, dewijl alle maatregelen, die men in 't werk stelt, worden tegengewerkt, en dadelijk onuitvoerlijk gemaakt. —— *IJder* één wil het *einde*, en niemand wil de middelen: geen ongelukkiger situatie voor een Land kan 'er bedagt worden, *dan* die waarin men noch Vrede maaken, noch *Oorlog* voeren kan.

De volgende Post hope ik U H. E G. iets naders te kunnen melden, want in den onzekeren staat, waarin wij zijn, *kunnen* de zaaken niet lang blijven: thans eindige ik deeze met de verzekering dat ik bestendig ben, enz.

Cir-

Circulaire Misfive van de Heeren Gecommitteerde Raaden, aan de Leden composeerende de Vergadering van Hun Edele Groot Mogenden.

ERNTFESTE, enz.

Wij vinden ons in de onaangenaame verpligting om aan UEd. en de verdere Leden te moeten communiceeren, dat de Kas van den Ontfanger Generaal in zodanige fituatie is, dat Wij ons buiten ftaat bevinden om zorge te dragen voor de betaling der allernoodzaaklijkfte pointen, zelfs geduurende deze maand; en het is tot ons leedwezen, dat wij daarbij moeten voegen, dat de onwilligheid van veelen, tot het ontfangen der Recepisfen, zowel als de wanbetaaling der Verpondingen, door de Steden, daarvan als de grootfte oorzaak moet worden geconfidereerd; het is dan om die reden, dat wij ons vervolgens genoodzaakt hebben gevonden, om aan UEd. en de verdere Leden te moeten voordragen, om zodra doenlijk de zaaken daar heen te dirigeeren, dat op aanftaanden Woensdag ter Vergadering van Hun Ed. Groot Mog. werde gerefolveerd, tot het emaneeren van zodanig eene Publicatie, als wij hier nevens voegen: wij voelen zeer wel de bedenklijkheden, welken hier jegens zouden kunnen worden geällegeerd; doch wij vertrouwen, dat de Leden der Vergadering zeer wel zullen penetreeren, dat ingeval zodanige Publicatie eenig nadeelig effect mogt hebben, hetzelve voornamelijk te contribueeren is aan de nalatigheid van die

Steden, welken hunne Verpondingen op de bepaalde termijn niet hebben gefourneerd.

Waarmede, enz.

Geschreven in den *Hage*, den 5 December, 1794.

Ter Ordonnantie van de Gecommitteerde Raaden.

(*Getekend*)
G. B. EMANTS.

CONCEPT-PUBLICATIE.

De Staaten van Holland en West-Vriesland, alle de *geenen*, die dezen zullen zien of hooren leezen, salut, doen te weeten:

Dat, nadien wij zijn geïnformeerd, dat veele Ingezetenen de Recepissen, welken, volgens onze Publicatie van den 19 November jongstleden (1), uitgegeeven werden, reeds *dadelijk* met bereidwilligheid geäccepteerd hebben, doch zig beklaagen, dat, hoezeer, volgens de nadere Publicatie bij ons gedaan op den 2 dezer, waarbij die Recepissen vrij gesteld worden van de betaaling op het Collateraal, en dus in alle Boedels als voor contante penningen kunnen gehouden worden,

(1) Zie de Resolutie daartoe strekkende, hierboven, onder de dagtekening van 10 November

den, 'er veele lieden zijn, welke in een begrip ſtaan, dat dezelven gelijk zijn aan papieren geld, daar zij integendeel niet anders kunnen geconſidereerd worden, dan als Obligatien tot 's Lands laſten, in kleinder gedeelten uitgegeeven, en, behalven de andere zekerheden aan alle 's Lands Obligatien verknogt, nog daarenboven deze bijzondere avantages hebben, dat dezelven voor zodanigen, welken die voor gereed geld willen emploijeeren, in 's Lands laſten, bij de eerſtvoormelde Publicatie bepaald, kunnen in betaaling gegeeven worden, en voor anderen, welken verkiezen zodanige Recepisſen voor Intereſt gevende Effecten te bewaaren, nog andere voorregten bepaald zijn.

Dat, door dit verkeerde begrip, veele lieden deze Recepisſen in betaaling weigerende, daar door veroorzaakt wierd, dat de goedwilligen, dan met zodanige Recepisſen overkropt, niet in ſtaat waren hunne ſchuld-eisſchers te voldoen, en zij dus van meening waren, dat, indien Hun Ed. Groot-Mog. konden goedvinden Heeren Gecommitteerde Raaden te gelasten, zodanige betaalingen, als zij nodig oordeelden, in ſoortgelijke Recepisſen te doen, en aan de Ingezetenen te beveelen om dezelven in betaaling te accepteeren, voor het volle Capitaal, met de volle maand of maanden Intereſt, berekend, volgens het geſtatueerde bij voorgemelde Publicatie, alsdan de zwarigheden daaromtrent zonder ſchade van eenige Ingezetenen weggenomen zouden weezen: dat zij dit te meer vermeenden, omdat de weigerenden zelf in dit begrip ſtonden, en zulken alsdan

verklaarden bereidwillig te zijn de Recepisfen te accepteeren.

Daar wij nu niet anders door deze betaaling met Recepisfen *gebuteerd hebben*, als in deze voor de *Finantie* allerbezwaarendfte tijden te voorzien, op eene wijze niet drukkende voor de Ingezetenen, en ook minstbezwaarend voor de Finantie;

Zoo is 't, dat wij goedgevonden hebben en verftaan, de Heeren Gecommitteerde Raaden in de beide Quartieren te qualificeeren, om zodanige betaalingen als zij nodig oordeelen, te doen, voor de helft, in zodanige Recepisfen, als breder in de Publicatie van den 19 November vermeld zijn, en aan een ieder gelasten, welken betaalingen bij het gemeene Land moeten hebben, *die aldus te accepteeren*, en *dat die verders bij* alle betaalingen onder de Ingezetenen dezelve cours en waarde zullen hebben, met bijvoeging der verfchenen Interesfen, zo als bij de voormelde Publicatie en op de Recepisfen zelf betekend is.

En op dat, enz.

No. LVI.

Aan den Heer Baron RHEDE, *te* Berlijn, 's Hage, *den* 11 *December*, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

De stilstand van Krijgsoperatiën, die eenigen tijd op onze Grenzen heeft plaats gehad, is plotslings opgehouden door vernieuwde attaques van den Vijand op de Stad *Breda*, en door eene poging om over de *Waal* te komen, in welke beide ondernemingen zij nogthans met veel verlies gerepousseerd zijn. Het is zelfs bijzonder, dat, daar voor eenigen tijd eene soort van familiariteit was tusschen de wederzijdsche voorposten, zo dat ze malkander waarschuwden als zij begonnen te schieten, tegenwoordig weder de oude Vijandschap herleeft, waarvan men geene reden weet te geven, dan alleen het retour van den Generaal PICHEGRU, die men zegt te *Nymegen* te zijn.

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

Volgens de berichten, is de handelwijs der Franschen in '*s Bosch* en te *Nymegen*, verre van gematigd te zijn. Want hoewel aan particuliere persoonen of goederen geen openbaar geweld wordt gepleegd, en de discipline zeer sterk is, zo zijn egter de Requisitien zoo meenigvuldig, en het gebruik der noodzaakelijke behoeften neemt zoodanig toe, dat de ingezetenen deezen Winter voor de grootste ellende vreezen, en het algemeen gevoelen in de Steden, zo wel als in de Oostenrijksche Nederlanden, is, dat de Franschen zullen genoodzaakt zijn te avanceeren of te reculeeren.

De Hertog VAN YORK is zeer onverwagt, uit het Hoofd-Quartier te *Arnhem*, in den *Haag* geärriveerd, en den volgenden morgen naar Engeland vertrokken, zonder dat men weet, of deszelfs intentie zij om te retourneeren. Dit geeft stof tot allerlei gisfingen, maar de natuurlijkste *is* deeze, dat het Ministerie de presentie van Z. K. H. nodig zal geöordeeld hebben, bij de wederkomst van het Parlement, ten ein-

einde de ftem der oppofitie over de operatien van de Armée misfchien een weinig zagter te maaken. VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

Voor 't overige mij refereerende aan het bijgevoegde Cijffer, heb ik de eer, enz.

„ Tot nog toe is 'er geen antwoord P. S. In Cijffer.
„ van het *Comité de falut Public*, aan 't
„ welk de Reprefentanten onze propofi-
„ tien gezonden hebben, en, volgens het
„ zeggen van de Reprefentanten, hebben
„ zij zelf geen antwoord; moet men
„ hieruit concludeeren, dat het geheele
„ werk bedriegerij is; of dat zij te *Parys*
„ niet fterk genoeg zijn om eene zaak van
„ dien aart te ondernemen? ik zou wel
„ haast het laatfte gelooven, want ik zie
„ niet, dat zij veel nut zouden haalen uit
„ deze bedriegerij. De confidentie, die
„ Uw H. W. G. te *Berlijn* gedaan heeft
„ van deeze onderhandeling, kan niet an-
„ ders dan goed en nuttig zijn; want
„ hoezeer wij zoo weinig redenen hebben
„ om ons te loueeren over de conduite
„ van het Hof van *Berlyn*, in 't voorle-
„ den

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

„ den jaar, of liever van de conduite der
„ intriguants, die daar influeeren, zo zou-
„ de het nogthans ons interest niet zijn,
„ daarover een kwaad *humeur* te toonen,
„ en *wel* te minder in eene zaak als die
„ van de Vredesonderhandeling, waarin
„ de Republiek, volgens de Alliantie van
„ 1788, verpligt is de *Concert* te gaan:
„ Uw H. W. G. *zal* dan, met deszelfs
„ gewoone voorzigtigheid, het *vertrou-*
„ *wen*, zo veel immers mogelijk is, trag-
„ ten te cultiveeren, en ik zal aan den
„ Heer van KELLER, die absent geweest is,
„ ook een woord van confidentie zeggen,
„ om 'er *in zijne depêche* gebruik van te
„ kunnen maaken.

„ De reflexie, die Uw H. W. G. *ge-*
„ maakt heeft in 't slot van 't Cijffer van
„ den 2 December, is volkomen juist; want
„ indien men het zoo verre kan brengen,
„ dat de Franschen, op aanneemelijke Con-
„ ditien, eene particuliere Vrede met ons
„ maaken, zal 'er zeer veel voorzigtig-
„ heid nodig zijn, om alhier de oude re-
„ latiën te behouden; het is zeker dat de
„ Engelschen deeze particuliere Vrede niet

„ wel

„ wel zullen opneemen, en dat zij ons „ dit, met woorden of daaden, zullen doen „ gevoelen, terwijl ook het Engelsch cre- „ diet, door de conduite van hunne Trou- „ pes, alhier zoo zeer gedaald is, dat 'er „ weinig nodig is, om eene verkoeling tus- „ schen de twee Natien te wege te bren- „ gen: en in dat geval zijn de Franschen „ al te habiel om 'er niet van te profitee- „ ren, hetwelk ongetwijffeld eene reden „ te meer voor ons oplevert, om de liai- „ sons met Pruissen aan te binden.

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

„ Het was maar te wenschen, dat men „ *zig hier door de flaauwe hoop op Vre-* „ de niet zodanig liet in slaap wiegen. Ik „ schrik en beef als ik denk aan de pre- „ caire staat waarin de Republiek is, en „ men moet alhier present zijn, om een „ denkbeeld te hebben van de laauwheid „ en onverschilligheid, waarmede sommige „ Menschen de zaaken behandelen. In- „ dien 'er geen spoedige Vrede komt, en „ de Republiek evenwel bewaard blijft, „ zal ik het voor een der grootste wonde- „ ren houden, die God ooit aan ons Land „ gedaan heeft."

Aan

Aan de Heeren Staaten van Zeeland, Vriesland, Stad en Lande; 's Hage *den* 11 *December*, 1794.

EDELE MOGENDE HEEREN, BIJZONDERE GOEDE VRIENDEN!

Wij hebben voorleden Maandag in het Secreet Besogne van H. H. Mog. voorgedragen de noodzakelijkheid om *alle middelen* aan te wenden, die strekken kunnen om met den vereischten spoed en secretesse maatregulen te kunnen neemen, die in de criticque omstandigheden, waarin dit Gemeenebest zig bevind, dienstig kunnen zijn, tot bevordering van het waare welzijn van het lieve Vaderland, en van deszelfs goede Ingezetenen; Wij oordeelen, dat hiertoe zeer nuttig zoude zijn, zo Uw Ed. Mog. geliefden eene Commissie te decerneeren *van eenige Heeren*, (1) ten einde zig herwaards te begeven, en dezelven te qualificeeren, om de Heeren Gedeputeerden ter Generaliteit van U Ed. Mog. Provintie met derzelver advisen te adsisteeren, en hun in staat te stellen om op de secreetste wijze te overwegen, wat in deze omstandigheden ten beste van den Staat zoude kunnen en behooren bij de hand genomen te worden; om alsdan daarover de eindelijke beslissing der Bondgenooten te verwagten.

Waarmede, enz.

(*Was getekend*) W. PR. VAN ORANGE.

(1) In de Missive van Vriesland staat, *van eenige Heeren uit ieder der vier Quartieren.*

Ex-

Extract uit de Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, genomen op den 13 December, 1794.

Ontfangen eene Misfive van de Heeren Gecommitteerde Raaden, gefchreven in den *Hage*, op heden, houdende, dat, nadien het hun was voorgekomen van de alleruiterfte noodzaaklijkheid, om, in aanmerking van de bekrompen fituatie van 's Lands Finantie, de refpective Secretarisfen der Steden, ftem in Staat hebbende, den *Haag* daar onder begrepen, mitsgaders de Secretarisfen in de kleine Steden en ten Platte Lande, als hebbende de collecte der Impost op de collaterale fuccesfie, Veertigfte en Tagtigfte penning, en tiende verhoging, boete van ongefundeerde procesfen, trouwen en begraaven, enz. aan te fchrijven en te gelasten, om immediaat alle de penningen, welken zij wegens de voorfz. middelen reeds ontfangen hadden, offchoon de ftaaten bij de Provintiaale Rekenkamer nog niet mogten zijn opgenomen en gefloten, ten Comptoire van den Ontfanger der gemeene middelen in hun resfort over te brengen, met bijvoeging van eene Lijst van alle zodanige Penningen, welken bij hun ter zaake van de voorfz. middelen in dit jaar nog hadden moeten ontfangen worden; zij in confideratie genomen hadden, dat bij Hun Ed. Groot Mog. Refolutien en Ordonnantien op de voorfz. middelen bepaald was, dat, na expiratie van elk faifoen, een nette ftaat van ontfang van die middelen aan de ontfangers der gemeene middelen moest worden overgegeeven, en zij al-

alle half jaaren de penningen, bij haar in Kas zijnde, aan de ontfangers voorn. moesten furneeren, enz. gevende vervolgens aan Hun Ed. Groot Mog. in bedenking, of hoogstdezelven niet zouden kunnen goedvinden, om, uit aanmerking, dat deze hunne aanschrijving welligt zoude kunnen worden geconsidereerd als min of meer inloopende tegen de voorsz. Resolutien, hun tot het doen van die aanschrijving te qualificeeren.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, de Heeren Gecommitteerde Raaden tot het doen der aanschrijving, volgens de voorsz. mesure, bij deze te qualificeeren.

Ex-

Extract uit de Notulen der Heeren Staaten van Zeeland, van den 15 December, 1794.

Is gelezen, en voor notificatie aangenomen, eene Misſive van den Heer Ordinair Gedeputeerde van CITTERS, geſchreven in *'s Hage*, den 12 dezer, geädresſeerd aan den Raadpenſionaris, en houdende advertentien, onder anderen, dat Zijne Hoogheid den Heer Prins GEORGE FREDERIK van Orange had gedispicieerd, om met den Generaal ALVINZY in geſprek te treden, wegens het approviſionnement der bewuste 30000 man Oostenrijkſche Troupes, en op wat wijze dezelven tot beſcherming dezer Republiek zullen ageeren, en dat de Hertog van YORK, naar men vermeent, niet zeer ſpoedig, en welligt in het geheel niet meer naar herwaards zal retourneeren.

No. LVII.

Aan den Heer Griffier FAGEL, *te* Londen, 's Hage, *den* 16 *December*, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Deezen nagt is het lang verwagt antwoord uit Frankrijk ingekomen, doch alleen mondeling; en, naar 't mij voorkomt, zeer superficieel, zeggende alleen: „ *que* „ *les Negotiations pouvant être regardées* „ *comme entamées, les ordres sont données* „ *à l'Armée Française de ne commettre* „ *plus d'hostilités contre les Hollandois,* „ *pourvû que de l'autre côté les Hollandois* „ *ni les Anglois n'entreprennent rien qui* „ *pût donner ombrage aux Français.*" (1) Voorts dat onze propositien van Vrede zul-

(1) *Dat de onderhandelingen kunnende beschouwd worden als begonnen, de orders aan de Fransche Armée gegeeven zijn, om geene vijandelijkheden meer tegen de Hollanders te beginnen, mits dat daarentegen noch de Hollanders noch de Engelsche Troupen niets onderneemen het geen aan de Franschen ombragie zoude kunnen geven.*

zullen moeten gedaan worden aan het Comité de Salut Public zelve.

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

De intentie alhier is, om een' of twee Plenipotentiarisfen te zenden met eene bepaalde Inftructie, welke aan U. H. E. G. zal gecommuniceerd worden, zoodra ze gearresteerd is, ten einde daarvan opening te geven, zullende ik ook de naamen der Plenipotentiarisfen hier onder voegen, om dat 'er nog geen vasten ftaat op te maaken is.

Ik heb gedagten, dat de Franfchen uit de hoogte zullen fpreeken, en misfchien prætenfien maaken, waaraan bij ons niet gedagt kan worden om ze te accepteeren; maar hoe het zij, het is toch goed te hooren wat men ons zeggen zal, te meer, indien wij, daar door, voor een' tijd kunnen doen ophouden die dagelijkfche attaques op de *Waal*, waarvan het gevolg, vroeg of laat, toch zal zijn, dat die Rivier gepasfeerd wordt, en de fchrik in 't Land gebragt.

Bij de laatfte hevige attaque van 11 December hadden de Hanoverfchen zig laaten

VAN DE SPIEGEL AAN FAGEL.

surpreneeren, en de Franschen zijn, bij het uur, aan den Overwal geweest, eer men het bemerkte, maar toen hebben de eerstgemelden hunne faut wel gerepareerd; aan den kant van den *Bommelerwaard* is toen ook veel volk van den Vijand gebleven.

U H. E. G. weet dat Z. H. eenige Leden uit de Provintien verzogt heeft om hier te komen, ten einde over 's Lands zaaken te raadplegen, en ik sluite, in vertrouwen, hierin, de generale schets van de pointen waarover de onderhandelingen zullen loopen.

Ik bedanke voor U H. E. G. brief en Copien van 2 December, en verzoeke, wegens volhandigheid, nu deeze te eindigen, zijnde als altoos.

P. S. De persoonen, benoemd om over de Vrede te Negotieeren, zijn REPELAAR en de Ex-Ambassadeur BRANTSEN, doch beide zonder Character — de Instructie is ook geärresteerd, maar ik heb ze niet in handen, om U H. E. G. te zenden, hetwelk dus morgen zijn zal.

Aan

No. LVIII.

Aan den Heer Baron RHEDE, *te* Berlijn, 's Hage, *den* 16 *December*, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

Uw H. W. G. ontfangt de nevensgaande Stukken (per Courier) uit het Secreet Besogne, zoo tot meerdere securiteit voor derzelver verzending, als om aan Uw H. W. G. gelegenheid te geven, denzelven op te houden tot dat Uw H. W. G. iets van belang zal te schrijven hebben. VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

Ik vertrouw dat dit alles genoegzaam zal zijn tot Uw H. W. G. volledige informatie, alsmede om dat confidentieel gebruik bij het Ministerie daarvan te maaken, als Uw H. W. G. zal nodig en dienstig oordeelen; nogthans komt het mij voor, dat van de Secreete Instructie, niet dan met veel circumspectie gebruik zal moeten gemaakt worden, ten einde geen publiciteit daaraan worde gegeeven, gelijk

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

ook de Leden van de Regeering alhier geen Copijen van dezelve hebben genomen.

Indien Uw H. W. G. mij vraagt, welke gedagten ik van de Negotiatie heb, moet ik zeggen dat ik 'er geen groote gedagten van heb, ten ware de Franschen mogten geconvinceerd worden dat het conquest van de Republiek onmogelijk was. *Zij zijn tegenswoordig in het alternatif van te moeten avanceeren of te reculeeren;* omdat ze niet langer bestaan kunnen. Zoo het avanceeren hun mogelijk voorkomt, zie ik geen reden waarom zij het zouden nalaaten, omdat het conquest van de Republiek al hunne zaaken herstellen, en hun gebrek vervullen zal; maar zo zij geen kans zien om te penetreeren, moeten zij een pretext hebben om terug te gaan, en zig, door onze Neutraliteit teffens eene gelegenheid openen om van het nodige tot subsistentie voorzien te worden; want van de Grenzen van dit Land af tot in Frankrijk toe, is genoegzaam alles verwoest en verteerd, zoo dat de retraite van eene Armée, zonder voorzien

zien te worden van onderhoud, genoegzaam ondoenlijk is. —— Ik ben eventwel onder de hand geïnformeerd, dat zij niet gemakkelijk zullen zijn, en zulke praetentien zullen formeeren, aan welker acceptatie geen eerlijk Regent kan denken; doch de zwaarigheid die bij mij het meeste weegt, is, dat wanneer de Franschen het volhouden en dreigen den Oorlog te continueeren, men alhier de nodige fermiteit zal ontbreeken, en dat de Regeering wel eens zou kunnen geforceerd worden om conditien te accepteeren, die anders zouden verworpen worden. VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

Indien derhalven de Negotiatien van het Hof van *Berlijn* konden geämalgameerd worden met de onzen, zoo dat de Franschen daardoor in 't geval gesteld wierden van twee Vijanden meer of minder te hebben, geloof ik dat eene zeer goede zaak zou zijn.

Ik moet nog remarqueeren, dat het bedenking baart waarom de Franschen nooit schriftelijk antwoorden, maar altoos mondeling, even als of zij bevreesd waren zig

VAN DE SPIEGEL aan BERDE. te compromitteeren; daar zij anders toch zoo delicaat niet zijn. Zoo ik dit ergens aan toeschrijven mag, is het daaraan, dat zij zelfs van malkander zoo secuur niet zijn, dat zij zig *schriftelijk* tot iets durven uitlaaten, en in de daad staan de partijen te *Parys* nog zoo wankelbaar, dat het niet zeker is, of men niet, binnen zeer kort, eene nieuwe verandering te wagten heeft.

Se-

Secreete Besogne, den 16 December, 1794.

Instructie voor de Heeren GERARD BRANTSEN *en* O. REPELAAR, *bij Haar Hoog Mog. Resolutie van huiden gecommitteerd, om met den Agent of Commissaris van de Fransche Nationaale Conventie, of wel met het Comité van Salut Public, of wie anders daar toe door het Gouvernement in Frankrijk zou mogen geäuthoriseerd zijn, te confereeren over het herstel van de Vrede, en het bepalen van een' stilstand van Wapenen.*

1.

Zij zullen de ouverture hunner conferentien, en vervolgens derzelver beloop, zodanig inrigten dat daarin altoos doorsteekt, dat deze Republiek nooit den Oorlog met de Fransche Natie gezogt, of daartoe aanleiding gegeeven heeft; maar dat zij door de Fransche Wapenen is aangevallen in een tijdstip zelfs, waarin alhier alle mogelijke pogingen wierden aangewend, om de Vrede te behouden, gelijk zulks onder anderen blijkt uit het Rapport van den toenmaligen Franschen MINISTER DE MAULDE, aan de Conventie gedaan, en door de nieuwspapieren publiek gemaakt.

2.

Zij zullen vertoonen, dat deze aanval des te onverwagter en onverdiender was, om dat deze

Republiek zig nooit gemengd had in de *inwendige* zaken van Frankrijk en nooit in eenige Conventien met andere Mogendheden is getreden, om zig in die zaken te mengen; maar zelfs na het uitbarsten van den Oorlog met de Hoven van *Weenen* en *Berlijn*, de stiptste Neutraliteit heeft in acht genomen, waarvan ook de Fransche Natie, zo verre het recht der Neütrale Staaten het permitteerde, de vrugten heeft genoten.

3.

Dat deze Oorlog nu sedert twee jaaren met een wisselvallig geluk zijnde gevoerd, het Territoir van de Vereenigde Nederlanden daarvan, voor een groot gedeelte, het Theater is geworden, en dat, ter kragtdadige verdediging van dit Land, men genoodzaakt is middelen van overstrooming en andere te gebruiken, waarvan de uitwerkzels niet minder schadelijk zijn, dan die van eene invasie.

4.

Dat de Regeering van dit Land, wiens Constitutie en *middelen van belang* (1) pacificq is, heeft willen onderstaan of 'er geen middel zoude zijn, nu een einde van dezen Geld- en Volkverteerenden Oorlog te maken, en ten dien einde

(1) Dus staat in ons afschrift; de zin schijnt iets anders te vorderen, b. v. *wiens Constitutie, en belang ten aanzien van haare middelen van bestaan pacificq is*, of iets diergelijks.

die aan de Bestuurders der Fransche Natie opening heeft doen geven van haare oprechte geneigdheid tot Vrede en van haar verlangen, dat alle de Oorlogende Mogendheden tot zulk een heilzaam oogmerk wilden concurreeren.

5.

Dat Haar Hoog Mog. bereid en genegen zijn, om de Conferentien, die tot herstel van de Vrede zullen worden aangelegd, te doen bijwoonen met al de oprechtheid en ijver, die men van haare vredelievende sentimenten kan verwagten; en mitsdien geene zwarigheden maaken om, van nu af aan, op te geven de Artikelen, welken haar voorkomen preliminair te zijn, in zoo verre dezelven dezen Staat concerneeren; Artikelen, welken volkomen overeenkomstig zijn met de Decreeten van de Fransche Natie, door haar Representanten genomen, en aan geheel Europa bekend gemaakt.

6.

Zij zullen deze Artikelen opgeven de volgende te zijn:

1°. „ Dat de Republiek der Vereenigde Neder„ landen zal erkennen de Souverainiteit „ en Independentie der Fransche Natie.

2°. „ Dat van wederzijden zullen worden terug „ gegeeven alle gemaakte Conquesten „ geduurende den Oorlog, in den staat „ waar-

„ waarin zij actueel zijn, mitsgaders
„ uitgewisseld de Krijgsgevangenen, van
„ wederzijden gemaakt, zo te Water
„ als te Lande, conform het aangeno-
„ men gebruik.

5°. „ Dat zo weinig als de Regeering van den
„ Staat der Vereenigde Nederlanden zig
„ zal mogen mengen in de beschikking
„ der inwendige zaaken van Frankrijk,
„ ten aanzien van haare Constitutie en
„ Regeeringsform, op dezelve wijze de
„ Fransche Natie, haare Representanten
„ of Agenten zig niet zullen mengen in
„ de beschikking der inwendige zaaken
„ van den Staat der Vereenigde Neder-
„ landen, ten aanzien van haare Consti-
„ tutie of Regeeringsform."

7.

Zij zullen in het voorstellen dezer Artikelen en verder daar het pas geeft altoos doen voelen, dat de Nationale Conventie geene de minste restrictie daaraan geven kan, zonder zig zelfs ongelijk te zijn, dewijl dezelve Artikelen overeenkomstig zijn met het gedeclareerde uit naam van de Fransche Natie, behalven dat de Republiek der Vereenigde Nederlanden des te meer recht heeft, om dezelven te reclameeren, als die geen Oorlog heeft aangevangen met oogmerk om conquesten op Frankrijk te maaken, of om zig met de inwendige zaaken van dat Land te bemoeijen.

Zij

8.

Zij zullen tragten, deze Præliminairen zodanig in te rigten, dat, ingeval de finaale Vredes-onderhandelingen niet aanstonds daar mede konden afloopen, dezelven ten aanzien van de Republiek het effect van een Trêve hebben, waar door dezelve weder gesteld wordt in den staat van Neutraliteit ten opzigte der Belligereerende Mogendheden waarin dezelve vóór den Oorlog geweest is.

9.

Geduurende den staat van Trêve, tot op de definitive Vrede en de restitutie der genomen plaatsen kan geene communicatie tusschen de Individus der twee Natien plaats hebben, als voor zo veel de *Commercie noodzakelijk* maakt, en zulks op wederzijds te geven Paspoorten.

10.

Ingeval van de Fransche zijde eenige Propositien werden gedaan, betrekkelijk tot persoonen, die in de vorige Troubles van deze Republiek zijn gemeleerd geweest, zullen zij daarop verklaaren, dat Haar Hoog Mog. zig niet bemoeijende met de zaak der Fransche Emigrés, als behoorende tot het intérieure, ook niet kunnen admitteeren, dat eenige Mogendheid zig met de inwendige zaaken van dit Land kome te bemoeijen, terwijl zulks zoude contrasteeren met de bovengemelde Preliminaire Artikels.

Het-

11.

Hetzelve antwoord zullen zij ook geven in geval Propositien of Insinuatien wierden gedaan, om eenige de allerminste verandering in de Constitutie en Regeeringsform van dezen Staat of van eenige Provintien te brengen; en wanneer daarop van de Fransche zijde geurgeerd wordt, zullen zij met discretie te kennen geven, dat dit het middel zoude zijn om de Negotiatien te doen afbreken, dewijl men alhier liever het uiterste zal wagen, dan zig in dit poinct de Wet te doen stellen, ter zelver tijd dat de Regeering van dit Land verklaart, zig niet te willen mengen in de Fransche Constitutie of Regeeringsform.

12.

Dewijl het zou kunnen gebeuren, dat men hun sprak van eene Alliantie met de Fransche Natie te maaken, zullen zij dit op alle mogelijke wijzen afweeren, als niet geschikt voor de omstandigheden van dit oogenblik, en zullen onder andere redenen ook aanvoeren, dat het thans geen tijd is om op nieuwe Allianties te denken, maar veeleer om Europa weder te stellen in den staat van rust, waarin het geweest is, en dat alsdan zig eerst zullen ontwikkelen de groote belangen, die de resultaaten dezer Pacificatie zullen uitmaaken, gelijk, bij voorbeeld, de Oostenrijksche Nederlanden altoos van zulk eenen grooten invloed zijn geweest op het Politiek Sijstema van Europa, dat het ten uitersten gehasardeerd zou zijn op dit Politiek Sijstema vooruit te loo-

loopen, alvoorens dit groot object was gereguleerd.

13.

Zij zullen bij den aanvang hunner Negotiatie dadelijk insteeren op eene suspensie van vijandlijkheden zo te Water als te Lande, op en van het Territoir van de Republiek, en dat daarvan eene behoorlijke Conventie worde aangegaan; en dat, als een gevolg van dien, de Bloccade ofte de insluiting van de Stad *Grave* moge ophouden, en de communicatie tusschen die Stad en de Republiek hersteld worde.

14.

Zij zullen ook gelegenheid zoeken, het Comité te onderhouden omtrent de Fondsen en Effecten, welken de Ingezetenen der Republiek in Frankrijk hebben uitstaan, en waarvan de grootste menigte haare Documenten en bewijzen, ingevolge de Decreeten der Conventie, niet hebben durven of kunnen overzenden, zo uit hoofde dat alle correspondentien tusschen beide de Natien afgebroken waren, als ook wegens de onveiligheid der wegen, waardoor die Documenten ligtelijk zouden hebben kunnen verloren raken.

Gedaan in den *Hage*, den 16 December, 1794.

Ex-

Extract uit de Secreete Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, genomen op den 18 December, 1794.

De Raadpensionaris heeft uit naam van de Heeren van de Ridderschap en verder Hun Ed. Groot Mog. Gecommitteerden tot de zaaken van de Finantie, met en benevens de Heeren Gecommitteerde Raaden, in den *Haag* en te *Hoorn* resideerende, ingevolge en ter voldoening aan Hun Ed. Groot Mog. Resolutie commissoriaal van den 28 der voorleden maand; geëxamineerd hebbende; hoedanige exraordinaris middelen zouden kunnen en behooren te worden geconsenteerd en in train gebragt, tot verval der Lasten van het aanstaande jaar 1795, welken uit de ordinaris middelen niet zullen kunnen worden gevonden, ter Vergadering gerapporteerd:

Dat uit de opening door de Gecommitteerde Raaden in het Besogne gegeeven van den apparenten staat van Inkomsten en Uitgaven der Provintie, zo als dezelven in ordinaire tijden zouden kunnen geraamd worden, en ongerekend eenige extraordinaire petitien, gebleken is, dat het deficit, even als in de voorgaande jaaren, aanmerkelijk is, gelijk het ook niemand verwondering kan baaren, dat in tijden als deze, waarin de Lasten van het Bondgenootschap zo enorm hoog loopen, de Finantien van deze Provintie tot geen verademing en herstel kunnen komen: dat 'er derhalven bij de Heeren Hun Edele Groot Mog. Gecommitteerde Raaden geen de minste twijffel over-

overblijft, of Hun Ed. Groot Mog. zullen gepersuadeerd zijn van de noodzaaklijkheid, dat wederom over den aanstaanden jaare 1795 behooren geconsenteerd en geheven te worden dezelfde extraordinaris middelen, welken over het nog loopend jaar zijn geconsenteerd en geheven geweest.

Dat de Heeren Gecommitteerden en Gecommitteerde Raaden het voor een groot geluk zouden agten, indien 'er niets anders te doen was, dan deze extraordinaire middelen te arresteeren; en eenige andere suppletoire uit te denken; waaruit het verdere te kort komende voor ordinaire tijden kon worden gevonden, maar dat de omstandigheden van zaaken zodanig zijn, dat men niet dan met schrik kan vooruit zien op de benodigdheden van het aanstaande jaar, indien deze Volk- en Geldverslindende Oorlog moet blijven aanhouden.

Dat hoe ijverig en welmeenend deze Staat naar de Vrede verlangt, en hoezeer alle opregte Liefhebbers des Vaderlands overtuigd zijn, dat de Vrede het eenig middel is om 's Lands zaaken voor verder verloop te bewaaren, het egter eene tastbaare waarheid is; dat het niet afhangt van dezen Staat om de Vrede te maaken, indien niet dezelfde geneigdheid is bij den Vijand, die ons zonder eenige wettige reden heeft aangevallen; en dat ook niet alle soort van Vrede wenschelijk kan zijn, maar alleen zodanige, die eerlijk en vast is, en die de Godsdienstige en Burgerlijke voorregten van den Staat, met deszelfs independentie en Constitutie, onaangeroerd laat, ge-

lijk dezelven vóór den Oorlog waren, en *dat eindelijk om zulk eene Vrede te verkrijgen geen andere weg open staat*, dan alles wat mogelijk is *op* te zetten tot een' vigoureusen wederstand aan een' Vijand, die op het punt staat van ons niet alleen van die *voorregten, maar* zelfs van onze *existentie te berooven.*

Dat, de zaak in dat licht beschouwd zijnde, ieder eerlijk Regent moet overtuigd zijn, dat in deze omstandigheden het aanschaffen der middelen van defensie de *eerste pligt* uitmaakt, en dat geen consideratien, van welken aart en van welk gewigt zij ook mogen schijnen, in 't minste kunnen opwegen tegen de noodzaaklijkheid van zelfverdediging, zo lang de Vijand niet ophoudt zijne aanvallen tegen den Staat te rigten.

Dat de Heeren Hun Edele Groot Mog. Gecommitteerden en Gecommitteerde Raaden wel begrijpen de moeijelijkheid die 'er is, om zodanige ressources aan de hand te geven, waaruit de kosten van zulk eene defensie kunnen goedgemaakt worden; om dat tegenwoordig ontvallen genoegzaam alle de middelen, die *in vorige zwaare* Oorlogen, welken de Republiek heeft moeten voeren, zijn te stade gekomen.

Want dat de ondervinding getoond heeft, dat 'er geen mogelijkheid exteert, om door *middel* van vrijwillige Geldleeningen de nodige *penningen* te bekomen, hoe hoog, en hoe favorabel de Conditien ook gesteld worden; dat aan eene *geforceerde* Negotiatie naauwlijks mag *gedagt* worden,

den, na dat zo kort geleden dit middel is gebruikt bij de Leening van den 25sten Penning, en nog onlangs de Amptenaaren zijn verpligt geworden, tot een zeer groot bezwaar, een geheel Amptgeld te furneeren; dat het ook even onmogelijk moet gerekend worden alle de benodigdheden van den Oorlog te vinden uit Belastingen, daar reeds tweemaal de 100ste Penning van de Bezittingen aan het Land is opgebragt: efforts, welken inderdaad zo groot zijn, dat geen Staat in Europa een diergelijk exempel, in zulk een kort bestek van tijd, zal kunnen opleveren.

Dat, in deze uiterste verlegenheid, de Heeren Hun Edele Groot Mog. Gecommitteerden en Gecommitteerde Raaden, overtuigd, dat met geen mogelijkheid uit eene enkele resource de benodigdheden zullen kunnen gevonden worden, hunne gedagten hebben laaten gaan over differente middelen, waarvan het effect te zamen genomen in staat zou zijn, om van tijd tot tijd, en naar maate zulks zal worden gerequireerd, het nodige soutien aan de Finantien in het aanstaande jaar toe te brengen.

Dat zij Heeren, ten dien einde, in de eerste plaats, aan Hun Ed. Groot Mog. zouden proponeeren, om de authorisatie op de Gecommitteerde Raaden, gestrekt bij Resolutie van 10 November laastleden, waarbij dezelven zijn gequalificeerd, om Recepissen in de Negotiatie tegen 3 percent, gearresteerd den 5 Augustus dezes jaars, uit te geven in kleindere sommen, en daarmede betalingen te mogen doen tot de somme

van vijf millioenen Guldens, als nu te amplieeren met eene nieuwe qualificatie, om alle de Interesfen en Renten van Obligatien, Los- Lijf- en Jaar-Renten, loopende ten laste van eenige 's Lands Comptoiren binnen Holland en West-Vriesland, *die geduprende het* aanftaande jaar zullen afgehaald worden, alsmede de Tractementen ten Laste van het Gemeene Land, te betaalen half in comptant geld en half in voorfz. Recepisfen, als welken geöordeeld worden in circulatie te moeten *blijven*, zo wel in de aanneeming in '*s Lands Kas* tot betaaling der Lasten in de evengemelde Refolutie geënumereerd, als in het weder uitgeven, zo lang als de noodzaaklijkheid van den Oorlog daar is; doch dat ingeval de Gecommitteerde Raaden zig niet volkomen in ftaat bevonden om de Interesfen en Tractementen, uit de reeds bepaalde fom van vijf millioenen Recepisfen, op zijn' tijd voor de helft te voldoen, zij alsdan nader aan Hun Ed. Groot Mog. zullen kennis geven, omme voorzieuing daarin gedaan te worden.

Dat, in de tweede plaats, aan de Heeren Hun Ed. Groot Mog., Gecommitteerden en Gecommitteerde Raaden is voorgekomen een allergefchiktst en equitabel middel te zijn om de Kas van het Land te fouteneeren, dat niet alleen de restanten van de ordinaris en extraordinaris Verpondingen, conform de orders van den Lande, worden afbetaald en gezuiverd, maar dat ook nog een jaar van de Ordinaris Verponding worde geänticipeerd, weshalven zij proponeeren, dat door Hun Ed. Groot Mog. bij Publicatie mo-

moge worden geördonneerd, dat de restanten van de Ordinaris Verponding over de jaaren 1792 en 1793, en in zo verre nog mogte resteeren van vorige jaaren, zullen moeten gezuiverd en afbetaald *zijn* binnen de eerste drie maanden van het jaar 1795, en dat wijders, ingevolge de orders vervat in de Publicatie van 20 Meij, 1730, de Ordinaire Verponding over den jaare 1794 zal moeten worden ingevorderd en betaald, ten Comptoire Generaal overgebragt, de eene helft voor half October, en de wederhelft voor half December beide 1795, en dat om de voorsz. Ordinaris Verponding te prompter en te facielder te doen inkomen, de geene welken zullen betaalen de geheele Ordinaris Verponding over 1794, binnen de zes eerste maanden, of voor den eersten Julij van den jaare 1795, zullen mogen korten eene præmie van twee ten honderd; *dat wijders bij dezelve Publicatie de* goede Ingezetenen behooren te worden aangemaand, om zo veel hun eenigzints mogelijk is, het jaar van de Ordinaris Verponding over 1795 te anticipeeren, zodanig dat hetzelve mede in den loop van het jaar 1795 ten Comptoire Generaal moge zijn afbetaald, waarvoor aan dezelven eene præmie van vier ten honderd zal worden gevalideerd; dat ten aanzien van de C en CC Penningen, of extraordinaris Verponding, zal worden verbleven bij de orders in het Placaat van voorsz. middelen uitgedrukt, en dat eindelijk de Magistraaten van de respective Steden, welken nog agterlijk zouden mogen zijn in het liquideeren van de Verpondingen, welken reeds volgends de order van den Lande had moeten geliquideerd

 zijn,

zijn, zullen worden aangeschreven, om dezelven ten spoedigsten, en wel binnen de drie eerste maanden van het jaar 1795 te zuiveren, over de jaaren 1792, 1793 en voorgaande jaaren, mitsgaders over 1794 en 1795, zodra dezelve Verpondingen *bij* hen zullen zijn geïncasseerd, met auctorisatie om, ingevalle zij tot afbetaaling van agterstallen genoodzaakt waren eenige penningen op te nemen, zulks te mogen doen zonder korting van C of CC penningen.

Dat, gelijk reeds geremarqueerd *is*, deze mesure van eene evidente billijkheid is, vermits het Land ten aanzien van de Ordinaris Verponding tot 1794 ingesloten, niets anders doet, dan te reconvreeren het geen waarlijk, volgens de van ouds exteerende orders, aan hetzelve had moeten betaald zijn, en voor zo veel aangaat de *anticipatie van het jaar 1795, dat zulks voor geen* groot bezwaar kan worden aangemerkt, vermits aan de Ingezetenen een Interest van vier ten honderd voor præmie van hun voorgeschoten geld word gevalideerd.

Dat ten derden, niettegenstaande de goede verwagting van deze maatregulen, indien dezelven bij Hun Edele Groot Mogenden worden geädopteerd, de Heeren Gecommitteerden en Gecommitteerde Raaden nogthans vreezen, dat dit alles niet genoeg zal zijn, ingeval onverhooptelijk de Oorlog mogt voortduuren, om de noodzaalijke kosten van 's Lands defensie goed te maaken, en derhalven, hoe ongaarne ook, *zig gedrongen* gevonden hebben om hunne gedagten te laaten

gaan

gaan over ſuppletoire middelen, die niet anders dan uit eene Belasting kunnen worden gevonden; waaromtrent zij zig eenige algemeene gronden hebben voorgeſteld, als 1°. dat deze Belasting wel generaal behoort te zijn over alle Claſſen der Ingezetenen, die bij 's *Lands* behoud zijn geïnteresſeerd, maar nogthans, zo veel mogelijk, geëvenredigd naar een ieders vermogen: ten 2°. dat deze Belasting perſoneel behoort te zijn, en geen Last te leggen op eenige Goederen of Effecten, maar dat dezelve Goederen of Effecten alleen moeten dienen voor een grondſlag naar welken de proportie van het vermogen genomen wordt: ten derden, dat deze Belasting, alleen wordende geheven tot ſtuur van den Oorlog, ook niet bij het jaar behoort gerekend te worden, maar alleen maandelijks betaald, voor zo lang als de Oorlog duurt, welke de wensch van *alle welmeenende is dat eerlang in eene vaste en* eerlijke Vrede mag worden veranderd, en dat mitsdien de Belasting moet ophouden met de maand, die op het ratificeeren van de gehoopte Vrede zal volgen.

Dat, deze gronden in het oog houdende, aan de Heeren Hun Ed. Groot Mogenden Gecommitteerden en Gecommitteerde Raaden, wel differente ſoorten van Belastingen zijn voorgekomen, maar welken alle, min of meer, de inconvenienten hebben, *of* dat ze alleen op eene zekere Claſſe van Ingezetenen vallen, *of* dat ze niet ſpoedig genoeg werken, *of* dat indien men mogt denken aan een' omſlag' of quotiſatie, dezelven iets willekeurigs in zig bevatten, 't welk met de evenre-

 dig-

digheid in het dragen der Belastingen, niet is overeen te brengen.

Dat zij Heeren nogthans gemeend hebben, de bovengelegde *gronden te hebben gerencontreerd* in eene *Belasting op den voet* van een Haardſteden-Geld, te betaalen door den Gebruiker der Haardſteden, en zodanig geproportioneerd, datgrootere Huizen en Gebouwen, of in grootere Steden, daar de middelen van beſtaan der Gebruikers moeten geconſeerd worden ruimer *te zijn* dan in andere, ook meerder zullen moeten opbrengen, waardoor de evenredigheid zo veel mogelijk word daargeſteld, terwijl de algemeenheid der Belasting ook blijkbaar is, omdat ieder Ingezeten een Huis of een gedeelte van een Huis bewoont, en een of meer Haardſteden gebruikt, waardoor genoegzaam niemand de Belasting kan ontduiken: dat de invordering *mede geen zwaarigheid of grooten omſlag* vereischt, omdat daartoe niets nodig is, dan eene opſchrijving of ſtelling door Wijk- of Buurtmeesters, of op zodanige andere wijze, als met de geſteldheid der Steden en Plaatſen overeenkomſtig zal zijn; en dat voor zo veel aangaat de zwaarte van de Belasting, men vooreerst moet conſidereeren, dat het niet is een permanente Last, maar alleenlijk eene contributie welke ongevoelig bij eene maandelijkſche uitgaaf word opgebragt, en dat zelfs, al moest dezelve (dat *God* verhoede) een geheel jaar duuren, het totaal beloop voor ieder Ingezeten, in zijnen kring, zo groot niet zal zijn, dat hij niet gaarne, *tot* behoud van het Vaderland en van zijne eigen be-

zittingen, zodanig eene som zou willen contribueeren.

Dat mitsdien de Heeren Gecommitteerden en Gecommitteerde Raaden de vrijheid nemen, nevens hun Rapport eene schets van eene Ordonnantie van zodanig eene Belasting te præsenteeren, welke, indien Hun Ed. Groot Mog. dezelve goedkeuren, spoedig tot eene volledige Ordonnantie kan worden uitgewerkt; dan dat zij niet kunnen nalaaten eene consideratie te suppediteeren, die hun van gewigt is voorgekomen, namelijk, dat hoezeer zij zig beieverd hebben om alle mogelijke egaliteit in deze Contributie te brengen over de Steden, door dezelve te proportioneeren naar de Ordinaris Verponding, 'er evenwel eene palpable ongelijkheid overblijft tusschen de Steden en het platte Land, dewijl het laatste zo laag is *aangeslagen, dat de bewooners van het platte* Land, die over het algemeen genomen, geduurende den Oorlog de minst verliezende, ja zelfs de meest winnende Classis van Ingezetenen uitmaaken, veel minder zouden contribueeren dan de Ingezetenen van de Steden: om welke reden in bedenking gegeven word, of Hun Ed. Groot Mog. niet zouden goedvinden deze ongelijkheid eenigzints te vereffenenen, door het introduceeren van een maandelijks mergengeld van twee à drie Stuivers van ieder mergen Lands dat in eigendom of in huur gebruikt word.

Dat eindelijk zij Heeren Gecommitteerde Raaden dit hun Rapport besluiten met ernstige bede, dat Hun Ed. Groot Mog. toch spoedig op

 het

hetzelve mogen resolveeren, dewijl de staat van zaken zodanig is, dat, zonder onverwijlde en vrugtbaare Resolutien, de Finantien het, met geen mogelijkheid, langer kunnen uithouden, terwijl het niet *nodig zal zijn*, aan Hun Ed. Groot *Mog te repræsenteeren* de schroomlijke gevolgen van de confusie die ontstaan zoude uit het ophouden van betaaling, het verloop van de Armée, de noodzaaklijkheid van het afdanken der Schepen en gewapende Vaartuigen, en dus het verlies van alle middelen van defensie; gevolgen die egter onvermijdelijk *voor de deur* staan, indien dezelven niet door cordaate en spoedige Resolutien van deze en andere Provintien worden geprævenieerd.

NB. Tot het formeeren van de Ordonnantie kan, mutatis mutandis, ten grondslag gelegd worden de Ordonnantie, die te vinden is in de Registers van Holland, 6 Feb. 1665.

Plan van eene Belasting maandelijks op te brengen tot goedmaking van de kosten van den Oorlog, genomen in de proportie van een Haardstede-Geld, hetwelk cesseeren zal met de maand na het eindigen van den Oorlog.

1°. De belasting zal betaald worden van allerlei Haardsteden of Stookplaatsen, het zij tot sieraad, gemak, noodzaaklijkheid, of tot Fabrieken, Ambagten en Handwerken dienende, met onderscheid als hier na *volgt*:

2°. De Haardsteden of Stookplaatsen in de Huizen, tot sieraad, gemak of noodzaaklijkheid van de Bewooners dienende, zullen gerekend worden naar advenant van de Ordi-

dinaris Verpondingen, waarop dezelve Huizen zijn aangeslagen, zodat de Bewooner of Gebruiker van zodanige Huizen, van elke Haardstede of Stookplaats, in dezelve gevonden wordende, maandelijks zal betaalen:

Van een Huis in de Steden of ten platten Lande in de Ordinaris Verpondingen doende

f 3 - : - :	en daar ben. van ieder Schoorst.	f : - 3 : -
- 6 - : - :	————	- : - 4 - :
- 10 - : - :	————	- : - 6 - :
- 25 - : - :	————	- : - 12 - :
- 50 - : - :	————	- : - 15 - :
- 75 - : - :	————	- 1 - : - :
- 100 - : - :	————	- 1 - 5 - :
- 150 - : - :	————	- 1 - 10 - :

En niet hooger.

3°. Dat de Stookplaatsen tot oeffening van Fabrieken, Ambagten of Handwerken benodigd, en in de Ordonnantie van 1665 breder omschreven, zullen betaalen, zonder onderscheid, ieder 6 Stuivers per maand.

4°. De Pakhuizen en Spijkers, schoon dezelven geen Haardsteden of Schoorsteenen hebben, zullen betaalen en gerekend worden als volgt:

Die

Die jaarlijks in huure gelden *f* 50:-: op twee Schoorsteenen.

f	100:-:-	Jaarlijksche Huur op	*f*	3:-:-
-	150:-:-	———————	-	4:-:-
-	200:-:-	———————	-	5:-:-
-	250:-:-	———————	-	6:-:-
-	300:-:-	———————	-	7:-:-
-	400:-:-	———————	-	8:-:-
-	500:-:-	———————	-	9:-:-
-	600:-:-	———————	-	10:-:-
-	700:-:-	———————	-	11:-:-
-	800:-:-	———————	-	12:-:-
-	900:-:-	———————	-	13:-:-
-	1000:-:-	———————	-	14:-:-
boven-	1000:-:-	———————	-	15:-:-

En niet hooger, en zullen de Huurders *of Gebruikers van de Schoorsteenen, op* deze wijze berekend, betaalen maandelijks van ieder zes Stuivers.

5°. De binnen-Schepen, Jagten en Vaartuigen, zo Beurtschepen als andere, van de Steden en het platte Land dezer Provintie vaarende, in welke Stookplaatsen gevonden worden, zullen mede van iedere Stookplaats betaalen maandelijks 6 Stuivers, op te brengen door die geenen, ten wiens profijte die Schepen en Vaartuigen bevaaren worden.

6°. Wanneer eenige kleine Huizen of Gebouwen bij malkander zijn gestoken, en nogthans de nummers van de kleine Huizen op de

de Quohieren van de Verponding afzonderlijk zijn blijven ftaan, zo zal het Haardftede-Geld niet gerekend worden naar die feparate nummers, maar even als of dezelven in ééne fomme waren bijeen getrokken, en het Huis of Gebouw met die Verponding in ééns was aangeflagen en op het Quohier bekend.

Waarop gedelibereerd, en Copie van het voorfz. gerapporteerde verzogt zijnde door de Heeren van de Ridderfchap en Edelen, om hetzelve in de Order nader te examineeren, en door de verdere Leden, om daarop te verftaan de intentie van de Heeren hunne Principaalen, is de finaale Refolutie uitgefteld tot nadere deliberatie.

No. LIX.

Aan den Heer Griffier FAGEL, *te* Londen, 's Hage, *den* 23 *December*, 1794.

HOOG EDEL GESTRENGE HEER!

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

De Secreete *Instructie* voor de Heeren Plenipotentiarissen naar *Frankrijk*, aan den Engelschen Ambassadeur alhier confidentieel gecommuniceerd zijnde geweest, heeft Z. H. zeer onverwagt in het Besogne geproduceerd eene Missive van Lord ST. HELENS, waarbij dezelve zijne reflexien mededeelt op het 8, 9 en 12 Art. van de Instructie, en tevens te kennen geeft, dat derzelver inhoud eene impressie bij zijn Hof zou maaken zeer nadeelig aan de goede harmonie, weshalven hij verzoekt dat die Artikels mogen veranderd worden.

De Gedeputeerden van H. H. M., *die* niet eens wisten dat dit Stuk aan Lord ST. HELENS was gecommuniceerd, stonden vreemd op te zien, over deeze wijze van handelen, en begrepen, dat, althans ten op-

opzigte van het 12 Art., aan het verzoek van den Ambasſadeur niet kon voldaan worden; want ſchoon niemand in gedagten heeft, om eene Alliantie met Frankrijk te maaken, en de teneur van dat 12 Art. zulks genoeg te kennen geeft, zoo was men egter eenpaarig van oordeel, dat de Republiek zig, ten verzoeke van een' vreemd' Minister, de handen niet moest laaten binden, om *nooit in geen geval* zulk eene Alliantie aan te gaan; maar ten aanzien van het 8 en 9 Art. is geresolveerd; dat wanneer de zaaken in die termen ſtaan, dat het werk van de finaale Vrede mogt haperen aan zekere pretentien van de zijde der *Franſchen*, welke niets gemeens hebben met de præliminaire poincten, de Heeren Plenipotentiarisſen als dan, alvorens van eene Trêve te ſpreeken, naderen last van H. H. M. zullen vraagen.

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Hierdoor is dan aan de reflexien van den Ambasſadeur voldaan, maar tot U H. E. G. informatie is het misſchien nodig open te leggen, wat men met deeze 8 en 9 Art. gebuteerd heeft, namelijk dit: men heeft begrepen, dat de Franſchen zeer mo-

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL. mogelijk in de præliminaire Art. zouden kunnen accordeeren, maar tevens eisschen vormen, waar aan wij niet kunnen toegeven; bij voorbeeld de vrijheid van de *Schelde*, *Rhyn* en *Maas*: hierdoor zouden wij gebragt worden in het Alternatif van *of* de Negotiatien te moeten afbreeken, en den Oorlog weder beginnen, *of*, om Vrede te hebben, aan die eisschen van de Franschen toe te geeven — tusschen deeze uiterften heeft men een' middelweg gezogt, naamlijk dien van eene Trêve, gelijk men in 1684. tot dat zelve expedient met Frankrijk moest overgaan, omdat 'er geen mogelijkheid was, in dat moment, de zaaken definitivelijk te schikken; maar wij voorzagen ook, dat wanneer wij proponeerden eene Trêve, de Franschen juist niet alle de gemaakte Conquesten daadelijk zouden willen ontruimen, en dat zij zouden soutineeren dat de præliminaires haar volle beslag maar hadden bij de sluiting van de finaale Vrede; en, ten einde wij dan niet in dien tusschentijd geïnundeerd zouden worden van Fransche Intriguants, is in die Instructie gesteld, dat men geen communicatie van Individus zou toelaaten

ten verder dan de communicatie vereischt.

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Dit raisonnement dunkt mij redelijk klaar te zijn, behalven dat men altoos in het oog moet houden, dat het is eene Secreete Instructie, waarvan de Plenipotentiarissen geen gebruik moeten maaken, dan naar maate van de omstandigheden; maar 't geen mij voorkomt aan Lord St. Helens het meest te stooten, is het woord *Commercie*, en in de weinige reizen die ik hem gezien heb, scheen het mij, dat zijne Opinie was, dat de Republiek in 't geheel geen Commercie met Frankrijk zou moeten permitteeren, waaromtrent ik met Zijne Excellentie verschille; want indien de Franschen het vooruitzigt niet hebben, van uit onze Neutraliteit voordeel te zullen trekken, zullen zij ons ongetwijffeld niet loslaaten uit den Oorlog.

Ik hoope dat ik mij bedriege, maar ik kan aan U H. E. G., als aan een Vriend, mijne bekommering niet verbergen, dat ik, uit zekere omstandigheden, meen te bespeu-

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

ren, dat 'er Plans zouden zijn, de Republiek de handen te binden, dat zij haar eigen belangen zou moeten opofferen aan de gemelde twee Mogendheden: immers de Provintien, daar die Troupes leggen, zijn reeds niet veel beter dan overheerd; want zij doen 'er al wat hun behaagt, zij kennen den Souverain van het Territoir in niets, en men hoort somtijds uitdrukkingen gebruiken die veel nadenken baaren.

. . . .

Uit eene van Uwe Missives aan Z. H. heb ik gezien het antwoord van Lord GRENVILLE op het subject der prætensie van de Oostenrijkers om hier verzorgd te worden van subsistentie. Zijn Lordschap zeide onder anderen, dat wanneer Engeland maandelijks 100m L. St. voor die Troupes betaalde, het dan billijk was, dat de Republiek voor het onderhoud van dezelven zorgde — ik voor mij kan die Consequentie niet toestemmen; het is zeker Engeland niet te vergen om boven het rijkelijk Subsidie van 100m L. St. nog meer te betaalen, en dit heeft niemand in zijne gedagten; maar men meent, dat die som

over-

overvloedig ruim genoeg is om de ſubſiſtentie dier Troupes ten laste van den Keizer te laaten. Indien men maar eens rekent, hoe veel dit Corps, dat gezegd word 30,000 Man te zijn, en op verre na zoo groot niet is, in een jaar kosten zou, naamlijk 1200[m] L. St., en nog ƒ 450,000 's maands, d. i. ƒ 5,400,000 in 't jaar, aan de Republiek, dan loopt die ſom al hooger dan de 62000 Man van Pruisſen, waar tegen men zoo geſchreeuwd heeft. VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

De Graaf VAN STARHENBERG meent dat de eisch van ƒ 450,000 maar eene Inventie is van den Keizerlijken Commisſaris tot zijn gemak, en dat men zig te vreden zou houden met de ſubſiſtentie in Natura; maar het contrarie is zeker, en de Keizerlijke Commisſaris heeft het met zijne Inſtructie aangetoond.

Ik kan niet zeggen hoe zeer ik uwe t'huiskomst verlang: 'er zijn honderden van zaaken, die men aan 't papier niet vertrouwen kan, en nogthans dienen geweten te worden.

Ik heb de eer, enz.

Extract uit de Notulen der Heeren Staaten van Zeeland, van den 29 December, 1794.

Is gelezen eene *Misſive* van den Heer Ordinair Gedeputeerde VAN CITTERS, geſchreven in *'s Hage*, den 23 dezer, geadresſeerd aan den Raadpenſionaris, houdende advertentien, en hebbende tot Bijlagen, eene Misſive van den Heer Ambasſadeur VAN NAGEL, geſchreven te *Londen*, den 16 dezer, en geadresſeerd aan ..... alsmede eene van den Heer FAGEL, mede geſchreven te *Londen*, den 22 daaraanvolgende, en geadresſeerd aan Zijne Hoogheid, beide concernerende de Conventie, welke 'er zoude exſteeren tusſchen Zijne Majeſteit den Keizer en den Koning van *Groot-Brittanje*, over het Corps Oostenrijkſche Troupes van 30,000 Man, het welk de Grenzen van de Republiek genaderd is, en reeds ten deele op het Grondgebied van den Staat heeft post gevat, ſpeciaal ten opzichte van het point, rakende de fouragering van het voorſchr. Corps; en beide in ſubſtantie en hoofdzakelijk daarop neêrkomende, dat uit de ouvertures, of het antwoord door Lord GRENVILLE gegeven, aan hun was voorgekomen, dat 'er nooit eenig Tractaat of Conventie, over het emploij van dat Corps, geſloten is; dat men bij het Britſche Hof ſteeds het grootſte belang geſteld hebbende, op de conſervatie en verdediging van de Republiek, niets onbeproefd gelaten had om de Keizerlijke Armée daartoe te doen coöpereeren; dat men uit dien hoofde, zodra het geldgebrek, bij die Armée plaats hebbende, was beſpeurd geworden, de no-

nodige arrangementen had gemaakt om dezelve van penningen te voorzien, en wanneer men ontwaar was geworden, dat de Generaal CLAIRFAIT inderdaad ſtellige ordres had om de Republiek bijteſtaan, men gereſolveerd had aan de Oostenrijkſche Armée maandelijks 100,000 L. Sterlings te furneeren; doch dat met opzicht tot het approviſioneeren dier Troupes, gene arrangementen met de Oostenrijkſche Generaals waren gemaakt, alzo men begrepen had, dat *Groot-Brittanje* aan die Armée maandelijks 100,000 L. Sterliegs betalende, *enkel en alleen met oogmerk om dezelve tot defenſie van den Staat te doen dienen*, het natuurlijk en billijk was, dat de Republiek voor het onderhoud van die Troupes zorgde, en dat het 'er wijders vooral op aankwam, de meergemelde Troupes met de nodige vivres *in natura* te gerieven. Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verſtaan, de voorſchr. Misſive van den Heer VAN CITTERS aantenemen voor Notificatie, en de Bijlagen te renvoijeeren aan de Commisſoriale Beſognes, met eenige Heeren Gecommitteerden uit de Provinciale Rekenkamer, over het point der approviſionering van de Oostenrijkſche Troupes van tijd tot tijd gedecerneerd, op Rapport *ſimul et ſemel* aan deze Vergadering: waarvan, bij Extract dezer Commisſoriale Reſolutie, benevens Copie van het voorſchr. ſtuk, aan welgemelde Rekenkamer, tot informatie en narigt, zal worden kennis gegeven.

No. LX.

Aan den Heer Baron RHEDE, *te* Berlijn, 's Hage, *den* 29 *December*, 1794.

HOOG WELGEBOREN HEER!

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE. Niettegenstaande de stellige verzekering uit naam van de Fransche Represententanten gedaan, dat orders waren gegeeven om niet offensief tegen de Posten en Troupes van den Staat te ageeren, heeft men zig egter niet al te gerust daarop verlaaten, maar Z. H. heeft de Troupes aangeschreven, van zig wel op de defensive wijze te houden, maar ook te verdubbelen van vigilantie tegen de surprise. Aan deeze orders van Z. H. is ook waarlijk zeer wel voldaan, gelijk blijkt uit de attaque op de Post van CASTELLE in 't begin van de voorleden week, daar de Vijand dapper is ontvangen en terug geslagen; maar de felle vorst, waardoor de Rivieren en inundatien zijn toegevrozen, en de Posten, zoo wel van ter zijden als van agteren, accessibel zijn geworden, heeft aanleiding ge-

gegeeven tot de generaale attaque van den Vijand, voorleden Saturdag ondernomen, van den *Bommelerwaard* af tot *Zevenbergen* toe, met dat ongelukkig gevolg als Uw H. W. G. uit nevensgaand Bulletin zal zien. Ik moet 'er evenwel bijvoegen, dat de consternatie in het begin de voorwerpen zeer vergroot hadt, en dat volgens de sedert ingekomen Rapporten ons verlies zoo zwaar niet is als men het gedagt hadt, maar de Manschap van differente Posten naderhand is te regt gekomen, en onder andere de Troupes die onder den Prins van *Hessen Darmstad* in den *Bommelerwaard* gebleven waren, en aldaar afgesneden, doordien de Franschen, de *Waal* geöccupeerd hebbende, over *Bommel* op *Tuyl* de *Waal* passeerden; waarop de gemelde Prins de partij genomen heeft om de *Waal*, wat hooger op, met zijne Troupes mede te passeeren, bij *Ophemert.* Het getal ook van de Franschen, die over de *Waal* waren, is in het begin zeer vergroot, en tegenwoordig schijnt men uit al de Rapporten en berigten te moeten opmaken, dat zij weder terug gedreven

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

VAN DE SPIEGEL AAN RHEDE. zijn over de Rivier. Aan den kant van het Hollands *Diep* ziet het 'er nogthans erger uit, hebbende de Franschen zig meester gemaakt van den geheelen Zuid-Oever, zoo dat *Geertruidenberg* en *Willemstad* wederom sterk bedreigd worden.

Hoezeer deeze attaque is voorgevallen na de verzekering van stilstand van Wapenen, vinde ik echter geen suffisante redenen om de Representanten van kwaade trouw te beschuldigen, maar veel eer schijnt het mij toe, dat 'er een ander incident inwendig moet plaats hebben, 't welk buiten hun vermogen was, om af te weeren, waartoe ook niet weinig zal gecontribueerd hebben, dat de afreize van onze Commissarissen, zoo door indispositie van een' van hun, als door de vorst vertraagd zijnde, het Fransche Militaire in een denkbeeld is geraakt, dat de zaak van onzen kant verschoven wierdt, terwijl zij meenden, dat wij ons met de Engelschen en Oostenrijkers op eene attaque præpareerden; dit is althans zeker, dat ettelijke dagen vóór dit ongelukkig voorval al de dis-

cours-

coursſen van de Franſche Voorposten met de onzen waren, *vous nous trompez: vos Commisſaires ne viennent pas* (1). VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

Het is te hoopen, dat het invallend dooi weder de kragt van onze defenſie weder herſtellen zal, want zonder dat, zouden wij zeker gevaar loopen voor het interieur van onze Provintien, en ſpeciaal van Holland, daar het water genoegzaam alleen onze ſterkte uitmaakt. —— Men doet al wat mogelijk is, om de Ingezetenen op te wekken tot defenſie van het Land, om de Troupes die op de Frontieren zijn, te remplaceeren, maar tot nog toe heeft men het niet boven de 7000 Man kunnen brengen, waarvan het grootſte getal wel bij huis wil dienen, maar niet uittrekken.

Ik heb gemeend Uw H. W. G. deeze particulariteiten te moeten mededeelen, om dat de zaak waarſchijnlijk buiten 's Lands een éclat zal maaken, als of de Republiek on-

(1) *Gijl, misleidt ons: uwe Commisſarisſen komen niet opdagen.*

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

onherſtelbaar verloren was, 't welk *mij* zoodanig niet voorkomt, hoewel zekerlijk onze defenſie moeilijker en kostbaarder wordt, na dat de Vijand weder aan 't Hollands *Diep* genaderd is, maar met de vermeerdering van het gevaar is het te hoopen, dat 'er ook eene vermeerdering van moed en kragt zal geboren worden, en dat ieder Regent en Ingezeten de noodzakelijkheid daarvan zal gevoelen.

Eenige regels in Cijffer zullen Uw H. W. G. van andere zaaken informeeren, waartoe ik mij refereere, de eer hebbende met alle hoogagting te zijn, enz.

P. S. In Cijffer.

„ Ik kan niet in 't brede beäntwoor-
„ den Uw H. W. G. Miſſive per Engel-
„ ſchen Courier, van 18 December, om-
„ dat Z H. den Brief nog onder zig ge-
„ houden heeft, en ik verzuimd had al-
„ vorens de pointen uit te trekken; maar
„ op het point der Negotiatie van deſi
„ Graaf VAN GOLTZ, twijffel ik niet, of
„ Uw H. W. G. zal op het ontvangen
„ der papieren, raakende de Miſſie der
„ Heeren BRANTZEN en REPELAAR, de

„ re-

„ reflexie gemaakt hebben, dat vermits „ onze Negotiatie direct is aangevangen „ met het *Comité de Salut Public*, wij „ dezelve niet wel geheel kunnen amal- „ gameeren met die van GOLTZ, zonder „ malkander onwetend tegen te werken; „ maar dat al wat de Pruisfische Minister „ en de onze, ijder ter plaatse daar hij „ handelt, kunnen doen, bestaan moet in „ het temoigneeren der naauwe liaisons „ tusschen de twee Staaten, de indenti- „ teit van belangen, en de gemeene „ wensch tot eene honorable Vrede, en om „ den een, door den anderen, daarin te „ doen begrijpen.

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

„ Ondertusschen, zoo de Heer VAN „ GOLTZ den Staat een' spoedigen Wapen- „ stilstand kon bezorgen, zoude het on- „ getwijffeld van groot belang voor ons „ zijn; maar de Wapenstilstand en de „ Vrede zelfs komt mij voor, dat nog „ groote zwarigheden zal ontmoeten, „ want 1°. heeft het Fransche Militaire „ geen behagen daarin, en nog veel min- „ der onze uitgeweken Bataven, welken „ vreezen dat de groote prooi van Hol- „ land

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

„ land hun uit de handen ontsnappen zal; „ en 2°. zou het mij verwonderen, dat „ de Wapenstilstand of de Vrede in 't ge- „ heel niet gerespecteerd wierdt door an- „ dere Troupes op ons Territoir, wier „ conduite en discoursfen alreeds niet veel „ verschillen van die, welken men in één „ geconquesteerd Land zou houden.

„ Met opzigt tot Uwe *Missive* van den „ 23 December, kan ik niets zeggen aan- „ gaande de orders die PAGET ontvangen „ heeft, omdat Lord ST. HELENS zelf „ niet volkomen geïnstrueerd is, maar hij „ verzekert mij altijd, dat 'er geen quæs- „ tie *bij zijn Hof is*, om de *agterstallen* te „ betaalen, ten ware 'er alvorens een vol- „ komen Concert van operatien mogt geär- „ resteerd zijn, op zulk een' soliden voet, „ dat het effect beter was dan dat van de „ vorige Conventie.

„ Uw H. W. G. zou bij gelegenheid „ aan den Heer HAUGWITZ wel kunnen „ zeggen, van mij vernomen te hebben, „ dat wanneer Z. M. oordeelde, dat „ onze Commisfarisfen van nut konden

„ zijn,

„ zyn, om iets van Hoogstdeszelfs wege in „ hunne Negotiatien te inſinueeren, men „ daartoe alhier zeer genegen zou zijn; „ maar dat men de Inſtructie dier Heeren „ zelve bij H. H. M. zeer ſecreet trac- „ teert." VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

Eene Misſive aan den Minister HOGCUER, te *St. Petersburg*, van denzelfden datum, van gelijken inhoud als No. 60.

No. LXI.

Aan den Heer Griffier FAGEL, *te* Londen, 's Hage, *den* 30 *December*, 1794.

HOOG EDEL GESTRENGE HEER!

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Ik zal U H. E. G. niet ophouden met de details van de generaale attaque van den 27 deezer, als welke uit de *Bulletins* die aan U gezonden zijn, en welken alles contineeren 't geene 'er hier van bekend is, genoeg kunnen opgemaakt werden; men kan 'er onder anderen uit zien, dat onze Posten niet zijn gesurpreneerd geworden, maar dat men overal wel op zijne hoede geweest is, en zig dapper gedragen heeft, terwijl het ongeluk alleen te wijten is aan de gevolgen van de sterke vorst, waardoor al de Posten, die hunne sterkte hadden van de Inundatien, niet alleen in de flanken, maar ook van agteren hebben kunnen aangetast worden, zoo dat het te verwonderen is, dat 'er iets van de Troupes is te regt gekomen.

Dit

Dit voorval heeft eene groote ſenſatie in het gantſche Land veroorzaakt, en niet zonder rede; want vooreerst, heeft de eerſte confuſie de voorwerpen buitenſpoorig vergroot, en misſchien, zoo de Hemel geen dooi gegeeven hadt, zouden de gevolgen allergevaarlijkst en beſlisſend voor ons hebben kunnen zijn; doch tegenwoordig begint het publiek zig wat meer te tranquiliſeeren, ziende den Vijand wel, even als in 1793, meester van den Zuid-Oever van het Hollands *Diep*, maar ziende ook tevens, dat de middelen van defenſie, door de Batterijen aan den Noord-Oever, in beteren ſtaat zijn dan in dien ongelukkigen tijd: ondertusſchen moet men zig niet verbergen, dat, indien het Ys weder ſterk genoeg wierdt, om aan een groot Corps Troupes den overtogt toe te laaten, de ſituatie van Holland zeer precair zou zijn, omdat wij van binnen de noodige Troupes manqueeren om de posten ſuffiſant te bezetten.

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Onze Commisſarisſen, tot de onderhandelingen over de Vrede benoemd, hadden hunne reis eenige dagen moeten uitſtellen; zoo

VAN DE SPIEGEL AAN FAGEL.

zoo wegens de vorst, als door de Indispositie van BRANTSEN; doch zij bevonden zig te *Streyen-Sas*, gereed om over de Rivier te gaan, toen de tijding kwam, dat de Linie was geforceerd en de Franschen op den *Moerdyk* marcheerden: hier door zijn de Commissarissen verhinderd geworden daadelijk over te gaan, vóór dat zij vernomen hadden of 'er eenige verandering in de dispositie was gekomen, en hierop is gisteren (Maandag) morgen een Officier van de Franschen met een' Trompetter overgekomen, om de Heeren af te haalen en verder te geleiden, gelijk wij ook berigt bekomen hebben, dat zij gisteren ten half twaalf aan den *Moerdyk* zijn geärriveerd.

Niet alleen dat dit groot succes van den Vijand eene groote sensatie gemaakt heeft, gelijk ik zoo even zeide, maar de discoursen daarover, en de oorzaaken waaraan men het toeschrijft, zijn ook zeer different: deeze meent, dat het de schuld is van de Commissarissen, die hunne reis te lang hebben uitgesteld; een ander dat het onkunde is van de geenen die de onderhandelingen bestuuren; een derde dat het verraad is, en dat het Gou-

Gouvernement de luiden blinddoekt met een dekzel van Vrede, maar in effecte den Oorlog wil, omdat Engeland ons domineert, en dat de Franschen dit hebben willen straffen: de minsten verbeelden zig dat de Vijand, in het toezeggen van een provisioneelen stilstand van hostiliteiten, tet kwaader trouw heeft gehandeld — dat de eerstgemelde redenen te dwaas zijn om geloof te vinden, ziet U H. E. G. van zelf, maar omtrent de laatste moet ik iets zeggen.

VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Ik heb geen denkbeeld, dat deeze attaque een effect is van de kwaade trouw der Representanten; want schoon de toezegging van den stilstand niet formeel bij wijze van Conventie is aangegaan, maar alleen mondeling door VAN BRENGEL gecommuniceerd, geloof ik egter, dat 'er een incident is opgekomen, 't welk de Representanten niet hebben kunnen verhinderen, misschien daarin bestaande, dat het Militaire, en voornaamelijk de Bataven met weêrzin deeze apparentie van Vrede ziende, dezelve hebben willen afbreeken — immers dat 'er iets plaats heeft ge-

VAN DE SPIEGEL AAN FAGEL.

gehad; *'t welk* de Representanten hebben gezogt te prævenieren, blijkt uit de pressante brieven van VAN BRENGEL, aan de Commissarissen, *om zig door geen reden terug te laaten houden van te vertrekken*, met bijvoeging, uit naam van BELLEGARDE, dat de omstandigheden allerpressantst waren. Hier komt nog bij, dat de Franschen in een gedecideerd denkbeeld zijn, dat wij slegts tijd zoeken te winnen, terwijl de Engelschen en Oostenrijkers zig op eene attaque præpareeren, zodat de discoursen op alle Voorposten zijn geweest: *vous nous trompez: vos Commissaires ne viennent pas.*

Hoe het zij, wij zullen nu haast vernemen hoe de zaaken staan, en ik geloof niet, dat 'er gemakkelijk eene armistice zal te sluiten zijn, omdat zij van mening zijn, dat het vuur zeer na aan de scheenen moet gelegd worden, eer wij, uit vreeze voor Engeland, Vrede durven maaken, en ik weet, dat iemand van de Mêneurs gezegd heeft: *Nous ne voulons pas conquerir la Hollande, nous ne voulons que la forcer à la Paix.*

On-

Ondertusschen, dit neemt niet weg, dat indien zij ons konden conquesteeren, zij den roof der Hollandsche rijkdommen zouden præfereeren boven de Vrede. VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Ik twijfel niet, of men zal buiten 's Lands verspreiden, dat wij de eenvoudige ligtgeloovigheid gehad hebben van ons door de Franschen te laaten bedriegen, maar ik kan van het tegendeel verzekeren, dat men hier altoos op zijne hoede geweest is, en de aanschrijving door Z. H. aan de Troupes gedaan, bewijst genoeg dat wij ons door geene schoone woorden hebben laaten in slaap wiegen.

Ik heb het genoegen niet gehad den Heer Engelschen Ambassadeur in langen tijd te zien, en ik geloof op zijn best driemaal sedert U H. E. G. vertrek van hier; maar deezer dagen heb ik een' vriendelijken brief van Lord AUCKLAND gehad, die veel deel neemt in onze omstandigheden.

Ik heb de eer, enz.

 P. S.

VAN DE SPECIEL AAN FAGEL.

P. S. Na het schrijven deezer heb ik nog ontfangen Uwe Missive van den 23 December, waarop ik heden avond niet kan antwoorden, als *bezet zijnde* met Besognes en menigvuldige affaires.

Aan

No. LXII.

Misſive van den Heer Envoyé VAN RHEDE *aan den Griffier* FAGEL, *in dato* Berlijn, 31 *December*, 1794.

WEL EDELE GESTRENGE HEER!

Indien ik, in mijne eerſte geſprekken met 's Konings Miniſters, volgens welken ik mij geöorloofd heb Uw Wel E. G. een voorlopig rapport te adresſeeren, zulke openhartigheid gevonden heb, die mij deed geloven, dat het Cabinet van *Berlijn* geen zwarigheden zoude maken van deszelfs demarches te avoueeren; heb ik echter beſpeurd, in de Conferentien, jongstleden Zondag met den Heer Grave VAN FINCKENSTEIN gehouden, dat die Heer in deszelfs Miniſterieele taal veel omzichtiger was, als ik het verwachtte, en het diepſte geheim omtrent den gang der zaken nog meende te moeten houden. Wel is waar, dat het Publiek, meer of min, omtrent deezen vrij wel onderricht is; doch, zoo als zulks gewoonlijk geſchied, gaan des- VAN RHEDE aan FAGEL.

VAN RHEDE VAN FAGEL. zelfs gisfingen de waarheid veel te boven. Ook is, zoo ik meen, de vrees des euvels, welke daaruit ontftaan kan, eene der voornaamfte *oorzaken* der omzigtigheid des *Heeren* eerften Ministers in zijn officieel gedrag; gedrag, hetwelke waarfchijnelijk zo lange gehouden zal worden totdat de zaken zich meer ophelderende, in ftaat zal brengen om de handeling van dit Hof openlijk mede te deelen.

De Heer Graaf VAN FINCKENSTEIN gaf mij, in de uitdrukkelijkfte en verpligtendfte bewoordigen, de gevoeligheid des Konings te kennen omtrent de communicatie, *die* Hun Hoog Mog. aan Hoogstdenzelven hadden laten geven, bijvoegende, dat Zijne Majefteit, ten hoogften aangedaan over de ongelukkige wending, die de Oorlog, voor de Republiek vooral, genomen hadt, ook Hun Hoog Mog. zorgen om denzelven te doen eindigen, niet anders dan goedkeuren konde. Dat Hun Hoog Mog. grondregels volkomen wijs en gerecht zijnde, Zijne Majefteit dezelven ook niet dan in het tegenwoordige geval konde toeftemmen, wenfchende vuuriglijk, dat het gevolg der

aan-

aangewende pogingen voorspoedig zijn mogeDat Zijne Majesteit, even zoo als Hun Hoog Mog. overtuigd zijnde, dat de algemeene rampen spoedige Geneesmiddelen vereischten, besloten hadt den Graaf VAN GOLTZ naar *Basel* te zenden, om een grondig gevoel hieromtrent te kunnen aannemen. Dat de Koning geen voorbarig oordeel over de gevolgen van dezen stap wilde dragen, dan, dat met de volkomen goedkeuring, die Zijne Majesteit aan H. H. Mog. grondregels gegeeven hadt, Hoogstdezelve bij deze gelegenheid de verzekeringen van deszelfs aankleving aan de Republiek meende te moeten herhaalen, alsmede van het belang dat Zijne Majesteit stelde, om het welzijn derzelve zoo veel als mogelijk te bevorderen. Dat Zijne Majesteit, overtuigd van de noodwendigheid, om, overal, in de tegenswoordige lage der zaaken, het grootste vertrouwen vast te stellen; en zeer wel begrijpende, dat, hoe meer de belangen gemeenschappelijk waren, hoe meer dezelven dienden nauw met elkander verbonden te worden, gedacht Zijne Majesteit, ingevolge van

VAN RHEDE aan FAGEL.

 dien,

VAN REEDE aan FAGEL.

dien, den Heer Graaf VAN GOLTZ ook gelast hadt, alle voorvallende gelegenheden waar te nemen, om H. H. Mog. belangen te dienen, dat deze bevelen aan gedachten Heer zouden *herhaald* worden, en dat men hem teffens kennis der alhier gedaane Communicatie zoude geven. Dat eindelijk, bijaldien H. H. Mog. van gevoel waren, dat het niet ondienstig was het gevoel van een naauwe verstandhouding tusschen Hun en den Koning vast te stellen; Hoogstdezelven na goedvinden Hunne Gedeputeerden zouden kunnen laten instrueeren in dier voegen te spreken als den Heer VAN GOLTZ gelast wierd.

De Heer eerste Minister eindigde met de hoop te uiten, dat H. H. Mog. zouden gelieven voort te varen met den Koning van den loop Hunner onderhandeling te instrueeren, mij verzekerende, dat aan de zijde van dit Hof het vertrouwen beantwoord zoude worden.

Bij het affcheidnemen heeft de Heer VAN FINCKENSTEIN mij op het sterkste verzogt,

zogt, dat dit vertrouwelijk antwoord mogte geheim gehouden worden; verzoek, welk ik aangenomen heb U Wel E. G. te zullen doen toekomen bij het overzenden van mijn Rapport. VAN REDE aan FAGEL.

Mij aan hetzelve gedragende, heb ik de eer, enz.

No. LXIII.

Aan den Heer Griffier FAGEL, *te* Londen, *'s Hage, den 2 Januarij*, 1795.

HOOG EDEL GESTRENGE HEER!

VAN DE SPIEGEL AAN FAGEL.

Niettegenstaande het voordeel op den Oever van de *Waal*, door de Engelschen en Hessen bevogten, over welke Rivier de Vijand weder verdreven is tot in den *Bommelerwaard*, blijft onze situatie zeer critiek. De Franschen zijn, sedert de laatste generaale attaque, meesters van het geheele Land van *Altena*, van den Zuid-Oever van 't Hollands *Diep*, en breiden zig uit tot in *Prince-Land*: voeg nu hier bij, dat de Rivieren en Inundatien meest alzoo stijf bevrozen zijn als het vaste Land, en dat wij de nodige Troupes ontbreken, om zulk eene uitgestrektheid van terrein te bezetten, zoo zal U H. E. G. eenigzints kunnen begrijpen, dat wij van den eenen dag tot den anderen niet zeker zijn.

De Generaal MARTANGE heeft mij deezen

zen morgen ook komen zeggen, dat hij al de Geëmigreerden van hier doet vertrekken, welke ongelukkige Menschen de route te voet moeten neemen door *Overyssel* naar *Oost-Vriesland* en verder. VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Hoe lang de Engelsche Armée aan de *Waal* zal blijven, is onzeker, maar misschien is zij reeds gerepliëerd naar *Utrecht*, terwijl zij zig verbeelden, dat dit de eenige opene deur is, waardoor de Vijand in Holland kan komen, schoon het veel waarschijnelijker is, dat men hem van een' anderen kant moet verwagten: het is ten hoogsten te beklaagen, dat noch de Oostenrijksche noch de Engelsche Generaals de gelegenheid van het Land kennen, en dat zij evenwel op hunne wijze blijven te werk gaan — in 't kort, het smart mij het te moeten zeggen, maar het komt mij voor, dat, van de menschelijke zijde de zaaken beschouwd zijnde, 'er weinig hoope is dat wij ons redden zullen: een schielijke dooi kan ons helpen, maar buiten dat ziet het 'er zeer bekommerlijk uit.

De Missive, die heden van BRANTZEN en

RE-

VAN DE SPIEGEL AAN FAGEL.

REPELAAR is ingekomen, annonceert hunne aankomst in 's *Bosch* en dadelijk vertrek naar *Parys*; het getal der Representanten was met twee nieuwe vermeerderd, en deezen hadden *order* om zig in niets in te laaten, en te declareeren, dat zij niet alleen niet geäuthoriseerd waren om over eene armistice te handelen, maar dat zij het nooit geweest waren, en dat het geene men in Holland daarvan gezegd hadt, een misverstand geweest was — het geheel beloop van de zaak toont maar al te duidelijk, dat de kans om over het Ys in 't Land te komen, eene verandering van maatregelen heeft te wege gebragt.

Particuliere berichten, waarop men kan staat maken, verzekeren, dat vóór het begin van de vorst, de Vijand door gebrek zeer veel te lijden hadt, maar dat hij, na deeze attaque, uit de nieuwe geïnvadeerde Landen voorzien zijnde van subsistentie, als nu tijd heeft om den kans af te wagten, het zij om dadelijk door te dringen, of zig te souteneeren, gedurende den Winter, ter plaatse daar ze zijn.

Wij

Wij hebben Uwe Missive van den 23 ontfangen met VAN MAANEN, maar het schijnt, dat 'er een Post is agtergebleven, zoo dat 'er geen deliberatie heeft kunnen vallen op Uwe wederkomst, naar welke ik zeer verlange, en die ik zal tragten te bevorderen. VAN DE SPIEGEL aan FAGEL.

Ik heb de eer, enz.

Aan

No. LXIV.

Aan den Heer Baron RHEDE, *te* Berlijn, 's Hage, *den* 5 *Januarij*, 1795.

HOOG WELGEBOREN HEER!

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

De Bulletins, welken Uw H. W. G. uit de Griffie ontfangt, zullen dezelve genoeg informeeren van het geene dagelijks op onze Frontieren voorvalt; weshalven het onnodig zal zijn Uw H. W. G. daarmede verder op te houden, en zonder dat ik het zegge, zal Uw H. W. G. genoeg opgemaakt hebben, dat de gesteldheid van de Republiek tegenwoordig zoo critiek is als zij misschien nooit geweest is.

De Franschen zijn, sedert de laatste generaale attaque, meesters van het Land van *Altena* en van de inundatie van *Heusden* en *Geertruidenberg*. Zij bezetten den geheelen Zuid-Oever van het Hollands *Diep*, uitgenomen de *Willemstad*, en zij breiden zig uit tot in *Prince-Land*, in de nabuurschap van *Steenbergen*, waardoor Hol-

Holland is afgesneden van Zeeland. Voeg nu hierbij, dat de Rivieren en Inundatiën, waarin onze sterkte bestaat, zoo stijf bevroren zijn als het vaste Land, zodat het Ys te bijten genoegzaam onmogelijk is geworden, en dat wij geen Troupes hebben om zulk eene uitgestrektheid van terrein te bewaaren, zoo zal Uw H. W. G. zig eenigzints kunnen voorstellen, hoe wij, van den eenen dag tot den ander, gevaar loopen van eene invasie, die het lot van dit welvarend Land kan decideeren. VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

Hoe lang de Engelsche Armée aan de *Waal* zal blijven, en in hoe verre de Oostenrijkers tot de defensie van dien Oever zullen coöpereeren, is onzeker; en misschien zijn zij, terwijl ik dit schrijve, reeds opgebroken naar *Utrecht*; want het schijnt dat de Heeren Generaals van die Armées in een begrip staan, dat 'er geen anderen weg voor den Vijand is om in Holland in te dringen, dan langs *Utrecht*, schoon het veel aparenter is, dat men hem van een' gantsch anderen kant te verwagten heeft, daar hij door geen Forteresſen kan opgehouden worden.

VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

Toen ik Uw H. W. G. de laatste reis schreef, den 29 December, hadden wij geene tijdingen van onze Commissarissen BRANTZEN en REPELAER in *'s Bosch*, en wij flatteerden *ons*, dat zij ten minsten een' stilstand van vijandelijkheden zouden hebben kunnen bewerken; maar eenige dagen daarna, is hunne eerste Missive ingekomen, welke de tekens droeg, dat ze niet *intact* was gebleven; in deeze Missive annonceerden zij hunne aankomst in *'s Bosch*, en te gelijk hun dadelijk vertrek naar *Parys*, omdat zij den Representant in *'s Bosch*, die nog twee nieuwe Collega's gekregen hadt, gevonden hadden tot niets geauthoriseerd, zodanig zelfs dat die Heeren hun declareerden, niet alleen over geen stilstand van Wapenen te mogen handelen, maar dat zij daartoe nooit magt gehad hadden, en dat men, het contrarie in Holland geloovende, zulks aan een misverstand moest toeschrijven.

Ondertusschen is het zoo weinig een misverstand, dat 'er eene Missive exteert, uit naam van een' der Representanten geschreven, die de stellige verzekering gaf

van

van den ſtilſtand, zodat de Schrijver van die Misſive, die zig qualificeert *Agent secret des Repreſentants*, dan verkeerd moet gehoord of verkeerd moet geïnformeerd hebben. VAN DE SPIEGEL aan RHEDE.

De berichten, waarop men ſtaat kan maaken, verzekeren dat vóór het begin van de vorst, de Vijand door gebrek aan allerlei noodzakelijkheden veel te lijden hadt, maar dat hij nu uit de nieuw geïnvadeerde Landen zoo veel Proviſien getrokken heeft, dat hij daardoor tijd heeft om den kans af te wagten, het zij om dadelijk over het Ys in te dringen, of zig geduurende den Winter te ſouteneeren daar hij zig bevindt.

P. S. De Engelſchen hebben reeds den Oever van de *Waal* verlaaten, en de Vijanden ſtellen zig daarvan in de posſesſie, zodat *Gorcum*, de ſleutel van Holland, indien de vorst blijft aanhouden, niet te defendeeren is.

Eene Misſive aan den Minister HOGGUER, te *St. Petersburg*, van denzelven datum en gelijken inhoud als No. 63.

PUBLICATIE.

De Staten van *Holland* en *Westfriesland*, doen te weeten: Dat alreeds in de maand Augustus van het voorleden jaar, door *Ons*, op de propositie van Zijne *Hoogheid*, *is* gearresteerd geworden eene *ligting* van Landzaten in deze Provincie; dat in de maand van October daaraanvolgende Zijne Hoogheid, met onze goedkeuring, den Heer Erfprins van Oranje heeft geauthoriseerd om de hulp der goede In- en Opgezetenen, tot behoud van Godsdienst en Vrijheid, te mogen aannemen; dat ingevolge van deze maatregelen ook eenige duizend manschappen gewapend langs de Frontieren staan, en dezelven tegen verdere vorderingen van den vijand helpen verdedigen; dat echter de omstandigheden, zo met opzicht tot de gedurige pogingen van den vijand, als uit hoofde van het winterfaisoen, verre van eenige verpozing of verslapping in de defensie toetelaten, veel meer eene verdubbeling van krachten tot dezelve vereischen; dat hoe zeer onze wenschen met die van de Ingezetenen overeenstemmen, om wel ras, door eenen vasten en eerlijken vrede, een einde aan dezen droevigen oorlog te stellen; wij nogthans vooral moeten zorg dragen, dat de handelingen van vrede door gene overwinningen van den vijand worden verijdeld; dat wij gevolgelijk, steeds bedacht zijnde op middelen, door welken de gemeene Staat moge behouden blijven, en te midden onzer deliberatien daarop, ontvangen hebbende eene propositie van Zijne Hoogheid, om de wapening, zo verre mogelijk, door deze gehele Provincie uitteftrek-

ken,

ken, goedgevonden hebben Ons met dezelve propositie te conformeeren, ten welken einde wij vervolgens de vereischte maatregelen met den meesten spoed willende bevorderen; Zo is 't: Dat wij bij dezen alle In- en Opgezetenen dezer Provincie ten krachtigsten oproepen, om voor Godsdienst, Vrijheid en Vaderland de wapenen optevatten, en eenen alverwoestenden vijand afteweeren; onder het beleid van den Heer Erfprins van Oranje, Commandant Generaal van het Leger van den Staat, en geauthoriseerd ten dezen door Zijne Hoogheid, deszelfs Heer Vader; gelijk reeds eenige duizenden In- en Opgezetenen, langs de Frontieren, op dezelfde wijze gewapend zijn.

Dat wij inzonderheid oproepen alle zodanige Welgezinde aanzienlijke In- en Opgezetenen, welken, door hunnen invloed op hunne Medeingezetenen, en door de kracht van het voorbeeld, het meest zullen kunnen toebrengen om den moed van een vrij Volk optewekken; vooral wanneer zij genegenheid toonen om zichzelven aan het hoofd van Vrijwilligers te stellen; en dat wij alle de zodanigen vermanen, ten einde zich aan Zijne Hoogheid te adresseeren, met aanzoek om eene behoorlijke Commissie tot het aannemen van manschappen, het wapenen en oeffenen derzelven, en het uittrekken eindelijk naar de Frontieren, opdat Zijne Hoogheid aanstonds bekwame Opperhoofden en Bevelhebberen, naar de onderscheiden vereischte rangen, uit dezelven moge aanstellen; gelijk Zijne Hoogheid eenige Leden van de Regeling, námelijk de Heeren W. F. G.

GRAVE VAN BENTINCK, JOSIAS ECKHARD, Burgemeester en Raad der ſtad *Haarlem*, JACOBUS ROEST, Oud-Burgemeester en Raad der ſtad *Briel*, en Mr. WILLEM VAN HOGENDORP, Secretaris der ſtad *Haarlem*, van dergelijk *eene Commisſie* voorzien heeft.

Dat wij uit de overweging, dat de verdedigers van het Vaderland moeten verzorgd worden van het noodwendige, en niet mogen belast worden met ſchattingen tot ſtuur van den oorlog, bij dezen aan alle de uittrekkende manſchappen, gedurende dezen tocht, toeleggen tien ſtuivers daags, en dezelven, mede gedurende den gehelen tocht, zo wel als hunne huisgezinnen, vrijſpreken van alle zodanige maandelijkſche hefſingen, als tot ſtuur van den oorlog zouden mogen vereischt worden, en van alle inquartiering van doortrekkende militie en krijgsvolk.

Dat ten einde de opſchrijving der Vrijwilligers in de meeste orde geſchieden moge, dezelve zal worden gedaan door zodanige In- en Opgezetenen als Commisſien van Zijne Hoogheid zullen bekomen hebben, waarbij de Magiſtraten en Gerechten worden gelast, hun alle hulp en adſiſtentie te bieden, en dat op die plaatſen, waar binnen acht dagen na publicatie dezes, geen In- of Opgezeten door Zijne Hoogheid zal voorzien geworden zijn van eene Commisſie, de opſchrijving proviſioneel zal geſchieden door de Magiſtraat en Gerechte, en de Lijsten naderhand worden ter hand geſteld aan den geen, of aan de genen, die de meergemelde Commisſie zullen hebben bekomen.

Dat

Dat elke vijftig Vrijwilligers zullen mogen een' Officier en een' Onder-Officier uit hun midden aanstellen, om dezelven te commandeeren, onder het oppercommando van den geen, of de genen, die eene Commissie van Zijne Hoogheid zullen ontvangen, dewelken wederom, als zij op de Frontieren aankomen, zullen staan onder de opperste bevelen van den Heer Erfprins, of van zodanig commanderend Generaal of Hoofd-Officier, als Hoogstdezelve zal hebben aangesteld ter plaatze, waar de Vrijwilligers door den Heer Erfprins worden beschikt.

Dat, wanneer een gedeelte der Vrijwilligers zou willen uittrekken, en een ander gedeelte t'huis blijven, om het eerste binnen eenigen tijd aftelossen, de t'huisblijvende Divisie zich op plaatsen, waar Schutterijen zijn, dus in alle de Steden, en op zommige Dorpen zal begeven bij Brand, of andere gelegenheden, bij welken de Schutterij, of een gedeelte derzelve, in de wapenen geroepen wordt, onder de bevelen van de Collonels en Capiteinen derzelve Schutterijen, naar mate van de Wijken tot welken zij gehooren, zonder nogthans, indien zij niet reeds in de gemelde Schutterijen waren, aan eenigen anderen dienst bij dezelven gehouden te zijn.

Dat eindelijk alle de Magistraten en Gerechten gedurig zullen werkzaam zijn om deze onze heilzame maatregelen met alle kracht en ter goeder trouw te helpen ter uitvoer brengen; dat inzonderheid bij de Bedestonden, ingesteld om den Zegen des Allerhoogsten op de wapenen van den

Staat afteſmeken, ook voor de Vrijwilligers zal worden gebeden, en wijders bij alle bekwame gelegenheden op de Predikſtoelen, terwijl al wie zoude durven ondernemen om, ten verderve van 't Gemeenebest, deze *wapening direct* of *indirect tegen te gaan en te verijdelen*, als Verrader van zijn Vaderland zal worden beſchouwd en geſtraft.

FORMULIER VAN ENGAGEMENT.

„ Wij beloven en zweeren, dat wij de wapenen zullen dragen, onder de aanvoering van....., ter defenſie van het Vaderland, en tot behoud van Godsdienst en Vrijheid, tegen alle aanvallen van den Vijand; dat wij ten dien einde zullen uittrekken naar de Frontieren, en ons begeven onder de bevelen van den Heer Erfprins van Oranje, of van zodanig commanderende Generaal, *als door Zijne Hoogheid zal zijn aangeſteld*; en dat wij in alle getrouwheid zullen dienen, ten minſten twee maanden telkens achter den ander; behoudens dat wij echter niet buiten onzen vrijen wil meer dan twee uuren over de Frontieren van deze Provincie zullen behoeven te gaan."

Aldus gedaan onder het Klein Zegel van den Lande, den 7 Januarij, 1795.

Ex-

Extract uit de Resolutien der Heeren Staten van Holland en West-Vriesland, van 8 Januarij, 1795.

Bij resumtie gedelibereerd zijnde op het Rapport, den 11 Octob. 1794, ter Vergadering uitgebragt door de Heeren van de Ridderschap, en verdere Hun Ed. Gr. Mog. Gecommitteerden tot de Zaken van de Financien, hebbende, met de Heeren Gecommitteerde Raden, in den *Hage* en te *Hoorn* residerende, ingevolge en ter voldoening van Hun Ed. Gr. Mog. Resolutie Commissoriaal van den 24 Septemb. te voren, geëxamineerd het eerste lid der Propositie door den Raadpensionaris ten laatstgemelden dage ter Vergadering gedaan, betrekkelijk het doen van opening der Provinciale Financie, en een' staat van ontvang en uitgaaf, alsmede de Capitalen, waarmede de Provincie in de laatste veertien jaren was bezwaard, met het emploij der penningen; en wel in twee bijzondere tijdvakken, het eerste te beginnen met het jaar 1781, en het laatste met het jaar 1788, en zo als dat point verder in dezelve Propositie is vervat;

Is goedgevonden en verstaan, dat, offchoon alle de Leden eenparig betuigd hebben hun volkomen vertrouwen in de Administratie en Directie der Provinciale Financien, de opening, waartoe de Heeren Gecommitteerde Raden zich, volgens het geproponeerde van den Raadpensionaris, bereid toonen, zal worden gegeven; en dezelven diensvolgends daartoe worden verzocht.

En *is*, met *opzicht* tot het twede onderwerp der *voorsz.* Propositie van den Raadpensionaris, vervattende eenige consideratien omtrent zijne betrekking tot de Financien, en deszelfs verzoek om eenige *verandering in dien tak van* werkzaamheid, *goedgevonden en* verstaan, dat hetzelve zal worden *geëxamineerd* door de Heeren Gecommitteerde Raden, en de Vergadering daarop gedient van derzelver consideratien en advis.

No-

Nota (*uit het Fransch vertaald.*)

Overgegeven aan het Comité de Salut Public, *den* 8 *Januarij*, 1795.

De Gedeputeerden van de Republiek der Vereenigde Nederlanden, aan het *Comité de Salut Public* overgevende de Préliminaire Artijkelen om te ſtrekken tot een' grondſlag voor eenen beſtendigen en duurzamen Vrede, meenen dezelven te moeten doen voorafgaan door eenige weinige aanmerkingen, welken hun voorkomen geſchikt te zijn ter bevestiging der goede geneigdheid, welke het *Comité de Salut Public* hun in de Conferentie van gisteren getoond heeft; en zij verzoeken, dat ten dien einde de Repreſentanten wel zullen gelieven optemerken, dat de Republiek der Vereenigde Nederlanden nooit den Oorlog met *Frankrijk* heeft geprovoceerd, noch nooit reden tot denzelven gegeven; dat zij integendeel is geattaqueerd geworden op het oogenblik zelfs dat zij alle pogingen deed om den Vrede te behouden.

Dat deze attaque zo veel te meer onverwacht, en, zo het geöorlofd is zulks openhartig te zeggen, zo veel te minder verdiend is geweest, daar de Republiek zich nimmer heeft gemengd in den inwendigen ſtaat van zaken van *Frankrijk*, en nimmer getreden is in eenige Conventie met andere Mogendheden om zich te bemoeijen met of zich te ſteken in deszelfs inwendig Beſtuur.

Dat zelfs op het tijdſtip waarin de Oorlog tusſchen *Frankrijk* en de Hoven van *Weenen* en

Berlijn is uitgeborsten, de Republiek bestendig de striktste neutraliteit heeft in acht genomen, en dat zij, eindelijk genoodzaakt om de wapens optevatten, dezelven nimmer heeft opgevat met het voornemen om *Conquesten* te maken, of zich te bemoeijen *met het* inwendig Bestuur van *Frankrijk*.

(*Getekend*)

BRANTZEN, REPELAAR.

Over-

Overgegeeven aan het Comité de Salut Public, *den* 8 *Januarij*, 1795.

Artijkelen welken de Gedeputeerden van de Republiek der Vereenigde Nederlanden voorstellen aan het *Comité de Salut Public* als Préliminairen, en om te strekken tot grondslag voor een Tractaat tusschen de beide Natien.

(*Uit het Fransch vertaald.*)

Art 1.

Dat de Republiek der Vereenigde Nederlanden erkennen zal de Souverainiteit en de Onafhanglijkheid des Franschen Volks.

Art. 2.

Dat even weinig als het Gouvernement der Vereenigde Nederlanden, of deszelfs Agenten zich zullen mengen in het inwendig Bestier van Frankrijk, met opzigte tot deszelfs Constitutie en de forme van deszelfs Gouvernement; zo ook de Fransche Natie, derzelver Representanten of Agenten zich, in geenen deelen zullen bemoeijen met het inwendig Bestier van den Staat der Vereenigde Nederlanden, met betrekking tot deszelfs Constitutie en de forme van deszelfs Gouvernement.

Dat

Art. 3.

Dat alle de Conquesten, *wederzijds gemaakt* geduurende den Oorlog, zullen wedergegeeven worden in den ſtaat, *waarin dezelven* zich thands bevinden: *dat insgelijks de Krijgs*gevangenen door den een op den anderen gemaakt, zo ter Zee als te *Lande*, zullen uitgewisſeld worden volgens het aangenomen gebruik.

Gedaan te *Parys*, den 8 Januarij, 1795.

(*Getekend*)

BRANTZEN, REPELAAR.

Ex-

Extract uit de Resolutien der Heeren Staten van Holland en West-Vriesland, van 13 Januarij, 1795.

De Heer VAN WASSENAAR, Heer VAN STARRENBURG, heeft, na het gebed, aan Hun Ed. Gr. Mog. voorgedragen, dat de Heer Raadpensionaris VAN DE SPIEGEL aan hem had doen kennis geven, wederom door indispositie te worden verhinderd de Vergadering waartenemen, waartoe, naar gewoonte, een ander Heer zal worden gedespicieerd.

Waarop gedelibereerd, en door de Leden eenparig hun leedwezen betuigd zijnde over de herhaalde indispositie van den Heer Raadpensionaris in dit criticq. tijdstip, is goedgevonden en verstaan, den Heer VAN WASSENAAR, Heer VAN STARRENBURG, bij dezen te verzoeken, om wederom in dit geval, gedurende de jegenswoordige indispositie van den Heer Raadpensionaris, de Vergadering van Hun Ed. Gr. Mog. waartenemen.

Extract uit de Resolutien van de Heeren Staten van Holland en West-Vriesland, van 13 Januarij, 1795.

Op het geproponeerde door de Heeren Gedeputeerden der Stad *Rotterdam*, is na voorgaande deliberatie goedgevonden en verstaan, de Heeren Gecommitteerde Raden bij dezen te authoriseeren, om, zonder eenig uitstel, en zo als op 15 December, 1672, is geschied, op den naam van Hun Ed. Gr. Mog. de nodige aanschrijving aan Dijk-

Dijkgraven en Heemraadschappen der Landen en Watergangen, naast confinerende aan de plaatsen bij den Vijand geöccupeerd, te doen, en dezelven ten ernstigsten te recommandeeren, ieder voor zo veel zijn district aangaat, om dezelve Watergangen door Yzen en Bijten opentehouden, en het Ys in dezelven, door het laten uitloopen van Water, hol of bom, en wederom door het inlaten van Water driftig te maken, om zo veel mogelijk tegen stropende partijen gedekt te zijn.

Extract uit de Secreete Resolutien der Heeren Staten van Holland en West-Vriesland, van 13 Januarij, 1795.

Na gegeven opening door den Heere VAN WASSENAAR, Heer VAN STARRENBURG, van de critique situatie der zaken van de Republiek, en van deze Provincie in 't bijzonder; heeft de Heer VAN WASSENAAR, Heer VAN CATWIJK, ter Vergadering gecommuniceerd, nog op heden de bijeenkomst van Hun Ed. Gr. Mog. te hebben verzocht, uit hoofde, dat eene aangekomen Deputatie uit de drie Staatsleden der Provincie van *Utrecht*, op heden in het Secreet Besogne kennis had gegeven, dat, aangezien door de Engelschen de *Lek* geheel verlaten, en gedeclareerd was, zich achter den *Ysel* te zullen retireeren; en voor hare Provincie gene middelen van defensie overig waren, en zij vervolgens herwaarts gezonden waren om te communiceeren hun besluit tot het zenden van eene Deputatie aan den Generaal PICHEGRU, en de verdere Commissarissen van de Conventie, om eene ophouding

van

van hostiliteiten gedurende de geëntameerde conferentie te proponeeren, en dat ze zelfs, buiten deze Commisfie, eene twede hadden benoemd, om, ingeval de Vijand nader approcheerde, dezelve Commisfie alsdan direct te zenden om te proponeeren een' ftilftand van wapenen voor hare Provincie, en ingeval dat niet réusfeerde, alsdan van eene Capitulatie te fpreken; proponeerende dezelve Heeren daarenboven, om eene Bondgenootfchappelijke Commisfie aan den Franfchen Generaal PICHEGRU en de Commisfarisfen der Conventie tot een' wapenftilftand te zenden, tot dat 'er een bericht van de Heeren Commisfarisfen te *Parijs* zoude ingekomen zijn.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verftaan de Heeren Hun Ed. Groot Mog. Gedeputeerden ter Generaliteit bij dezen te qualificeeren, om te confenteeren, dat door Hun Hoog Mog. eene Commisfie aan den Generaal PICHEGRU en de Reprefentanten der Conventie worde gedecerneerd, ten einde een' wapenftilftand mogte worden geëffectueerd.

Ex-

Extract uit het Secreete Register der Resolutien van de Hoog Mogende Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Martis, den 13 Januarij, 1795.

Des avonds om 7 uur.

Bij resumtie gedelibereerd zijnde op de Propositie, door de Heeren Extraordinaris Gedeputeerden van de Provintie van *Utrecht*, dezen morgen aan de Heeren Haar Hoog Mog. Gedeputeerden tot de Buitenlandsche Zaken in het Secreet Besogne gedaan; waarbij dezelven in substantie hebben te kennen gegeeven, de dispositie van de Heeren Staaten van hooggemelde Provintie, derzelver Principalen, ten einde, uit hoofde van het dringend gevaar, waarin het lieve Vaderland, door de vorderingen van de vijandelijke Wapenen, tot in het binnenste van het Land, is gebragt, van wegens Haar Hoog Mogende eenige spoedige démarche wierd gedaan, om den voortgang van den Vijand op te houden, ofte te stuiten; en in agting genomen zijnde de pressante nood van het Land, en dat geen oogenblik is te verliezen, om te beproeven alle de middelen, welken tot dat einde zoude kunnen medewerken;

Is, na rijpe deliberatie, en in conformiteit van de consideratien en het hoogwijs advis van Zijne Hoogheid, goedgevonden en verstaan, dat één of twee Heeren zullen worden verzogt en gecommitteerd, om zig ten spoedigste te begeven naar

naar het vijandelijke Leger; om aldaar, 't zij met den Generaal en Chef, ofte met den Representant ofte Representanten van de Fransche Natie, over eenen dadelijken stilstand van wapenen te handelen, en denzelven stilstand met den eersten tot stand te doen brengen; alles op de Instructie hun tot dat einde te geven.

En hebben de Heeren VAN SPAAN VAN VOORSTONDE, Haar Hoog Mogende Minister Plenipotentiaris aan het Hof van *Portugal*, en ROYER, Secretaris van de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, daartoe door Haar Hoog Mogende gedespicieerd en verzogt zijnde, en in het Besogne gecompareerd zijnde, verklaard bereid te zijn, om dien last, ten dienste van het Land, en met dankbetuiging voor het vertrouwen in hun gesteld, op zich te nemen, en met den eersten te zullen vertrekken.

Zullende een open Patent voor beide gemelde Heeren worden opgemaakt, om te strekken tot Creditif.

(*Fiat Insertio van het Patent.*)

Accordeert met voorsz. Register.

Secreet Translaat uit het Fransch van de opene Brieven, in dato 13 Januarij, 1795, aan de Heeren SPAAN VAN VOORSTONDE *en* ROYER, *door Haar Hoog Mog. mede gegeeven.*

Den 13 Januarij, 1795. Des avonds.

De Staaten Generaal van de Vereenigde Nederlanden, allen, die deze zullen zien en horen, salut!

Daar het in de tegenwoordige omstandigheden, gedurende de Onderhandelingen, welken Wij met *Frankrijk*, door middel van Commissarissen, ten dien einde van ontzentwege naar *Parijs* vertrokken, ingevolge de geneigdheden van de zijde der tegenwoordige Fransche Regeering aan den dag gelegd, begonnen hebben, van de uiterste noodzaaklijkheid is voor het geluk van beide de Volken, dat men geene middelen, om een' stilstand van vijandlijkheden daar te stellen, onbeproefd laate, zo is het, dat Wij door deze opene Brieven verklaren te hebben geauthoriseerd de Heeren VAN SPAAN VAN VOORSTONDE en ROYER, om over dit onderwerp te kunnen handelen, het zij met de Generaals, Commandanten van de Fransche Legers, of met de Vertegenwoordigers van de Fransche Natie bij het Leger zich bevindende, of eindelijk met hem of hen, die mogten oordeelen, dat zij ten dezen genoegzame macht hebben; alles overeenkomstig de bevelen, welken voornoemde Heeren vanOns ontvangen hebben: aan welk alles Wij willen dat geloof zal worden gegeeven. Gedaan in den *Haag*, den 13 Januarij, 1795, onder het Zegel van Staat, de Ondertekening van den President, mitsgaders die van den Griffier van Onze Vergadering.

Mis-

No. LXV.

Misſive van den Griffier FAGEL *aan den Prins Erfſtadhouder*, Londen, 13 *Januarij*, 1795.

DOORLUCHTIGSTE VORST EN HEER!

Voorleden Saturdag avond, den 10 dezer, heb ik mij vereerd gevonden met Uwe Hoogheid's Misſive van den 8, waaruit ik met de uiterſte aandoening vernomen heb het eminent gevaar waarin men zich in Holland bevonden heeft, door de retraite van de Engelſche Armée, en het verlaaten van de *Waal*, en offchoon Uwe Hoogheid mij meldt, dat de geäbandonneerde posten den 7 wederom bezet zijn, gelijk te voren, zoo begrijpe ik echter dat het gevaar ſlechts voor een' tijd daardoor is weggenomen, en kan ik niet zonder de grootſte ongerustheid denken aan de tegenwoordige ſituatie van de Republiek en aan het geen mag voorgevallen zijn ſedert voorleden Vrijdag, dat de vorst (ſchoon minder fel dan te voren) zich hier wederom heeft ingeſteld. H. FAGEL aan ZIJNE HOOGHEID.

 Ik

H. FAGEL aan ZIJNE HOOGHEID.

Ik heb mij geëmpresſeerd eerst aan Lord GRENVILLLE, en vervolgens aan eenige andere voornaame Leden van het Ministerie, kennisſe te *geven van de* ſubſtantie der *berichten in* Uwe Hoogheid's Misſive vervat, welken des te belangrijker voor dezelve waren, daar het Gouvernement, tot op dit oogenblik, geen laatere tijdingen, noch uit de Armée, noch uit de Republiek in 't generaal, heeft, dan van den 30 *December*; manqueerende ons tegenwoordig, tot een ieders verwondering, de brieven van den 2, 6 en 9 deezer: Uwe Hoogheid kan zich dus ligt verbeelden met welke deelneming men deeze tijdingen vernomen heeft.

Ik heb mij daarover, en over de actueele geſteldheid van zaaken in 't algemeen, met Lord GRENVILLE, den Heer PITT, en den Hertog van PORTLAND, en ſpeciaal met den eerstgemelden, in 't breede onderhouden, waartoe Uwe Hoogheid's Misſive *mij* ſtoffe heeft opgeleverd; ook heeft de Heer VAN NAGELL zijne repreſentatien bij de mijnen gevoegd, en wij hebben beiden, ter voldoening aan H. H. Mog. Reſolutie van

den

den 5 deezer, op de presſantſte wijze bij het Ministerie geäppuieerd de repreſentatien aan Lord St. HELENS bij dezelve gedaan. Ik hadt mij gevleid, en de Heeren Ministers hadden mij hoope gegeeven, dat ik heden aan Uwe Hoogheid zoude hebben kunnen rapporteeren, welk beſluit door het Gouvernement in deeze genomen is: dan niettegenſtaande het Cabinet ſedert eergisteren verſcheiden reizen vergaderd is geweest, is men tot nog toe tot geen Concluſie gekomen, en ik zal dus waarſchijnelijk niet voor aanſtaanden vrijdag aan Uwe Hoogheid verſlag kunnen doen van het geen zal gereſolveerd zijn. H. FAGEL aan ZIJNE HOOGHEID.

Ondertusſchen, vermeerdert dagelijks mijn verlangen om in de tegenwoordige omſtandigheden niet langer uit de Republiek afwezig te wezen, en ik kan niet nalaten Uwe Hoogheid bij deezen op het presſantſte te verzoeken mij daartoe nodige authoriſatie zoo ſpoedig mogelijk te willen doen toekomen: mijn verder verblijf alhier, vooral ſedert dat de Vredes-Negotiatie met Frankrijk geheel ſchijnt afgebroken of ten minſten opgeſchort te zijn,

H. FAGEL AAN ZIJNE HOOGHEID.

en federt den keer, welken de zaaken nu laatstelijk genomen hebben, fchijnt mij hoe langer hoe meer toe zonder eenig nut te zijn, terwijl mijne *tegenwoordigheid* in de *Republiek*, *tot* waarneming van mijn' *Post*, natuurlijker wijze vereischt wordt.

Ik heb de eer met fchuldig refpect te zijn,

DOORLUCHTIGSTE VORST EN HEER!

Uwe Hoogheid's zeer gehoorzaame en onderdanige Dienaar.

(*Getekend*)

H. FAGEL.

Londen, den 13 *Januarij*, 1795.

Mis-

No. LXVI.

Misſive van den Griffier FAGEL, *aan den Prins Erfſtadhouder*, Londen, 13 *Januarij*, 1795.

MONSEIGNEUR!

Je ne veux pas manquer de prévenir votre Altesſe ſerenisſime que je profite du retour du Courier qui m'a apporté les lettres de votre Altesſe du 8, pour adresſer au Conſeiller-Penſionaire une lettre très ſecrette et confidentielle ſur un ſujet trop delicat pour pouvoir en faire mention dans ma lettre officielle à V. A. Je ne doute pas que Monſieur VAN DE SPIEGEL ne communique cette lettre à V. A. H. FAGEL AU PRINCE D'ORANGE.

J'ai l'honneur d'être avec un profond reſpect,

MONSEIGNEUR!

De votre Altesſe ſerenisſime le très-humble et très-obéisſant Serviteur.

(*Signé*) H. FAGEL.

Londres,
le 13 Janvier, 1793.

No. LXVII.

Missive van den Griffier FAGEL, *aan den Raadpensionaris* VAN DE SPIEGEL, Londen, *den* 13 *Januarij*, 1795.

HOOG EDEL GESTRENGE HEER!

H. FAGEL aan den Raadpensionaris.

UwH. E. G. confidentieele brief van den 5 deezer, dien ik voorleden Saturdag avond te gelijk met brieven van Z. H. van den 8 ontfangen heb, heeft mij in alle opzichten, gelijk U H. E. G. ligt begrijpen kan, gevoelig aangedaan, en offchoon de *tijdingen, die Z. H. mij op den 8* meldt, eenigzints troostelijker zijn dan die van den 5, zoo zie ik echter het gevaar, waarin de Republiek zich bij aanhoudendheid bevindt, in deszelfs geheele uitgestrektheid in, en ben daardoor meer getroffen dan ik U H. E. G. wel kan uitdrukken.

Die tijdingen hebben hier ook eene groote fensatie veroorzaakt, zonder dat men echter tot nog toe eenige determinatie daarop genomen hebbe, gelijk U H. E. G. uit

uit de hier nevensgaande Copie van mijne Missive aan Z. H. zien zal. Ik heb gisteren meer dan een langduurig gesprek gehad met Lord GRENVILLE, den Heer PITT en den Hertog van PORTLAND, en schoon zij mij verzogt hebben het geen zij mij zeiden alleen aan te zien als hunne particuliere opinie, en hetzelve nog niet over te schrijven, voor dat zij mij het besluit van het Cabinet konden mededeelen; zoo vinde ik mij echter verplicht aan U H. E. G. in vertrouwen, en met verzoek daarvan geen verder gebruik te maaken, als voor zoo veel U H. E. G. zulks noodzakelijk mogt oordeelen, het volgende te melden. H. FAGEL aan den Raad-pensionaris.

De drie voorn. Ministers hebben mij uit éénen mond te kennen gegeeven, dat in het actueel critiek tijdstip twee objecten voor hun van het grootste aanbelang waren.

Het eerste was de conservatie van hunne Armée, en het tweede ('t welk bij hun bijna even zwaar woog als het eerste) de veiligheid en het behoud van den Staat. Wanneer de Armée, bestaande uit de uit-

H. FAGEL aan den Raad-pensionaris.

gelezenste Corpsen van de Militie van dit Rijk, geheel verloren ging, zoude zulks alhier eene zoodanige impressie maaken, dat zij Ministers hun *aangezicht*, (zoo als zij zich *uitdrukten*) niet zouden durven vertoonen. Zij moesten dus daarop bedagt zijn, dat de retraite van die Armée niet gecoupeerd wierd, en daarom gingen hunne gedagten (zeiden ze mij) daar heen, om aan den commandeerenden Generaal van de Engelsche Armée Orders en Instructien te geven, ten einde zich te concerteeren met de kundigste Land- en Zee-Officieren in de Republiek, en zig bij dezelven te informeeren, of de Armée *caso quo* op de Provintie van Holland repliee-rende, en de defensie van dezelve gezamentlijk met onze Troupes op zig nemende, zoude kunnen staat maaken, dat aan haar de gelegenheid niet ontnomen wierd om (de laatste nood zulks vereisschende) in veiligheid ingescheept te kunnen worden, 't welk in andere woorden hierop neêrkwam, of aan die Armée met genoegzaame zekerheid zouden kunnen bezorgd worden: 1°. veilige plaatsen tot inscheping, en 2°. eene behoorlijke en

ze-

zekere communicatie tusſchen die plaatſen van eventueele inſcheping, en de poſitie welke de Armée tot dekking en defenſie van Holland nemen zoude. H. FAGEL aan den Raad-penſionaris.

Bijaldien deeze twee pointen na genoegen van den commandeerenden Generaal van de Engelſche Armée konden beänt-woord en gereëgeld worden, zoude men hem eventueel authoriſeeren, om zig, wanneer hij de *Waal* niet langer konde defendeeren, op de Provintie van Holland te retireeren.

Doch alsdan zoude aan de Engelſchen de faculteit moeten overgelaten worden om Garniſoen te leggen in die plaatſen, alwaar de inſcheping des noods zoude moeten geſchieden.

Op dit alles ſchijnt echter nog geen beſluit genomen te zijn, (hebbende Lord GRENVILLE en de Heer PITT mij beiden beloofd, dat zij mij terſtond zouden laaten weten, wanneer het Cabinet tot eenige determinatie mogt komen) en 'er kan dus ligt verandering hierin komen. Dit maakt het,

H. FAGEL aan den Raad-pensionaris.

het, na mijn gedagten, nog noodzakelijker dat hieromtrent vooreerst nog een diep geheim in acht genomen worde, want het kan niet misfen of 'er zal, binnen weinige dagen, eene *Refolutie* op dit fubject genomen en aan ons gecommuniceerd worden. Ondertusfchen is het mij voorgekomen, dat de zaak van veel belang, en voor mij van te veel verantwoôrding was om 'er niet ten minften confidentieel en in fecretesfe aan U H. E. G. kennisfe van te geven, waartoe het retour van den Courier, die mij den laatften brief van Z. H. overgebragt heeft, eene gefchikte gelegenheid aan mij verfchaft. U H. E. G. kan beter dan ik oordeelen *welk gebruik* hiervan moet gemaakt worden. Ik zal alleenlijk hierbij voegen, dat ik Z. H. bij een particulier billet geïnformeerd heb, dat ik aan U H. E. G. gefchreven hadt over een onderwerp van te veel delicatesfe om 'er in mijne officieele depêche mentie van te maaken. Ik heb de eer met oprechte hoogachting en vriendfchap te zijn,

HOOG EDEL GESTRENGE HEER!

U. H. E. G. zeer gehoorzaame Dienaar,

Londen, den 13 Januarij, 1795.

(*was get.*) H. FAGEL.

Mis-

No. LXVIII.

Misſive van den Heer Envoyé VAN RHEDE *aan den Raad-penſionaris* VAN DE SPIEGEL; *in dato* Berlijn, 13 *Januarij*, 1795.

(Uit het Fransch vertaald.)

WEL EDEL GESTRENGE HEER!

Ik heb U Wel Ed. G. te bedanken voor deszelfs brief van den 5den, en voor de berichten, welken U Wel Ed. G. mij daarbij geeft; hoe affligeant dezelven ook zijn, zij zijn nog beter dan die, welken men hier debiteert. Ik ben levendig aangedaan over den toeſtand van mijn Vaderland, en over de gevaren welken hetzelve boven het hoofd hangen; maar ik kan hetzelve niets aanbieden dan mijne wenſchen, en van hier niets mededeelen dan de uitdrukkingen van den indruk, welke hier veroorzaakt wordt door 't gevaar, waaraan hetzelve is blootgeſteld. Dit alles is van weinig nut; maar VAN RHEDE aan VAN DE SPIEGEL.

voor

VAN RHEDE aan VAN DE SPIEGEL.

voor dit oogenblik is 'er niets meer te wachten; en al had men ook den besten wil, dan nog zou de verafgelegenheid een hinderpaal zijn tegen allen krachtdadigen onderstand. *Mijne* eenige hoop is, dat de Franschman, door de omstandigheden gedrongen, zijnen inval niet gedaan heeft dan om levensmiddelen te hebben, en dat hij thans, nu hij die heeft, niet verder zal doordringen. Eene tweede *is, dat,* zoo men hier woord houdt in 't geen men mij beloofd heeft, de representatien van Pruissen te *Parys* van effect zullen zijn voor eenen spoedigen Wapenstilstand. Ik kan mij niet wel vereenigen met het *denkbeeld* van hen, die geloven, dat de Franschen niet geneigd zijn tot Vrede; ik ben overtuigd, dat zij dien grotelijks van noden hebben; en hoe meer het waar is, dat zij de middelen niet hebben om eene vierde Campagne uit te houden, gelijk zij, die voor den Oorlog zijn, voorgeven; zoo veel te meer is het ook waar, dat zij nodig hebben Vrede te maken; immers het Gemeen en de geheele Natie verlangen 'er te zeer naar; de prijs der levensmiddelen is te hoog, dan dat de gematig-

de

de partij, die den Vrede wil, niet zou triumfeeren over haare tegenstanders, als zij 'er maar het voorstel toe doet. VAN RHEDE aan VAN DE SPIEGEL.

Indien het Engelsch Cabinet den staat der Arméen aan den *Rhyn* kende, zou het misschien overtuigd worden, dat het moeijelijker is dan hetzelve schijnt te geloven, eene vierde Campagne te doen. Ik ontfang zelfs op dit oogenblik een' brief van iemand, die geheel onpartijdig, en wel onderricht is, uit deeze kwartieren, die mij zegt: „ De Oostenrijkers, die „ luide en met veel ophef spreken van „ alles wat zij in het aanstaande voor„ jaar tegen de Republikeinen doen zul„ len, om hunnen trots te vernederen, „ maken geene de minste voorbereidze„ len; de Armée is niet compleet, en „ men denkt niet om het opslaan van „ Magazijnen; alles is in de grootste des„ order." Voeg hierbij, dat de Staaten van *Hongaryen*, van *Moravien* en van *Bohemen* verklaard hebben geene Recruten te kunnen leveren, dat iemand, die landgoederen in *Bohemen* heeft, en daar van daan komt, verklaart door Dorpen ge-

VAN REEDE AAN VAN DE SPIEGEL.

gepasseerd te zijn, waar hij niet dan vrouwen en kinderen gezien heeft; en gij zult verbaasd moeten staan dat men durft beweeren, *dat men* met zulke moyens de *Franschen* kan ten onder brengen. Dezelfde brief zegt mij, dat de Franschen sedert vier dagen niet meer op *Mentz* geschoten hebben: men dacht, dat dit een gevolg was van de onderhandelingen te *Basel*, waar de Fransche Agenten openlijk zeggen, dat de Vrede in 't *kort* zal getroffen zijn. Een Burgemeester van *Basel*, een verstandig man, schrijft in dien zin aan iemand alhier in een' brief, die gisteren avond aangekomen is. Het *Ministerie* heeft echter daaraan geene kennis; maar dit kan zich daar door expliceeren, dat de Heer VAN GÖLTZ niets dan positief zal schrijven; dit verwacht men tegen den 20sten: tot zoo lange zal ik den Courier ophouden.

Ik heb de eer, enz.

Mis-

No. LXIX.

Misſive van denzelfden aan denzelfden, geſchreven te Berlijn, 13 *Januarij*, 1795.

(Uit het Fransch vertaald.)

„ Ik ben al te wel overtuigd van het ge- *In Cijffer.*
„ vaar, dat wij loopen, om niet ſedert
„ langen tijd alle mijne pogingen aange-
„ wend te hebben om eenigen onder-
„ ſtand te erlangen; maar dit is volſtrekt
„ onmogelijk in de tegenwoordige omſtan-
„ digheden; en het was het Hof van *Lon-*
„ *den* alleen, 't welk dit Hof konde
„ overhalen. Ik heb zelfs nog zeer on-
„ langs aan den Veldmaarſchalk een' zeer
„ ſterken brief geſchreven, in de hoop
„ dat, zoo hij het voorſtel deed tot het
„ zenden van een Corps in *Westphalen*,
„ 't geen ik niet konde verkrijgen, ik
„ beter zoude ſlagen: hij antwoordt mij,
„ dat ik volkomen gelijk heb, maar dat in
„ dit tijdſtip het gebrek aan vivres, en
„ de ſtrengheid van het ſaiſoen, niet toe-
„ laten Troupes te doen marcheeren; dat,

VAN RHEDE aan VAN DE SPIEGEL.

„ zoo de Oorlog moet doorgezet worden, het onvermijdelijk is Troupes naar *Westphalen* te zenden; dat hij mij belooft, dat hij van nu af aan preparatoire arrangementen maken zal om zulks te faciliteeren. Maar, moet ik op mijne beurt vragen, wat zal ons dat baten? Vooral zoo het Hof van *Londen* in zijne dwaling blijft volharden. Ik heb langdurige gesprekken gehad met Mylord SPENCER, van wien ik zeer voldaan ben: hij denkt niet meer zoo als hij deed, sedert hij de zaaken meer van nabij ziet; maar hij schijnt mij te gelooven, dat men te *Londen* zijn partij gekozen heeft, welke zijn zal, den Oorlog op het vaste Land te continueeren, zoo Holland aan het thans dreigend gevaar komt te echappeeren; of, zoo hetzelve 'er onder bezwijkt, zich te borneeren tot eenen Oorlog ter Zee: maar te doen 't geen alleen hetzelve behouden kan; Pruissen in beweging te brengen; dit schijnt hun voornemen niet te zijn; en onder ons schijnt hij mij toetestemmen, dat dit niet billijk is. Ik kweek met hem nog de zwakke

„ hoop,

„ hoop; dat FAGEL misschien hierin eeni- „ ge verandering zal kunnen bewerken: „ hij is wel gedisponeerd, en is genoeg- „ zaam geinstrueerd van hier vertrokken. „ Lord SPENCER heeft ten sterksten gere- „ commandeerd, dat men hem hooren zou. „ Zal hij tegen den stroom der opinie dur- „ ven oproeijen? Ik hoop het, en wij „ zullen het gevaar ontsnappen.

VAN RHEDE aan VAN DE SPIEGEL.

„ Na uwe situatie, Mijnheer, is de „ mijne niet minder smertelijk; het ge- „ vaar gezien te hebben; het hulpmiddel „ te kennen, hetzelve aan te bieden, zon- „ der het te kunnen doen aannemen! geloof „ mij, dat ik niets nagelaten heb; dat ik „ nog alle mijne pogingen zal inspannen „ om voor het toekomende te arbeiden, „ zonder mij door de zich opdoende moei- „ lijkheden te laten terug houden; maar het „ is even onmogelijk op dit tijdstip Trou- „ pes te erlangen, als het zijn zou dezel- „ ven bij tijds te doen arriveeren. Onder- „ tusschen kan ik niet genoeg herhalen, „ dat, zo 'er geen Vrede gemaakt wordt, „ en zoo Engeland en Ons behouden, en

 „ men

VAN RHEDE aan VAN DE SPIEGEL.

„ men den Oorlog voortzetten wil; dit met
„ geen succes geschieden kan, 't en zij
„ men de Pruisfen op *zijne zijde* hebbe:
„ dat het, in dit *geval*, noodzakelijk is;
„ *dat Engeland geld fourneere*, zonder
„ dat zal men hier niets uitrichten, *en*
„ *men zal, zoo men 'er toe gedrongen*
„ *wordt, liever dan op zijne eigene kos-*
„ *ten den Oorlog te voeren, eindigen met*
„ *een' afzonderlijken Vrede met Frankrijk*
„ *te maken;* niet uit verkiezing, maar
„ door een gevolg van de omstandighe-
„ den. Engeland zal zien, maar te laat,
„ dat het zich deerlijk bedriegt met op-
„ zicht tot het Hof van *Weenen*, 't welk
„ al beloven zal wat men wil, maar 't geen
„ noch de middelen, noch misschien den
„ wil heeft om zijne beloften te houden.

„ Hoe kan het Engelsch Ministerie, 't welk
„ hier zedert drie jaaren zes Ministers gehad
„ heeft, waaronder drie Chargés-d'-Affai-
„ res zonder ondervinding, dit Cabinet
„ kennen, 't welk in dien tijd drie of vier
„ malen van Directie veranderd is? en
„ offert het de Republiek op aan zijn *hu-*
„ *meur*?

„ meur? Indien Engeland, in antwoord op „ de Nota van den 26 October, gezegd „ had, *ik betale*, en continueere voor „ een jaar Subsidien, op voorwaarde, dat „ het gesubsidieerde Hof zich geheel of „ gedeeltelijk naar *Westphalen* wende; ik „ ben overtuigd, dat de zaak getroffen „ ware; maar aan den eenen kant heeft „ de vrees van zich medegsleept te zien „ om den Oorlog op zijne eigene kosten „ te voeren, belet, dat men hier die me„ sure nam, en nog meer aan den ande„ ren kant, dat men vastelijk geloofd „ heeft, dat de zucht om Holland te be„ houden, Engeland tot dien maatregel „ zoude noodzaken, welken men altijd „ dier zijds zal verwachten. Men is hier „ nog in de onzekerheid omtrent de suc„ cessen van GOLTZ. HARNIER is den „ 2den naar *Parys* vertrokken."

VAN RHEDE aan VAN DE SPIEGEL.

Extract uit het Secreet Register der Resolutien der HH. Staaten van Holland.

Zaturdag, den 17 Januarij, 1795. 's Avonds ten 6 uuren.

Op de Secrete opening door den Raadpensionaris, na de personeele aflegging van den Eed, door alle de Heeren ter Vergadering present, aldaar gegeeven van de extraordinaire en ongelukkige omstandigheden dezer Provincie, die eene allerernstigste Deliberatie van de uiterste essentie vorderen; is vervolgens omtrent het ten dien opzigte geproponeerde, na voorgaande Deliberatie, goedgevonden en verstaan, dat door eene Commissie uit het midden van Hun Ed. Groot Mog., waartoe benoemd zijn de Heeren VAN WASSENAAR VAN STARRENBURG, uit de ordre van de Ridderschap en Edelen, PERDUYN, Pensionaris der Stad *Dordrecht*, HUYDEKOPER, Heere VAN MAERSSEVEEN, Burgemeester der Stad *Amsterdam*, en VERSCHUER, ordinaris Gedeputeerde der Stad *Alkmaar*, met den Raadpensionaris, aan Zijne Hoogheid, zo in zijne qualiteit van Capitein-Generaal, als in zijne politieke betrekking tot deze Provincie, zal worden verzogt te mogen weten, of ook aan Zijne Hoogheid bekend zijn eenige middelen van defensie, die, tot behoud dezer Provincie, nog met vrugt zouden kunnen worden aangewend; en is de Secretaris EMANTS verzogt, staande Vergadering, aan Zijne Hoogheid van de gedecerneerde Commissie kennis te geven, en te vernemen, wanneer en waar Zijne Hoogheid de

voorschreven Heeren, Hun Edele Groot Mogenden Gecommitteerden, zal gelieven af te wagten; waarop de Secretaris EMANTS kort daarna heeft gerapporteerd, dat hij bij Zijne Hoogheid van den last, hem gegeeven, zig hebbende geacquiteerd, tot antwoord hadt bekomen, dat Zijne Hoogheid de Commissie van Hun Ed. Groot Mog. in het vertrek naast de Vergadering zoude afwagten: welke Heeren zig in dit vertrek bij Zijne Hoogheid, aldaar gekomen zijnde, hebbende vervoegd, bij hun terugkomst, na een' geruimen tijd, hebben gerapporteerd, dat Zijne Hoogheid in substantie heeft gedeclareerd, dat de vraag was delicaat en important, en zeer moeijelijk stellig te beäntwoorden; dat ingevalle van dooi weder, en als de stedelijke Burgerijen en de Ingezetenen optrokken, als van ouds, 'er dan mogelijkheid was, om de Provincie te defendeeren; maar dat de vorst aanhoudende, en dit middel van defensie manqueerende, de Troupes dan niet sterk genoeg waren, zijnde maar omtrent vijf à zes duizend Man, die verdeeld waren in *Gorinchem*, en in de kleine Fortificatien van *Holland*, behalven de Troupes, die uit hoofde der Capitulatie niet dienen konden; hebbende de Oostenrijksche Troupes *Naarden* en *Nieuwersluis* bezet; dog dat 'er, na menschelijke uitzigten, niet veel apparentie was, dat de Provincie van *Holland* in deze omstandigheden behoorlijk zoude kunnen worden gedefendeerd. Voor welk gerapporteerde de voorschreven Heeren bedankt, en daaruit geconsidereerd zijnde, dat, hoe zeer men alles tot defensie zoude willen opzetten; egter de voorzigtigheid vordert niets temerair te on-

ondernemen, en 'er dan niets overbleef, als in de een of andere Onderhandeling te treden; en is tot dat einde goedgevonden en verstaan, dezelve Heeren, die bij Zijne Hoogheid zijn gecommitteerd geweest, te verzoeken met elkanderen op overleggen, welke *Arrangementen* en Conditien van schikking *in dit criticq moment*, tot behoud en welstand dezer Provincie, en veiligheid der Persoonen en Goederen der goede Ingezetenen, zouden kunnen worden geprojecteerd en werkstellig gemaakt, en in dat onderzoek mede regard te nemen op den geuiten last, dien de Heeren Gedeputeerden der Stad *Amsterdam* zo even van hunne Principalen hadden ontvangen, en der Vergadering daaromtrent morgen ochtend rapport te doen.

Ex-

Extract uit het Secreet Register der Resolutien der HH. Staaten van Holland.

Zondag, den 18 Januarij, 1795.

De Raadpensionaris heeft, uit naam van den Heer VAN WASSENAAR VAN STARRENBURG, en verdere Hun Ed. Groot Mog. Gecomm. bij Resolutie van gister avond benoemd, om Hun Ed. Groot Mog. te dienen van consideratien en advies, omtrent de Conditien van Verdrag, op het welk de aannaderende Fransche Troupes binnen deze Provincie, des noods, zouden kunnen worden geädmitteerd, ter Vergadering gerapporteerd:

Dat zij van advis zouden zijn, dat eene Commissie van twee Heeren, uit Hun Ed. Groot Mog. Vergadering, ten spoedigsten zou moeten gezonden worden aan den commandeerenden Generaal, of Generaals van dezelve Troupes, of daar het verder nodig zal zijn, ten einde aan dezelven te kennen te geeven, dat de Staaten van *Holland* met de uiterste verwondering zijn aangedaan over den voortgang van de hostile Operatien, na dat de Staaten Generaal van de Vereenigde Provincien met de beste trouw en openhartigheid propositien van Vrede hebben laten doen, welke te *Parijs* zijn geäcceuilleerd door het admitteeren der Commissarissen van dezen Staat; dat zij meenen redenen te hebben, om van de edelmoedigheid der Fransche Natie te vertrouwen, dat dezelve deze Negotiatien niet met der daad infructueus zullen maken, door het continueeren der

differenten door de Wapenen, en eene meenigte van menschen slagtoffers te maken van een' Oorlog, dien men op het punt is van te eindigen: dat de voorzeide Commissie mitsdien op het ernstigste zal insteeren, dat, in afwagting van den uitslag der Negotiatien, de zaken niet uit haar geheel worden gebragt, en de Fransche Armée geene verdere progressen trachte te maken op het Territoir van dezen Staat: dat, indien de voorzeide Commissie zal vermoeden, dat de noodzakellijkheid van subsistentie de Fransche Armée forceerde, om voorwaards te trekken, zal offereeren, dat 'er mogelijkheid is, om daarover een arrangement met de Staaten van *Holland* te maaken; doch dat, indien de Franschen naar geene redenen willen luisteren, en absolutelijk persisteeren, om deze Provincie vijandelijk te invadeeren, de voorschreven Commissie zal moeten trachten het geweld van zulk eene invasie door een verdrag te verminderen, en diensvolgens zal offereeren, in de eerste plaats, aan de Fransche Armée in te ruimen drie of vier gefortificeerde Plaatsen van *Holland*, tot zo lang het antwoord der Conventie zal ingekomen zijn over de geproponeerde Conditien van Vrede; en wanneer ook deze aanbieding niet word aangenomen, verder zal voortgaan en proponeeren de navolgende pointen.

1º. De Fransche Troupes zullen overal in *Holland* als vrienden worden geädmitteerd, en de Staaten van *Holland* zullen ordres geeven, dat geen defensie tegen dezelven zal mogen worden gedaan, dog zal de Commissie trachten te bedingen, dat de *Haag*, als de residentie van het

Gou-

Gouvernement, van inlegering van Troupes bevrijd blijve.

2°. De Troupes in dienst van de Staaten Generaal zijnde, zullen vrijheid hebben te vertrekken, uitgezonderd de geene, die door Capitulatie reeds verbonden zijn, om niet tegen de Franschen te dienen, en de gewapende Manschappen, die in bijzonderen dienst van deze Provincie zijn, welken, met de Fransche Troupes vereenigd, de inwendige rust en publieke veiligheid zullen helpen bewaren.

3°. Het Gouvernement zal blijven in handen van de Staaten van *Holland* onder de Constitutie, die het Land aangenomen heeft, zonder daarin eenige verandering te brengen.

4°. Daar zal eene volkomen veiligheid zijn voor alle ligchamen van Regeering, Politie, en Justitie, en anderen van publieke Administratie, Persoonen van Regenten, en Ministers, gelijk ook voor alle Ingezetenen, van welken rang of staat zij zijn, 't zij gewapend of ongewapend, en niemand zal mogen geinquieteerd of gemolesteerd worden, uit hoofde van deszelfs opinien over zaaken van het Gouvernement, nog uit hoofde van zijne gedragingen desaangaande, zo voor, als geduurende den tegenwoordigen Oorlog.

5°. De Godsdienstoefening zo van de Gereformeerde Kerk, als van alle andere getolereerde gezindheden, zal blijven op den tegenwoordigen voet.

6°.

6°. Alle publieke en particuliere Eigendommen zullen ten ſtriktſten worden gerespecteerd, de Imposten uit naam van de Staaten *van Holland* opgeſteld, en naar gewoonte ingevorderd; en de Franſche Armée *zal geen Goederen*, Gelden of *Koopmanſchappen in* Requiſitie ſtellen, maar eenige *zaaken* in redelijkheid nodig hebbende, *zig* daarover arrangeeren met de Staaten van *Holland*, die dit benodigde tegen redelijke betaling zullen bezorgen.

7°. Alle Ministers van andere Hoven bij dezen Staat reſideerende, en Gedeputeerden van andere Provincien van de Unie, zullen de vrijheid hebben van hier te blijven met hunne Effecten en Archiven, zonder in het minſte gemoleſteerd te worden, maar indien dezelven verkiezen te vertrekken, zal hen zulks mede vrij ſtaan, zonder eenige verhindering.

En laatſtelijk, dat wanneer deze Conditien, of eenige van dezelven, niet mogten worden geaccepteerd, de voorſchreven Commisſie nu voor alsdan behoort geauthoriſeerd te zijn, om zodanige voorwaarden te bedingen, als ten meesten beste van den Godsdienst, independentie van de Regeering, en veiligheid voor de perſonen en goederen der Ingezetenen van de Provincie zullen kunnen worden gearrangeerd, en in allen gevalle zal moeten trachten te bedingen, en daartoe alle efforts in het werk ſtellen; dat geene andere dan gereguleerde Troupes binnen deze Provincie trekken.

En dat van dit alles ter Generaliteit opening zal worden gegeeven.

Waarop gedelibereerd zijnde, is het voornoemde Rapport in eene Resolutie geconverteerd. — En zijn vervolgens gecommitteerd de Heeren VAN BOETZELAER, VAN KYFHOEK en CALKOEN, beiden gecommitteerd in den Raad van Staate, tot het afleggen der Commisfie invoegen bovengemeld; met verzoek aan dezelve Heeren, om tot het uitvoeren derzelver Commisfie ten fpoedigften te willen vertrekken.

Mis-

No. LXX.

Misſive van den Raadpenſionaris aan de Commisſarisſen van H. H. Mog. te Parijs, BRANTZEN *en* REPELAER, 's Hage, *den* 18 *Januarij*, 1795, *'s avonds ten.* 10 *uuren.*

WEL EDEL GESTRENGE HEEREN!

VAN DE SPIEGEL aan BRANTZEN en REPELAER.

Ik heb wel ontfangen Uw W. E. G. Misſive van den 11 deezer, waarvoor ik bedanke. De volhandigheid des tijds laat mij niet toe in het breede te ſchrijven, vermits wij nodiger oordeelen den Courier dadelijk te depêcheeren, en ik ondertusſchen de Vergadering van Holland en menigerlei Beſognes heb moeten bijwoonen.

Wij hebben deezen morgen uit naam van Holland ter Generaliteit gedenuntieerd de Reſolutie, waartoe de Staaten deezer Provintie hebben moeten komen, om eene Commisſie te ſtrekken aan den commandeerenden Generaal der Franſche Troupes, om met denzelven in een verdrag te komen,

ten

ten einde dezelve Troupen als Vrienden binnen Holland, op zekere Conditien, te ontfangen; maar wij hebben daarbij ook ten sterksten gerepresenteerd aan de andere Bondgenooten, dat, al is het dat Holland, Utrecht en andere Provintien, zulke Capitulatien voor haar particulier moeten aangaan, men toch niet moet rekenen dat de Unie verloren is, maar dat zoo lang 'er een duim breed Vaderlandschen Grond overblijft, 'er ook Staaten Generaal moeten overblijven, welken, bij eene gunstige verandering van omstandigheden, altoos kunnen reclameeren de rechten en eigendommen, die aan het Gemeen Lichaam van het Bondgenootschap, en niet aan de particuliere Provintien toekomen.

VAN DE SPIEGEL aan BRANTZEN en REPELAAR.

Het zou mij onbegrijpelijk voorkomen, dat de intentie der Fransche Natie zou zijn, de Republiek te vernietigen of te willen conquesteeren, want dit zou eveneens zijn als haar in handen van de Engelschen te geven, zonder 'er zelfs eenig nut van te trekken; want zoo dra de Republiek qua talis, of door geweld, of door verdrag, haare existentie verloren heeft,

en

en onder Frankrijk is geraakt, staan de Engelschen gereed om zig onze depouilles of debris toe te eigenen, waaronder een schat van 12 of 15 uitgaande en t'huis komende O. I. *Schepen*, eenige Oorlog-Schepen, een groot aantal Koopvaardij-Schepen, die alle in de Engelsche Havens bevroren liggen, zonder nog te spreeken van de Colonien, (waar heen wij egter advertentie gezonden hebben) en zonder te gewagen van de Provintien daar zij nog zijn, en die zij, onder praetext van anders in 's Vijands handen te vallen, uitplunderen zullen.

Belangende *het groot* object der Negotiatie, gedraage ik mij aan H. H. M. Resolutie van heden, welke U W. E. G. authoriseert, om *quovis meliori modo*, (1) eene afkomst van den Oorlog te maaken; de Alliantie waarvan men in Frankrijk spreekt, voor al eene offensive Alliantie, kan met geen mogelijkheid geädmitteerd worden, zonder van den eenen Oorlog in den an-

(1) Op de best mogelijke wijze.

deren te vallen, waar door Frankrijk geen nut van ons zal trekken, en zelfs nog een' last te meer hebben, om in ons tegenwoordig *Militair Epuisement* ons te moeten defendeeren; maar het is mij altoos voorgekomen, dat de herstelling in den staat van *Neutraliteit zoo als voor den Oorlog*, voor beide Natien het nuttigste is, dat men desireeren kan; en dat Frankrijk, in dat geval, securiteit zou eisschen tot op de generale Vrede, heb ik voorzien; en dit was de aanleiding tot de twee Artikels, die naderhand op verzoek van St. HELENS in de Instructie veranderd zijn: ik meen zelfs, dat men in redelijkheid deeze securiteit aan Frankrijk niet weigeren kan, en zoo Uw W. E. G. op deeze Conditie kunnen sluiten, verzoek ik geen oogenblik daar mede te wagten; maar het is te vreezen, dat de nadeelige veranderingen, hier te Lande voorgevallen, het Comité stijver op zijn stuk zal doen staan; hoe het zij, ik repeteere het nog, al wat kan geädmitteerd worden, behoudens de Onafhankelijkheid, Integriteit, Eer en Eigendommen van den Staat, moet geädmit-

VAN DE SPIEGEL AAN BRANTSEN EN REPELAER.

3 VAN DE SPIEGEL aan BRANTZEN en REPELAAR.

mitteerd worden, zelfs met opofferingen van geld, zoo het daarop aankwam.

Weest ook verzekerd, dat 'er geen Engelsche influentie hier domineert, en dat die Natie zig in dit Land zulk eene flegte reputatie gemaakt heeft, die geen Eeuw uitwisschen zal.

De Prins Stadhouder en geheele Familie zijn heden vertrokken over Scheveningen werwaards de wind hun dienen zal, doch de Zee is vol drijf-ijs.

Ik verzoek Uw W. E. G. toch zoo dikwils mogelijk, en 'er iets van de minste essentie voorvalt, een' Courier te zenden, want men is met rede alhier zeer begeerig om den staat der zaken te kennen.

Ik heb de eer, enz.

Ex-

Extract uit de Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, genomen op den 19 Januarij, 1795.

De Raadpensionaris heeft ter Vergadering gecommuniceerd een Decreet van de Fransche Conventie, tot het opheffen van een vorig, waarbij de Eigendommen der Onderzaten van de belligereerende Mogendheden onder sequestratie genomen zijn.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, als nu in te trekken Hun Ed. Groot Mog. Publicatien van den 18 Februarij en 21 Maart des jaars 1794, ten dien opzigte alleen bij retorsie genomen; cesseerende daarmede de Commissien bij hun Ed. Groot Mog. op den 21 der voorsz. maand Maart, uit kragt van het 4de Artijkel der Publicatie van gemelden dag benoemd; behoudens egter dat, wanneer door dezelve Commissien eenige zaaken mogten zijn verligt, die uit hoofde dezes moeten worden hersteld, dezelven daartoe de faculteit hebben.

En zal de nodige Publicatie van het intrekken der voorsz. beide Hun Ed. Groot Mog. Publicatien worden gedaan; en voorts Extract dezer gezonden aan de voorsz. Heeren Gecommitteerden, zo te *Amsterdam* als *Rotterdam*, tot de Fransche Eigendommen, tot derzelver narigt.

En zal hiervan ter Generaliteit kennis worden gegeeven.

Extract uit de Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, genomen op den 20 Januarij, 1795.

Op het geproponeerde ter Vergadering, is, na voorgaande deliberatie, goedgevonden en verstaan, dat met intrekking van het formulier van voorbidding, laatstelijk den 19 October, 1790, gerenoveerd en geamplieerd, voortaan door de Bedienaars des Goddelijken Woords in de publieke Kerken, daaronder begreepen de Waalsche en Engelsche Kerken die daar zijn, zal worden gebeden. „ voor alle die over ons gesteld zijn; „ mitsgaders voor de algemeene rust en complete herstelling van den Vrede;" met agterlating van het geen betrekking heeft tot de Wapenen van den Staat tegen de Fransche Natie, voorgeschreven in de Resolutie van den 19 Februarij, 1793, waarbij de Bedestonden zijn ingevoerd, en dat hiervan allom aanschrijving zal worden gedaan, even op dezelve wijze als ten aanzien van het uitschrijven van de Bedestonden gebruikelijk is.

Ex-

Extract uit de Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, genomen op den 20 Januarij, 1795.

Op het geproponeerde uit naam van de Heeren Gecommitteerde Raaden, is na voorgaande deliberatie goedgevonden en verstaan, de Heeren Gecommitteerde Raaden in de beide Quartieren, zo veel ieder aangaat, bij deze te qualificeeren, om alle de Landzaaten en Gewapende Vrijwilligers te ontslaan, met dankzegging voor de diensten, die zij reeds aan den Lande hebben gepræsteerd.

Extract als boven, den 20 Januarij, 1795.

Ontfangen eene Missive van Zijne Hoogheid den Heere Prince van Orange, geschreven in den *Hage*, den 18 dezer, daarnevens zendende eenige gedrukte Exemplaaren van een generaal Pardon voor alle Deserteurs, welken uit den dienst van den Staat verloopen en gedeserteerd, of uit het eene Regiment of Compagnie overgegaan zijn tot een ander, door Zijne Hoogheid in de tegenwoordige tijdsomstandigheden nodig geöordeeld, met verzoek van behoorlijke Publicatie en Affixie.

Fiat insertio.

Waarop gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan de voorsz. Missive en Bijlage, uit hoofde der omstandigheden des tijds, te seponeeren.

 Ex-

Extract uit het Secreet Register der Resolutien der H. H. Staaten van Holland, van 20 Januarij, 1795.

De Heeren van BOETZELAER, Heer van Kijfhoek, en CALKOEN, bij Hun Edele Groot Mog. Secrete Resolutie van den 18 dezer, benoemd tot het afleggen der Commissie, in dezelve Resolutie vervat, van hunne reize geretourneerd zijnde, hebben van den uitslag eerst bij monde, en vervolgens schriftelijk gedaan het navolgend rapport:

„ *Is* gehoord het mondeling Rapport van de
„ Heeren VAN BOETZELAER VAN KYFHOEK en CAL-
„ KOEN, Haar Ed. Groot Mog. Gedeputeerden
„ bij Secrete Resolutie van den 18 dezer, en
„ hebben dezelven te kennen gegeeven, dat zij
„ ingevolge den last en commissie hun bij voorsz.
„ Resolutie *gegeeven*, zig na bekoming van
„ Credentiaal, en de verdere nodige Papieren,
„ met allen mogelijken spoed hebben vervoegd
„ naar *Woerden*, alwaar zij vernomen hebben;
„ dat het onzeker was, op welke plaats op dat
„ oogenblik (daar het reeds avond was geworden)
„ het hoofdquartier van den commandeerenden
„ Franschen Officier zig bevond. Dat
„ hierop gemelde Gedeputeerden hebben afgezonden
„ den Officier en Trompetter, welken hen
„ vergezelden, ten einde gewaar te worden,
„ waar zig de Commandant bevond, met last,
„ om terstond in den nagt te retourneeren, zodra
„ dezelven zouden weeten, waar ter plaatze de
„ Commandant was. Dat vervolgens aldaar, tot

„ hun

„ hun groote verwondering, tot de volgende „ ochtend hebben moeten vertoeven, wanneer „ de bovengemelde Officier terug kwam; zeg„ gende, tot *Utrecht* te hebben moeten rijden; „ en aldaar bij den Officier, welke men zeide „ de commandeerende Officier te zijn, verno„ men had, dat niet alleen de Generaal PICHE„ GRU, maar ook vier Representanten van de „ Fransche Natie zig in die Stad bevonden. Dat „ gemelden Officier, de geheele nacht door vrug„ telooze instantien hebbende gedaan, om met „ eenig antwoord te mogen retourneeren, niet „ voor des ochtends is gepermitteerd terug te „ gaan, met het antwoord, dat de Gedeputeer„ den zouden worden opgewagt. Dat dezelven „ intusschen bekomen hebbende de nadere tij„ ding van den staat der Onderhandelingen in „ Frankrijk, hierop terstond zijn gereden naar „ *Utrecht*, en aldaar gesproken hebben met den „ Generaal PICHEGRU, welke hen na verklaring; „ dat het oogmerk hunner Commissie minder re„ latie tot den Generaal, dan tot de Represen„ tanten van 't Volk was hebbende, hen Gedepu„ teerden bij dezelven liet geleiden. Dat zij Ge„ deputeerden aldaar hebben gevonden eenige „ Representanten, met welken zij, na vertoo„ ning hunner origineele Credentiaal, in Onder„ handeling hebben getragt te komen, agtervol„ gens hunne Instructie, met bijvoeging van alle „ de Argumenten, welken zowel uit de gesteld„ heid, en de gevolgen van eenen vijandelijken „ aanval, als uit de tegenwoordige betrekking „ van de handelingen in Frankrijk, en de jongst„ genomene Resolutien, konden worden bijge-

 „ bragt.

„ bragt. Doch dat zij nogthans, na veele woor-
„ denwisselingen, tot hun innig smertelijk leed-
„ wezen hebben moeten gewaar worden, dat'er
„ geene gelegenheid overig was, om met eenigen
„ grond van hoop, een beding voor de Provin-
„ tie, volgens hunne Instructie, of den uitgestrekten
„ zin hunner last te maaken. Want dat, de Repre-
„ sentanten de tijdingen hebbende bekomen van
„ den spoedigen voortgang hunner Wapenen niet
„ alleen, maar van de inwendige beroerten in
„ zommige Steden, voornamelijk te *Amsterdam*,
„ zij Gedeputeerden, na een langdurig gesprek
„ van bijna drie uuren, wanneer zij Gedeputeer-
„ den hadden tragten hen te permoveeren, om
„ eenige Artikelen bij wijze van schikking,
„ (achtervolgens hunne Instructie) te tekenen,
„ eindelijk tot antwoord hebben bekomen, dat
„ de meeste Artikelen, waar over de gesprek-
„ ken hadden geloopen, billijk en rechtvaardig
„ waren, dat zij ook genegen waren daaraan,
„ zo veel zij konden, te voldoen, doch dat zij
„ voornemens zijnde, 's anderen daags eene
„ ampele Publicatie aan het Volk van dit Land
„ te doen, generalijk hun antwoord daarin be-
„ grepen hadden, en dat zij niet voornemens waren
„ in eenige verdere Onderhandelingen met Gede-
„ puteerden van de Staaten dezer Provintie te
„ treeden. Dat zij Representanten daarna duide-
„ lijk hebbende gedeclareerd in geene verdere
„ Communicatie te willen treden, aan de Ge-
„ deputeerden niets overig is gebleven, dan in-
„ stantien te doen achtervolgens hunnen last, doch
„ op alles in algemeene woorden zijnde beänt-
„ woord, eindelijk genoodzaakt zijn geworden

„ heen

„ heen te gaan, zonder zelfs het gering genoe-
„ gen te mogen hebben, van het bovengemeld
„ antwoord eenig affchrift te bekomen.”.

Waarop gedelibereerd zijnde, hebben Hun Ed. Groot Mog. de voorfchreven Heeren voor het afleggen dezer moeijelijke, delicaate, en onaangenaame Commisfie, en voor hunne aangewende pogingen bedankt, met volkomen approbatie van al het verrigte, terwijl Hun Ed. Groot Mog. met geen minder leedwezen, als zij Heeren Gecommitteerden, betuigd hebben, uit het Rapport vernomen hebben, dat dezelve het gewenschte gevolg niet heeft uitgewerkt; en vervolgens door den Raadpenfionaris, uit naam van de Heeren Gecommitteerde Raaden, kennis gegeeven zijnde, dat dezelve uit eene voorlopige informatie van den uitflag der voorfz. Commisfie, gemeend hadden een' Officier te moeten afzenden aan den commandeerenden Officier en Chef, of Reprefentanten der aannaderende Franfche Troupes, alsmede een' tweede naar den kant van de *Lek*, tot het maken van arrangementen, ter bewaaring van de rust en goede ordre, als die Troupes hier zullen komen, op dat alle verwarring, vooral in de Refidentieplaats van den Souverain en hooge Collegien, daar door moge worden voorgekomen; is goedgevonden en verftaan, het verrigte van Heeren Gecommitteerde Raaden, ten voorfz. opzigte, bij dezen te approbeeren.

traliteit, zo als men daaromtrent zal overeenkomen in de *conferentie* op dit sujet te houden; blijvende echter de Utile Administratie derzelven aan de Republiek der Vereenigde Nederlanden.

5.

De *plechtige* en loijaale verbindtenis van de *zijde* der Republiek om ter harer defensie te nemen alle de andere Plaatsen en Forten op de Frontieren, welke niet mochten bezet worden door de Fransche Troupes.

6.

De verbindtenis van de zijde van Frankrijk, om het Territoir der Republiek door zijne Armées te doen evacueeren, uitgezonderd die plaatsen van zekerheid, waarvan in het 4de Art. gesproken is; en om in klinkende specie de Troupes te betalen, die daar in *Garnisoen* zullen gelegd worden.

He-

Memorie van bovengenoemde Commissarissen, tot opheldering van voorenstaand Stuk.

De Gedeputeerden van de Republiek der Vereenigde Nederlanden hebben, bij het overleveren van hunne laatste Memorie, het *Comité de Salut Public* verzocht, wel te willen in aanmerking nemen, dat, hunne Courier slechts één uur te voren aangekomen zijnde, zij den tijd niet gehad hadden om hunne depêches met aandacht te lezen, en hunne voorslagen op eene geschikte wijze voor te dragen; dat bij gevolg deze Memorie alleenlijk moeste beschouwd worden als een Canevas en eene eenvoudige schets, en dus vatbaar om nader overgezien en verbeterd te worden na rijpere overwegingen.

Zij hebben vervolgens aan het *Comité* gerepresenteerd, met opzicht tot de vraag welke hun gedaan was, of de Republiek genegen was om een Tractaat van of- en defensive Alliantie met Frankrijk te sluiten? dat in geenen gevalle het belang van de Republiek kon medebrengen het sluiten van Tractaten van offensive Alliantie; dat derzelver Sijstema was en moest zijn pacificq, zo uit hoofde van principe, als van noodzakelijkheid.

En wat eene defensive Alliantie betrof, zo was het nu het moment niet om 'er eene met Frankrijk te sluiten; dat zij door middel van deze Alliantie zich niet uit den eenen Oorlog zoude redden dan om zich in eenen anderen te stor-

ten

ten, zo veel te gevaarlijker en verderflijker; omdat zij de Troupes der Geällieerde Mogendheden nog in het binnenste harer *Provintien* had; dat 'er zich in de havens van Engeland bevonden 12 of 15 rijkgeladen Schepen van de Oost-Indische Compagnie; *benevens* verscheiden Schepen van *Oorlog* en Fregatten, en een zeer aanzienlijk aantal van Koopvaardij-Schepen, die uit hoofde van het Ys derwaart de wijk genomen hadden; dat hare Colonien gevaar liepen haar ontroofd, en haar Handel van gantschelijk vernield te worden; dat bij gevolg de Republiek niet alleen geheel en al geruïneerd zoude worden, maar ook ophouden van eenig nut voor Frankrijk te kunnen zijn.

De Gedeputeerden hebben het *Comité de Salut Public* verzocht zijne aandacht wel te willen vestigen op deze eenvoudige voordracht der redenen, die de Republiek moeten engageeren om, in de tegenwoordige omstandigheden, geen Tractaat van Alliantie te sluiten; en op de voordeelen, welken Frankrijk van derzelver staat van Neutraliteit kan en moet verwachten. Zij kunnen 'er nog bijvoegen, dat zij vuurig wenschen, dat men zich ten dezen opzichte met geene ijdele hersenschimmen vleije. Misschien kunnen 'er schoonschijnende argumenten hier tegen ingebracht worden, maar het is ontwijffelbaar, dat de uitkomst ongelukkiglijk het tegendeel zal bewijzen.

Art.

Art. 1.

De plechtige verbindtenis van de strictste Neutraliteit, enz.

Dit Artijkel is in het Canevas ingeslopen zonder eene genoegzaam rijpe overweging; deszelfs inlasfing in een Tractaat zou misschien aan verschillende uitleggingen onderhevig zijn, en het zelve is onnodig, omdat de Neutraliteit door zichzelve aan de Fransche Schepen het recht der Havens geeft. Voor 't overige is het aanbod om Frankrijk door alle mogelijke middelen van dienst te zijn, geheel oprecht, en hetzelve kan daarop allezins staat maken. Hoe meer Frankrijk de Republiek voor een' anderen Oorlog kan beveiligen, hoe meer hetzelve zal contribueeren tot derzelver ongeschonden behoud, en zich daardoor nieuwe aanspraken op haare erkentenis verkrijgen; zo veel te meer kan hetzelve verzekerd zijn, dat het van deze Republiek *groot* nut zal trekken.

2.

Het openzetten der Havens voor de Fransche Schepen, en de aanbieding van Frankrijk behulpzaam te zijn door alle mogelijke middelen.

3.

De belofte van het Territoir der Republiek te doen evacueeren, enz.

4.

Frontiersteden tot securiteit tot aan het sluiten van den Vrede, als eene guarantie der Neutraliteit, enz. blijvende de Utile Administratie aan de Republiek, enz.

De Gedeputeerden hebben het *Comité* verzekerd, dat zij geneigd waren om eene groote ruimte te geven in de keus van deze plaatzen; maar dat zij intusschen hoopten, dat het *Comité* in aanmerking zou nemen de eer en de loijauteit der Republiek. Zij verstaan daardoor in 't bijzonder, dat men egard zal hebben voor de Steden die Stem in Staat hebben.

Utile Administratie.

De Administratie der Policie en die der Justitie moeten hieronder begrepen worden.

5.

De plechtige en loijaale verbindtenis van de zijde der Republiek, enz.

6.

De verbindtenis van de zijde van Frankrijk, enz.

No.

Nota van den Pruissischen Gezant te Basel, *aan den Franschen Ambassadeur* BARTHELEMY *overgegeeven.*

Zommige Nieuwspapieren hebben geannonceerd, dat de Revolutionaire Clubs in Holland adresfen gepresenteerd hadden, strekkende om den dood van de Heeren VAN DE SPIEGEL en BENTINCK VAN RHOON te vorderen.

De Koning neemt een levendig belang in het lot van den eerbiedwaardigen Raadpensionaris: ook kan Zijne Majesteit niet nalaaten medelijden te hebben met dat van den Heer BENTINCK VAN RHOON: te meer, daar 'er eigenlijk geene beschuldiging tegen hem bestaat, zo min als tegen den Heer VAN DE SPIEGEL: de een en ander hebben als mannen van eer voldaan aan de plichten der posten, welken zij bekleedden; het is alleen de geest van partijzucht, en de drift van bijzonderen haat, die 'er hun eene misdaad van kunnen maken.

Maar men heeft reeds gezien, tot welke uitersten de heethoofden van dat Land zich zouden laten vervoeren, indien niet de wijsheid en gematigdheid van een Franschen Representant ware tusschen beide gekomen om hunne onstuimigheid te beteugelen.

De Koning durft zich dus vleijen, dat dezelfde principes van rechtvaardigheid en menschlievendheid, die de handelwijs van den Representant RICHARD bestierd hebben, ook strekken

zullen tot een sauvegarde voor de Heeren VAN DE SPIEGEL en BENTINCK VAN RHOON: Zijne Majesteit zal met een gevoelig genoegen *zien*, *al* wat het Fransche Gouvernement tot Hoogstderzelver voldoening zal willen in het werkstellen ter gunste dezer Individus, aan welken men veelligt zou kunnen aantijgen de Vereenigde Nederlanden te ontnemen.

Zijne Majesteit hoopt met een volkomen vertrouwen, dat hetzelve Gouvernement nooit zal toelaten, dat bloeddorstige lieden zich onderwinden het plan uit te voeren van de handen aan derzelver leven te slaan, en hen te doen vallen als slachtoffers hunner woede.

De Ondergetekende, uitdrukkelijk gelast om Zijne Excellentie, Mijnheer BARTHELEMY, Ambassadeur van de Fransche Republiek, te verzoeken, zijnen invloed ten dezen einde, op de krachtigste wijze, wel te willen in het werk stellen bij zijne Committenten, heeft de eer zich van dezen last te kwijten, herhalende aan Mijnheer BARTHELEMY de verzekering der gevoelens van de hooge consideratie, welke Hij Hem gewijd heeft.

(*Geteekend*)

HARDENBERG.

Basel den 6 Augustus,
1795.

VRYHEID, GELYKHEID, BROEDERSCHAP.

Parys den 28 Thermidor,

Het derde Jaar der Fransche Republiek.

Het *Comité de Salut Public* der Nationale Conventie.

Aan de Burgers BLAAUW en MEYER, Gevolmachtigde Ministers der Bataafsche Republiek.

BURGERS MINISTERS!

Wij haasten ons, Burgers, om U te doen toekomen de Copien van twee officieele Nota's, en een Extract van eene depêche, die door Mijnheer VAN HARDENBERG (1) aan onzen Ambasfadeur in Zwitzerland ter hand gesteld zijn. Het schijnt ons van veel aanbelang, dat deze Stukken aan Uw Gouvernement toegezonden worden. Hetzelve zal de onderwerpen der klachten, welke zij behelzen, apprecieeren, en zich vervolgens in staat stellen om nieuwe onweders voor te komen, die veroorzaakt zouden kunnen worden aan den eenen kant, door de vervoering van een kwalijk bestierd patriotisme, en aan den anderen kant, door de snedigheid onzer Vijanden, om tegen ons gebruik te maken van de kleinste gelegenheden tot onlusten.

Wij

(1) Dit Extract der Depêche, zoo wel als de tweede Officieele Nota, was betrekkelijk tot een voorval in het Pruissisch steedje *Huissen*, en behoort dus niet tot den inhoud van dit werk.

Wij hopen, dat GijL. in deze Communicatie weder een bewijs zult vinden van onze duurzame gevoelens, en van de bestendige voorzorgen, waarmede Wij waken tegen alles wat uwe rust en onze gemeene welvaart kan interesseren.

Wij zullen ten spoedigsten antwoorden op UwL. laatste brieven, rakende het gedrag van onze Administrateurs, en bijzonderlijk dat van den Commissaris RAINOT.

(*Was geteekend*)

BOULCET.
LOUVET (du Loiret.)
MERLIN (de Douay.)

IN-

INHOUD

DER

STUKKEN,

IN DIT DEEL VOORKOMENDE.

Bladz.

No. XXXVII. *Misſive aan den Heer Baron* VAN KINCKELL, *in dato* 's Hage, 1794. 1.
Propoſitie van den Prins Erfſtadhouder, ter Vergadering van Hun Hoog Mogende, den 4den Augustus 1794, raakende de aanwerving van Landzaaten en Geld-Contributie. 6.
Publicatie der Heeren Staaten van Holland van den 5 Augustus 1794, tot bevordering der Finantien. 12.
Rapport door eene perſoneele Commisſie, door de Heeren Staaten van Zeeland na 's Hage *afgevaardigd, ter Staatvergadering gedaan, den* 8 *Augustus,* 1794. 19.
Misſive van de Heeren Staaten van Gelderland aan Hun Hoog Mog., in dato Nymegen 9 *Augustus* 1794. 32.
Misſive van dezelve aan den Raad van Staaten, in dato Nymegen 21 *Augustus* 1794. 37.
No. XXXVIII. *Misſive van den Heer* VAN DE SPIEGEL *aan den Heer Baron* VAN KINCKELL, *in dato* 's Hage *den 9 September* 1794. 41.

Bladz.

No. XXXIX. *Misſive van den Heer Raadpenſionaris* VAN DE SPIEGEL, *aan den Heer Baron* VAN NAGELL, *te* Londen, *in* 's Hage *den* 15 *September* 1794. . . 45.

No. XL. *Misſive van denzelfden aan denzelfden, in dato* 's Hage *den* 23 *September* 1794. . . . 49.

Copie van eene andere Depêche, in dato 's Hage 23 *September* 1794, *aan denzelfden Envoyé Baron* VAN NAGELL *te* Londen. . . . . 53.

Extract uit de Secreete Reſolutien der Staaten van Holland en West-Friesland van 24 *September* 1794, *concerneerende den ſtaat der Finantien* . . . 58.

Publicatie der Heeren Staaten van Holland, in dato 24 *September* 1794, *tegen de emigratie der Amptenaaren* . . 70.

Reſolutie der Heeren Staaten van Holland van 25 *September* 1794, *over de Bedeſtonden.* . . . . 71.

No. XLI. *Misſive van den Raadpenſionaris* VAN DE SPIEGEL *aan den Heer Baron* VAN NAGELL *te* Londen, *in dato* 's Hage *den* 26 *September* 1794 . . 72.

Misſive van den Graaf van CLAIRFAIT, *Commandant en Chef der Oostenrijkſche Armée, aan den Keizerlijken Ambasſadeur Graaf* VAN STARHEMBERG *te* Londen, *gedateerd* Niederziel *bij* Gelder *den* 20 *October* 1794. (*Uit het Fransch vertaald.*) 74.

Extract uit eene Secreete Depêche van den Heer Envoyé VAN NAGELL, *geſchreven uit* Londen *den* 3 *October*, 1794. . . 80.

No.

Bladz.

No. XLII. *Missive van den Heer* VAN DE SPIEGEL, *aan den Heer Baron* VAN RHEDE, *te* Berlijn, *in dato* 's Hage, 6 *October*, 1794. . . . 82.

Extract uit het Register der Resolutien van H. H. Mog. in dato 7 *October* 1794, *houdende de Propositie van Vriesland tot het aanleggen van Vredesonderhandelingen.* 85.

Extract als boven, in dato 8 *October* 1794. *houdende Rapport op de voorschreven Propositie van Vriesland.* . . 90.

Extract uit de Resolutien der H. H. Staaten van Holland, in dato 8 *October* 1794, *rakende eene oproeping door den Erfprins van Orange, van alle Landlieden ter Wapening.* . . . 97.

Extract uit de Resolutien der H. H. Staaten van Holland, in dato 11 *Oct.* 1794. *rakende de Finantieele opening aan het Publiek te doen.* . . . 100.

No. XLIII. *Missive van den Heer Raadpensionaris* VAN DE SPIEGEL *aan den Envoyé* VAN NAGELL, *in dato* 's Hage 16 *October* 1794. . . . 102.

Extract uit de Secreete Resolutien der H. H. Staaten van Holland, van 17 *October* 1794. *rakende het doen eener bezending naar Engeland.* . . 105.

Publicatie derzelver H. H. Staaten van 17 *October* 1794, *rakende de Leesgezelschappen, en het presenteeren van Adressen.* 108.

Publicatie als boven tegen een geschrift van den Oud Burgemeester P. J. MARCUS *te* Leyden, *in dato als boven.* . 115.

Bladz.
Missive van den Raad van Staaten aan H. H. Mog. in dato 20 October 1794, houdende een tafereel van den uitgeputten staat der Finantien, en de defensie van den Staat. . . . 117.
Extract uit de Resolutien der H. H. Staaten van Holland van 22 October 1794, rakende eene somme gelds door Engeland aan den Staat te verschieten. . 127.
No. XLIV. *Missive van den Raadpensionaris* VAN DE SPIEGEL *aan den Heer Envoyé* VAN NAGELL, *te* Londen, *in dato* 's Hage 24 *October* 1794. . . . 128.
Extract uit de Resolutien van de H. H. Staaten van Zeeland, in dato 24 *October* 1794, *over het sondeeren van den Hertog* VAN BRUNSWYK *tot Commandant en Chef over de Geällieerde Legers.* . . 130.
Drie Extracten uit de Resolutien der H. H. Staaten van Zeeland, alle van den 27 *October* 1794, *concerneerende* 1°. *het voorschreven aangeboden Commando over de Legers;* 2°. *het verlaten van de Waal door de Engelschen;* 3°. *de Instructie voor den Griffier* FAGEL, *in bezending naar* Londen *gaande.* . . 132.
No. XLV. *Missive van den Raadpensionaris* VAN DE SPIEGEL *aan den Heer Baron* VAN RHEDE, *te* Berlijn, *in dato* 's Hage *den* 3 *November* 1794. . . . 138.
Extract uit de Notulen der H. H. Staaten van Zeeland van 3 *November* 1794. . 142.

Bladz.
No. XLVI. *Misfive van denzelfden Raadpenfionaris aan den Griffier* FAGEL *te* Londen, *in dato* 's Hage 7 *November* 1794. 143.
No. XLVII. *Misfive van denzelfden aan denzelfden, in dato* 's Hage 9 *November*, 1794. 147.
Twee Extracten uit de Notulen der H. H. Staaten van Zeeland van 10 *November* 1794. *houdende:* 1°. *het antwoord van Engeland op de reprefentatien van dezen Staat om Vrede te maken;* 2°. *het approvifionneeren van het Corps Oostenrijkfche Hulptroepen.* 153, 156.
Extract uit de Refolutien der H. H. Staaten van Holland van 13 *November* 1794, *relatief eene Misfive van die van Gelderland, om op Hollands Territoir te Vergaderen.* 161.
No. XLVIII. *Misfive van den Raadpenfionaris* VAN DE SPIEGEL *aan den Griffier* FAGEL, *te* Londen, *in dato* 's Hage 14 *November*, 1794. 164.
No. XLIX. *Misfive van denzelfden aan denzelfden, te* Londen, *in dato* 's Hage 18 *November*, 1794. 170.
Drie Extracten uit de Notulen der H. H. Staaten van Zeeland, alle in dato 20 *November* 1794. *rakende* 1°. *De algemeene difpofitie tot Vrede.* 2°. *Het approvifionneeren van het Corps Oostenrijkfche Hulptroepen.* 3°. *Voorftel der Stad Vlisfingen tot het entameeren van Vredesonderhandelingen.* 174, 175, 177.

Bladz.

No. L. *Missive van den Raadpensionaris* VAN DE SPIEGEL *aan den Heer Baron* VAN RHEDE, *te* Berlijn, *in dato* 's Hage, 20 *November* 1794. . . 181.

Missive der H. H. Staaten van Zeeland aan den Prins Erfstadhouder, *in dato* Middelburg 2? *November* 1794. . . 189.

No. LI. *Missive van den Raadpensionaris* VAN DE SPIEGEL *aan den Griffier* FAGEL *te* Londen, *in dato* 's Hage, 25 *November* 1794. . . . . 191.

No. LII. *Missive van denzelfden aan denzelfden*, *in dato* 's Hage 28 *November* 1794. . . . . 197.

No. LIII. *Missive van denzelfden aan den Minister* HOGGUER *te* St. Petersburg, *in dato* 's Hage 4 *December* 1794. . 204.

No. LIV. *Missive van denzelfden aan den Envoyé* VAN DER BORCH *te* Stokholm, *in dato* 's Hage 4 *December* 1794. . 208.

No. LV. *Missive van denzelfden aan den Griffier* FAGEL *te* Londen, *in dato* 's Hage 5 *December* 1794. . 211.

Circulaire van Gecommitteerde Raden van Holland aan de Leden van Staat; *ten geleide eener Concept-Publicatie over de Finantien*, *in dato* 5 *December* 1794. 213.

No. LVI. *Missive van den Raadpensionaris* VAN DE SPIEGEL *aan den Heer Baron* VAN RHEDE, *te* Berlijn, *in dato* 's Hage 11 *December* 1794. . . 217.

Mis-

Bladz.

Missive van den Prins Erfstadhouder aan de Staaten van Zeeland, Friesland en Stad en Lande, in dato 's Hage, 11 December 1794. . . . . 212.

Extract uit de Resolutien der H. H. Staaten van Holland van 13 December 1794, *rakende de Finantien.* . . . . 213.

Extract uit de Notulen der H. H. Staaten van Zeeland van 15 December 1794, rakende het Corps Oostenrijksche Hulptroepen. . . . . . . 215.

No. LVII. *Missive van den Raadpensionaris* VAN DE SPIEGEL *aan den Griffier* FAGEL *te* Londen, *in dato* 's Hage *den* 16 *December*, 1794. . . . . 216.

No. LVIII. *Missive van denzelfden aan den Envoyé* VAN REEDE, *te* Berlijn, *in dato als boven.* . . . . . 219.

Secreete Instructie voor de Heeren GERARD BRANTSEN *en* O. REPELAER, *gaande naar Parijs als Commissarissen tot het openen van Vredesonderhandelingen, bij H. H. Mog. gearresteerd den* 16 *December*, 1794. . . . . . 239.

Extract uit de Secreete Resolutien der H. H. Staaten van Holland, in dato 18 *December* 1794, *houdende Finantieele voorzieningen.* . . . . . 240.

No. LIX. *Missive van den Raadpensionaris* VAN DE SPIEGEL, *aan den Griffier* FAGEL *te* Londen, *in dato* 's Hage 23 *December* 1794. . . . . . 254.

Ex-

Bladz.

Extract uit de Notulen der H. H. Staaten van Zeeland van 29 December 1795, rakende het voormelde Corps Oostenrijksche Hulptroepen. . . . 260.

No. LX. *Missive van den Raadpensionaris* VAN DE SPIEGEL *aan den Heer Envoyé* VAN RHEDE *te* Berlijn, *in dato* 's Hage 29 *December* 1794. . . . 262.

Eene Missive aan den Minister HOGGUER *te* St. Petersburg *van denzelfden datum, van gelijken inhoud als* No. 60. . . 269.

No. LXI. *Missive van denzelven aan den Griffier* FAGEL *te* Londen, *in dato* 's Hage *den* 30 *December* 1794. . . . 270.

No. LXII. *Missive van den Heer Envoyé* VAN RHEDE *aan den Griffier* FAGEL, *in dato* Berlijn 31 *December* 1794. . . 277.

No. LXIII. *Missive van den Raadpensionaris* VAN DE SPIEGEL *aan den Griffier* FAGEL, *in dato* 's Hage 2 *Januarij* 1795 . 282.

No. LXIV. *Missive van denzelven aan den Envoyé* VAN RHEDE *te* Berlijn, *in dato* 's Hage 5 *Januarij* 1795. . . 286.

Eene Missive aan den Minister HOGGUER *te* St. Petersburg, *van denzelven datum en gelijken inhoud als* No. 64. . . 289.

Publicatie van de Staaten van Holland, tot aanmoediging der Wapening der Landzaten, van 7 Januarij 1795. . . 290.

Extract uit de Resolutien derzelve H. H. Staaten, van 8 Januarij 1795, *rakende de te geven Finantieele openingen.* . . 295.

Ar-

Bladz.

Artijkelen van Préliminairen, door de Gedeputeerden van H. H. Mog. BRANTSEN *en* REPELAER, *te* Parijs *aan het* Comité de Salut Public *overgegeeven den* 8 *Januarij* 1795, *voorafgegaan door eene korte* Nota (*beide uit het Fransch vertaald.*) 297, 297.
Drie Extracten uit de Registers der Staaten van Holland, alle in dato 13 *Januarij* 1795. 1°. *rakende de indispositie van den Raadpensionaris* VAN DE SPIEGEL. 2°. *Order tot het openbijten van het Ys langs de Rivieren van Holland.* 3°. *Rakende eene Commisfie ten fine van Wapenstilstand naar den Franschen Generaal* PICHEGRU *te zenden.* 302, 303.
Extract uit de Resolutien der H. Mog. H. H. Staaten Generaal van 13 *Januarij* 1795. 304.
Patent aan de Gecommitteerden van H. H. Mog. gegeeven op dato als boven. 306.
No. LXV. *Misfive van den Griffier* FAGEL *aan den Prins Erfstadhouder, in dato* Londen, 13 *Januarij* 1795. 307.
No. LXVI *Misfive van denzelven aan denzelven, van denzelven datum.* 311.
No. LXVII. *Misfive van denzelven aan den Raadpensionaris* VAN DE SPIEGEL, *in dato als boven.* 312.
No. LXVIII. *Misfive van den Heer Envoyé* VAN RHEDE *aan denzelven, in dato* Berlijn *als boven.* (*Uit het Fransch vertaald.*) 317.
No. LXIX. *Misfive van denzelven aan denzelven, van denzelven datum.* (*Uit het het Fransch vertaald.*) 321.

Ex-

Bladz.

Extract uit de Secreete Resolutien der H. H. Staaten van Holland, in data Saturdag avend 17 Januarij 1795. rakende een verdrag met den Vijand. 326.

Extract uit dezelve Secreete Resolutien van Holland, in dato 18 Januarij 1795. rakende hetzelfde onderwerp. 329.

No. LXX. *Missive van den Raadpensionaris* VAN DE SPIEGEL *aan de Commissarissen van H. H. Mog. te* Parijs BRANTSEN *en* REPELAER, *in dato* 's Hage 18 *Januarij* 1795. *'s avonds ten tien uuren.* 334.

Extract uit de Resolutien der H. H. Staaten van Holland, in date 19 Januarij 1795. strekkende tot opheffing der Sequestratie van Fransche Eigendommen. 339.

Twee Extracten uit dezelve Resolutien, bepalende de eerste, eene verandering in de wijze van bidden in de publieke Kerken; de tweede, de afdanking der Landzaten, beide in dato 20 Januarij 1795. 340, 341.

Extract uit het Secreet Register der Resolutien van de H. H. Staaten van Holland, in dato 20 Januarij 1795. bevattende het Rapport der Commissie, op den 18 aan den Franschen Generaal en Representanten gezonden. 342.

Extract uit de Resolutien der H. H. Staaten van Holland, in dato 22 Januarij 1795. rakende het Eed doen van het Garnisoen van den Haag, in handen van den Franschen aldaar Commandeerenden Generaal. 356.

Na-

Bladz.

Nadere voorslagen tot Vrede door de Commissarisſen van Hun Hoog Mog. te Parijs, BRANTSEN *en* REPELAER, *aldaar gedaan den* 22 *Januarij* 1795. *met eene memorie van dezelve tot opheldering.* . 347.

Nota van den Pruisſiſchen Gezant te Baſel, *ten faveure van den Raadpenſionaris* VAN DE SPIEGEL *en* BENTINCK RHOON, *overgegeeven den 6 Augustus* 1795. *met eene Misſive van het* Comité de Salut Public *te* Parijs, *aan de Bataafſche Ministers aldaar.* . . . 353.

Einde van het Derde en laatſte Deel.

B'D JAN 12 1915